

เรียนรู้เพื่อรับใช้สังคม

ภาพสะท้อนสังคมและวัฒนธรรมในนิทานพื้นบ้านของชนเผ่า纳西
ที่แปลเป็นภาษาไทย

THE REFLECTION OF SOCIETY AND CULTURE IN THAI VERSION
FOLKTALES OF CHINESE NAXI TRIBE

LI YINGXIAN

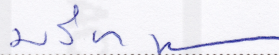
วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (การสื่อสารภาษาไทยเป็นภาษาที่สอง)
คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ
พ.ศ. 2563

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ

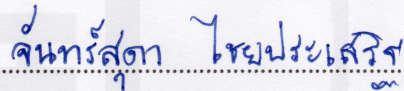
ภาพสะท้อนสังคมและวัฒนธรรมในนิทานพื้นบ้านของชนเผ่า纳西ที่แปลเป็นภาษาไทย
THE REFLECTION OF SOCIETY AND CULTURE IN THAI VERSION FOLKTALES
OF CHINESE NAXI TRIBE

LI YINGXIAN

ได้รับพิจารณาอนุมัติให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (การสื่อสารภาษาไทยเป็นภาษาที่สอง)
เมื่อวันที่ 29 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2563

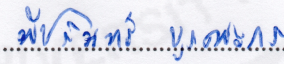
รองศาสตราจารย์ ดร.มณีปิ่น พรหมสุทธิรักษ์
ประธานกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ

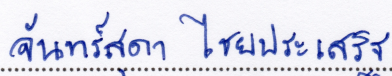
อาจารย์ ดร.จันทร์สุดา ไชยประเสริฐ
อาจารย์ที่ปรึกษา

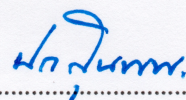
อาจารย์ ดร.พิชรินทร์ บุรณะกร
กรรมการ

อาจารย์ ดร.พิชรินทร์ บุรณะกร
ประธานหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
(การสื่อสารภาษาไทยเป็นภาษาที่สอง)

อาจารย์ ดร.จันทร์สุดา ไชยประเสริฐ
กรรมการ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์นิก สุนทรชัย
คณบดีคณะศิลปศาสตร์

ภาพสะท้อนสังคมและวัฒนธรรมในนิทานพื้นบ้านของชนเผ่าม้งที่แปลเป็นภาษาไทย

LI YINGXIAN 616076

ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (การสื่อสารภาษาไทยเป็นภาษาที่สอง)

คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์: จันทร์สุดา ไชยประเสริฐ, อ.ด.

บทคัดย่อ

การศึกษาภาพสะท้อนสังคมและวัฒนธรรมในนิทานพื้นบ้านของชนเผ่าม้งที่แปลเป็นภาษาไทย มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาวิเคราะห์ประเภทเนื้อหาของนิทานและวิเคราะห์ภาพสะท้อนสังคม และวัฒนธรรมที่ปรากฏในนิทานพื้นบ้านของชนเผ่าม้งที่แปลเป็นภาษาไทย ขอบเขตของการวิจัย คือ ศึกษาในนิทานพื้นบ้านของชนเผ่าม้งในหนังสือรวมนิทานพื้นบ้านของชนเผ่าม้งของ MU LICHUN ทั้งหมด 124 เรื่อง

ผลการวิจัยพบว่า นิทานพื้นบ้านในหนังสือรวมนิทานพื้นบ้านของชนเผ่าม้งของ MU LICHUN ทั้งหมด 124 เรื่อง สามารถแบ่งเนื้อหาออกเป็น 10 ประเภท ได้แก่ 1) นิทานอธิบายเหตุ 33 เรื่อง 2) นิทานชีวิต 21 เรื่อง 3) นิทานมหัศจรรย์ 16 เรื่อง 4) นิทานศาสนา 14 เรื่อง 5) นิทานประจําถิ่น 14 เรื่อง 6) นิทานสัตว์ 12 เรื่อง 7) นิทานปริศนา 8 เรื่อง 8) นิทานคติ 4 เรื่อง 9) มุขตลก 1 เรื่อง และนิทานเรื่องผี 1 เรื่อง

ด้านภาพสะท้อนสังคมและวัฒนธรรมที่ปรากฏในนิทานพื้นบ้านของชนเผ่าม้งมี 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านชีวิตความเป็นอยู่ ชาวเผ่าม้งส่วนใหญ่อาศัยอยู่ใกล้กับภูเขา แหล่งน้ำ มีชีวิตอย่างง่ายสบายพึ่งพาธรรมชาติ ชาวเผ่าม้งส่วนใหญ่ประกอบอาชีพทำนา เลี้ยงสัตว์ ล่าสัตว์ และทอผ้า ชาวเผ่าม้งเดินทางด้วยเท้า นอกจากนี้แล้ว ม้า เกี้ยว และเรือยังเป็นยานพาหนะของชาวเผ่าม้ง 2) ด้านค่านิยม ชนเผ่าม้งเป็นกลุ่มที่มีความขยัน ความกล้าหาญ ความกตัญญู และรักความอิสระ 3) ด้านความเชื่อ ชนเผ่าม้งนับถือศาสนาตองปา ศาสนาพุทธ มีความเชื่อเรื่องเทพเจ้า โดยเฉพาะเทพเจ้าซู่และมีความเชื่อเรื่องทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว และมีความเชื่อเรื่องการเกิดใหม่ และ 4) ด้านประเพณี ประกอบด้วยประเพณีเกี่ยวกับการบรรลุนิติภาวะ ประเพณีงานแต่งงาน ประเพณีงานศพ และเทศกาลฉลองของชนเผ่าม้ง จากภาพสะท้อนสังคมและวัฒนธรรมที่ปรากฏในนิทานพื้นบ้านของชนเผ่าม้งทำให้คนในสังคมได้รู้จักวิถีชีวิต ความเชื่อ ประเพณี และวัฒนธรรมของชนเผ่าม้งที่มีเอกลักษณ์ของตน

คำสำคัญ: นิทานพื้นบ้าน ชนเผ่าม้ง ภาพสะท้อน

THE REFLECTION OF SOCIETY AND CULTURE IN THAI VERSION FOLKTALES
OF CHINESE NAXI TRIBE

LI YINGXIAN 616076

MASTER OF ARTS (COMMUNICATIVE THAI AS A SECOND LANGUAGE)

THESIS ADVISORY COMMITTEE: JANSUDA CHAIPRASERT, Ph.D.

ABSTRACT

This research aimed to study contents and analyze social and cultural reflections in folktales, Thai translated version, of Naxi tribes. One hundred and twenty-four folktales in the collection of Naxi tribes folktales by Mu Lichun were the scope of this study.

The contents of one hundred and twenty-four Naxi tribes folktales by Mu Lichun could be sorted into ten types, including 1) Pourquoi tales, thirty-three stories; 2) Realistic tales, twenty-one stories; 3) Wonder tales; sixteen stories; 4) Religious tales, fourteen stories; 5) Local tales, fourteen stories; 6) Animal tales, twelve stories; 7) Legendary tales, eight stories; 8) Moral tales, four stories; 9) Jokes, one story. and 10) Ghost Tale, one story.

For social and cultural reflections shown in Naxi tribes folktales, four areas were found, including 1) ways of life – Naxi tribes lived simple lives among mountains and rivers depending on the nature; most of them were farmers, hunters, and weavers; they travelled by foot, sedan chairs, horse, or boats. 2) Values – Naxi tribes were diligent; grateful; and independent. 3) Beliefs – Naxi tribes believed in Dongba rite and Buddhism; they also worshipped gods, especially Shu God; Karma was the principle of their conducts; and reincarnation was their basic thought. And 4) Traditions – Naxi tribes major traditions included ceremonies of maturity; wedding; funeral; and the torch festival. All stated social and cultural reflections well contributed knowledge and understanding of the Naxi tribes.

Keywords: folktales, Naxi tribes, reflections

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยความกรุณาให้คำปรึกษาและความช่วยเหลือจากอาจารย์ ดร. จันทร์สุดา ไชยประเสริฐ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ที่คอยช่วยให้ความรู้ คำปรึกษา และแนะนำ การแก้ไขข้อบกพร่องของวิทยานิพนธ์นี้ รวมถึงได้ให้กำลังใจเสมอมาจนกระทั่งวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ เสร็จสมบูรณ์ ขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณกรรมการสอบเค้าโครงและสอบป้องกันวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ คือ รองศาสตราจารย์ ดร.มณีปิ่น พรหมสุทธิรักษ์ อาจารย์ ดร.พัชรินทร์ บุรณะกร และอาจารย์ ดร.จันทร์สุดา ไชยประเสริฐ ที่ได้สละเวลาในการสอบเค้าโครงและสอบป้องกันวิทยานิพนธ์ ซึ่งได้ให้แนวคิดและข้อเสนอแนะที่เป็น ประโยชน์ในการศึกษาวิเคราะห์ภาพสะท้อนสังคมและวัฒนธรรมในนิทานพื้นบ้านของชนเผ่าม้งที่แปล เป็นภาษาไทยทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอขอบพระคุณอาจารย์ทุกท่านในหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยหัวเฉียว เฉลิมพระเกียรติที่ให้ความช่วยเหลือในด้านการเรียนและการดำรงชีวิตอยู่ในประเทศไทย

นอกจากนี้ ผู้วิจัยขอขอบพระคุณคุณพ่อ คุณแม่ ที่ให้การสนับสนุนด้านการศึกษา และให้กำลังใจ แก่ผู้วิจัยในการมาศึกษาเล่าเรียนในประเทศไทย

สุดท้าย ขอขอบคุณเพื่อนนักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาการสื่อสารภาษาไทยเป็นภาษาที่สอง ทุก ๆ คนที่คอยให้ความช่วยเหลือและให้กำลังใจอย่างดีในทุก ๆ ด้านมาโดยตลอด

LI YINGXIAN

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ข
กิตติกรรมประกาศ	ค
สารบัญ	ง
สารบัญตาราง	ช
บทที่ 1 บทนำ	
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 วัตถุประสงค์การศึกษา	3
1.3 กรอบแนวคิดของการวิจัย	3
1.4 ขอบเขตของการวิจัย	4
1.5 คำนิยามศัพท์เฉพาะ	12
1.6 วิธีดำเนินการศึกษา	12
1.7 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	13
บทที่ 2 แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	
2.1 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับนิทาน	14
2.1.1 ความหมายของนิทาน	14
2.1.2 ลักษณะของนิทานพื้นบ้าน	16
2.1.3 ประเภทของนิทานพื้นบ้าน	17
2.1.4 คุณค่าของนิทานพื้นบ้าน	21
2.2 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างวรรณกรรมกับสังคม	23
2.2.1 อิทธิพลของสังคมที่มีต่อวรรณกรรม	24
2.2.2 อิทธิพลของวรรณกรรมที่มีต่อสังคม	25
2.2.3 วรรณกรรมเป็นภาพสะท้อนของสังคม	26
2.3 ความรู้เกี่ยวกับกลุ่มชนเผ่าหน้าซี	27
2.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	29
2.4.1 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับนิทานพื้นบ้าน	29
2.4.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับภาพสะท้อนสังคมจากนิทาน	32
2.4.3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับชนเผ่าหน้าซี	38

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 3 การวิเคราะห์เนื้อหาของนิทานพื้นบ้านชนเผ่าล่าสัตว์ที่แปลเป็นภาษาไทย	
3.1 นิทานอธิบายเหตุ (explanatory tale)	42
3.1.1 นิทานเรื่องอธิบายประเพณี ความเชื่อและพิธีกรรม	42
3.1.2 นิทานอธิบายลักษณะของมนุษย์และสัตว์	51
3.2 นิทานชีวิต (novella)	57
3.3 นิทานมหัศจรรย์ (fairy tale)	66
3.4 นิทานศาสนา (Religious Tale)	73
3.4.1 นิทานเกี่ยวกับศาสนาตองปากกับศาสนาพุทธ	74
3.4.2 นิทานเกี่ยวกับเทพเจ้า	78
3.5 นิทานประจำถิ่น (sage)	82
3.5.1 นิทานเกี่ยวกับความเป็นมาของสถานที่ในท้องถิ่น	82
3.5.2 นิทานเกี่ยวกับบุคคลในประวัติศาสตร์	87
3.6 นิทานสัตว์ (animal tale)	89
3.6.1 นิทานเกี่ยวกับสัตว์ที่มีพลังวิเศษ	89
3.6.2 นิทานเกี่ยวกับสัตว์ธรรมดา	91
3.7 นิทานปรัมปรา (myth)	96
3.7.1 นิทานการสร้างโลก	96
3.7.2 นิทานอธิบายปรากฏการณ์ของธรรมชาติ	99
3.8 นิทานคติ (fable)	101
3.9 นิทานมุขตลก (jest)	103
3.10 นิทานเรื่องผี	104
บทที่ 4 ภาพสะท้อนสังคมและวัฒนธรรมในนิทานพื้นบ้านของชนเผ่าล่าสัตว์ที่แปลเป็นภาษาไทย	
4.1 ด้านชีวิตความเป็นอยู่	107
4.1.1 ที่อยู่อาศัย	107
4.1.2 การประกอบอาชีพ	111
4.1.3 การคมนาคม	118
4.1.4 เครื่องแต่งกาย	121

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
4.2 ด้านค่านิยม	122
4.2.1 ค่านิยมความขยัน	123
4.2.2 ค่านิยมความกล้าหาญ	124
4.2.3 ค่านิยมความกตัญญู	125
4.2.4 ค่านิยมความรักต้องเป็นอิสระ	127
4.3 ด้านความเชื่อ	128
4.3.1 ศาสนาตองปาและศาสนาพุทธ	128
4.3.2 ความเชื่อเรื่องเทพเจ้า	130
4.3.3 ความเชื่อเรื่องทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว	132
4.3.4 ความเชื่อเรื่องการเกิดใหม่	134
4.3.5 ความเชื่อเรื่องขวัญ	135
4.4 ด้านประเพณี	136
4.4.1 ประเพณีเกี่ยวกับการบรรลุนิติภาวะ	137
4.4.2 ประเพณีเกี่ยวกับการแต่งงาน	137
4.4.3 ประเพณีเกี่ยวกับงานศพ	139
4.4.4 เทศกาลคบเพลิง	143
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	
5.1 สรุปผลการวิจัย	145
5.1.1 การศึกษาลักษณะเนื้อหาของนิทานพื้นบ้านชนเผ่าม้ง	145
5.1.2 การวิเคราะห์ภาพสะท้อนสังคมที่ปรากฏในนิทานพื้นบ้านชนเผ่าม้ง	147
5.2 อภิปรายผล	148
5.3 ข้อเสนอแนะ	150
บรรณานุกรม	151
ภาคผนวก	
เอกสารรับรองจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัย	156
ประวัติผู้เขียน	157

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	นิทานอธิบายเหตุ	4
2	นิทานชีวิต	6
3	นิทานมหัศจรรย์	7
4	นิทานศาสนา	8
5	นิทานประจำถิ่น	9
6	นิทานสัตว์	10
7	นิทานปรัมปรา	11
8	นิทานคติ	11
9	นิทานมุขตลก	11
10	นิทานเรื่องผี	11

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

วรรณกรรมมีความสัมพันธ์กับสังคม วรรณกรรมเป็นผลงานของมนุษย์ เป็นที่เก็บรวบรวมความคิด ความเป็นอยู่ และลักษณะสภาพต่าง ๆ ของมนุษย์ นอกจากนี้แล้ว วรรณกรรมยังเป็นกระจกเงาที่สามารถสะท้อนภาพชีวิตของสังคมได้ นิทานเป็นวรรณกรรมประเภทหนึ่ง เป็นสิ่งที่ให้ความบันเทิงใจแก่ผู้ฟังแบบง่าย ๆ และสะดวกที่สุด

นิทานเกิดขึ้นโดยการเล่าประสบการณ์ต่าง ๆ ของผู้เล่าให้กับคนอื่น ใช้วิธีเล่าสู่กันฟังและมีการเพิ่มเติมเสริมแต่งให้พิสดารมากยิ่งขึ้น จนทำให้ห่างไกลจากเรื่องจริงและกลายเป็นนิทานไปสมัยที่ยังไม่มีอักษรใช้ นิทานพื้นบ้านใช้วิธีสืบทอดด้วยมุขปาฐะ เมื่อมีอักษรใช้แล้วนิทานจึงถูกบันทึกเป็นลายลักษณ์ ดังที่เสาวลักษณ์ อนันตศานต์ (2548 : 28) กล่าวว่า นิทานพื้นบ้าน คือ เรื่องเล่าที่คนพื้นบ้านเล่าสืบทอดกันมาโดยใช้วิธีแบบมุขปาฐะและค่อย ๆ บันทึกเป็นลายลักษณ์อักษร ซึ่งเป็นมรดกทางวัฒนธรรมที่สำคัญ นิทานพื้นบ้านมีเนื้อหาที่หลากหลายสามารถแบ่งเป็น 11 ประเภท ได้แก่ เทวปกรณัมหรือเทพปกรณัม (myth) นิทานศาสนา (religious tale) นิทานคติ (fable) นิทานมหัศจรรย์ (fairy tale) นิทานชีวิต (novella) นิทานประจำถิ่น (sage) นิทานอธิบายเหตุ (explanatory tale) นิทานเรื่องสัตว์ (animal tale) นิทานเรื่องผี (ghost stories) มุขตลก (jest) และนิทานเข้าแบบ (formular tale) (ประคอง นิมมานเหมินท์ 2545 : 7-30)

นิทานพื้นบ้านเป็นวัฒนธรรมประจำชาติ เป็นเรื่องราวเกี่ยวกับชีวิตของมนุษย์แต่ละชาติแต่ละภาษา มีการจดจำต่อ ๆ มา เรื่องต่าง ๆ ที่นิทานแสดงออกมามีความสามารถทำให้ผู้อ่านได้เข้าใจวัฒนธรรมของเจ้าของนิทาน เข้าถึงวัฒนธรรมของแต่ละกลุ่มชน ได้รู้วิถีชีวิต วัฒนธรรม ประเพณี ความเชื่อ อาชีพ และคุณธรรมของกลุ่มชน นอกจากนี้ นิทานยังมีบทบาทสำคัญต่อการถ่ายทอดความรู้ เสริมสร้างบุคลิกภาพ มีพลังโน้มน้าวความคิด ทักษะคติ และพฤติกรรมของแต่ละคนด้วย ดังที่ ประยูร ทรงศิลป์ (2542 : 6) กล่าวว่า นิทานพื้นบ้านเป็นเครื่องช่วยให้ผู้อ่านเข้าใจสภาพชีวิตของมนุษย์ทั่วไปและทำให้มนุษย์รู้จักสภาพชีวิตท้องถิ่น นอกจากนี้แล้วนิทานพื้นบ้านยังทำให้กลุ่มชนเจ้าของนิทานได้เกิดความภาคภูมิใจในท้องถิ่นของตน ช่วยให้คนในท้องถิ่นเห็นวัฒนธรรม ประวัติศาสตร์และความเชื่อของตน

คุณค่าของนิทานพื้นบ้านดังกล่าวข้างต้น ทำให้ผู้คนสนใจศึกษาวิเคราะห์นิทานพื้นบ้านในด้านต่าง ๆ ทั้งการศึกษาเนื้อหาของนิทานพื้นบ้าน และภาพสะท้อนสังคมในนิทานพื้นบ้านต่าง ๆ เป็นต้น เช่น นภสินธุ์ แผลงศร ได้ศึกษาเรื่อง การวิเคราะห์นิทานพื้นบ้านญี่ปุ่น เพื่อรวบรวมและจำแนกประเภทของนิทานพื้นบ้านญี่ปุ่น ขวัญชนก นัยจรรย์ ได้ศึกษาวิเคราะห์เรื่อง ภาพสะท้อน

ค่านิยมของไทยจากนิทานพื้นบ้าน นอกจากนั้นแล้ว ปิยฉัตร สุทธหลวง ได้ศึกษาเรื่อง คุณธรรม 8 ประการ ในนิทานพื้นบ้านอำเภอป่า จันทวน และรัฐยา สุนทรกะลัมภ์ ได้ศึกษาเรื่อง ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในนิทานพื้นบ้าน 4 ภาค เป็นต้น

นอกจากนี้ จากการศึกษาค้นคว้างานวิจัยพบว่า นิทานพื้นบ้านของกลุ่มชนเผ่าของจีนเป็นกลุ่มข้อมูลที่มีการนำมาศึกษาแล้วอย่างกว้างขวาง เช่น นิทานของกลุ่มชนไป๋ นิทานของกลุ่มไทลื้อ และนิทานของกลุ่มชนเผ่าจ้วง เช่น ศึกษาวิเคราะห์นิทานพื้นบ้านของชนเผ่าไป๋เมืองต้าหลี่ มณฑลยูนนาน สาธารณรัฐประชาชนจีน และภาพสะท้อนวิถีชีวิตไทลื้อ ชุมชนม่านเปี่ยน ตำบลเมิ่งอู่ อำเภอเมิ่งไห่ จังหวัดสิบสองปันนา และตำนานสร้างโลกของกลุ่มไท-จ้วง : โลกทัศน์ ความเชื่อ และพิธีกรรม เป็นต้น

ชนเผ่าม่านเปี่ยนเป็นกลุ่มที่มีภาษาพูด ความเชื่อ ขนบธรรมเนียมประเพณี และวิถีชีวิตแตกต่างไปจากกลุ่มชนเผ่าอื่น กลุ่มชนเผ่านี้ส่วนใหญ่ตั้งถิ่นฐานในเมืองลี่เจียง เป็นเมืองที่ตั้งอยู่ในภาคตะวันตกของมณฑลยูนนาน สาธารณรัฐประชาชนจีน มีประวัติศาสตร์ย้อนหลังไปมากกว่า 800 ปี ดังนั้นวัฒนธรรมที่เกิดขึ้นใน 800 กว่าปีนี้เป็นประเด็นที่น่าศึกษาได้

กลุ่มชนเผ่าม่านเปี่ยนให้ความสำคัญกับนิทานพื้นบ้านของตนเองเพื่อสืบทอดวัฒนธรรมต่าง ๆ ของตนเองได้อย่างดี ชนเผ่าม่านเปี่ยนใช้วิธีต่าง ๆ มารักษานิทานพื้นบ้านของตนเอง เช่น กลุ่มชนเผ่าม่านเปี่ยนนิยมนำนิทานพื้นบ้านในโอกาสต่าง ๆ เพื่อให้ความรู้ ความสนุกสนานกับลูกหลานในเวลาฉลองเทศกาลต่าง ๆ เวลากล่าวคำปราศรัย ประธานก็นิยมนำนิทานพื้นบ้านที่เกี่ยวกับเทศกาลนั้น เมื่อนักท่องเที่ยวมาเที่ยวเมืองลี่เจียง ผู้นำก็นิยมนำนิทานของสถานที่นั้นให้นักท่องเที่ยวฟัง เพื่อให้ นักท่องเที่ยวเกิดความสนุกสนานด้วย ในพิพิธภัณฑ์และศูนย์วัฒนธรรมของเมืองลี่เจียงก็นิยมนำนิทานพื้นบ้านหรือเอานิทานพื้นบ้านทำเป็นวิดีโอให้ผู้ชมดู เพื่อจะได้เพิ่มความสนใจ ความสนุกสนานให้แก่ชุมชนและนักท่องเที่ยว นอกจากนี้ งานฉลองประจำปีต่าง ๆ ก็นิยมนำละครที่สร้างมาด้วยนิทานพื้นบ้านของชนเผ่าม่านเปี่ยน ทำให้นิทานพื้นบ้านของชนเผ่าม่านเปี่ยนเกิดสีสันมากขึ้นและยังคงดำรงอยู่ในปัจจุบัน (MU LICHUN. 2549 : คำนำ)

วรรณกรรมเป็นเครื่องมือหนึ่งที่สามารถเข้าใจสังคมได้เพราะวรรณกรรมย่อมสัมพันธ์กับสังคม วรรณกรรมสะท้อนประสบการณ์ชีวิตของนักเขียนในหลายยุคสมัย ไม่ว่านักเขียนจะจงใจสะท้อนสังคมหรือไม่ก็ตาม นักวิจารณ์บางคนจึงกล่าวว่า วรรณกรรมเป็นคั่นฉ่องแห่งยุคสมัย เนื่องจากเป็นภาพถ่ายชีวิตของยุคสมัย ดังที่ ตรีศิลป์บุญขจร (2542 : 5-9) กล่าวว่า ความสัมพันธ์ของวรรณกรรมกับสังคม อาจจะเป็นไปได้ 3 ลักษณะ ประการแรก คือ สังคมมีอิทธิพลต่อวรรณกรรมเนื่องจากนักเขียนเป็นสมาชิกของสังคมและดำเนินชีวิตในสังคม วัฒนธรรมต่าง ๆ รอบตัวทั้งขนบประเพณี ความเชื่อ และการเมืองที่นักเขียนพบจะมีอิทธิพลต่อจิตใจและพฤติกรรมของเขา สังคมมีอิทธิพลต่อวรรณกรรม วรรณกรรมก็มีอิทธิพลต่อสังคมเช่นเดียวกัน ดังนั้น ประการที่สอง คือ วรรณกรรมหรือนักเขียนมีอิทธิพล

ต่อสังคม นักเขียนเป็นสมาชิกของสังคม ความคิดความเข้าใจ ประสบการณ์ต่าง ๆ ของนักเขียน จะมีอิทธิพลต่อผู้อ่าน ความคิดหรือความรู้ต่าง ๆ ที่ผู้อ่านได้มาจากวรรณกรรม ทำให้พฤติกรรมของผู้อ่านเปลี่ยนแปลงไป จึงทำให้สังคมได้รับอิทธิพลของวรรณกรรม ส่วนประการที่สาม คือ วรรณกรรมเป็นภาพสะท้อนของสังคม วรรณกรรมเป็นเครื่องมืออยู่ในสังคมสามารถปรากฏในวรรณกรรมได้ วรรณกรรมจึงสามารถสะท้อนสังคม นิทานเป็นประเภทหนึ่งของวรรณกรรมจึงมีฐานะสำคัญในการบันทึกและสะท้อนวัฒนธรรมของสังคม

นิทานพื้นบ้านของชนเผ่าม้งเป็นส่วนที่สำคัญของวัฒนธรรมของชนเผ่าม้ง นิทานเรื่องเล่าต่าง ๆ เช่น นิทานเกี่ยวกับสัตว์ นิทานเกี่ยวกับเทพ นิทานเกี่ยวกับอาชีพของชนเผ่าม้ง เป็นต้น สามารถสะท้อนให้เห็นถึงภูมิปัญญาและความคิดความเชื่อต่าง ๆ ของกลุ่มชนเผ่าม้ง เช่น นิทานเรื่องหมูป่ากบ มีเนื้อหา การเล่าถึงชนเผ่าม้งที่ห้ามกินเนื้อกบและห้ามฆ่ากบ แสดงให้เห็นความเชื่อว่าเป็นสิ่งศักดิ์สิทธิ์ จึงมีข้อห้ามเกี่ยวกับกบหลายประการสามารถแสดงให้เห็นความเชื่อของชนเผ่าม้ง หรือในนิทานเรื่องกบกับตองปลา มีเนื้อหาเล่าเรื่องกบช่วยชีวิตชาวม้งและได้รับการเคารพจากชาวม้ง เป็นต้น นิทานต่าง ๆ เหล่านี้จึงสามารถทำให้ผู้อ่านได้เห็นลักษณะสังคมและวัฒนธรรมต่าง ๆ ของชนเผ่าม้งที่สะท้อนออกมาจากนิทาน

ผู้วิจัยในฐานะชาวจีนที่กำลังศึกษาสาขาวิชาการสื่อสารภาษาไทยเป็นภาษาที่สอง และเมื่อถึงเจียงเป็นบ้านเกิดของผู้วิจัย ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษานิทานพื้นบ้านของชนเผ่าม้งที่อยู่ในเมืองลี่เจียงในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยมีจุดมุ่งหมายที่จะศึกษาเนื้อหาของนิทานของชนเผ่าม้ง ภาพสะท้อนสังคมและวัฒนธรรมจากนิทานของชนเผ่าม้งโดยผู้วิจัยแปลนิทานของชนเผ่าม้งเป็นภาษาไทย แล้วนำนิทานที่แปลเป็นภาษาไทยมาศึกษาวิเคราะห์เพื่อทำให้คนไทยได้เข้าใจวิถีชีวิต ค่านิยม ความเชื่อ และวัฒนธรรมต่าง ๆ ของชนเผ่าม้งได้ดียิ่งขึ้น

1.2 วัตถุประสงค์การศึกษา

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ดังนี้

1. เพื่อศึกษาเนื้อหาของนิทานพื้นบ้านชนเผ่าม้งที่แปลเป็นภาษาไทย
2. เพื่อวิเคราะห์ภาพสะท้อนสังคมและวัฒนธรรมในนิทานพื้นบ้านของชนเผ่าม้งที่แปลเป็นภาษาไทย

1.3 กรอบแนวคิดของการวิจัย

กรอบแนวคิดที่นำมาใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้แบ่งออกเป็น 2 แนวคิด คือแนวคิดประเภทของนิทานกับภาพสะท้อนสังคมจากวรรณกรรม ดังนี้

1. ประเภทของนิทานพื้นบ้าน

นิทานเป็นเรื่องราวที่เกี่ยวกับวิถีชีวิตของมนุษย์ และเป็นมรดกทางวัฒนธรรมของมนุษย์ นิทานมีลักษณะเป็นเรื่องราวร้อยแก้วที่มีการดำเนินเรื่องง่าย ๆ โครงเรื่องไม่ซับซ้อนและใช้วิธีการเล่าแบบง่าย นิทานสามารถแบ่งเป็น 11 ประเภทตามลักษณะเนื้อหาของนิทาน ได้แก่ เทวปกรณัม หรือเทพปกรณัม (myth) นิทานศาสนา (religious tale) นิทานคติ (fable) นิทานมหัศจรรย์ (fairy tale) นิทานชีวิต (novella) นิทานประจำถิ่น (sage) นิทานอธิบายเหตุ (explanatory tale) นิทานเรื่องสัตว์ (animal tale) นิทานเรื่องผี (ghost stories) มุขตลก (jest) และนิทานเข้าแบบ (formular tale)

2. ภาพสะท้อนสังคมจากรรณกรรม

นิทานเป็นวรรณกรรมประเภทหนึ่ง วรรณกรรมย่อมสัมพันธ์กับสังคม วรรณกรรมสะท้อนประสบการณ์ชีวิตในยุคสมัย วรรณกรรมสามารถสะท้อนเรื่องต่าง ๆ ของสังคมได้ เป็นภาพสะท้อนประสบการณ์ของผู้แต่งและเหตุการณ์หนึ่งของสังคม วรรณกรรมจึงมีความเป็นจริงทางสังคม สอดแทรกอยู่

1.4 ขอบเขตของการวิจัย

งานวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยศึกษานิทานพื้นบ้านชนเผ่าม้งจากหนังสือรวมนิทานพื้นบ้านม้ง (纳西民间故事集 naximinjiangushiji) ซึ่งรวบรวมโดย MU LICHUN จัดพิมพ์โดยสำนักพิมพ์ยูนนาน ในปี พ.ศ. 2549 โดย ผู้วิจัยเป็นผู้แปลนิทานจากภาษาจีนเป็นภาษาไทย ทั้งหมด 124 เรื่อง ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 1 นิทานอธิบายเหตุ

ลำดับ	ชื่อภาษาไทย	พินอิน	ชื่อภาษาจีน
1	นิทานเรื่องโยนขี้เถ้า	pohuijiedegushi	泼灰节的传说
2	นิทานเรื่องนกกระจอก หซิงหซื่อ	qingsiquedegushi	情死雀的故事
3	นิทานเรื่องข้อห้ามทอผ้า ในตอนเย็น	wanshangbuxingjimade gushi	晚上不兴绩麻的故事
4	นิทานเรื่องข้อห้ามการไม่แบ่ง	tuikongmodejinjigushi	推空磨禁忌的故事
5	นิทานเรื่องพิธีบรรลุนิติภาวะ	chengdinglidegushi	成丁礼的故事
6	กำเนิดมาปนศถานว่าเตา งูลอกคราบ	huozangchangjiaoshetuopizao delili	火葬场叫蛇脱皮灶 的来历

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ลำดับ	ภาษาไทย	พินอิน	ภาษาจีน
7	นิทานเรื่องชาวมู่หลี่โหมโซ บูชาบรรพบุรุษ	mulimosuojizudegushi	木里摩梭祭祖的故事
8	นิทานเรื่องรูโซ่ว	Rushoudegushi	入寿的故事
9	นิทานเรื่องพิธีฝังศพ	tuzangdiyifendechuanshuo	土葬第一坟的传说
10	นิทานเรื่องโกหกศัตรู	jitianshuiheihuade chuanshuo	祭天说黑话的传说
11	กำเนิดผ้าที่ใช้ในงานศพ	songzangbeimabubaofande laili	送葬揩抹布包饭的来历
12	นิทานเรื่องพิธีศพของตานวู่	danwuzangli	丹务葬礼
13	นิทานเรื่องงานแต่งงานซูจู่	suzhuhunlidelaili	素注婚礼的来历
14	นิทานเรื่องกำเนิดของงานศพ ลือหานฮั่น	lehanhanzanglidelaiyou	勒寒汗葬礼的来由
15	นิทานเรื่องกำเนิดของพิธีบูชา	xiaojitianlailidechuanshuo	小祭天来历的传说
16	นิทานเรื่องกำเนิดของ ฆ่าตัวตายเพื่อความรัก	xunqingdelaili	殉情的来历
17	นิทานเรื่องพิธีเผาศพ	huozangdegushi	火葬的故事
18	นิทานเรื่องการเดินทาง กลับบ้านเกิด	huiguizuyuandide chuanshuo	回归祖源地的传说
19	นิทานเรื่องกำเนิดผมกับ ขนรักแร้ของมนุษย์	rendetoufaheyewomaode laili	人的头发和腋窝毛的 来历
20	กำเนิดหมาใช้ลิ้นกินน้ำ	gouyongshetouchishuide laili	狗用舌头吃水的来历
21	ทำไมนกอินทรีจับไก่	laoyingweihezhuaxiaoji	老鹰为何抓小鸡
22	นิทานเรื่องแม่สื่อนกระเรียนขาว	baihemeirendelaili	白鹤媒人的来历
23	นิทานเรื่องนกอินทรีต่อสู้กับ เทพเจ้าชู่	yingshuzhengdoudegushi	鹰术争斗的故事
24	นิทานเรื่องฟืน	chaihedeegushi	柴禾的故事

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ลำดับ	ชื่อภาษาไทย	พินอิน	ชื่อภาษาจีน
25	เทพเจ้าล่าสัตว์ลึชู่	lieshenlicudechuanshuo	猎神利粗的传说
26	นิทานเรื่องแสงจ้าของพระอาทิตย์	taiyangxuanrenyanjingdechuanshuo	太阳眩人眼睛的传说
27	นิทานเรื่องปิดประตูความตาย	guanbisimendegushi	关闭死门的故事
28	นิทานเรื่องกำเนิดมัจจุราช เหยวหลู่หว่า	sishenyouluwadechushi	死神尤鲁瓦的出世
29	นิทานเรื่องนายรินเหม่ยกู่กับ นายหวู่ลี่กาโร	rimeiguhewuliegaruo	日美古和吾烈嘎若
30	นิทานเรื่องกำเนิดของสัตว์เลี้ยงกับ สัตว์ป่า	yeshouhejiachudetaili	野兽和家畜的来历
31	กำเนิดชุดป้องกันร่างกายหนังแพะ	hushenfushiyangpidetaili	护身服饰羊皮的来历
32	เทพเจ้าไป๋หะซื่อ	baishishendechuanshuo	白石神的传说
33	นิทานเรื่องคังคาว	bianfudegushi	蝙蝠的故事

ตารางที่ 2 นิทานชีวิต

ลำดับ	ชื่อภาษาไทย	พินอิน	ชื่อภาษาจีน
1	นิทานเรื่องเจ้านายกุเขากับ คนใช้เท่าง๋อย	dashanzhuhequejiao mugong	大山主和瘸脚木工
2	นิทานเรื่องนักล่าปลอม	jialien	假猎人
3	การแลกเปลี่ยนม้าระหว่างญาติ	liangqingjiahuanbaoma	两亲家换宝马
4	แมวจับงู	maoyushedegushi	猫御蛇的故事
5	นิทานเรื่องผู้หญิงฆ่าตัวตาย เพื่อความรักไม่สำเร็จ	xunqingweisuidenvren	殉情未遂的女人
6	นิทานเรื่องต้นไม้ชิงหะซื่อ	qingsishudechuanshuo	情死树的传说
7	นิทานเรื่องไม่กล้าฆ่าตัวตายเพื่อ ความรัก	qiepaxunqingdechuanshuo	惧怕殉情的传说
8	นิทานเรื่องไม่กล้าฆ่าตัวตายเพื่อ ความรัก	qiepqunqingde chuanshuo	却怕殉情的传说

ตารางที่ 2 (ต่อ)

ลำดับ	ชื่อภาษาไทย	พินอิน	ชื่อภาษาจีน
9	นิทานเรื่องนายอาบี่ไร่กับ ลูกสาวของผู้ใหญ่บ้าน	abiruohetusinver	阿比若和土司女儿
10	นิทานเรื่องลุงหาเมีย	jiushengxiangqindegushi	舅甥相亲的故事
11	นิทานเรื่องความเข้าใจที่ คลาดเคลื่อน	yuanandegushi	冤案的故事
12	นิทานเรื่องอิจฉาผู้อื่น	jidurendegushi	嫉妒人的故事
13	นิทานเรื่องฆ่าพ่อ	shifudegushi	弑父的故事
14	นิทานเรื่องเสื้อผ้าขนนกร้อยตัว	bainiaoyi	百鸟衣
15	นิทานเรื่องลูกสามคนร้องไห้ เพื่อพ่อ	sannvkufu	三女哭父
16	นิทานเรื่องนายปาอ้อโหงหรือริน	baechongrenzhaozaide gushi	巴俄崇仁招灾的故事
17	นิทานเรื่องภรรยาตะกละ	chanzuixifudechuanshuo	馋嘴媳妇的传说
18	นิทานเรื่องหมู่บ้านกบ	wacundegushi	蛙村的故事
19	นิทานเรื่องกู้ยืมเงินเพื่อ ชำระหนี้	jieqianhuanzhaidechuanshuo	借钱还债的传说
20	นิทานเรื่องคนขอทานสงสาร กษัตริย์	jiachuazilianhuangdi	叫花子怜皇帝
21	นิทานเรื่องนายขี้เกียจ ดูเป็ดทอง	lanhankanjinya	懒汉看金鸭

ตารางที่ 3 นิทานมหัศจรรย์

ลำดับ	ชื่อภาษาไทย	พินอิน	ชื่อภาษาจีน
1	นิทานเรื่องกบกลายเป็นแม่ทัพ	shiwabianjiangjun	石蛙变将军
2	นิทานเรื่องนกกาเหว่า	dujuanniaodechuanshuo	杜鹃鸟的传说
3	นิทานเรื่องลูกชายชู้กับลูกสาว ผู้ใหญ่บ้าน	shuziheqiuzhangnver	术子和酋长的女儿
4	นิทานเรื่องมนุษย์แต่งงานกับชู้	renheshulianyindechuanshuo	人和术联姻的传说

ตารางที่ 3 (ต่อ)

ลำดับ	ชื่อภาษาไทย	พินอิน	ชื่อภาษาจีน
5	นิทานเรื่องลำธารกับลูกสาวชู้	meiquanshuiheshujianver	美泉水和术家女儿
6	นิทานเรื่องลูกชายผู้ใหญ่บ้านกับนางอาโซ่วมิ่ง	tusierziheashouming	土司儿子和阿寿命
7	นิทานเรื่องประเพณีการอาบน้ำในวันฉูซี	chuxiyexilidechuanshuo	除夕夜洗礼的传说
8	นิทานเรื่องความไม่เท่ากันของความรวยกับความยากจน	renjianpinfubujunde chuanshuo	人间贫富不均的传说
9	นิทานเรื่องอุปสรรคสามครั้งในการอพยพ	qianxisanshouzu	迁徙三受阻的传说
10	นิทานเรื่องเทพเจ้าไปหือ	baishiishendechuanshuo	白石神的传说
11	นิทานเรื่องการแข่งขันเพราะข้ายักษ์	zhenyaochengqindegushi	镇妖成亲的故事
12	นิทานเรื่องปู่จางจื่อต๋อสู้กับพรายหมู	zhangzhidayezhidou muzhujing	张知大爷智斗母猪精
13	นิทานเรื่องเทพเจ้าแห่งความรักหลงเสน่ห่มนุษย์	aishenguhuorendechuanshuo	爱神蛊惑人的传说
14	นิทานเรื่องมนุษย์ข้ายักษ์	fanrenchuyaodechuanshuo	凡人除妖的传说
15	นิทานเรื่องเทพเจ้าแห่งความรักกับเหมยลี่ต๋องจู่	aishenhemeilidongzhu	爱神和美利东主
16	นิทานเรื่องทะเลสาบม้งกรหยก	yulonghudechuanshuo	玉龙湖的传说

ตารางที่ 4 นิทานศาสนา

ลำดับ	ชื่อภาษาไทย	พินอิน	ชื่อภาษาจีน
1	นิทานเรื่องการแข่งขันระหว่างนายสีนโหลหับนาวากูจี	shenluohegubifa	什罗和古基比法
2	นิทานเรื่องประธานสงฆ์ของศาสนาตองปานายอามิงหยูลี่	dongbajiaozhuamingyule	东巴教主阿明于勒

ตารางที่ 4 (ต่อ)

ลำดับ	ชื่อภาษาไทย	พินอิน	ชื่อภาษาจีน
3	นิทานเรื่องพระพุทธรูปใน ภูเขาเหล่าจุน	laojunshandafodegushi	老君山大佛的故事
4	นิทานเรื่องเทพเจ้าเตาไฟ	huotangshenlingde chuanshuo	火塘神灵的传说
5	นิทานเรื่องนายกามาปา	gamabadechuanshuo	噶玛巴的传说
6	นิทานเรื่องวัดหล่ามะหยู่ฟิง	yufenglamasidechuanshuo	玉峰喇嘛寺的传说
7	นิทานเรื่องเจียอี้กับอาหมิงหยูสี่อู	jiayeyuamingyule	迦叶与阿明于勒
8	นิทานเรื่องเทพเจ้าซู่	shushenlingdechuanshuo	术神灵的传说
9	นิทานเรื่องเทพเจ้าซู่เหมือน เจ้าของบ้าน	shushenlingxiangrendegushi	术神灵像主人的故事
10	นิทานเรื่องเทพเจ้าซู่ลงโทษมนุษย์	shushenlingzuosuidegushi	术神灵作祟的故事
11	นิทานเรื่องเทพเจ้าถูกลอกหลวง	shuwangshoupiandegushi	术王受骗的故事
12	นิทานเรื่องเทพเจ้าย้ายที่อยู่	shuwangbanjiadegushi	术王搬家的故事
13	นิทานเรื่องเทพเจ้าประตู	menshenlailidechuanshuo	门神来历的传说
14	นิทานเรื่องดินปาหซินโหลปราบผี	dingbashenuozhenyadan guidegushi	丁巴什罗镇压巨鬼 的故事

ตารางที่ 5 นิทานประจำถิ่น

ลำดับ	ชื่อภาษาไทย	พินอิน	ชื่อภาษาจีน
1	นิทานเรื่องที่มาของหู่เทียวเสี	hutiaoxialailidechuanshuo	虎跳峡来历的传说
2	นิทานเรื่องกำเนิดของถ้ำตาช้าง	xiangyanyandongde chuanshuo	象眼岩洞的传说
3	นิทานเรื่องไปหซวยไถ	baishuitaidechuanshuo	白水台的传说
4	นิทานเรื่องทะเลสาบแรด	xiniutandegushi	犀牛潭的故事
5	นิทานเรื่องกำเนิดของหินพ่อไก่	naishitoudelaili	奶石头的来历
6	นิทานเรื่องภูเขามังกรหยกกับ ทะเลสาบมังกรดำ	yulongshanheheilongtande chuanshuo	玉龙山和黑龙潭的传说

ตารางที่ 5 (ต่อ)

ลำดับ	ชื่อภาษาไทย	พินอิน	ชื่อภาษาจีน
7	นิทานเรื่องภูเขามังกรหยกกับภูเขาสิงโต	yulongshanhegemushande gushi	玉龙山和格姆山的故事
8	นิทานเรื่องภูเขาไ่ว่หู	wohushandechuanshuo	卧虎山的传说
9	นิทานเรื่องแม่น้ำจินซาไหลผ่านหมู่บ้านหือกู่	jinchajiangliujingshigude chuanshuo	金沙江流经石鼓的传说
10	นิทานเรื่องภูเขาซ้างกับภูเขาสิงโต	xiangshanheshizishande chuanshuo	象山和狮子山的传说
11	นิทานเรื่องของนายหยังยูคือ	yangyukedechuanshuo	杨玉科的传说
12	วีรบุรุษนายหือหซิ่น	hechengchuhaidechuanshuo	和诚除害的传说
13	นิทานเรื่องหุบเขาพระจันทร์สีฟ้า	lanyuelianggudechuanshuo	蓝月亮谷的传说
14	นิทานเรื่องนายจางรุ้น	zhangrundechuanshuo	张润的传说

ตารางที่ 6 นิทานสัตว์

ลำดับ	ชื่อภาษาไทย	พินอิน	ชื่อภาษาจีน
1	นิทานเรื่องแพะหลอกควาย	shanyangchumaishuiniu	山羊出卖水牛
2	นิทานเรื่องกระต่ายช่วยชีวิตยาย	tuzijiulaotaipo	兔子救老太婆
3	นิทานเรื่องกระต่ายล้างแค้น	xiaobaitufuchouji	小白兔复仇记
4	นิทานเรื่องความไม่พอใจของแพะ	shanyangdeyuanhen	山羊的怨恨
5	นิทานเรื่องจักจั่น	chandegushi	蝉的故事
6	กบกับนายลีอินโร	qingwahelienruo	青蛙和利恩若
7	กระต่ายกับหมี	xiaotuhelaoxiong	小兔和老熊
8	นิทานเรื่องตองปากกับกบ	xiaodongbaheshenwa	小东巴和神蛙
9	นิทานเรื่องกบเป็นผู้ที่ปรึกษา	shiwamoushi	石蛙谋士
10	นิทานเรื่องเล่า	loudegushi	漏的故事
11	การวิ่งแข่งระหว่างกบกับแก้ง	jziheshiwasaipao	麂子与石蛙赛跑
12	นิทานเรื่องปลาไหลเจ้าเล่ห์	jiaohuadeshanyu	狡猾的鳝鱼

ตารางที่ 7 นิทานปรัมปรา

ลำดับ	ชื่อภาษาไทย	พินอิน	ชื่อภาษาจีน
1	นิทานเรื่องของนางก้อกู่มีง	gegumingdegushi	格古命的故事
2	นิทานเรื่องกำเนิดของมนุษย์	nannvjeheshengrende gushi	男女结合生人的故事
3	นิทานเรื่องมนุษย์ลอกคราบ	rentuopidegushi	人脱皮的故事
4	นิทานเรื่องพ่อเปลี่ยนฐานะ	fuqinyiweidegushi	父亲易位的故事
5	นิทานเรื่องหญิงสาวไข่นกอินทรี หาไฟ	yingdannvxunzhaohuo zhongdegushi	鹰蛋女寻找火种的故事
6	นิทานเรื่องกำเนิดของพืชพันธุ์ ธัญญาหาร	guzhonglailidechuanshuo	谷种来历的传说
7	นิทานเรื่องพ่อไก่เรียกดวง อาทิตย์	gongjihantaiyangde chuanshuo	公鸡喊太阳的传说
8	นิทานเรื่องเก็บไฟ	jianhuozhongdegushi	捡火种的故事

ตารางที่ 8 นิทานคติ

ลำดับ	ชื่อภาษาไทย	พินอิน	ชื่อภาษาจีน
1	นิทานเรื่องสองพี่น้องกับลิง	liangxiongdihehouzidegushi	两兄弟和猴子的故事
2	นิทานเรื่องสองพี่น้องกับงู	liangjiemeiheshedegushi	两姐妹和蛇的故事
3	นิทานเรื่องสัตว์วิเศษสี่ตัว	silingpobaodegushi	四灵破宝的故事
4	นิทานเรื่องชายผายลมหอม	maixiangpidegushi	卖香屁的故事

ตารางที่ 9 นิทานมุขตลก

ลำดับ	ชื่อภาษาไทย	พินอิน	ชื่อภาษาจีน
1	นิทานเรื่องผู้ชายโง่	hannanrendegushi	憨男人的故事

ตารางที่ 10 นิทานเรื่องผี

ลำดับ	ชื่อภาษาไทย	พินอิน	ชื่อภาษาจีน
1	นิทานเรื่องวิญญาณหาเมีย	qingsiguihunxunoudegushi	情死鬼魂寻偶的故事

1.5 คำนิยามศัพท์เฉพาะ

1. นิทานพื้นบ้าน หมายถึง เรื่องที่เล่าสืบต่อกันมาตั้งแต่โบราณ เป็นมรดกทางวัฒนธรรมและส่วนใหญ่ถ่ายทอดด้วยวิธีมุขปาฐะ สามารถแสดงภูมิปัญญาของคนท้องถิ่นได้
2. ชนเผ่า่น่าซี หมายถึง ชนกลุ่มหนึ่งในประเทศจีน ส่วนใหญ่จะอยู่ในเมืองลี่เจียง มณฑลยูนนาน มีประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมของตนเองยาวนาน
3. ประเภทของนิทาน หมายถึง การแบ่งนิทานตามลักษณะเนื้อหาของนิทานสามารถแบ่งเป็น 11 ประเภท ได้แก่ เทวปกรณัม หรือเทพปกรณัม (myth) นิทานศาสนา (religious tale) นิทานคติ (fable) นิทานมหัศจรรย์ (fairy tale) นิทานชีวิต (novella) นิทานประจำถิ่น (sage) นิทานอธิบายเหตุ (explanatory tale) นิทานเรื่องสัตว์ (animal tale) นิทานเรื่องผี (ghost stories) มุขตลก (jest) และนิทานเข้าแบบ (formular tale)
4. ภาพสะท้อน หมายถึง สภาพของสังคมที่ถ่ายทอดไว้ในเนื้อหาของวรรณกรรมต่าง ๆ เช่น วิถีชีวิตของมนุษย์ วัฒนธรรม ประเพณี ความเชื่อ อาชีพ และคุณธรรม เป็นต้น

1.6 วิธีดำเนินการศึกษา

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้วิธีวิจัยเอกสาร (Documentary Research) และการวิเคราะห์ตัวบทนิทานพื้นบ้าน (Textual Analysis) โดยดำเนินการตามลำดับขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวกับนิทานพื้นบ้านและภาพสะท้อนเพื่อนำมาใช้แนวทางในการศึกษาวิจัย
2. ศึกษานิทานพื้นบ้านของชนเผ่า่น่าซีจากหนังสือรวมนิทานพื้นบ้านของชนเผ่า่น่าซีที่พิมพ์ทั้งหมด 124 เรื่อง
3. ผู้วิจัยแปลนิทานพื้นบ้านชนเผ่า่น่าซีเป็นภาษาไทยและนำนิทานที่แปลไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการแปลภาษาจีนเป็นภาษาไทย เพื่อพิจารณาและตรวจสอบคุณภาพนิทานที่แปลและให้ข้อเสนอแนะ
4. ผู้วิจัยปรับปรุงแก้ไขนิทานพื้นบ้านของชนเผ่า่น่าซีที่แปลเป็นภาษาไทยตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ จนเป็นนิทานพื้นบ้านของชนเผ่า่น่าซีที่แปลเป็นภาษาไทยที่สมบูรณ์ เพื่อนำมาวิเคราะห์เนื้อหา
5. ศึกษาเนื้อหาและแบ่งประเภทของนิทานพื้นบ้านชนเผ่า่น่าซี
6. วิเคราะห์ภาพสะท้อนที่ปรากฏในนิทานพื้นบ้านของชนเผ่า่น่าซี
7. นำเสนอผลการศึกษาวิจัยแบบพรรณนาวิเคราะห์ (Descriptive Analysis)

1.7 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้เข้าใจเนื้อหาสำคัญของนิทานพื้นบ้านชนเผ่าน่าน่าซีได้มากขึ้น
2. ทำให้เข้าใจภาพสะท้อนที่ปรากฏในนิทานพื้นบ้านของชนเผ่าน่าน่าซี
3. สามารถเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรมของชนเผ่าน่าน่าซี

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาภาพสะท้อนสังคมและวัฒนธรรมในนิทานพื้นบ้านของชนเผ่าม่านาซีที่แปลเป็นภาษาไทย ผู้วิจัยศึกษาค้นคว้าข้อมูลเอกสารและงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องตามเค้าโครงต่อไปนี้

- 2.1 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับนิทานพื้นบ้าน
 - 2.1.1 ความหมายของนิทานพื้นบ้าน
 - 2.1.2 ลักษณะของนิทานพื้นบ้าน
 - 2.1.3 ประเภทของนิทานพื้นบ้าน
 - 2.1.4 คุณค่าของนิทานพื้นบ้าน
 - 2.2 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างวรรณกรรมกับสังคม
 - 2.2.1 อิทธิพลของสังคมที่มีต่อวรรณกรรม
 - 2.2.2 อิทธิพลของวรรณกรรมที่มีต่อสังคม
 - 2.2.3 วรรณกรรมเป็นภาพสะท้อนของสังคม
 - 2.3 ความรู้เกี่ยวกับกลุ่มชนเผ่าม่านาซี
 - 2.3.1 ประวัติความเป็นมาของชนเผ่าม่านาซี
 - 2.3.2 วัฒนธรรมของชนเผ่าม่านาซี
 - 2.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - 2.4.1 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับนิทานพื้นบ้าน
 - 2.4.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับภาพสะท้อนสังคมจากนิทาน
 - 2.4.3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับชนเผ่าม่านาซี
- โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

2.1 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับนิทาน

นิทานเป็นมรดกทางวัฒนธรรม เป็นวรรณกรรมประเภทหนึ่ง ถ่ายทอดโดยปากเปล่า ใช้ภาษาง่าย ๆ ไม่ซับซ้อน มีลักษณะเด่นของตนเอง และสามารถแสดงให้เห็นภาพชีวิตของท้องถิ่นนั้นได้ ดังที่มีผู้อธิบายเกี่ยวกับนิทาน ดังนี้

2.1.1 ความหมายของนิทาน

นิทานพื้นบ้านเป็นผลิตภัณฑ์ที่เกิดจากจินตนาการอันสร้างสรรค์ของมนุษย์ เป็นมรดกทางวัฒนธรรม สืบทอดต่อกันมายาวนาน นักวิชาการอธิบายความหมายของนิทานพื้นบ้าน ดังนี้

วาโร เฟ็งสวัสต์ (2542 : 138) ได้กล่าวว่า นิทานหมายถึง เรื่องราวต่าง ๆ ที่เล่าต่อ ๆ กันมายาวนาน เป็นเรื่องที่สร้างขึ้นเพื่อให้ความเพลิดเพลินและความรู้สึกต่าง ๆ ให้กับผู้อ่าน นอกจากนี้แล้ว เพื่อสั่งสอนอาจจะสอดแทรกคติและคุณธรรมด้วย เวลาเล่านิทานให้ผู้ฟัง โดยเฉพาะกลุ่มเด็ก ๆ อาจจะมีอภิปราย ชักถามหรือแสดงความคิดเห็นต่าง ๆ อยู่ด้วย ขึ้นอยู่กับจุดมุ่งหมายของการเล่านิทาน

สันทพัฒน์ อรุณธาริ (2542 : 2) ได้กล่าวว่า นิทาน คือ เรื่องที่มีผู้แต่งขึ้นโดยยึดความสนุกสนานและเพลิดเพลิน เป็นการผูกเรื่องให้เข้ากับสภาวะการณ์ในเวลานั้น ๆ ซึ่งสอดแทรกคุณธรรมและจริยธรรมอยู่ คติสอนใจที่ฟังประสงคิให้ผู้ฟังนำไปใช้ในชีวิตรจากเนื้อหาของนิทาน เพื่อใช้เป็นสื่อในการสร้างการเรียนรู้ให้กับเด็ก

ขนิษฐา จิตชินะกุล (2545 : 141) กล่าวว่า นิทานเป็นเรื่องเล่าที่มีมาแต่โบราณ อาจกล่าวได้ว่าเป็นจินตนาการที่มนุษย์สร้างขึ้น มีจุดมุ่งหมายเพื่อเป็นเครื่องให้ความบันเทิงใจกับผู้อ่าน การเล่านิทานเป็นที่แพร่หลายนิยมทั่วไปในหมู่ชนทุกชั้นทุกเชื้อชาติ

ประคอง นิมมานเหมินท์ (2545 : 6) กล่าวว่า นิทานพื้นบ้านเรียกว่า นิทานพื้นบ้านบ้าง นิทานพื้นเมืองบ้าง และนิทานชาวบ้านบ้าง มีความหมายเจาะจงถึงเรื่องเล่าประเภทหนึ่งโดยเฉพาะ ไม่ได้มีความหมายกว้างขวางเหมือนคำว่า นิทาน

เกริก ยุ้นพันธ์ (2547 : 8) ได้ให้ความหมายของนิทานไว้ว่า นิทาน หมายถึง เรื่องราวที่เล่าสืบต่อกันมาตั้งแต่โบราณ เป็นการผูกเรื่องขึ้น เป็นวัฒนธรรมที่เก่าแก่ การเล่านิทานเพื่อให้ผู้ฟังเกิดความสนุกสนานเพลิดเพลิน นอกจากนี้แล้วยังสอดแทรกคติสอนใจลงไปด้วย

เสาวลักษณ์ อนันตสานต์ (2548 : 3) กล่าวว่า นิทานพื้นบ้านคือคนพื้นบ้านเล่าประสบการณ์ต่าง ๆ ของตนเองให้กับผู้อื่น เป็นเรื่องเล่าที่สืบต่อกันมาโดยใช้วิธีแบบมุขปาฐะ และเล่าต่อไปในสังคมที่มีตัวอักษรแล้วค่อย ๆ บันทึกเป็นลายลักษณ์อักษรซึ่งเป็นมรดกทางวัฒนธรรมที่สำคัญนิทานพื้นบ้านจึงมีความเป็นสากล

สุกัญญา สุจฉายา (2557 : 23) กล่าวว่า นิทาน หมายถึง เรื่องเล่าต่อกันมาโดยใช้วาจาหรือเล่าโดยแสดงภาพประกอบ หรือการเล่าโดยวัสดุอุปกรณ์ประเภทต่าง ๆ ประกอบก็ได้ เช่น หนังสือภาพ หุ่น หรือการใช้คนแสดงบทบาทลีลาเป็นไปตามเนื้อเรื่องของนิทานนั้น ๆ แต่เดิมนิทานถูกเล่าสู่กันและกันด้วยปากสืบกันมาเพื่อเป็นเครื่องบันเทิงใจในยามว่าง และเพื่อถ่ายทอดความเชื่อความศรัทธาเลื่อมใสในสิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่เป็นที่ยึดถือของคนแต่ละกลุ่ม

จากความหมายดังกล่าว สรุปได้ว่า นิทานพื้นบ้านมีความหมายว่า นิทานเป็นเรื่องเล่าที่สืบต่อกันมายาวนาน เมื่อสังคมพัฒนาแล้วจึงค่อย ๆ ได้รับการบันทึกและถ่ายทอดด้วยภาษาเขียนนิทานเป็นสิ่งที่มีความหมายและคุณค่า มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ผู้อ่านหรือผู้ฟังได้รับความสนุกสนาน เกิดความสนใจ

และได้ความรู้ที่สอดแทรกคติด้วย นิทานสามารถแสดงถึงภูมิปัญญาของผู้ที่สร้างนิทานขึ้นมา และเป็นมรดกทางวัฒนธรรมของมนุษย์

2.1.2 ลักษณะของนิทานพื้นบ้าน

นิทานมีลักษณะที่แตกต่างจากวรรณกรรมอื่น ๆ เป็นเรื่องเล่าที่สืบทอดกันมายาวนาน ไม่รู้ผู้เล่าคนแรกคือใคร เป็นเรื่องเล่าจากคนรุ่นหนึ่งไปสู่อีกรุ่นหนึ่ง นักวิชาการอธิบายลักษณะของนิทานมีดังต่อไปนี้

เจือ สตะเวทิน (2517 : 16) ให้คำอธิบายลักษณะสำคัญของนิทานพื้นบ้าน ดังนี้

- 1) ต้องเป็นเรื่องที่เกิดมานาน
- 2) ต้องเล่าด้วยการใช้ภาษาร้อยแก้ว
- 3) ต้องเล่ากันด้วยปากมาก่อน
- 4) ต้องแสดงความคิดและความเชื่อของชาวบ้าน เช่น ประเพณีหรือความเชื่อเรื่องต่าง ๆ ในชีวิตของมนุษย์

5) เรื่องจริงที่มีคติบนุโลมเป็นนิทานได้ เช่น มะกะโท ชาวบ้านบางระจัน เป็นต้น โดยดังกล่าวจะเห็นลักษณะที่สำคัญของนิทานพื้นบ้าน คือ เป็นเรื่องเล่าที่สืบทอดกันมาด้วยปากและไม่ได้รู้ว่าผู้ใดเป็นผู้แต่ง

กุหลาบ มัลลิกะมาส (2519 : 99) อธิบายลักษณะของนิทานชาวบ้านไว้ว่า

- 1) เป็นเรื่องเล่าด้วยถ้อยคำธรรมดา เป็นภาษาร้อยแก้ว
- 2) เป็นเรื่องเล่าด้วยปากสืบทอดกันมาตั้งนาน แต่ต่อมาในระยะหลัง เมื่อการเขียนเจริญขึ้น ก็อาจเป็นเรื่องที่เขียนตามเค้าเรื่องเดิมที่เคยเล่ากันด้วยปาก
- 3) ผู้เล่าดั้งเดิมนั้นไม่ปรากฏว่าเป็นผู้ใด อ้างแต่ว่าเป็นของเก่า ฟังจากผู้เล่าซึ่งเป็นบุคคลสำคัญยิ่งในอดีตอีกต่อหนึ่ง ผิดกับนิยายสมัยใหม่ที่ทราบชื่อผู้แต่ง แม้เทพนิยายที่ปรากฏชื่อผู้แต่ง เช่น นิทานของกริมม์ ก็ถือว่า ‘เล่าตามเค้านิทานที่เก่าแต่เดิม’ ไม่ใช่กริมม์แต่งขึ้นเอง

ประคอง นิมมานเหมินท์ (2545 : 7) อธิบายว่า ลักษณะที่สำคัญที่สุดของนิทานพื้นบ้านอยู่ที่ต้องเป็นเรื่องเล่าที่เล่าสืบทอดกันมา และไม่ทราบว่าใครเป็นผู้แต่งหรือว่าเป็นผู้เล่าคนแรกส่วนใหญ่ถ่ายทอดด้วยปาก แต่อาจถ่ายทอดด้วยการเขียนก็ได้ เป็นการเล่าจากความจำที่ได้เล่าต่อ ๆ กันมา เช่น นิทานที่พ่อเล่าให้ลูกฟังอาจจะเป็นนิทานที่เคยฟังมาจากปู่หรือย่า ปู่หรือย่าเคยฟังจากทวด และทวดก็เคยฟังจากชาวบ้านคนอื่น

กุสุมา รักขมณี (2547 : 21) กล่าวว่า นิทานมีลักษณะดังนี้

- 1) จะต้องเป็นเรื่องเล่าด้วยถ้อยคำธรรมดา ใช้ภาษาชาวบ้านทั่วไป
- 2) เป็นเรื่องที่เล่าสืบทอดกันมาเป็นเวลาช้านาน ซึ่งในตอนหลังอาจนำมาเขียนขึ้นตามที่เล่าไว้
- 3) ไม่ปรากฏว่าใครเป็นคนเล่าดั้งเดิม

นักวิชาการจีนได้อธิบายลักษณะนิทานจีนมีดังต่อไปนี้

LI HUIFANG (2547 : 130-134) กล่าวว่า นิทานพื้นบ้านเป็นวรรณกรรมมุขปาฐะประเภทหนึ่ง ใช้ภาษาแบบง่าย ไม่ซับซ้อน เป็นร้อยแก้ว เล่าเรื่องบุคคลที่ใช้ชื่อธรรมดา ฉากก็อย่างธรรมดา นอกจากนี้แล้วเนื้อหาของนิทานส่วนใหญ่จะเป็นเรื่องสมมุติขึ้น แสดงให้เห็นถึงอารมณ์และความหวังของบุคคล

WAN JIANZHONG (2549 : 192) กล่าวว่า นิทานพื้นบ้านเป็นเรื่องราวที่ให้ความบันเทิงใจแก่ผู้อ่าน เป็นเรื่องที่สร้างขึ้นในอดีตที่ยาวนาน ใช้วิธีการเล่าด้วยปาก ใช้ภาษาเป็นร้อยแก้ว ถ่ายทอดด้วยวิธีมุขปาฐะและไม่ได้ทราบว่าเป็นเรื่องเล่าครั้งแรกเป็นเวลาไหน ผู้เล่าคนแรกคือใคร จึงมีลักษณะว่ามีมิติเวลาที่ไม่ชัดเจน

นักวิชาการจีนกับไทยมีการอธิบายลักษณะของนิทานพื้นบ้านทั้งเหมือนและแตกต่างกัน กล่าวคือ ความเหมือนของนิทานไทยกับนิทานจีน คือ ทั้งสองฝ่ายอธิบายว่าการเล่านิทานมีมาเป็นเวลาช้านาน ใช้วิธีการถ่ายทอดด้วยปาก ใช้ภาษาง่าย เป็นร้อยแก้ว นิทานเป็นเรื่องเล่าจากคนรุ่นหนึ่งไปสู่อีกคนรุ่นหนึ่ง ส่วนผู้ฟังแล้วจะเกิดความรู้สึกต่าง ๆ จากนิทาน ส่วนความแตกต่าง นักวิชาการจีนอธิบายว่านิทานเล่าเรื่องของบุคคลธรรมดาใช้ชื่อธรรมดาและนิทานจะเกิดในฉากที่ธรรมดา เนื้อหาส่วนใหญ่เป็นสมมุติขึ้น ส่วนนิทานไทยจะสามารถแสดงให้เห็นความเชื่อต่าง ๆ ของคนไทย และเนื้อหาในนิทานอาจจะเป็นเรื่องของคนที่สำคัญยิ่งใหญ่อีก

สรุปลักษณะของนิทานได้ว่า นิทานเป็นเรื่องที่เกิดมายาวนาน เป็นร้อยแก้ว ใช้วิธีการเล่าด้วยปาก เป็นเรื่องราวที่เล่าจากคนรุ่นหนึ่งไปสู่อีกคนรุ่นหนึ่ง ทำให้ผู้อ่านได้รู้จักความคิด ความรู้สึกของผู้เล่า ทำให้ผู้อ่านหรือผู้ฟังรู้สึกเพลิดเพลินกัน

2.1.3 ประเภทของนิทานพื้นบ้าน

การแบ่งประเภทนิทานของนักวิชาการต่าง ๆ จะมีทั้งความเหมือนและแตกต่างกัน การแบ่งประเภทของนิทานจีนกับนิทานไทยจะไม่เหมือนกันดังต่อไปนี้

วิล มาศจรัส (2539 : 15-21) ได้จำแนกนิทานออกเป็นประเภทต่าง ๆ อย่างกว้าง ๆ เป็น 4 ประเภทดังนี้

1) นิทานสุภาพ

นิทานประเภทนี้ส่วนใหญ่เป็นเรื่องสั้น ๆ ตัวละครที่สำคัญเป็นสัตว์ เช่น สิงโต หมาป่า กวาง และหงส์ เป็นต้น บางครั้งจะมีต้นไม้ เทวดาที่พูดภาษาคนได้

2) นิทานเทพนิยาย

นิทานประเภทนี้ หมายถึง นิทานเรื่องเกี่ยวกับเทวดา จะมีตัวละครแตกต่างไปจากนิทานสุภาพ ในนิทานเทพนิยาย ตัวละครมักจะเป็นมนุษย์ แต่มีศักดิ์สูง เช่น เป็นเจ้าหญิง เจ้าชาย หรือเป็นมนุษย์ธรรมดาที่มีลักษณะพิเศษ เช่น เป็นคนรูปร่างงาม รูปร่างเป็นที่รำลึกของบุคคลทั่วไป เป็นต้น

3) นิทานชาวบ้าน

นิทานประเภทนี้ เป็นเรื่องราวหรือนิทานพื้นบ้านที่มีการเล่าสืบต่อกันมาแต่โบราณ ในประเทศไทยมีนิทานประเภทนี้เป็นจำนวนมาก สามารถแสดงให้เห็นความเชื่อ วัฒนธรรมและชีวิตความเป็นอยู่ของชาวบ้าน เนื้อหาในนิทานมักจะอ้างอิงสถานที่ที่มีอยู่จริงในท้องถิ่น

4) นิทานชาดก

นิทานประเภทนี้ เป็นเรื่องเกี่ยวกับการบำเพ็ญบารมีของพระโพธิสัตว์แสดงถึงความเป็นมาในพระชาติต่าง ๆ ที่ได้เกิดมาสร้างบารมีเพื่อการตรัสรู้เป็นพระพุทธเจ้า หรือเรียกว่า พระเจ้า 500 ชาติ ปรากฏในคัมภีร์พระไตรปิฎก เล่มที่ 27-28 มีทั้งหมด 547 เรื่อง อาจจะมีเรื่องซ้ำกันบ้าง แต่คาถาจะต่างกัน หรือบางเรื่องยกมาเพียงคาถาเดียวจากเรื่องที่มีหลายคาถา รวมอยู่ในคัมภีร์ เรียกว่า นิบาตชาดกกับปัญญาสาชดก

การแบ่งประเภทนิทานพื้นบ้านของประคอง นิมมานเหมินท์ (2545 : 8-24) ได้อ้างถึงการแบ่งประเภทของนิทานพื้นบ้านทั้ง 11 ประเภทของสตีธ ทอมป์สัน (Stith Thompson) ดังนี้

1) นิทานมหัศจรรย์ (Fairy tale)

นิทานมหัศจรรย์ หรือเทพนิยาย เป็นคำแปลจากภาษาอังกฤษว่า แฟร์รี่เทล (fairy tale) จากความหมายของคำว่า เทพนิยาย หรือ fairy tale ตามรูปศัพท์อาจจะทำให้ผู้อ่านเข้าใจว่าเป็นนิทานที่เกี่ยวกับเวทมนตร์ นางฟ้า แต่จริง ๆ แล้วนิทานหลายเรื่องที่ว่าเทพนิยาย ไม่มีเวทมนตร์นางฟ้าอยู่ แต่จากเนื้อหาของนิทานพื้นบ้านประเภทนี้ สามารถสังเกตได้ว่าทุกเรื่องที่เป็นนิทานเทพนิยายจะมีเรื่องราวของอิทธิปาฏิหาริย์และความมหัศจรรย์เหนือธรรมชาติ ดังนั้นจึงเป็นลักษณะสำคัญของนิทานประเภทนี้

2) นิทานชีวิตหรือนิยายชีวิต (Novella)

นิทานประเภทนี้ใช้ภาษาอังกฤษว่า novella มีลักษณะคล้าย ๆ กับนิทานประเภทมหัศจรรย์ นิทานสองประเภทนี้ มีลักษณะเหมือนกัน คือ ทั้งเป็นนิทานที่มีเนื้อหาค่อนข้างยาว มีหลายอนุภาคหรือหลายตอนอยู่ ส่วนความแตกต่างกันนั้นก็คือ นิทานชีวิตดำเนินเรื่องอยู่ในโลกแห่งความเป็นจริง ได้แบ่งสถานที่และตัวละครได้ชัดเจน นักวิชาการบางคนจึงจัดนิทานประเภทนี้เป็นนิยาย หรือเรียกว่าเป็นนิยายชีวิต ในนิทานชีวิตบางเรื่องอาจกล่าวถึงอิทธิปาฏิหาริย์ แต่มีลักษณะที่ทำให้ผู้อ่านหรือผู้ฟังเชื่อว่าเป็นสิ่งที่เป็นไปได้มากกว่าในนิทานมหัศจรรย์ ดังนั้น ชาวบ้านที่เล่าเรื่องประเภทนี้มักเชื่อว่าเป็นเรื่องที่เคยเกิดขึ้นจริง

3) นิทานวีรบุรุษ (Hero Tale)

นิทานวีรบุรุษ ภาษาอังกฤษเรียกว่า hero tale เป็นนิทานที่มีเนื้อหานานค่อนข้างยาว และประกอบด้วยหลายอนุภาคหรือหลายตอน นิทานประเภทนี้อาจอยู่ในโลกแห่งจินตนาการ

หรือโลกที่ดูเหมือนจะเป็นจริง เป็นนิทานที่เล่าถึงการผจญภัยของวีรบุรุษคนเดียวหลายครั้งหลายหน และมักเล่าถึงการผจญภัยของบุรุษที่มีความสามารถเหนือมนุษย์

4) นิทานประจำถิ่น (Sage)

นิทานประเภทนี้ ในภาษาไทยอาจจัดเป็นตำนานประเภทหนึ่ง เพราะเป็นเรื่องเล่าเกี่ยวกับความเป็นมาของบุคคลและสถานที่ในท้องถิ่น มีขนาดของเรื่องไม่แน่นอน เนื่องจากนิทานประเภทนี้บางเรื่องอาจจะสั้น บางเรื่องอาจจะยาว บางเรื่องอาจมีอนุภาคที่สำคัญเพียงอนุภาคเดียว มักเป็นเรื่องแปลกพิสดารซึ่งเชื่อว่าเคยเกิดขึ้นจริง ในสถานที่ใดสถานที่หนึ่ง ตัวละครและสถานที่ที่แบ่งให้ชัดเจน อาจเป็นเรื่องของบุคคลในประวัติศาสตร์หรือคนสำคัญของเมือง ตัวละครอาจเป็นมนุษย์ เทวดา สัตว์ หรือผีसानางไม้ ลักษณะอีกอย่างหนึ่งก็คือจะอธิบายความเป็นไปของสิ่งที่มีอยู่ในท้องถิ่น นอกจากนี้แล้ว อาจจะเป็นนิทานเกี่ยวกับความเชื่อของศาสนา นิทานเกี่ยวกับทรัพย์สินสมบัติหรือสิ่งลึกลับ

5) นิทานอธิบายเหตุ (Explanatory)

นิทานประเภทนี้เป็นเรื่องที่อธิบายกำเนิดหรือความเป็นมาของสิ่งต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในธรรมชาติ อาจอธิบายถึงกำเนิดชื่อของสัตว์บางชนิด สาเหตุของรูปร่างลักษณะและส่วนประกอบของสัตว์บางชนิด กำเนิดของต้นไม้ หรือดอกไม้บางชนิด ความเป็นมาของดวงดาวบางดวง หรือบางกลุ่ม เป็นต้น นอกจากนี้แล้ว นิทานประเภทนี้ยังเป็นนิทานที่อธิบายปรากฏการณ์ในธรรมชาติ พิธีกรรมและขนบประเพณีหรือที่มาของสิ่งอื่น ๆ เช่น อาหารการกิน นิทานประเภทนี้มักจะสั้นและเล่าอย่างตรงไปตรงมา เพื่อตอบคำถามว่าทำไมสิ่งนั้นจึงเป็นอย่างนี้

6) ตำนานปรัมปรา (Myth)

นิทานประเภทนี้มีเนื้อหาเป็นเรื่องอธิบายถึงกำเนิดของจักรวาล โครงสร้างและระบบของจักรวาล มนุษย์ สัตว์ ปรากฏการณ์ทางธรรมชาติ เช่น ฝน กลางวัน กลางคืน พายุ ฟ้าผ่า ส่วนประกอบที่สำคัญของนิทานประเภทนี้ คือ ตัวละครมีบทบาทสำคัญ มีชีวิตอยู่ในโลกที่เหนือธรรมชาติ ในโลกนั้นอาจจะมีสัตว์โลกที่เหนือมนุษย์แล้วทำให้เกิดโชคดีหรือโชคร้าย นอกจากนี้แล้วยังประกอบด้วย ความเป็นมาของชนชั้นผู้นำ ลำดับชั้น และบทบาทหน้าที่ของมนุษย์ ตลอดจนถึง ความเชื่อทางศาสนา ประเพณี พิธีกรรม และการประพฤติปฏิบัติต่าง ๆ จึงเป็นประสบการณ์ของวีรบุรุษที่เป็นมนุษย์หรือกึ่งมนุษย์กึ่งสิ่งศักดิ์สิทธิ์

7) นิทานสัตว์ (Animal Tale)

นิทานประเภทนี้เป็นเรื่องที่สัตว์เป็นตัวเอกโดยทั่วไปมักแสดงให้เห็นนิสัยสันดานแท้จริงของสัตว์ อาจแสดงความฉลาดของสัตว์ชนิดหนึ่ง และความโง่เขลาของสัตว์อีกชนิดหนึ่ง สัตว์ที่เป็นตัวเอกมีลักษณะเป็นตัวโกง (Trickster) ที่เยวกลั่นแกล้งเอาเปรียบคนหรือสัตว์อื่น ๆ ซึ่งบางทีก็ได้รับความเดือดร้อนตอบแทนบ้างเหมือนกันหรือการตกอยู่ในสถานการณ์ลำบากที่ไม่น่าเป็นไปได้ของสัตว์ อันเนื่องมาจากความโง่ของมัน นิทานประเภทสัตว์ส่วนใหญ่อาจจะเล่าเรื่องของสัตว์ที่ดี

8) นิทานมุขตลก (Merry Tale)

นิทานประเภทนี้ มักจะมีเนื้อหาขนาดสั้น โครงเรื่องไม่ซับซ้อน มีแต่อนุภาคเดี่ยว ตัวละครอาจเป็นมนุษย์หรือสัตว์ก็ได้ จุดที่สำคัญของเรื่อง คือ ความไม่น่าเป็นไปได้ต่าง ๆ สติธ ทอมป์สัน ได้ประมวลแนวคิดของเรื่องที่เป็นมุขตลกต่าง ๆ ว่ามี 16 ประเภท คือ ความฉลาด ความโง่ การชนะ การแข่งขันด้วยกลวง การต่อรองแบบกลวง ขโมยและการหลอกต้ม การหนีโดยใช้กลวง การล่อลวง และผิวดประเวณี กลวงที่ทารุณ กลวงโดยวิธีแข่งขัน การปลอมแปลง การกล่าวหาที่ผิด ภรรยาที่เลว ความเกียจคร้าน คนหูหนวก นักบวช และการไม้ นิทานประเภทนี้อาจจะเล่าเรื่องเพศ เรื่องของคนพิการ เรื่องของคนต่างถิ่นหรือต่างชาติหรือเรื่องของนักบวช เป็นต้น

9) นิทานศาสนา (Religious Tale)

นิทานประเภทนี้เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับศาสนา ในหนังสือแบบนิทานพื้นบ้านมีนิทานหลายตอนซึ่งเป็นเรื่องเล่าเกี่ยวกับพระเจ้าปลอมตัวเป็นคนขอทานไปทดสอบ นิทานประเภทนี้มีจุดมุ่งหมายในการสั่งสอนศีลธรรมให้แก่ผู้อ่าน หรือแนวทางสร้างค่านิยม ในนิทานของไทยส่วนใหญ่อาจจะเป็นนิทานเกี่ยวกับนรกสวรรค์หรือเรื่องราวของบุคคลที่ศรัทธาทางศาสนา ตัวละครส่วนใหญ่ คือพระพุทธรเจ้าหรือบุคคลที่สำคัญในศาสนาพุทธ เป็นต้น

10) นิทานเรื่องผี (Ghost Tale)

นิทานเรื่องผีมีอยู่ในทุกสังคม ผีบางประเภทไม่ปรากฏชัดว่ามาจากไหน เกิดขึ้นได้อย่างไร แต่มีบางประเภทเป็นวิญญาณของคนที่ตายไปแล้วกลับมาหลอกหลอนผู้ที่มีชีวิตอยู่ด้วยรูปร่างและวิธีต่าง ๆ เนื้อหาของนิทานประเภทนี้ยังรวมถึงผีเรือน ผีป่าหรือผีที่สิงในร่างคน เป็นต้น

11) นิทานเข้าแบบ (Formula Tale)

นิทานประเภทนี้เป็นนิทานที่มีแบบแผนในการเล่า (Pattern) พิเศษ นิทานประเภทนี้โครงเรื่องมีความสำคัญเป็นรองแบบแผนในการเล่า การเล่าก็เล่าเพื่อความสนุกสนานของผู้เล่าและผู้ฟังโดยแท้ บางเรื่องอาจใช้ในการเล่นเกม บางเรื่องเป็นเรื่องเกี่ยวกับเหตุการณ์หนึ่งที่เกิดขึ้นซ้ำหลายครั้งบางเรื่องเป็นนิทานที่ผู้เล่าเล่าเพื่อหลอกให้ผู้ฟังเป็นตัวตลก หรือหยอกเย้าให้เกิดความสนุกสนาน

วิเชียร เกษประทุม (2547 : 5-9) ได้แบ่งประเภทนิทานตามลักษณะเนื้อหาและรูปแบบ โดยแบ่งออกเป็น 11 ประเภท ดังนี้

- 1) เทวปกรณัม หรือเทพปกรณัม
- 2) นิทานศาสนา
- 3) นิทานคติ
- 4) นิทานมหัศจรรย์ หรือเทพนิยาย
- 5) นิทานชีวิต
- 6) นิทานประจำถิ่น

7) นิทานอธิบายเหตุ

8) นิทานเรื่องสัตว์

9) นิทานเรื่องผี

10) มุขตลก

11) นิทานเข้าแบบ

การแบ่งประเภทของนิทานพื้นบ้านจีน มีนักวิชาการจีนแบ่งไว้ดังนี้

WAN JIANZHONG (2549 : 192) กล่าวว่า นิทานพื้นบ้านสามารถแบ่งเป็น 5 ประเภท ดังนี้ (แปลโดยผู้วิจัย)

1) นิทานชีวิต (novella) นิทานประเภทนี้ส่วนใหญ่เล่าถึงชีวิตประจำวันของชาวบ้าน โดยเฉพาะเป็นเรื่องราวของครอบครัว สังคม เรื่องราวเหล่านี้มีเนื้อหาอุดมสมบูรณ์ เน้นแนะนำลักษณะของตัวละคร ไม่ได้เล่าถึงเหตุการณ์และคำอธิบายต่าง ๆ สามารถแสดงให้เห็นความคิดต่าง ๆ ของชาวบ้าน

2) นิทานสุภาษิตพื้นบ้าน (allegory) นิทานประเภทนี้ส่วนใหญ่เล่าถึงเรื่องของสัตว์หรือคนมีลักษณะสั้น ๆ และให้คำสั่งสอน

3) นิทานมุขตลก (folk jokes) นิทานประเภทนี้แบ่งเป็นนิทานตลกเย้ยหยันและนิทานตลกขบขัน

4) นิทานเรื่องจินตนาการ (fantasy story) นิทานประเภทนี้ตัวละครส่วนใหญ่เป็นบุคคลธรรมดาที่มีลักษณะเหนือธรรมชาติ นิทานประเภทนี้แสดงให้เห็นชีวิต ประเพณีและความเชื่อของชาวบ้านสมัยก่อน

5) นิทานปรัมปรา (fairy tale) แบ่งเป็นนิทานเรื่องสัตว์ นิทานเวทมนต์ปีศาจและนิทานเรื่องเปรต

สรุปได้ว่า ทั้งนิทานจีนกับนิทานไทย การแบ่งนิทานส่วนใหญ่ทั้งนิทานจีนกับนิทานไทย แบ่งตามลักษณะเนื้อหาของนิทาน ความแตกต่างของวัฒนธรรมทำให้มีประเภทของนิทานที่ไม่เหมือนกันและมีจำนวนประเภทที่ไม่เหมือนกัน

2.1.4 คุณค่าของนิทานพื้นบ้าน

นิทานพื้นบ้านมีบทบาทสำคัญต่อชีวิตมนุษย์และสังคมในหลาย ๆ ด้าน ทั้งด้านการถ่ายทอดการเรียนรู้ เสริมสร้างบุคลิกภาพ และด้านการเป็นพลังโน้มน้าวความคิดทัศนคติและพฤติกรรมของแต่ละบุคคล

ประยูร ทรงศิลป์ (2542 : 6) สรุปคุณค่าของนิทาน ดังนี้

1) นิทานพื้นบ้านเป็นเครื่องช่วยให้ผู้อ่านเข้าใจสภาพของมนุษย์โดยทั่วไปได้ดียิ่งขึ้น เพราะนิทานพื้นบ้านเป็นที่ประมวลแห่งความรู้สึกนึกคิด ความเชื่อความนิยม ความบันเทิงใจ ระเบียบแบบแผนและอื่น ๆ ของมนุษย์

2) นิทานพื้นบ้านเป็นเสมือนกรอบล้อมชีวิตให้อยู่ในขอบเขตที่มนุษย์ในสังคมนั้น ๆ นิยามว่าดีหรือถูกต้อง แม้อกฎหมายบ้านเมืองก็ยังไม่สามารถบังคับจิตใจของมนุษย์ได้ เพราะมนุษย์ได้ฟังได้ซึมซับ การสั่งสอนอบรมนั้น ๆ ไว้ในวิถีชีวิตตั้งแต่เด็ก

3) นิทานพื้นบ้านทำให้มนุษย์รู้จักสภาพชีวิตท้องถิ่นโดยพิจารณาตามหลักที่ว่าคติชาวบ้านเป็นพื้นฐานชีวิตของคนชาติหนึ่ง ๆ หรือชนกลุ่มนั้น ๆ

4) นิทานพื้นบ้านเป็นมรดกของชาติในฐานะเป็นวัฒนธรรมประจำชาติเป็นเรื่องราวเกี่ยวกับชีวิตของมนุษย์แต่ละชาติแต่ละภาษา มีการจดจำและถือปฏิบัติกันต่อ ๆ มา เรื่องต่าง ๆ ที่นิทานแสดงออกมา สามารถทำให้ผู้อ่านได้เข้าใจวัฒนธรรมนั้น

5) นิทานพื้นบ้านเป็นทั้งศิลป์และศาสตร์ เป็นต้นเค้าแห่งศาสตร์ต่าง ๆ และมีคุณค่าในการช่วยให้การศึกษาในสาขาวิชาอื่นกว้างขวางยิ่งขึ้น เช่น นักแสดงสามารถแสดงศิลปะออกมาโดยเริ่มการปรับตัวจากนิทาน

6) นิทานพื้นบ้านทำให้เกิดความภาคภูมิใจในท้องถิ่นของตน ช่วยให้คนในท้องถิ่นเห็นสภาพของตนว่าคล้ายคลึงกับคนอื่น ๆ ความคิดเช่นนี้ก่อให้เกิดความเป็นกลุ่มไม่เกิดการแบ่งแยก

7) นิทานพื้นบ้านเป็นเครื่องบันเทิงใจของมนุษย์

อิงอร สุพันธุ์วนิช (2551 : 142-143) สรุปคุณค่าของนิทานได้ดังนี้

1) ให้ความบันเทิงสนุกสนานแก่กลุ่มชนโดยเฉพาะอย่างยิ่งในอดีตที่ยังไม่มีเครื่องอำนวยความสะดวกอย่างอื่น นิทานจะทำหน้าที่ให้ความบันเทิงอย่างเต็มที่กับคนทุกวัย ได้นำมนุษย์ไปสู่โลกแห่งจินตนาการและความเพ้อฝันที่สนุกสนาน

2) เป็นแหล่งรวมวิถีชีวิต ความเป็นอยู่ ตลอดจนความเชื่อของคนในสังคม เพราะนิทานได้แสดงให้เห็นถึงขนบธรรมเนียม ประเพณี ค่านิยม และความเชื่อต่าง ๆ ของกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง โดยแทรกไว้ในเนื้อเรื่องซึ่งช่วยสะท้อนสภาพชีวิตความเป็นอยู่ของกลุ่มชนต่าง ๆ ได้อย่างดี

3) เป็นเครื่องมือในการอบรมสั่งสอน ศีลธรรมและจริยธรรมเพราะเนื้อหาในนิทานจะสอดแทรกคติธรรม ปรัชญา ค่านิยมที่พึงประสงค์ไว้ โดยนิทานจะเป็นเครื่องมือในการแสดงออกถึงการทำความดี ความชั่ว เสนอแนะแนวทางในการดำเนินชีวิตที่เหมาะสม

4) เป็นสายใยแห่งความรัก ความผูกพันของคนในครอบครัวและสังคม เพราะการเล่านิทานสู่กันฟังย่อมทำให้เกิดการรวมกลุ่มกัน สร้างความผูกพันที่ดีต่อกัน

5) เป็นเครื่องมือในการระบายความคับข้องใจที่เกิดขึ้นให้แก่สังคมไม่ว่าจะเป็นเรื่องทางเศรษฐกิจหรือทางครอบครัว หรือแม้กระทั่งบุคคลที่สังคมให้ความเคารพแต่มีพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ เนื้อหาในนิทานจะมีการล้อเลียนเสียดสีเรื่องเหล่านั้นอย่างตลกขบขัน ช่วยผ่อนคลายความตึงเครียดทางอารมณ์ได้อีกแนวทางหนึ่ง

6) เป็นเครื่องมือบอกความปรารถนาและความต้องการในชีวิตของมนุษย์ เพราะฉะนั้นงานบางเรื่องได้ให้ตัวละครขอพรจากสิ่งวิเศษตามที่ต้องการ

ทศพร แสงสว่าง (2555 : 4) ได้เสนอความคิดที่เกี่ยวกับประโยชน์และคุณค่าของนิทาน ดังนี้

1) ช่วยพัฒนาพื้นฐานของเด็ก นิทานช่วยกระตุ้นจินตนาการ การฟังจากเสียงที่เล่าออกมาทำให้เด็กได้ใช้จินตนาการโดยสร้างเรื่องราวให้เห็นเป็นรูปภาพ สามารถพัฒนาความฉลาดของเด็กได้มากขึ้น การเล่านิทานสามารถสร้างความใกล้ชิดระหว่างผู้เล่ากับผู้ฟัง

2) นิทานเป็นการปูพื้นฐานทักษะการฟัง การพูดและการอ่านของเด็ก เพราะการที่เด็กได้ฟังได้ยินเสียงจะทำให้เขารู้จักคำหรือประโยคตลอดจนรู้จักความหมายของคำหรือประโยคนั้น ๆ และนำไปสู่การเข้าใจภาษาและสื่อสารได้เหมาะสม การฟัง การพูด การอ่าน และการเขียนต่อไป

3) เป็นเครื่องมือสื่อสารทางภาษาเขียนจากประสาทสัมผัสทางตา หู และเสียงจากการเล่านิทานทำให้เกิดการเรียนรู้และเข้าใจในสิ่งรอบตัวได้มากยิ่งขึ้น

4) นิทานช่วยสร้างสัมพันธภาพที่ดีให้แก่พ่อแม่และเด็กได้เป็นอย่างดี นิทานเป็นสื่อกลางที่ส่งความอบอุ่นความเอาใจใส่จากพ่อแม่ไปสู่ลูกทำให้เด็กไม่รู้สึกว่าเหว เด็กมีสภาพจิตใจที่มั่นคงมีพัฒนาการทางด้านอารมณ์และความคิดเหมาะสมตามวัย

5) กระตุ้นสมองของเด็ก ๆ ทำให้พวกเขาเกิดความคิดสร้างสรรค์และมีความต้องการจะเรียนรู้เรื่องราวต่าง ๆ จากตัวละครในนิทาน

6) นิทานสามารถใช้เป็นสื่อในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมและปลูกฝังพฤติกรรมที่ดีให้แก่เด็กใช้เป็นตัวบ่มเพาะคุณธรรมและจริยธรรม ทำให้เด็กได้ตระหนักถึงคุณงามความดีและสิ่งเหล่านี้จะพัฒนาเป็นบุคลิกภาพติดตัวไปจนตลอดชีวิต

สรุปได้ว่า นิทานเป็นมรดกทางวัฒนธรรมจึงมีคุณค่าในด้านการสะท้อนภาพสังคมในท้องถิ่น ได้แก่ วัฒนธรรมประเพณี วิถีชีวิต ความเชื่อ และค่านิยมต่าง ๆ ของท้องถิ่นนั้น นอกจากนี้แล้ว นิทานยังมีคุณค่าในด้านการศึกษาต่อเด็กทำให้เด็กได้ฝึกทักษะทางภาษา และความคิดสร้างสรรค์ ทั้งนิทานยังช่วยกระชับความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในครอบครัวและสังคมด้วย

2.2 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างวรรณกรรมกับสังคม

วรรณกรรมมีความสัมพันธ์กับสังคม นิทานเป็นประเภทหนึ่งของวรรณกรรมมุขปาฐะ ดังนั้นนิทานก็มีความสัมพันธ์กับสังคมมาอย่างแน่นแฟ้น สังคมมีอิทธิพลต่อนิทาน ขณะเดียวกัน นิทานก็มีอิทธิพลต่อสังคม ผู้เล่านิทานเป็นสมาชิกของสังคม ได้อิทธิพลจากสังคมทั้งจิตใจและพฤติกรรม นิทานเหมือนเป็นกระจกมักจะสะท้อนลักษณะของสังคมได้ ดังที่นักวิชาการได้อธิบายเกี่ยวกับอิทธิพลของ

สังคมที่มีต่อวรรณกรรมอิทธิพลของวรรณกรรมที่มีต่อสังคม และวรรณกรรมเป็นภาพสะท้อนของสังคม ดังนี้

2.2.1 อิทธิพลของสังคมที่มีต่อวรรณกรรม

นักเขียนเป็นสมาชิกของสังคมและดำเนินชีวิตในสังคม วัฒนธรรมต่าง ๆ รอบตัวทั้งชนบประเพณี ความเชื่อและการเมืองที่นักเขียนพบจะมีอิทธิพลต่อจิตใจและพฤติกรรมของเขานักเขียนเป็นผู้สร้างสรรค์วรรณกรรม ดังนั้น วรรณกรรมจึงได้รับอิทธิพลของสังคม

พิชัย ศรีภูไฟ (2542 : 57-58) กล่าวว่า วรรณกรรมกับสังคมมีความสัมพันธ์อย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ หนังสือมีอิทธิพลในการเสริมสร้างทัศนคติต่อคนในสังคม ในขณะเดียวกัน สังคมก็มีอิทธิพลต่อหนังสือ เนื่องจากนักเขียนเป็นหน่วยหนึ่งของสังคมต้องใส่ใจในเหตุการณ์บ้านเมือง ดังนั้นความคิดเห็นที่นักเขียนมีส่วนร่วมสมัยก็แสดงออกในเนื้อหาของหนังสือ วรรณกรรมกับสังคมจึงมีอิทธิพลต่อกัน

รุ่งวิทย์ สุวรรณอภิชน (2546 : 44-45) กล่าวว่า วรรณกรรมเป็นสถานที่เก็บข้อมูล โดยลักษณะการกำเนิดของวรรณกรรมเป็นโครงสร้างส่วนบนซึ่งมีฐานรองรับอยู่หลายระดับ นับตั้งแต่ผู้เขียนรวมถึงประสบการณ์ที่แสดงออกมาของผู้เขียน ตลอดจนภาวะความกดดันหรือแรงกระตุ้นอันเนื่องจากสภาพเศรษฐกิจและสังคมผลักดันให้เกิดงานเขียนในลักษณะต่าง ๆ ขึ้นมา ทรรศนะของนักเขียนสอดแทรกอยู่ในเนื้อหาในวรรณกรรมที่เขาสร้างขึ้น นอกจากนี้แล้ววรรณกรรมของนักเขียนสามารถแสดงประสบการณ์ชีวิตและสังคมได้

ตรีศิลป์ บุญขจร (2547 : 6) กล่าวว่า นักเขียนเป็นสมาชิกหนึ่งของสังคม ใช้ชีวิตอยู่ในสังคม ย่อมได้อิทธิพลจากสังคมทั้งด้านวัฒนธรรม ชนบประเพณี ศาสนา ปรัชญา และการเมืองสภาพการณ์ทั้งหมดนี้ เป็นสิ่งกำหนดมุมมองโลกและชีวิตของนักเขียน ทำให้ความคิดและพฤติกรรมของนักเขียนเปลี่ยนแปลง

นพพร ด้านสกุล (2549 : 25) กล่าวว่า สภาพเศรษฐกิจและการเมืองยังมีอิทธิพลต่อสังคม เป็นปัจจัยที่กำหนดแนวโน้มของวรรณกรรม ปัจจัยเหล่านี้ทำให้นักเขียนเวลาเขียนงานจะตามใจผู้อ่านหรือสำนักพิมพ์ การเมืองก็เป็นปัจจัยหนึ่งที่จะอาจจะทำให้ความคิดของนักเขียนเปลี่ยนแปลงไป เพราะสังคมมีข้อกำหนดการแสดงความคิดของสมาชิกจึงทำให้ความคิดของนักเขียนต้องเหมาะสมกับสังคมนักเขียนเป็นผู้สร้างสรรค์วรรณกรรม ดังนั้นวรรณกรรมที่นักเขียนสร้างออกมาจึงได้รับอิทธิพลของสังคมเช่นกัน

ประคอง นิมมานเหมินท์ (2551 : 81-82) กล่าวว่า สังคมมีอิทธิพลต่อนิทานอยู่หลายประการ ถึงแม้ว่านิทานจะเป็นเรื่องที่สร้างขึ้นด้วยจินตนาการ แต่เนื่องจากผู้เล่านิทานเป็นสมาชิกของสังคมได้อิทธิพลจากสิ่งต่าง ๆ ในสังคมไม่มากก็น้อย นิทานจึงสามารถแสดงให้เห็นลักษณะและความเป็นจริงของสังคม ทั้งด้านวิถีชีวิต ตลอดจนถึงทัศนคติความคิดเห็นของคนในสังคมนั้น

สรุปได้ว่า สังคมมีอิทธิพลต่อนักเขียนและวรรณกรรม นักเขียนได้อิทธิพลจากสังคมทั้งด้านวัฒนธรรม ประเพณีและปรัชญา นอกจากนี้แล้ว เศรษฐกิจและการเมืองก็เป็นปัจจัยสำคัญที่มีอิทธิพลต่อนักเขียนหรือวรรณกรรม ปัจจัยเหล่านี้เป็นสิ่งกำหนดโลกทัศน์และชีวทัศน์ของนักเขียน สังคมจึงมีอิทธิพลต่อวรรณกรรม

2.2.2 อิทธิพลของวรรณกรรมที่มีต่อสังคม

วรรณกรรมหรือนักเขียนมีอิทธิพลต่อสังคม นักเขียนเป็นสมาชิกของสังคม ความคิด ความเข้าใจ ประสบการณ์ต่าง ๆ ของนักเขียนจะมีอิทธิพลต่อผู้อ่าน ความคิดหรือความรู้ต่าง ๆ ที่ผู้อ่านได้มาจากวรรณกรรม ทำให้พฤติกรรมของผู้อ่านเปลี่ยนแปลงไป จึงทำให้สังคมได้รับอิทธิพลของวรรณกรรม ดังที่มีนักวิชาการอธิบายไว้ดังนี้

วิทช์ ศิวะศรียานนท์ (2544 : 185) กล่าวว่า ความสัมพันธ์ระหว่างวรรณกรรมกับสังคมเป็นเรื่องที่แยกไม่ได้ นักเขียนเป็นนักประพันธ์ของสังคม วรรณกรรมเป็นกระจกเงาที่สะท้อนภาพของสังคม วรรณกรรมที่นักเขียนสร้างขึ้นมาจะมีความคิดหรือสิ่งที่นักเขียนอยากแสดงออกแทรกอยู่ ความคิดของผู้อ่านจะได้อิทธิพลจากวรรณกรรมที่เขาอ่านมา สังคมจึงได้รับอิทธิพลของวรรณกรรม ดังนั้น วรรณกรรมมีความสัมพันธ์กับสังคม

ตรีศิลป์ บุญขจร (2547 : 7) ได้อธิบายว่า วรรณกรรมหรือนักเขียนมีอิทธิพลต่อสังคม นักเขียนที่มีฝีมือในการสร้างสรรค์วรรณกรรม ทำให้วรรณกรรมมีชีวิต ทำให้ผู้อ่านอ่านแล้วได้ความคิด ความรู้ที่ดีได้โน้มน้าวจิตใจของผู้อ่าน นักเขียนเป็นผู้ที่มีทัศนะกว้างไกลกว่าคนธรรมดา เปรียบเทียบกับคนธรรมดา นักเขียนจะมีความเข้าใจในด้านสภาพของสังคมและมนุษย์มากกว่าคนอื่นจึงสามารถเข้าใจความจริงในสังคม ทั้งนี้อิทธิพลของวรรณกรรมต่อสังคมอาจเป็นไปได้ทั้งด้านอิทธิพลภายนอก เช่น การแต่งกาย หรือการกระทำตามอย่างในวรรณกรรม และอิทธิพลภายใน คือ อิทธิพลทางความคิด การสร้างค่านิยม รวมทั้งความรู้สึกนึกคิด นักเขียนจึงเป็นผู้นำแนวความคิดของสังคมและผู้นำทางวัฒนธรรมที่สำคัญ

รีนฤทัย สัจพันธุ์ และ ธีญญรัตน์ ปาณะกุล (2552 : 109) กล่าวว่า บทบาทของวรรณคดีหรือวรรณกรรมมีอิทธิพลต่อสังคม หมายถึง ผู้สร้างผลงานวรรณกรรมมีเป้าหมายในการสร้างวรรณกรรมเพื่อสนับสนุนส่งเสริมระบบสังคม

สรุปได้ว่า วรรณกรรมมีอิทธิพลต่อสังคมทั้งภายนอกและภายใน อิทธิพลภายนอกที่มีต่อสังคมก็คือผู้อ่านอาจจะทำพฤติกรรมต่าง ๆ ตามวรรณกรรม ส่วนอิทธิพลภายในก็คือทำให้ความคิดและค่านิยมของผู้อ่านเปลี่ยนแปลงไป นักเขียนเป็นผู้ที่สร้างสรรค์วรรณกรรม มีความสามารถเข้าใจโลกและมองสภาพความเป็นจริงได้ลึกกว่าคนทั่วไปและเป็นผู้ที่มีทัศนะกว้างไกลกว่าคนธรรมดา จึงสามารถโน้มน้าวจิตใจของผู้อ่านได้ ทำให้ความคิดของผู้อ่านได้เปลี่ยนแปลงไป นิทานเป็นประเภทหนึ่งของวรรณกรรม นิทานจึงมีอิทธิพลต่อสังคมเช่นกัน

2.2.3 วรรณกรรมเป็นภาพสะท้อนของสังคม

วรรณกรรมเป็นเครื่องมืออย่างสำคัญที่สามารถบันทึกสังคมได้ สิ่งต่าง ๆ เช่น วัฒนธรรมการเมืองและเศรษฐกิจที่อยู่ในสังคมสามารถปรากฏในวรรณกรรมได้ วรรณกรรมจึงสามารถสะท้อนสังคมได้ ดังที่เมื่อนักวิชาการอธิบายเกี่ยวกับภาพสะท้อนสังคมจากวรรณกรรมไว้ต่าง ๆ ดังนี้

ประคอง นิมมานเหมินท์ (2545 : 93-94) กล่าวว่า นิทานของประเทศหนึ่ง สามารถสะท้อนสังคมของประเทศนั้นได้ เช่น นิทานไทยหลายเรื่องสะท้อนให้เห็นว่าสังคมไทยเป็นสังคมเกษตร กล่าวถึงการทำไร่ไถนา เช่น เรื่อง ก่องข้าวน้อยฆ่าแม่ สามารถสะท้อนให้เห็นว่า วิถีชีวิตไทยในสมัยก่อนคงจะเป็นไปอย่างง่าย ๆ ไม่ซับซ้อนเหมือนปัจจุบันนี้ เป็นสังคมเกษตร ประกอบอาชีพทำนามีการปลูกข้าวเป็นหลัก ใช้ควายไถนา คนไทยนิยมอาศัยน้ำในการทำนาและจับปลาจากน้ำมาเป็นอาหาร ข้าวและปลาเป็นอาหารหลักของคนไทย วิถีชีวิตของคนไทยสมัยก่อนจึงเกี่ยวข้องกับข้าวและปลาเกือบตลอดปี

ตรีศิลป์ บุญขจร (2547 : 5) กล่าวว่า วรรณกรรมเป็นภาพสะท้อนของสังคม วรรณกรรมสะท้อนสังคมไม่ใช่แค่สะท้อนอย่างบันทึกเหตุการณ์อย่างเดียว สะท้อนประสบการณ์ต่าง ๆ ของนักเขียน โดยนำประสบการณ์ของนักเขียนมาใส่เข้าไปในวรรณกรรมที่นักเขียนแต่งขึ้น ทำให้วรรณกรรมมีความเป็นจริงทางสังคมสอดแทรกอยู่ วรรณกรรมสะท้อนสังคมทั้งด้านรูปธรรมและนามธรรม คือ เหตุการณ์ทั่วไปที่เกิดขึ้นในสังคม รวมทั้งเรื่องที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวันของมนุษย์ และความคิดหรือค่านิยมในชีวิตจิตใจของคนในสังคม

อิงอร สุพันธุ์วิช (2554 : 6) กล่าวว่า วรรณกรรมกับสังคมแยกจากกันไม่ได้ ในสมัยหนึ่ง ๆ วรรณกรรมสามารถสะท้อนออกมาให้เห็นว่าสังคมเป็นอย่างไรได้อย่างชัดเจน วรรณกรรมกับสังคมเป็นสิ่งที่ผูกพันกันแล้ววรรณกรรมจะสะท้อนทั้งความคิดและความเปลี่ยนแปลงที่ไม่หยุดยั้งจากสมัยสู่ยุคถึงปัจจุบัน วรรณกรรมได้ทำหน้าที่สะท้อนสังคมได้อย่างหลากหลายมุมมอง จากความสุข ความรัก กีเลส ตัณหา อารมณ์ขัน ความงาม ความเปลี่ยนแปลงของสังคม วรรณกรรมเป็นงานเขียนจากคนสู่คน สะท้อนมุมมองหลากหลายของสังคมและจะเป็นเช่นนี้ไปตราบนานเท่านานยังมีสังคมและคนในสังคม

ดังนั้น สรุปได้ว่า วรรณกรรมกับสังคมมีความสัมพันธ์กัน วรรณกรรมสามารถสะท้อนสังคมในด้านต่าง ๆ ทั้งด้านวัฒนธรรม ขนบประเพณี ศาสนา ความเชื่อและการเมืองกับเศรษฐกิจ เป็นต้น วรรณกรรมจะสะท้อนให้เห็นถึงประสบการณ์ต่าง ๆ ของนักเขียน และเหตุการณ์ต่าง ๆ ของสังคม วรรณกรรมมีความเป็นจริงทางสังคมสอดแทรกอยู่ จะสะท้อนภาพสังคมในทุกยุคสมัย

2.3 ความรู้เกี่ยวกับกลุ่มชนเผ่าเผ่าซี้

ชนเผ่าเผ่าซี้เป็นกลุ่มที่มีประวัติศาสตร์ยาวนานในประเทศจีน เป็นกลุ่มที่มีวัฒนธรรมเฉพาะของตน มีลักษณะเด่นด้านภาษา ที่อยู่อาศัย การแต่งกาย ไม่มีผู้ใดรู้แน่ชัดว่าต้นตระกูลของชาวเผ่าซี้อยู่ที่ใด นักวิชาการได้อธิบายเกี่ยวกับชนเผ่าซี้มีดังต่อไปนี้

ชาวเผ่าซี้มีประวัติความเป็นมาที่ยาวนาน บรรพบุรุษของชาวเผ่าซี้สังฆอารยธรรมหลากหลายงดงามและมีเอกลักษณ์ วัฒนธรรมของชนเผ่าซี้มีลักษณะของตนเองในหลาย ๆ ด้าน ได้แก่ ด้านระบบสังคมและเศรษฐกิจ ด้านความเป็นอยู่ของชีวิต และด้านเครื่องการแต่งกาย เป็นต้น

นักชาติพันธุ์วิทยาจากทั่วโลกได้ให้ความสนใจศึกษาชาวเผ่าซี้มาก ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของภาษาที่ใช้ภาพเป็นสัญลักษณ์ ขนบธรรมเนียมประเพณี พิธีกรรม หรือโครงสร้างทางสังคมของชนกลุ่มนี้ ชาวเผ่าซี้เป็นหนึ่งในชนกลุ่มน้อยในโลกที่มีโครงสร้างแบบสตรีมีบทบาทโดดเด่น (“ชนเผ่าซี้” 2561 : ออนไลน์)

เมฆม สอดส่องกฤษ (2554 : 216-220) ได้แนะนำชนเผ่าซี้ในด้าน ต่าง ๆ ดังนี้

ด้านระบบสังคมและเศรษฐกิจ ในสมัยถึงชาวเผ่าซี้ที่ตั้งถิ่นฐานอยู่บริเวณเมืองลี่เจียงมีการพัฒนาขึ้นเป็นรูปเป็นร่างแล้ว การปศุสัตว์เป็นอาชีพหลักของชาวเผ่าซี้ ต่อมาชาวเผ่าซี้เริ่มทำการเกษตร ผลิตผลทางการเกษตรมีปริมาณนำหน้าการปศุสัตว์ที่เคยทำมาแต่ก่อนมาก งานด้านหัตถกรรมก็เริ่มมีการพัฒนาขึ้น

ในสมัยหยวนยังมีบันทึกถึงบริเวณเมืองลี่เจียงว่า “ชาวเผ่าซี้ที่ดินคาซิ่นอุดม ราษฎรสมบูรณ์พูนสุข” ถึงกลางสมัยหมิง ระบบสังคมของชาวเผ่าซี้เข้าสู่ระบบเจ้าศักดินา ปลายสมัยหมิงสังคมเผ่าซี้ได้รับอิทธิพลของระบบสังคมจากชุมชนรอบข้าง เกิดมีการซื้อขายที่ดิน เช่าที่ดินกันขึ้น สังคมชาวเผ่าซี้จึงเปลี่ยนไปสู่ระบบการถือครองผูกขาดในกรรมสิทธิ์ที่ดิน ถึงศตวรรษที่ 20 ระบบเศรษฐกิจในสังคมเผ่าซี้แม้จะเข้าสู่ระบบสังคมศักดินา แต่การพัฒนาของแต่ละท้องถิ่นที่แตกต่างกันเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้พื้นที่บริเวณลี่เจียงเมืองเหวยซีตอนใต้และหย่งเซิงเข้าสู่ระบบเศรษฐกิจแบบทุนนิยม ส่วนตำบลจงสวิน จินเจียง ซานป้า เหวยซีตอนเหนือ ตำบลหนิงล่าง หย่งหนิง เหียนหยวน ยังคงเป็นสังคมแบบเจ้าศักดินาอยู่

การเกษตรเป็นอาชีพหลักที่หล่อเลี้ยงชีวิตของชาวเผ่าซี้มาแต่อดีตจนปัจจุบัน พืชหลักที่ชาวเผ่าซี้ปลูก ได้แก่ ข้าวเจ้า ข้าวโพด มันฝรั่ง ข้าวสาลี สาลี งา ถั่วต่าง ๆ ส่วนชาวเผ่าซี้ในบริเวณลุ่มน้ำจินซามีชื่อเสียงในด้านอาชีพการทำป่าไม้ ชาวเผ่าซี้ที่อาศัยอยู่บริเวณหุบเขามังกรหยก ปลูกพืชหลากหลายชนิด ทั้งพืชปลูกและพืชป่า

ด้านสังคมชาวเผ่าซี้ ปัจจุบันนี้ สามีเป็นหัวหน้าครอบครัว สถานภาพของผู้หญิงในสังคมเผ่าซี้ต่ำต้อยจนแทบจะไม่มีสิทธิใด ๆ ในสังคม หน้าที่หลักของชายชาวเผ่าซี้ คือ สืบทอดอารยธรรมของชนเผ่า

ได้แก่ ดนตรี หมากรูก วาดภาพ และอักษรเท่านั้น วัฒนธรรมดั้งเดิมของชาวน่าซีนับเพศหญิงเป็นศูนย์กลางของครอบครัว การนับญาติและลำดับญาตินับจากฝ่ายหญิงเป็นหลัก

การแต่งกายของชาวน่าซีโดยรวมแล้วคล้ายคลึงกับชาวฮั่น หญิงชาวน่าซีสวมเสื้อแบบจีน เอวกว้าง แขนใหญ่ และสวมเสื้อมัดยัดที่ทับด้านนอก สวมกางเกงขายาวไว้ด้านใน แล้วคลุมทับด้านนอก ด้วยกระโปรงจีบรอบ คลุมไหล่ด้วยหนังแกะผืนใหญ่ ปักลายเจ็ดดาว พระอาทิตย์และพระจันทร์ แสดงถึงความมูมานะอดทน

ด้านศาสนาความเชื่อและเทศกาลสำคัญ ชาวน่าซีนับถือศาสนาตงปามาแต่โบราณ ซึ่งเป็นศาสนาที่นับถือเทพเจ้ามากมาย ปรากฏการณ์ทางธรรมชาติล้วนเป็นเทพที่ชาวน่าซีเคารพนับถือ ไม่ว่าจะเป็น ดิน ไฟ ลม ฝน เขา น้ำ ไฟ ไม้ เป็นต้น นักบวชที่ทำหน้าที่เป็นสื่อกลางระหว่างมนุษย์กับเทพ เรียกว่า “ตงปา” ในทุก ๆ กิจกรรมหรือเทศกาลสำคัญ เช่น แต่งงาน งานศพ การรักษาโรค ล้วนต้องเชิญนักบวชตงปามาสดมนต์ จนถึงสมัยหมิง ศาสนาลามะเผยแพร่เข้าสู่ลี่เจียง ชาวน่าซีบางส่วนหันมานับถือศาสนาละมะ หลังจากนั้นศาสนาเต๋า และศาสนาคริสต์ก็เผยแพร่เข้ามา แต่ชาวน่าซีนับถือไม่มากเท่าใด

นักวิชาการจีน HE ZHONGHUA (2551 : 226) กล่าวว่า ชนเผ่าชาวน่าซีเป็นกลุ่มที่มีประวัติศาสตร์ยาวนานและวัฒนธรรมที่หลากหลาย ชนเผ่าชาวน่าซีนอกจากได้สืบทอดวัฒนธรรมดั้งเดิมของตนยังซึมซับวัฒนธรรมของกลุ่มอื่น ๆ ชนเผ่าชาวน่าซีมีประชาชนประมาณสามแสนกว่าคน อาศัยอยู่ในเมืองลี่เจียง มณฑลยูนนาน มีแต่ส่วนน้อยอาศัยอยู่ในธิเบตและเสฉวน วัฒนธรรมของชนเผ่าชาวน่าซีซึมซับวัฒนธรรมกลุ่มอื่น เช่น วัฒนธรรมของกลุ่มชนเผ่าไป๋ หยี่และจ้าว เป็นต้น

ZHAO XINYU (2558 : 176) กล่าวว่า ในวรรณกรรมของกลุ่มชนเผ่าชาวน่าซี มีนิทานพื้นบ้านที่สืบทอดต่อกันมายาวนาน นิทานพื้นบ้านเหล่านี้ ส่วนใหญ่จะแสดงให้เห็นภูมิปัญญาและค่านิยมต่าง ๆ ที่ดีของชาวน่าซี เช่น ความกล้าหาญ ความฉลาดและความขยันของกลุ่มชาวน่าซี นิทานเป็นวรรณกรรมหนึ่งที่สามารถดึงดูดสายตาของผู้เชี่ยวชาญและนักวิชาการมาสนใจกลุ่มชนเผ่าชาวน่าซี

MU LICHUN (2549 : คำนำ) ได้กล่าวว่า ชาวน่าซีเป็นกลุ่มที่สามารถร้องเพลงเต้นรำได้และเป็นกลุ่มที่เต็มไปด้วยจินตนาการและให้ความสำคัญกับการดำรงชีวิต บรรพบุรุษของชาวน่าซีสร้างตำนานมากมายออกมา บรรพบุรุษเล่าต่อเรื่องราวเหล่านี้ไปยังรุ่นต่อไป ทำให้ลูกหลานของชาวน่าซีสามารถจินตนาการถึงประวัติศาสตร์ที่ผ่านมาและความลำบากใจในอนาคตยังตราตรึงอยู่ในวัฒนธรรมของชนเผ่าชาวน่าซี ในหนังสือที่รวมนิทานพื้นบ้านของชนเผ่าชาวน่าซี นักเขียนได้เดินทางหมู่บ้านต่าง ๆ ของชนเผ่าชาวน่าซีเพื่อเก็บข้อมูล บันทึกนิทานพื้นบ้านที่ชาวบ้านเล่า แล้วเอากลับมาปรับปรุงเนื้อหาทำเป็นเล่มหนังสือ นิทานพื้นบ้านในหนังสือเล่มนี้มีคุณค่าในด้านแสดงวัฒนธรรมของชนเผ่าชาวน่าซี

สรุปได้ว่า กลุ่มชนเผ่าชาวน่าซีเป็นกลุ่มที่มีวัฒนธรรมที่น่าสนใจ ทั้งในด้านที่อยู่อาศัย การแต่งกาย ศาสนา และประเพณี ทั้งหมดนี้ก็สามารถแสดงให้เห็นวัฒนธรรมของชนเผ่าชาวน่าซีมีลักษณะเด่นของตน

แตกต่างกับชนเผ่าอื่น ๆ โดยเฉพาะในด้านศาสนาและภาษา ชนเผ่านาซีเชื่อถือศาสนาตองปาและมีภาษาเขียนที่เรียกว่า ตองปาเหวิน นอกจากนี้แล้ว ชนเผ่านาซีให้ความสำคัญกับการถ่ายทอดนิทานพื้นบ้านของกลุ่ม เป็นกลุ่มที่น่าสนใจ

2.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

นิทานพื้นบ้านเป็นมรดกทางวัฒนธรรมท้องถิ่น ทำให้เข้าใจวิถีการดำเนินชีวิตและวัฒนธรรมต่าง ๆ ของคนในท้องถิ่นได้ เป็นกลุ่มข้อมูลที่น่าสนใจ ผู้วิจัยได้พบงานวิจัยหลากหลายที่ศึกษานิทานพื้นบ้านและรวบรวมงานวิจัยที่เกี่ยวข้องของชนเผ่านาซีและภาพสะท้อนสังคมที่ปรากฏในนิทานพื้นบ้าน ดังนี้

2.4.1 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับนิทานพื้นบ้าน

นิทานพื้นบ้านเป็นมรดกทางวัฒนธรรมท้องถิ่น เป็นเครื่องมืออย่างหนึ่งที่สามารถเข้าใจวิถีชีวิตและวัฒนธรรมต่าง ๆ ของชาวบ้านในท้องถิ่นได้ เป็นประเด็นหนึ่งที่น่าสนใจ ผู้วิจัยได้ค้นหางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับนิทานพื้นบ้านในหลายด้าน ทั้งด้านภาพสะท้อนในนิทานพื้นบ้านเงินและการเปรียบเทียบนิทานพื้นบ้านเงินกับนิทานประเทศอื่น ๆ นอกจากนี้แล้ว ยังมีการศึกษาวิเคราะห์นิทานพื้นบ้านเงินหลายด้าน ได้แก่ ด้านวิเคราะห์เนื้อหาของนิทานพื้นบ้านกับอนุภาคที่ปรากฏในนิทานพื้นบ้านเงินของชนเผ่าดังตัวอย่างต่อไปนี้

TANG LIHUA (2562) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การวิเคราะห์เนื้อหาและอนุภาคในนิทานพื้นบ้านชนเผ่าจ้วง มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์เนื้อหาและอนุภาคในนิทานพื้นบ้านของชนเผ่าจ้วงขอบเขตการวิจัย คือ นิทานพื้นบ้านที่ตีพิมพ์เผยแพร่จำนวน 2 เล่มของสาธารณรัฐประชาชนจีนจำนวน 126 เรื่อง ผลการวิจัยพบว่า นิทานพื้นบ้านชนเผ่าจ้วงจัดประเภทตามเนื้อหาตามได้ดังนี้ 1) นิทานมหัศจรรย์เป็นนิทานที่เกี่ยวกับอำนาจเหนือธรรมชาติแสดงให้เห็นถึงความคิดสร้างสรรค์ของชนเผ่าจ้วง 2) นิทานชีวิตเป็นนิทานเกี่ยวกับชีวิตประจำวันของชนเผ่าจ้วงแสดงให้เห็นถึงวัฒนธรรมของชนเผ่าจ้วง 3) นิทานวีรบุรุษเป็นนิทานที่เกี่ยวกับวีรบุรุษของชนเผ่าจ้วงที่นับถืออยู่แสดงให้เห็นถึงความเชื่อการนับถือวีรบุรุษของชนเผ่าจ้วง 4) นิทานประจักษ์เป็นนิทานที่เกี่ยวกับลักษณะเฉพาะของชนเผ่าจ้วงแสดงให้เห็นถึงประเพณีของชนเผ่าจ้วง 5) นิทานปรัมปราเป็นนิทานที่เกี่ยวกับการอธิบายโลกของชนเผ่าจ้วงที่อาศัยอยู่แสดงให้เห็นถึงความเชื่อดั้งเดิมของชนเผ่าจ้วง 6) นิทานสัตว์เป็นนิทานที่เกี่ยวกับสัตว์แสดงให้เห็นถึงความเชื่อเรื่องการนับถือสัตว์ของชนเผ่าจ้วง 7) มุขตลกเป็นนิทานที่ทำให้ผู้อ่านหรือผู้ฟังนิทานสนุกสนานแสดงให้เห็นถึงวัฒนธรรมความสนุกสนานของชนเผ่าจ้วง การวิเคราะห์อนุภาคในนิทานพื้นบ้านชนเผ่าจ้วงโดยศึกษาความสัมพันธ์ของอนุภาคกับความคิดเชิงวัฒนธรรมชนเผ่าจ้วง โดยแบ่งการวิเคราะห์อนุภาคเป็น 3 อนุภาค ได้แก่ 1) อนุภาคตัวละครพบว่ามีอนุภาคตัวละครเป็นผู้เฒ่า อนุภาคตัวละครเป็นบุคคลธรรมดา อนุภาคตัวละครเป็นสัตว์ 2) อนุภาคของวิเศษ มีอนุภาค

สำคัญ คือ อนุภาคของวิเศษที่ได้รับจากผู้วิเศษ อนุภาคของวิเศษที่มาจากธรรมชาติ อนุภาคของวิเศษที่ติดตัวละครมาตั้งแต่เกิด และอนุภาคของวิเศษที่ตัวละครสร้างขึ้น 3) อนุภาคเหตุการณ์ มีอนุภาคที่มีลักษณะเด่น คือ อนุภาคการสร้างโลก อนุภาคการแต่งงานที่ผิดปกติธรรมดา อนุภาคการร้องเพลง อนุภาคการเกิดใหม่ เป็นต้น อนุภาคเหล่านี้สะท้อนให้เห็นถึงวัฒนธรรมต่าง ๆ ของชนเผ่าจ้วง เช่น ความเชื่อเกี่ยวกับการนับถือเทพเจ้า ความเชื่อเกี่ยวกับวิญญาณความเชื่อเกี่ยวกับธรรมชาติ ความเชื่อเกี่ยวกับการนับถือสัตว์ ประเพณี และค่านิยมในสังคมของชนเผ่าจ้วง

จรงค์ รัตนวิฑูรย์ (2560) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การวิเคราะห์นิทานพื้นบ้านชาวเขาเผ่าม้ง มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์นิทานพื้นบ้านชาวเขาเผ่าม้งในจังหวัดน่าน ตามทฤษฎีของเอกเซล โอลริก (Axel Olrik) และวิเคราะห์ความเชื่อที่ปรากฏในนิทานพื้นบ้านชาวเขาเผ่าม้งในจังหวัดน่าน ขอบเขตการวิจัย คือ ศึกษาจากนิทานพื้นบ้านชาวเขาเผ่าม้งจำนวน 103 เรื่อง วิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีการวิเคราะห์นิทานโดยอาศัยหลักของเหตุผลแบบนิรนัย (Deductive Reasoning) ผลการวิจัยพบว่า การวิเคราะห์นิทานตามทฤษฎีของเอกเซล โอลริก พบว่า นิทานพื้นบ้านชาวเขาเผ่าม้งในจังหวัดน่าน มีความเป็นสากลตามทฤษฎีของเอกเซล โอลริก ทุกกฎ โดยกฎที่พบในนิทานทุกเรื่อง คือ กฎของการเริ่มเรื่องและจบเรื่อง รองลงมา ได้แก่ กฎของโครงเรื่องเดี่ยว และกฎเอกภาพของโครงเรื่อง ตามลำดับ และกฎที่พบน้อยที่สุด คือ กฎของฝาแฝด ส่วนความเชื่อที่ปรากฏในนิทาน พบว่า ปรากฏทุกความเชื่อ โดยพบมากที่สุด คือ ความเชื่อเรื่องค่านิยม รองลงมาได้แก่ ความเชื่อเรื่องไสยศาสตร์ วิญญาณ ภูตผีปิศาจ ผีบรรพบุรุษ และความเชื่อเรื่องประวัติความเป็นมาของลักษณะของคน สัตว์ สิ่งของ สถานที่ และความเชื่อเรื่องของวิเศษ ตามลำดับ ความเชื่อที่พบน้อยที่สุด ได้แก่ ความเชื่อเรื่องสรรพคุณของยากลางบ้าน และความเชื่อเรื่องบาปบุญซึ่งมีบทบาทในชีวิตประจำวัน

เสาวลักษณ์ อนันตศานต์ (2558) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง อนุภาคเหนือธรรมชาติในนิทานเรื่องสังข์ทอง มีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาอนุภาคเหนือธรรมชาติที่เด่น ๆ ในนิทานเรื่องสังข์ทอง ขอบเขตของการวิจัย คือ ศึกษาอนุภาคในนิทานเรื่องสังข์ทอง ผลการวิจัยพบว่า อนุภาคนี้แบ่งเป็น 3 กลุ่ม คือ กลุ่มแรกได้แก่ตัวละครในนิทาน เช่น เทพเจ้า สัตว์แปลกพิสดารหรือสัตว์โลกมหัศจรรย์ หรือมนุษย์ที่มีความแปลกพิสดาร กลุ่มที่สอง คือ วัตถุหรือสิ่งต่าง ๆ ซึ่งจะปรากฏอย่างสม่าเสมอในการดำเนินเรื่อง เช่น ของวิเศษ ธรรมเนียมประเพณีที่ผิดไปจากปกติธรรมดา ความเชื่อที่แปลกประหลาด กลุ่มที่สาม คือ เหตุการณ์เดี่ยว ๆ ที่เกิดขึ้นและคงอยู่อย่างอิสระ ซึ่งทำให้เกิดอนุภาคขึ้นเป็นจำนวนมาก นอกจากนี้แล้ว นิทานเรื่องสังข์ทองเล่าเกี่ยวกับตัวเอกแบบเหนือธรรมชาติที่ได้เผชิญหน้ากับความแปลกประหลาดของโลกเหนือธรรมชาติ ทำให้เขามีคุณสมบัติและความสามารถในการกระทำแบบเหนือธรรมชาติ ตัวเอกมีชาติกำเนิดที่ผิดปรกติ ดังนั้นจึงถูกกำจัดออกจากบ้านเมือง มีสัตว์แปลกพิสดารและแม่ที่เป็นตัวละครเหนือธรรมชาติเลี้ยงดู เขาได้ปฏิบัติภารกิจที่ยากยิ่งและเป็นไปไม่ได้ได้สำเร็จและเมื่อได้เดินทางเพื่อค้นหาประสบการณ์ เขาแข็งแกร่งขึ้น มีรูปโฉมงดงามขึ้นและมี

คุณค่ามากขึ้น เรื่องยังประกอบด้วยอำนาจเหนือธรรมชาติและความรู้ที่เหนือธรรมชาติ มีของวิเศษ และการเน้นในเรื่องเหนือธรรมชาติอื่น ๆ ซึ่งแสดงว่ามนุษย์หลงใหลในการเดินทางผจญภัยซึ่งอยู่ในกรอบของความเหนือธรรมชาติด้วย นอกจากนี้นิทานเรื่องสังข์ทองยังแสดงให้เห็นความสัมพันธ์ระหว่างนิทานกับสังคม คือ ความเชื่อในสิ่งเหนือธรรมชาติ กระตุ้นให้ผู้ฟังนิทานเกิดอารมณ์สะเทือนใจ เชวานปัญญาและศีลธรรม นั่นก็คือนิทานจะชี้แนะ สั่งสอน และเร้าใจผู้ฟังนิทานให้ยอมรับการปลูกฝังจริยธรรมตามกฎเกณฑ์ของสังคมและมุ่งทำดีด้วยความเชื่อและความเคารพในสิ่งเหนือธรรมชาตินั้น

จิรัฐิพร ไทยงูเหลือม (2557) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ลักษณะร่วมทางด้านภาษาและวัฒนธรรมที่ปรากฏในนิทานพื้นบ้านไทยกับนิทานพื้นบ้านสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษานิทานพื้นบ้านโดยเปรียบเทียบลักษณะร่วมทางด้านภาษาและวัฒนธรรมที่ปรากฏในนิทานพื้นบ้านจังหวัดนครราชสีมา ประเทศไทยกับนิทานพื้นบ้านแขวงเวียงจันทน์และแขวงไซยบุรี สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ขอบเขตของการวิจัย คือ นิทานพื้นบ้านที่นำมาศึกษาครั้งนี้ ได้มาจากการสัมภาษณ์ผู้เล่านิทาน ประกอบด้วยนิทานพื้นบ้านไทย จำนวน 155 เรื่องและนิทานพื้นบ้านลาว จำนวน 126 เรื่อง ผลการวิจัยพบว่า นิทานพื้นบ้านไทย-ลาว จำแนกออกได้เป็น 11 ประเภท ลักษณะร่วมด้านภาษาและวัฒนธรรมที่ปรากฏในนิทานพื้นบ้านจังหวัดนครราชสีมา ประเทศไทย กับนิทานพื้นบ้านแขวงเวียงจันทน์ และแขวงไซยบุรี สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว พบว่ามีอัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์ในนิทานพื้นบ้าน 3 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านลักษณะนิสัย 2) ด้านสถาปัตยกรรม 3) ดนตรีการกีฬา และการละเล่นพื้นเมือง ส่วนลักษณะร่วมด้านภาษามี 4 ด้าน ได้แก่ 1) การใช้คำ 2) การใช้คำซ้ำ 3) การใช้คำภาษาอังกฤษ 4) การใช้สำนวน และวัฒนธรรมที่ปรากฏมี 14 ลักษณะ ได้แก่ 1) ลักษณะการตั้งถิ่นฐาน 2) การปกครอง 3) การศึกษาเล่าเรียน 4) ระบบครอบครัว 5) การดำรงชีวิต 6) อาชีพ 7) การวางแผนและการปฏิบัติตน 8) ค่านิยม 9) ศาสนา 10) ความเชื่อ 11) ประเพณีและพิธีกรรม 12) การสาธารณสุข 13) การคมนาคม 14) ภูมิปัญญาของผู้เล่านิทาน นอกจากนี้นิทานพื้นบ้านไทย-ลาว ส่วนใหญ่มีโครงเรื่องที่คล้ายคลึงกัน เมื่อมีการเคลื่อนย้ายและการแพร่กระจายไปจากถิ่นเดิมก็มีความแตกต่างกันในภายหลัง ถึงกระนั้นนิทานพื้นบ้านยังคงเป็นเสมือนกระจกที่สะท้อนสังคมได้หลวมมอง

ศุภลักษณ์ ปัญญา (2551) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง บทบาทของผีในนิทานพื้นบ้านล้านนาโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อรวบรวมนิทานเรื่องผีในนิทานพื้นบ้านล้านนาเพื่อศึกษาบทบาทของผีในนิทานพื้นบ้านล้านนาและเพื่อศึกษาฐานความคิดเรื่องผีที่ปรากฏในนิทานพื้นบ้านล้านนา ขอบเขตของการวิจัย คือ คัดเลือกนิทานเรื่องผีทั้งหมด 237 เรื่อง แบ่งข้อมูลออกเป็น 2 ลักษณะ คือ นิทานเรื่องผีที่มีโครงเรื่องเหตุการณ์ ตัวละครและสถานที่ จำนวน 162 เรื่อง และนิทานผีที่นำเสนอในลักษณะการอธิบายจำนวน 75 เรื่อง ผลการวิจัยพบว่า สามารถแบ่งนิทานผีได้ 9 กลุ่ม คือ กลุ่มนิทานผีบรรพบุรุษ

กลุ่มนิทานผีอาร์กซ์และผีเจ้านาย กลุ่มนิทานผีสึง กลุ่มนิทานผีป่าผีห้วย กลุ่มนิทานผีขี้โลกขี้ลัก กลุ่มนิทานผีทำนายและการละเล่น กลุ่มนิทานผิง่าวคนหลวก (ผีนงโง่และคนฉลาด) กลุ่มนิทานผีอธิบายเหตุ กลุ่มนิทานผีผิวผีเมีย พฤติกรรมของผีที่ปรากฏในกลุ่มนิทานเหล่านี้ทำให้มองเห็นถึงบทบาทของผีได้อย่างชัดเจน คือ บทบาทของผีกับการเป็นทางออกของความขัดแย้งและกฎเกณฑ์ทางสังคม ผีกับการให้การศึกษาและอบรมระเบียบสังคม ผีกับการถ่ายทอดความเชื่อและพิธีกรรม ผีกับการสร้างเอกลักษณ์และประวัติศาสตร์ท้องถิ่น และยังสะท้อนให้เห็นถึงฐานคิดเรื่องผีที่ดำรงและสัมพันธ์กับบุคคลในสังคมล้านนาซึ่งพบว่าชาวล้านนามองว่าผีและมนุษย์สามารถพบปะพูดคุยทำกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกันเป็นการแสดงความสัมพันธ์ทั้งในลักษณะของมิตรที่สามารถพึ่งพาอาศัยและศัตรูที่คอยทำร้ายและเอาเปรียบซึ่งกันและกันและยังสะท้อนให้เห็นถึงฐานคิดในด้านวิถีสังคมเพศ

นรุทธ์ คุปต์ธนโรจน์ (2551) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง นิทานจินชูดยี่สิบสี่ยอดกตัญญู : การดำรงอยู่และวิธีการนำเสนอในสังคมไทยปัจจุบัน มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาวิเคราะห์การดำรงอยู่ วิธีการนำเสนอรูปแบบ และเนื้อหาของนิทานจินชูดยี่สิบสี่ยอดกตัญญูในสังคมไทยปัจจุบัน ขอบเขตของการวิจัยคือ ข้อมูลวรรณกรรมและข้อมูลภาคสนาม ข้อมูลวรรณกรรมศึกษาจากวรรณกรรมนิทานจินชูดยี่สิบสี่ยอดกตัญญูฉบับต่าง ๆ ที่มีการตีพิมพ์แล้ว ทั้งสิ้น 12 ฉบับ ผลการวิจัยพบว่า นิทานจินชูดยี่สิบสี่ยอดกตัญญูมีวิธีการนำเสนอเนื้อหาในสื่อต่าง ๆ ที่ปรับเปลี่ยนไปตามกลุ่มผู้อ่าน ผู้ชมหรือผู้เข้าร่วมพิธี ทั้งนี้ การมีต้นฉบับวรรณกรรมนิทานจินชูดยี่สิบสี่ยอดกตัญญู ขบนิยามในการตกแต่งศาสนสถานด้วยภาพจิตรกรรมจากนิทานจินชูดยี่สิบสี่ยอดกตัญญู การดำรงอยู่ของพิธีงเด็กและการแสดงปวงเซียง และการสืบทอดค่านิยมความกตัญญูเป็นปัจจัยที่มีผลต่อการดำรงอยู่ของนิทานจินชูดยี่สิบสี่ยอดกตัญญู ผู้วิจัยพบว่าการจัดวางสถานที่ที่ไม่เอื้อต่อการชมภาพจิตรกรรมจากนิทานจินชูดยี่สิบสี่ยอดกตัญญู ความชำรุดทรุดโทรม และความเสียหายที่เกิดขึ้นต่อภาพจิตรกรรมและการหมดบทบาทหน้าที่ในการสื่อความหมายในเรื่องความกตัญญูเป็นข้อจำกัดและปัญหาสำหรับการดำรงอยู่ของนิทานจินชูดยี่สิบสี่ยอดกตัญญูในอนาคต

สรุปได้ว่า การศึกษานิทานพื้นบ้านมีจำนวนไม่น้อย โดยการศึกษานี้วิเคราะห์เนื้อหาของนิทานพื้นบ้าน สามารถเข้าใจภาพสะท้อนสังคมหลาย ๆ ด้าน เช่น ชีวิตความเป็นอยู่ ค่านิยม ประเพณีและความเชื่อ เป็นต้น ส่วนนิทานพื้นบ้านของชนเผ่าล้านนาที่ผู้วิจัยนำมาศึกษาจะมีความแตกต่างในด้านสภาพสังคมกับนิทานพื้นบ้านเหล่านี้ จึงสามารถนำมาศึกษาได้

2.4.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับภาพสะท้อนสังคมจากนิทาน

ทุกประเทศมีนิทานของตนเอง นิทานเหมือนกระจกสามารถสะท้อนชีวิตของท้องถิ่นนั้นได้อย่างชัดเจน ผู้วิจัยได้ค้นหางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับภาพสะท้อนสังคมจากนิทานพื้นบ้านได้หลายเรื่อง ประกอบด้วยนิทานพื้นบ้านจากประเทศต่าง ๆ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

GAO XILAN (2561) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องวิเคราะห์นิทานพื้นบ้านชนเผ่าไป เมืองต้าหลี่ มณฑลยูนนาน สาธารณรัฐประชาชนจีน มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเนื้อหาของนิทานพื้นบ้านชนเผ่าไป เมืองต้าหลี่ มณฑลยูนนาน สาธารณรัฐประชาชนจีนและเพื่อวิเคราะห์ภาพสะท้อนสังคมที่ปรากฏในนิทานพื้นบ้านชนเผ่าไป เมืองต้าหลี่ มณฑลยูนนาน สาธารณรัฐประชาชนจีน ขอบเขตของการวิจัยคือ ศึกษานิทานพื้นบ้านชนเผ่าไปของเมืองต้าหลี่จากหนังสือรวมนิทานพื้นบ้านทั้งหมด 160 เรื่อง ผลการวิจัยพบว่า นิทานพื้นบ้านของชนเผ่าไป เมืองต้าหลี่ มณฑลยูนนาน สาธารณรัฐประชาชนจีน มี 10 ประเภท ดังนี้ 1) ตำนานปรับปรุ มีเนื้อหาเกี่ยวกับการสร้างโลกและมนุษย์ 2) นิทานศาสนา มีเนื้อหาเกี่ยวกับศาสนาเป็นจุ และเจ้าแม่กวนอิม 3) นิทานคติ มีเนื้อหาเกี่ยวกับความคิดที่ตีงามของชนเผ่าไป 4) นิทานมหัศจรรย์ มีเนื้อหาเกี่ยวกับเวทมนตร์และสิ่งศักดิ์สิทธิ์ 5) นิทานชีวิต มีเนื้อหาเกี่ยวกับชีวิตประจำวันของชนเผ่าไป 6) นิทานประจําถิ่น มีเนื้อหาเกี่ยวกับความเป็นมาของสถานที่บุคคลในประวัติศาสตร์ และสิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้นในศาสนา 7) นิทานอธิบายเหตุ มีเนื้อหาเกี่ยวกับการอธิบายลักษณะนิสัยของสัตว์และมนุษย์ อธิบายถึงความเชื่อ พิธีกรรม ธรรมชาติ และปรากฏการณ์ทางธรรมชาติ 8) นิทานสัตว์ มีเนื้อหาเกี่ยวกับมังกร เสือ และสัตว์อื่น ๆ 9) นิทานเรื่องผี มีเนื้อหาเกี่ยวกับผี 10) นิทานมุขตลก มีเนื้อหาเกี่ยวกับความฉลาดและความโง่ของชาวไปในชีวิตประจำวัน ส่วนภาพสะท้อนสังคม มี 4 ด้าน ได้แก่ ด้านชีวิตความเป็นอยู่ การคมนาคม การประกอบอาชีพ ด้านค่านิยม ด้านความเชื่อ พบว่า ชนเผ่าไปไม่มีความเชื่อเรื่องเทพเจ้า ความเชื่อเรื่องผี ความเชื่อเรื่องกฎแห่งกรรม และความเชื่อเรื่องความฝัน และด้านประเพณี พบว่ามีการเซ่นไหว้ มีเทศกาลตลาดนัดเดือน 3 และเทศกาลเย่าซานหลัง

TIAN ZHISHUI (2558) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องนิทานพื้นบ้าน : ภาพสะท้อนวิถีชีวิตไทลื้อ ชุมชน ม่านเปียน ตำบลเมิ่งอู่ อำเภอมิ่งไห่ จังหวัดสิบสองปันนา มีวัตถุประสงค์เพื่อรวบรวมและจัดประเภทนิทานพื้นบ้านไทลื้อและศึกษาภาพสะท้อนวิถีชีวิตทางสังคมวัฒนธรรมผ่านนิทานพื้นบ้าน รวมถึงศึกษาอิทธิพลของนิทานพื้นบ้านที่มีต่อการดำรงอยู่ของชาวไทลื้อชุมชนม่านเปียน ตำบลเมิ่งอู่ อำเภอมิ่งไห่ จังหวัดสิบสองปันนา ขอบเขตของการวิจัยคือ ศึกษานิทานพื้นบ้านจำนวน 53 เรื่อง ผลการวิจัยพบว่า นิทาน 53 เรื่อง จัดแบ่งออกเป็น 8 ประเภท คือ นิทานประจําถิ่น นิทานอธิบายเหตุ นิทานศาสนา นิทานคติ นิทานมหัศจรรย์ นิทานสัตว์ นิทานเรื่องผี และนิทานวีรบุรุษ นิทานที่ชาวไทลื้อนิยมเล่าคือ นิทานประจําถิ่น ซึ่งได้บอกเล่าถึงชีวิตความเป็นอยู่ความเชื่อ อันเป็นเอกลักษณ์ของชุมชน และนิทานที่พบน้อยที่สุดคือ นิทานศาสนาและนิทานเรื่องผี นิทานเหล่านี้ได้สะท้อนวิถีชีวิตของชาวไทลื้อได้เป็นอย่างดี ทั้งในด้านการดำรงชีวิตคือ อาหาร ที่อยู่อาศัย ยารักษาโรค ทำให้เห็นความเป็นอยู่แบบพอเพียง และพึงพาธรรมชาติ ในด้านประเพณีได้สะท้อนประเพณีเก่าแก่ที่ปฏิบัติสืบต่อกันมาในชุมชน ด้านความเชื่อ ได้สะท้อนความเชื่อดั้งเดิม ตั้งแต่ครั้งอพยพมาตั้งถิ่นฐาน และในด้านค่านิยมที่มีส่วนในการปลูกฝังจริยธรรมอันดีงามให้คนในชุมชน ภาพสะท้อนที่ปรากฏนี้ ทำให้เห็นถึง

ความเป็นมาที่ยาวนาน และเอกลักษณ์เฉพาะตัว และการอยู่ร่วมกันของชุมชนเล็ก ๆ ยังคงส่งผ่านจากนิทานมาสู่วิถีชีวิตของชาวไทยในปัจจุบัน

ZHAO PENG (2558) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษาเปรียบเทียบนิทานพื้นบ้านภาคเหนือของไทยกับนิทานพื้นบ้านชนเผ่าจ้วงของจีน มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์เปรียบเทียบองค์ประกอบและภาพสะท้อนสังคมของนิทานพื้นบ้านภาคเหนือของไทยกับนิทานพื้นบ้านชนเผ่าจ้วงของจีน ขอบเขตของการวิจัย คือ นิทานพื้นบ้านภาคเหนือของไทยและนิทานพื้นบ้านชนเผ่าจ้วงของจีนที่ตีพิมพ์เผยแพร่จำนวน 7 เล่ม มีนิทานอย่างละ 50 เรื่อง รวมเป็นจำนวน 100 เรื่อง ผลการวิจัยพบว่า องค์ประกอบมีความแตกต่างกัน ได้แก่ 1) แก่นเรื่องนิทานพื้นบ้านภาคเหนือบางเรื่องมีแก่นเรื่องคติและข้อคิดเกี่ยวกับพุทธศาสนา ส่วนนิทานพื้นบ้านชนเผ่าจ้วงเน้นการยกย่องกลุ่มคนจนที่มีความกล้าหาญต่อสู้กับกลุ่มผู้ร่ำรวย 2) โครงเรื่องนิทานพื้นบ้านภาคเหนือ เปิดเรื่องโดยให้คติและข้อคิดแล้วจึงดำเนินเรื่อง ส่วนนิทานพื้นบ้านชนเผ่าจ้วงกล่าวถึงคุณลักษณะและสภาพฐานะของตัวละคร 3) ตัวละคร นิทานพื้นบ้านภาคเหนือส่วนใหญ่เป็นมนุษย์ธรรมดา ส่วนนิทานพื้นบ้านชนเผ่าจ้วงส่วนใหญ่เป็นตัวละครที่มีอำนาจเหนือธรรมชาติ 4) ฉากในจินตนาการของนิทานพื้นบ้านชนเผ่าจ้วงมีมากกว่าฉากในจินตนาการของนิทานพื้นบ้านภาคเหนือ องค์ประกอบมีความคล้ายคลึงกัน คือ 1) แก่นเรื่องนิทานจ้วงกับนิทานไทยภาคเหนือมีคุณค่าของจริยธรรมและผลแห่งกรรมกับจุดมุ่งหมายสอนพฤติกรรมแก่ผู้อ่านคล้ายกัน 2) โครงเรื่อง การเปิดเรื่องของนิทานเริ่มต้นจากกาลครั้งหนึ่งนานมาแล้ว 3) ตัวละครมีทั้งตัวละครฝ่ายดีตัวละครฝ่ายร้ายและตัวละครฝ่ายสนับสนุนตัวละครฝ่ายดี 4) ฉากมีทั้งฉากในความเป็นจริงและฉากในจินตนาการภาพสะท้อนสังคมที่แตกต่างกัน ได้แก่ 1) วิถีชีวิตการประกอบอาชีพของชนเผ่าจ้วงมีอาชีพปักผ้าแพรด้านการคมนาคมยานพาหนะของไทยใช้ช้างช่วยในการทำงานส่วนยานพาหนะของชาวบ้านชนเผ่าจ้วงจะมีเกี้ยวผู้ที่ร่ำรวยและมีฐานะจะใช้เกี้ยวในการเดินทาง 2) ค่านิยมสังคมภาคเหนือของไทยให้ความสำคัญเรื่องความกตัญญูต่อพ่อแม่ครูอาจารย์และผู้ที่มีบุญคุณต่อตนเองส่วนสังคมชนเผ่าจ้วงของจีนมีค่านิยมกตัญญูต่อพ่อแม่อย่างเดียวหากเป็นการตอบแทนบุญคุณสังคมชนเผ่าจ้วงของจีนจะเรียกว่าเป็นค่านิยมการตอบแทนบุญคุณของผู้ที่มีพระคุณ 3) ความเชื่อภาคเหนือของไทยมีความเชื่อทางพระพุทธศาสนาส่วนชาวบ้านชนเผ่าจ้วงมีความเชื่อทางพระพุทธศาสนาและยังนับถือเทพเจ้า ได้แก่ นับถือเจ้าแม่กวนอิม เจ้าพ่อกวนอู นางฟ้า และพญามังกร ภาพสะท้อนสังคมที่คล้ายคลึงกัน ได้แก่ 1) วิถีชีวิตชาวบ้านทั้งสองชาติล้วนประกอบอาชีพทำไร่ทำนา ทำสวน อาชีพนายพราน อาชีพตัดฟันหาของป่า อาชีพค้าขาย อาชีพประมง อาชีพเลี้ยงสัตว์ ด้านการคมนาคมล้วนได้ใช้ยานพาหนะดังนี้ การเดินเท้า วัว ม้า และเรือ 2) ค่านิยม ล้วนมีค่านิยมเรื่องความกตัญญูต่อพ่อแม่ โดยอบรมสั่งสอนปรนนิบัติพ่อแม่เมื่อแก่เฒ่า 3) ความเชื่อในนิทานพื้นบ้านทั้งสองชาติเป็นความเชื่อทางพระพุทธศาสนา ได้แก่ ความเชื่อเรื่องกฎแห่งกรรม

ขวัญชนก นัยจรรย์ (2557) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการวิเคราะห์ภาพสะท้อนค่านิยมของคนไทยจากนิทานพื้นบ้านไทย มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์ภาพสะท้อนค่านิยมของไทยจากนิทานพื้นบ้าน ขอบเขตของการวิจัย คือ ศึกษา นิทานพื้นบ้านจำนวน 54 เรื่อง ผลการวิจัยพบว่า จากนิทานพื้นบ้านที่ปรากฏให้เห็นค่านิยมของไทยครบจำนวน 44 เรื่อง ทั้งนี้ นิทานพื้นบ้าน 44 เรื่อง ผลการศึกษาพบว่า ค่านิยมของไทยครบทั้ง 9 ด้าน คือ ค่านิยมเรื่องความขยัน ความกตัญญู ความไม่โลภ การพูดปดวาจา ความอดทนอดกลั้น การเชื่อฟังผู้ใหญ่ ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และช่วยเหลือซึ่งกันและกัน การยกย่องผู้ที่มีวิชาความรู้ และการให้อภัยกัน โดยที่ภาพสะท้อนค่านิยมด้านการยกย่องผู้ที่มีวิชาความรู้ ปรากฏให้เห็นบ่อยครั้งที่สุด รองลงมา คือ ค่านิยมด้านความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ส่วนค่านิยมที่ปรากฏให้เห็นน้อยที่สุด คือ ด้านปดวาจา

SHENG LI (2557) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องภาพสะท้อนสังคมและวัฒนธรรมในนิทานจีนที่แปลเป็นภาษาไทย มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์ภาพสะท้อนสังคมและวัฒนธรรมในนิทานจีนที่แปลเป็นภาษาไทยและวิเคราะห์คุณค่าของนิทานจีนที่แปลเป็นภาษาไทย ขอบเขตของการวิจัย คือ ศึกษา นิทานจำนวน 103 เรื่อง ผลการวิจัยพบว่า ในนิทานจีนที่แปลเป็นภาษาไทย มีเรื่องราวที่เล่าถึงเหตุการณ์และตัวละครที่สะท้อนให้เห็นภาพสะท้อนจีน ด้านชีวิตความเป็นอยู่ ค่านิยมประเพณีและความเชื่อ สะท้อนให้เห็นถึงความแตกต่างของชีวิตคนจีนกลุ่มชนชั้นสูง ชนชั้นกลาง และชนชั้นต่ำ คนจีนส่วนใหญ่ทำอาชีพการเกษตร มีส่วนหนึ่งเป็นช่างฝีมือที่มีความชำนาญทำสินค้าออกมาขายในท้องถิ่น คนจีนให้ความสำคัญกับอาหาร คนจีนดื่มสุราในวันที่สำคัญ ครอบครัวจีนประกอบด้วย พ่อ แม่ ลูก ลูกสะใภ้ หลาน อยู่รวมกัน เป็นครอบครัวใหญ่ คนจีนมีค่านิยมที่ดี ได้แก่ ความขยัน การเคารพเชื่อฟังผู้ใหญ่ การมีสติปัญญาไหวพริบ มีประเพณีและความเชื่อเกี่ยวกับการทำบุญและการทำความดี นิทานจีนที่แปลเป็นภาษาไทยมีเนื้อเรื่องเหตุการณ์และตัวละครที่ให้ความสนุกสนานที่เสมือนเป็นเรื่องจริง มีคุณค่าในด้านการให้ความรู้เกี่ยวกับลักษณะของจีน การปกครอง และวัฒนธรรม มีคุณค่าด้านการสอนคุณธรรมในด้านความเชื่อฟังผู้ใหญ่ โดยการเล่าเรื่องที่จบด้วยผลของการกระทำผ่านเรื่องและบทบาทของตัวละครในนิทานจีนที่แปลเป็นภาษาไทย

XIE DONGGU (2556) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ภาพสะท้อนสังคมและวัฒนธรรมในนิทานพื้นบ้านจังหวัดระยอง มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์ภาพสะท้อนสังคมและวัฒนธรรมที่ปรากฏในนิทานพื้นบ้านจังหวัดระยอง และวิเคราะห์คุณค่าของนิทานพื้นบ้านจังหวัดระยอง ขอบเขตของการวิจัย คือ รวบรวมวรรณกรรมพื้นบ้านภาคตะวันออก จากตำบลตาขัน อำเภอบ้านค่าย และตำบลบ้านเพ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง ได้พิมพ์เผยแพร่โดยโครงการศูนย์ส่งเสริมวัฒนธรรมภาคตะวันออก มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒบางแสน เมื่อปี พ.ศ.2523 ประกอบด้วยนิทานพื้นบ้าน 50 เรื่อง ผลการวิจัยพบว่า วิถีชีวิตของคนในจังหวัดระยองสามารถแสดงให้เห็นใน 7 ด้าน ได้แก่

- 1) ด้านชีวิตความเป็นอยู่สะท้อนให้เห็นถึงชีวิตความเป็นอยู่ของคนไทยเป็นชีวิตที่เรียบง่าย สงบร่มเย็น

2) ด้านโครงสร้างของครอบครัวไทย สะท้อนให้เห็นถึงผู้หญิงกับผู้ชายแต่งงานกันและแยกออกมาตั้งเป็นครอบครัวใหม่ ในครอบครัวประกอบด้วยพ่อแม่พี่น้องอยู่ในครอบครัวเดียวกัน 3) ด้านค่านิยม สะท้อนให้เห็นถึงค่านิยมเกี่ยวกับความขยัน การเลือกคู่ ความกตัญญู การเชื่อฟังผู้ใหญ่ 4) ด้านประเพณี สะท้อนให้เห็นถึงประเพณีการทำบุญ การแต่งงานและการบวช 5) ด้านความเชื่อ ประกอบด้วยความเชื่อเรื่องการทำบุญ การเกิดใหม่ เรื่องกรรม และความเชื่อเรื่องสวรรค์ 6) ภาพสะท้อนสังคมสมัยใหม่ สะท้อนให้เห็นว่าคนไทยมีการเปลี่ยนแปลงจากอิทธิพลของตะวันตก 7) ด้านการปกครอง สะท้อนให้เห็นว่ากษัตริย์เป็นผู้ปกครองเมือง เป็นผู้นำที่มีอำนาจในการปกครองเมือง ส่วนคุณค่าของนิทาน นิทานพื้นบ้านจังหวัดระยองมีคุณค่าในการเล่าเรื่องราวต่าง ๆ โดยมีบทบาทและคุณค่าในด้านการสอนคุณธรรม ด้านปลูกฝังค่านิยม ด้านการดำเนินชีวิต และด้านความบันเทิง

มนธิรา ราโท (2555) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ภาพสะท้อนสังคมและวัฒนธรรมจากนิทานพื้นบ้านภาคใต้ของเวียดนาม มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์ภาพสะท้อนสังคมและวัฒนธรรมที่ปรากฏในนิทานพื้นบ้านภาคใต้ของเวียดนาม ขอบเขตของการวิจัย คือ เรื่องวรรณกรรมพื้นบ้านลุ่มแม่น้ำโขง ซึ่งรวบรวมโดยคณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยเก็นเธอ ผลการวิจัยพบว่า จากนิทานพื้นบ้านเวียดนาม สะท้อนให้เห็นถึงลักษณะเฉพาะถิ่นของภาคใต้เวียดนาม ซึ่งมีลักษณะภูมิประเทศภูมิอากาศและการตั้งถิ่นฐานของผู้คนที่ต่างไปจากภาคอื่น ๆ ของประเทศ ลักษณะทางกายภาพและความหลากหลายทางชาติพันธุ์ได้ส่งผลให้วิถีการดำเนินชีวิตของผู้คนในบริเวณที่ราบลุ่มแม่น้ำโขงแตกต่างจากผู้คนในภูมิภาคอื่นของเวียดนาม นิทานพื้นบ้านภาคใต้ของเวียดนามสะท้อนให้เห็นถึงวิถีชีวิตของผู้คนที่ยึดโยงอยู่กับวัฒนธรรมข้าวและเกษตรกรรม การบุกเบิกดินแดนใหม่ และเรื่องราวของชุมชนภาคใต้ที่มีความหลากหลายทางชาติพันธุ์และวัฒนธรรม ซึ่งท้ายที่สุดแล้วสะท้อนให้เห็นถึงมิติใหม่ในการมองประวัติศาสตร์และบอกเล่าเรื่องราวเกี่ยวกับประเทศเวียดนามที่ต่างไปจากมุมมองของศูนย์กลางของอำนาจและความรู้ซึ่งอยู่ในภาคเหนือของประเทศ

CHUNLI CAI (2555) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง นิทานพื้นบ้านไทใต้คง มณฑลยูนนาน สาธารณรัฐประชาชนจีน มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อรวบรวมนิทานพื้นบ้านไทใต้คงไว้เป็นลายลักษณ์อักษร 2) เพื่อจำแนกประเภทของนิทานพื้นบ้านไทใต้คง และ 3) เพื่อศึกษาภาพสะท้อนสังคมและวัฒนธรรมที่ปรากฏในนิทานพื้นบ้านไทใต้คง ขอบเขตของการวิจัย คือ นิทานพื้นบ้านของไทใต้คงทุกประเภทในเขตปกครองตนเองชนชาติไทและชนชาติจิงโปแห่งใต้คง มณฑลยูนนาน สาธารณรัฐประชาชนจีน ผลการวิจัยพบว่า นิทานพื้นบ้านไทใต้คงที่รวบรวมมาทั้งหมด 71 เรื่องนั้น สามารถแบ่งออกเป็น 10 ประเภท ได้แก่ นิทานเทพปกรณัมเทพปกรณัม 4 เรื่อง นิทานศาสนา 8 เรื่อง นิทานคติ 15 เรื่อง นิทานมหัศจรรย์ 2 เรื่อง นิทานชีวิต 4 เรื่อง นิทานประจำถิ่น 7 เรื่อง นิทานอธิบายเหตุ 13 เรื่อง นิทานสัตว์ 6 เรื่อง นิทานเรื่องผี 3 เรื่อง และนิทานอื่น ๆ อีก 9 เรื่อง ผู้วิจัยศึกษาวิเคราะห์ภาพสะท้อนสังคมและวัฒนธรรมที่ปรากฏในนิทาน 71 เรื่องนี้แล้วได้พบผลในด้านต่าง ๆ ได้แก่

ด้านวิถีชีวิต ประเพณี ความเชื่อ และค่านิยม ในด้านวิถีชีวิต ชาวไทใต้คงประกอบอาชีพเกษตรกรรม อาหารการกินส่วนใหญ่อยู่ในรูปของการถนอมอาหารและกินเหล้าเป็นธรรมดา เครื่องมือเครื่องใช้ก็ สำหรับการเกษตร ครอบคร้วเป็นครอบครัวขนาดเล็ก ซึ่งประกอบด้วยพ่อ แม่ ลูก นอกจากนี้แล้ว ชาวไทใต้คงแบ่งชนชั้นชัดเจน ในด้านประเพณี ชาวไทใต้คงให้ความสำคัญกับงานศพ ในด้านความเชื่อ ชาวไทใต้คงมีความเชื่อเรื่องผี ความเชื่อศาสนา ความเชื่อเรื่องสัตว์ ความเชื่อเรื่องศักดิ์สิทธิ์ ความเชื่อ เรื่องความฝัน และความเชื่อเรื่องมงคล ในด้านค่านิยม ชาวไทใต้คงมีค่านิยมหลากหลาย เช่น ค่านิยม ทางด้านการสั่งสอน ค่านิยมการยกย่องความขยันหมั่นเพียร ค่านิยมการยกย่องความฉลาด ค่านิยม ด้านศีลธรรม ค่านิยมไม่ท้อแท้ มีความตั้งใจ ความมานะ พยายามและมุ่งมั่น ค่านิยมความมีเมตตา และค่านิยมการตั้งชื่อคน และชื่อหมู่บ้าน

ปาร์ค เกียง อิน (2549) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง วิเคราะห์ภาพสะท้อนสังคมที่ปรากฏใน นิทานพื้นบ้านเกาหลี มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์ภาพสะท้อนที่ปรากฏในนิทานพื้นบ้านเกาหลี ขอบเขตของการวิจัย คือ ศึกษานิทานพื้นบ้านเกาหลีจากหนังสือรวมนิทานพื้นบ้าน ทั้ง 9 เล่ม คัดเลือกเฉพาะเรื่องที่มีเนื้อหาสะท้อนภาพสะท้อนเกาหลีเด่นชัดจำนวน 100 เรื่อง ผลการวิจัยพบว่า ภาพสะท้อนที่ปรากฏในนิทานพื้นบ้านเกาหลีมีทั้ง 4 ด้าน ด้านวิถีชีวิต นิทานพื้นบ้านเกาหลีสะท้อน ภาพการประกอบอาชีพ อาหารการกิน สร้างบ้าน เครื่องมือเครื่องใช้ การศึกษา การคมนาคม และ ยาพื้นบ้าน ด้านประเพณี นิทานพื้นบ้านเกาหลีสะท้อนภาพประเพณีการเกิด ประเพณีการสมรส ประเพณีการตาย และประเพณีการเซ่นไหว้บรรพบุรุษ ด้านแนวคิด สามารถสะท้อนให้เห็น ความกตัญญู ความเมตตา ความเฉลียวฉลาดและความซื่อสัตย์ เชื่อฟังผู้ใหญ่ ด้านความเชื่อ นิทานพื้นบ้านเกาหลี สะท้อนให้เห็นความเชื่อเรื่องโลก ความเชื่อเรื่องผี เชื่อเรื่องเลข 3 ความเชื่อเรื่องพระเจ้าฮานอนิม ความเชื่อเรื่องเทพเจ้าซันชิน ความเชื่อเรื่องฮวงซุ้ย เชื่อเรื่องเจ้าที่ ความเชื่อเรื่องข้อห้าม และความเชื่อทาง ศาสนา

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ ทำให้ผู้วิจัยได้ความรู้ต่าง ๆ ในด้านการวิเคราะห์เนื้อหาของนิทาน การศึกษานิทานของผู้วิจัยมีความแตกต่างในด้านการศึกษาเนื้อหาและภาพสะท้อนสังคมที่ปรากฏใน นิทาน ด้วยวัฒนธรรมของแต่ละกลุ่มไม่เหมือนกัน จะมีเนื้อหาหรือภาพสังคมที่สะท้อนออก ไม่เหมือนกัน แต่นิทานพื้นบ้านของทุกประเทศมีลักษณะสามารถสะท้อนภาพสังคมได้ รวมทั้งชีวิต ความเป็นอยู่ ค่านิยม ความเชื่อ ประเพณี และการปกครอง เป็นต้น ไม่ว่าจะนิทานพื้นบ้านของ ประเทศใด สิ่งต่าง ๆ ที่นิทานพื้นบ้านสะท้อนให้เห็นก็สามารถทำให้ผู้อ่านเข้าใจภาพสะท้อนในยุคสมัย นั้นได้

2.4.3 งานวิจัยเกี่ยวกับชนเผ่าน่าซี

ชนเผ่าน่าซีเป็นกลุ่มที่มีวัฒนธรรมเด่นและลักษณะเฉพาะของตนเอง มีนักวิชาการหลายท่านได้ศึกษาวัฒนธรรมของชนเผ่าน่าซี ไม่ว่าจะเป็นดนตรีหรือสถาปัตยกรรมผู้วิจัยได้ค้นหางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับชนเผ่าน่าซี ดังต่อไปนี้

FEI WANG (2560) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การออกแบบขององค์ประกอบการตกแต่งบ้านของชนเผ่าน่าซี มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์การออกแบบขององค์ประกอบการตกแต่งบ้านของชนเผ่าน่าซี ขอบเขตการวิจัย คือ ใช้วิธีวิจัยเอกสารและภาคสนาม สัมภาษณ์ชุมชนชาวน่าซีในเมืองลี่เจียงและสังเกตสถาปัตยกรรม วรรณกรรมและศิลปะของกลุ่มชนเผ่าน่าซี ผลการวิจัยพบว่า องค์ประกอบในการตกแต่งบ้านของน่าซีมีมากมาย รูปแบบที่แสดงศิลปะสถาปัตยกรรมพื้นถิ่นในประเทศของเราแสดงให้เห็นลักษณะของน่าซี องค์ประกอบตกแต่งบ้าน เน้นในด้านประตูและหน้าต่าง ผนัง จั่วและผนังหิน และกระเบื้อง ส่วนประกอบของอาคารเป็นแบบที่สวยงามและเรียบง่าย และมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกันขณะเดียวกัน สถาปัตยกรรมพื้นถิ่นของน่าซี รวมข้อดีด้านสถาปัตยกรรมสของชนชาติไป จ้าง แสดงให้เห็นถึงระดับลึกของวัฒนธรรม ดังนั้นในยุคของน่าซีใหม่การออกแบบตกแต่งอาคารที่อยู่อาศัยต้องการที่จะเป็นส่วนหนึ่งของน่าซีเพื่อเพิ่มระดับของการออกแบบองค์ประกอบการตกแต่ง

ZHANG ZHENGWEN (2560) ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาวัฒนธรรมความตายเพื่อความรักของชนเผ่าน่าซี มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์สาเหตุของวัฒนธรรมความตายเพื่อความรักที่ปรากฏในกลุ่มชนเผ่าน่าซีและเพื่อวิเคราะห์ลักษณะของวัฒนธรรมความตายเพื่อความรักของชนเผ่าน่าซี ขอบเขตของการวิจัยคือ ใช้วิธีวิจัยเอกสารและภาคสนาม สัมภาษณ์ชุมชนชาวน่าซีในเมืองลี่เจียง ผลการวิจัยพบว่า ชนเผ่าน่าซีมีวัฒนธรรมที่เกี่ยวกับความรัก คือ หนุ่มสาวสองคนที่รักกันนิยมจะฆ่าตัวตายเพื่อความรักของพวกเขา วัฒนธรรมแบบนี้กลายเป็นประเพณีหนึ่งของชนเผ่าน่าซี วัฒนธรรมนี้มีอิทธิพลต่อสังคมชนเผ่าน่าซี วัฒนธรรมตายเพื่อความรักอธิบายว่าความเข้าใจและความคิดเห็นของบรรพบุรุษของชนเผ่าน่าซี ชาวน่าซีมีความคิดว่า ความตายของร่างกายไม่ได้หมายถึงว่าการจบของชีวิต กลับเป็นการเกิดใหม่ของความรักและความสุข ชาวน่าซีใช้วิธีตายเพื่อความรักมาแสดงความหวังของเงินเองในด้านการแสวงหาอิสรภาพในการแต่งงานและความรัก

ศิลปชัย เจริญ (2558) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง วัฒนธรรมดนตรีชนเผ่าน่าซีในเมืองลี่เจียง มณฑลยูนนาน : บทบาท การอนุรักษ์ สืบทอด และพัฒนาดนตรีชนเผ่าน่าซี มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาวิเคราะห์ลักษณะของดนตรีของชนเผ่าน่าซีและบทบาทของดนตรีต่อชีวิตของชนเผ่าน่าซีในเมืองลี่เจียง มณฑลยูนนานและเพื่อศึกษาแนวทางการอนุรักษ์ สืบทอดและพัฒนาดนตรีชนเผ่าน่าซีในเมืองลี่เจียง มณฑลยูนนาน ขอบเขตของการวิจัย คือ ใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพดำเนินการที่เมืองลี่เจียง มณฑลยูนนาน สาธารณรัฐประชาชนจีน รวบรวมข้อมูลการวิจัยผ่านการวิเคราะห์เอกสารและการวิจัยภาคสนาม ผลการวิจัยพบว่า ดนตรีของชนเผ่าน่าซีเป็นสัญลักษณ์แห่งความสอดคล้องและ

ความสัมพันธ์กันระหว่างมนุษย์กับธรรมชาติผ่านดนตรี ดนตรีนาซีแบ่งออกได้เป็น 2 ลักษณะ คือ ดนตรีเกี่ยวกับความศักดิ์สิทธิ์ และดนตรีที่เกี่ยวกับวิถีชีวิตทางโลก เครื่องดนตรีของชนเผ่านาซี มีทั้งเครื่องที่เป็นของดั้งเดิมและได้รับเอาเครื่องดนตรีของต่างชนเผ่ามา เดิมชนเผ่านาซีมีการเล่นดนตรีแบบของชนเผ่าอยู่ตามหมู่บ้านต่าง ๆ ปัจจุบันได้มีการจัดตั้งสมาคมดนตรีโบราณนาซีของเมืองลี่เจียงขึ้น การสืบทอดดนตรีชนเผ่านาซีมี 3 แบบ คือ 1) การสืบทอดจากบรรพบุรุษ 2) การสืบทอดจากครูดนตรี 3) การสืบทอดด้วยการจดจำจากประสบการณ์ แนวทางในการอนุรักษ์ สืบทอด และพัฒนาดนตรีชนเผ่านาซี แบ่งเป็น 3 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านบุคลากร มีการจัดให้มีการเรียนการสอนดนตรีนาซีอย่างจริงจัง 2) ด้านเครื่องดนตรี มีการจัดตั้งศูนย์ภูมิปัญญาและวัฒนธรรมดนตรีนาซี เพื่อเก็บรวบรวมเครื่องดนตรีนาซีโบราณ มีการศึกษาค้นคว้าเก็บรวบรวมข้อมูลมาจัดทำข้อมูลสารสนเทศและทำสื่อในรูปแบบต่าง ๆ ทั้งซีดี วีซีดี ดีวีดี แนะนำเครื่องดนตรี 3) ด้านบทเพลงมีการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับบทเพลง ทั้งประวัติความเป็นมา บทร้องทำนอง โน้ตเพลงทั้งแบบดั้งเดิมและแบบโน้ตสากล รวมถึงการบันทึกลงแถบบันทึกเสียง วีซีดี ดีวีดี นำมาจัดเก็บรวบรวมเข้าฐานข้อมูลเพื่ออนุรักษ์และเผยแพร่ต่อไปมีการสนับสนุนส่งเสริมให้มีการแสดงบทเพลงเก่าเพื่ออนุรักษ์และส่งเสริมให้มีการประพันธ์บทเพลงขึ้นใหม่หรือเรียบเรียงบทเพลงให้มีความน่าสนใจและทำให้ผู้ฟังสามารถเข้าถึงได้ง่ายเป็นการเพิ่มและพัฒนาบทเพลงของชนเผ่า

LI LIN (2546) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง Naxi's Totem Genetic Aesthetics มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสุนทรียภาพโทเท็มในเครื่องแต่งกายของชนเผ่านาซี ขอบเขตของการศึกษา คือ ใช้วิธีการวิจัยเอกสารและภาคสนาม สัมภาษณ์ชาวบ้านของหมู่บ้าน Dayan หมู่บ้าน Baoshan หมู่บ้าน Tacheng หมู่บ้าน Taian หมู่บ้าน Yongning และหมู่บ้าน Sabba ผลการวิจัยพบว่า โทเท็มของชนเผ่านาซีประกอบด้วย แพะ เสือ จามรี และสีดำ โทเท็มเหล่านี้อยู่ในผ้าคลุมไหล่หนังแกะ ผ้าคลุมไหล่ขนสัตว์ เสื้อผ้าหนังเสือและหมวกหางจามรี ลักษณะของโทเท็มเป็นปัจจัยที่กำหนดเสื้อผ้าของนาซีมีความสามารถในด้านแยกความแตกต่างของการป้องกัน ความสวยงามและฟังก์ชันการล้างบาป นอกจากนี้แล้ว จากสุนทรียภาพโทเท็มของชนเผ่านาซีสามารถรู้ความคิดของชนเผ่านาซีในด้านจิตวิญญาณทางวัฒนธรรม ส่วนศาสนาเป็นเหตุผลหนึ่งที่ทำให้วัฒนธรรมโทเท็มอยู่มาตั่งนาน

CHEN HAIPU (2560) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง Study on harmonious thoughts of Lijiang Naxi nationality traditional Culture มีวัตถุประสงค์ 3 ประการ ประการแรก คือ ปรับแต่งวัฒนธรรมที่เป็นไปตามข้อกำหนดของค่านิยมหลักสังคมนิยมของ "ความสามัคคี" ประการที่สอง คือ ทำลายสถานการณ์การผูกขาดของทรัพยากรหลักสูตรการศึกษาด้านศิลปกรรมแบบดั้งเดิมของชาติความสามารถในการปรับตัวเพื่อปรับปรุงประสิทธิภาพของการศึกษาทางศิลปกรรมและส่งเสริมการปลูกฝังค่านิยมหลักสังคมนิยมในพื้นที่ชาติพันธุ์ ประการที่สาม คือ เพื่อเปิดใช้งานการสืบทอดและนวัตกรรมอย่างต่อเนื่องของวัฒนธรรมชนเผ่านาซีที่โดดเด่นเพื่อให้การศึกษาค่านิยมของสังคมนิยมใน

พื้นที่ชาติพันธุ์ ส่งเสริมความสามัคคีในพื้นที่ชาติพันธุ์ ขอบเขตของการวิจัย คือ ใช้วิธีวิจัยเอกสาร เกี่ยวกับการพัฒนาของวัฒนธรรมดั้งเดิมของชนเผ่าหน้าซีและสรุปความคิดที่กลมกลืนที่มีอยู่ใน วัฒนธรรมดั้งเดิมของชนเผ่าหน้าซี ผลการวิจัยพบว่า ชนเผ่าหน้าซีเป็นกลุ่มที่มีภาษา ขนบธรรมเนียม และความเชื่อทางศาสนาของตัวเอง ในกระบวนการพัฒนา ชวน่าซีซึมซับทิเบต ฮั่น ขงจื้อ ลัทธิเต๋า พุทธศาสนาในทิเบต และวัฒนธรรมของชาติอื่น ๆ ในระดับที่แตกต่างกันและค่อย ๆ ก่อรูปแบบทาง วัฒนธรรมที่มีลักษณะของตนวัฒนธรรมดั้งเดิมของชาน่าซีอุดมไปด้วยคำพูดเกี่ยวกับความคิดที่ กลมกลืน สัญชาติส่งเสริมประเพณีทางวัฒนธรรมที่ยอดเยียมและสร้างวัฒนธรรมบนพื้นฐานของ การปฏิบัติใหม่อย่างต่อเนื่องเสริมสร้างระบบวัฒนธรรมที่กลมกลืน

สรุปได้ว่า ชนเผ่าหน้าซีเป็นกลุ่มที่มีความคิดของตน ไม่ว่าจะในด้านชีวิตความเป็นอยู่ เช่น ที่อยู่อาศัยการตกแต่งบ้านเรือน หรือในด้านวัฒนธรรมที่เกี่ยวกับความรัก ชนเผ่าหน้าซีนิยมแสวงหา ความรักที่เป็นอิสระภาพ มีความเชื่อว่าการตายไม่ใช่เป็นการจบของชีวิตและมีความเชื่อการเกิดใหม่ นอกจากนี้แล้วชาน่าซีนิยมอนุรักษ์วัฒนธรรมของกลุ่มตนเอง ไม่ว่าจะเป็วัฒนธรรมที่เกี่ยวกับดนตรี หรืออื่น ๆ งานวิจัยที่ผู้วิจัยค้นได้ความรู้ของวัฒนธรรมของชนเผ่าหน้าซี ทำให้ผู้วิจัยเข้าใจกลุ่มชนเผ่า หน้าซีมากขึ้นและสามารถเอาไปใช้เป็นแนวทางในการวิเคราะห์วัฒนธรรมของชนเผ่าหน้าซี

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งหมดดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยนำแนวคิดทฤษฎี และผลการวิจัยที่เกี่ยวข้องมาเป็นกรอบแนวคิดในการศึกษาวิจัย เรื่อง ภาพสะท้อนสังคมและ วัฒนธรรมในนิทานพื้นบ้านที่แปลเป็นภาษาไทย

บทที่ 3

การวิเคราะห์เนื้อหาของนิทานพื้นบ้านชนเผ่าล่าสัตว์ที่แปลเป็นภาษาไทย

การวิเคราะห์เนื้อหาของนิทานพื้นบ้านชนเผ่าล่าสัตว์ ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ของนิทานพื้นบ้านชนเผ่าล่าสัตว์ ในหนังสือรวมนิทานพื้นบ้านของชนเผ่าล่าสัตว์ ของ MU LICHUN พบว่าเนื้อหาของนิทานมีทั้งหมด 10 ประเภท เรียงลำดับตามที่ปรากฏมากที่สุดได้ดังนี้

- 3.1 นิทานอธิบายเหตุ (explanatory tale)
 - 3.1.1 นิทานอธิบายความเชื่อและพิธีกรรม
 - 3.1.2 นิทานอธิบายลักษณะของมนุษย์และสัตว์
- 3.2 นิทานชีวิต (novella)
- 3.3 นิทานมหัศจรรย์ (fairy tale)
- 3.4 นิทานศาสนา (religious tale)
 - 3.4.1 นิทานเกี่ยวกับศาสนาตองปากกับศาสนาพุทธ
 - 3.4.2 นิทานเกี่ยวกับเทพเจ้า
- 3.5 นิทานประจักษ์ (sage)
 - 3.5.1 นิทานเกี่ยวกับความเป็นมาของสถานที่ในท้องถิ่น
 - 3.5.2 นิทานเกี่ยวกับบุคคลในประวัติศาสตร์
- 3.6 นิทานสัตว์ (animal tale)
 - 3.6.1 นิทานเกี่ยวกับกบสัตว์ที่มีพลังวิเศษ
 - 3.6.2 นิทานเกี่ยวกับสัตว์ธรรมดา
- 3.7 นิทานปรัมปรา (myth)
 - 3.7.1 นิทานการสร้างโลก
 - 3.7.2 นิทานอธิบายปรากฏการณ์ของธรรมชาติ
- 3.8 นิทานคติ (fable)
- 3.9 มุขตลก (jest)
- 3.10 นิทานเรื่องผี (Ghost Tale)

มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

3.1 นิทานอธิบายเหตุ (explanatory tale)

นิทานพื้นบ้านประเภทนิทานอธิบายเหตุ เป็นนิทานขนาดสั้น เล่าอย่างตรงไปตรงมาเพื่ออธิบายธรรมชาติ สัตว์ พืช และสิ่งต่าง ๆ ว่าทำไมสิ่งใดสิ่งหนึ่งจึงมีลักษณะเช่นนั้น ประคอง นิมมานเหมินท์ (2545 : 11) กล่าวว่า นิทานพื้นบ้านชนเผ่าชานีมีหลายเรื่องเล่าเพื่ออธิบายเหตุต่าง ๆ ซึ่งชาวชานีมีคำตอบของตนเองอย่างโดดเด่น แสดงให้เห็นความคิดต่าง ๆ ของชนเผ่าชานีอย่างชัดเจน

นิทานอธิบายเหตุของชนเผ่าชานีมีลักษณะอธิบายกำเนิดหรือความเป็นมาของสิ่งที่เกิดขึ้นในธรรมชาติ และอธิบายสาเหตุที่สัตว์บางชนิดมีรูปร่างลักษณะต่าง ๆ เช่น ค้างคาว ควาย และหมา เป็นต้น รวมไปถึงนิทานประเภทนี้ของชนเผ่าชานียังได้เล่าถึงด้านความเป็นมาของประเพณี ความเชื่อ และพิธีกรรมต่าง ๆ ของชาวชานีด้วย เช่น ประเพณีการบรรลุนิติภาวะ ประเพณีเกี่ยวกับงานแต่งและประเพณีเกี่ยวกับงานศพ เป็นต้น นิทานประเภทนี้แบ่งได้เป็น 2 ประเภทได้แก่ นิทานเรื่องอธิบายประเพณี ความเชื่อและพิธีกรรม จำนวน 20 เรื่องและนิทานอธิบายลักษณะของมนุษย์และสัตว์ จำนวน 13 เรื่อง

3.1.1 นิทานเรื่องอธิบายประเพณี ความเชื่อและพิธีกรรม

นิทานอธิบายประเพณี ความเชื่อและพิธีกรรมมีจำนวน 20 เรื่อง นิทานประเภทนี้เป็นเรื่องอธิบายว่าพิธีกรรมหรือประเพณีบางอย่างนั้นมีมาอย่างไร เช่น พิธีบรรลุนิติภาวะ พิธีงานแต่งชู้คู่ พิธีศพเฉพาะของชาวชานี เป็นต้น นิทานประเภทนี้ยังมักเกี่ยวข้องกับคติความเชื่อเรื่องศาสนา ความเชื่อเรื่องเทพเจ้า ความเชื่อเรื่องทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว และความเชื่อเรื่องการเกิดใหม่ด้วย นิทานประเภทนี้สามารถแบ่งเป็น 3 ประเภท ได้แก่ ประเพณีเกี่ยวกับชีวิต มีเนื้อหาเกี่ยวกับเล่าเรื่องเกี่ยวกับประเพณีที่ปรากฏในชีวิตของชาวชานี เช่น พิธีบรรลุนิติภาวะ งานแต่งงานชู้คู่ และงานศพครั้งที่สองของชาวชานี เป็นต้น ประเพณีเกี่ยวกับทำมาหากิน มีเนื้อหาเกี่ยวกับประเพณีที่เกิดขึ้นในระหว่างทางที่ชาวชานีทำมาหากิน เช่น พิธีสังเวยและข้อห้ามต่าง ๆ ในเวลาไม่แป้ง เป็นต้น ส่วนประเพณีเกี่ยวกับเฉลิมฉลองจะมีเนื้อหาเกี่ยวกับประเพณีที่เกิดขึ้นในช่วงเวลาที่ชาวชานีเฉลิมฉลองเรื่องใดเรื่องหนึ่ง เทศกาลนิทานในกลุ่มนี้มีดังนี้

1. ประเพณีเกี่ยวกับชีวิต

1) นิทานเรื่องพิธีบรรลุนิติภาวะ (成丁礼的故事 chengdinglidegushi)

นิทานเรื่องนี้กล่าวว่า กาลครั้งหนึ่งนานมาแล้ว ลูกของแม่คนหนึ่งห่างจากเธอไป แม่คนนี้คิดถึงลูกของตนเองจึงออกจากบ้านไปหา เธอหา 7 วัน 7 คืน ยังไม่เจอลูกของตนเองด้วยความเหนื่อยเธอกลับไปและได้ฝันว่าลูกกลับมา เมื่อเธอตื่นมาได้เจอกบตัวหนึ่ง กบบอกสาเหตุที่ทำให้เธอต้องห่างจากลูก ว่าเป็นเพราะเธอไม่ได้ให้ขวัญของลูกอยู่กับตัวเองจึงทำให้ลูกห่างจากไป แม่คนนี้ฟังแล้วจึงเอาต้นไม้ ตะกร้ามาใส่ขวัญของลูก สุดท้ายลูกของเธอกลับบ้านมา

นิทานเรื่องนี้มีเนื้อหาอธิบายเกี่ยวกับสาเหตุที่ชาน่าซีมีพิธีบรรลุนิติภาวะ จากนิทานเรื่องนี้สามารถได้รู้ว่าการจัดพิธีนี้เพราะชาน่าซีไม่ยอมให้ลูกของตนเองห่างจากตนเองไป ชาน่าซีจึงมีพิธีนี้เกิดมา นอกจากนี้แล้วยังสามารถสะท้อนให้เห็นความรักของแม่ต่อลูก เนื่องจากเนื้อหาของนิทานเรื่องนี้เกี่ยวกับการเล่าที่มาของพิธีกรรม ดังนั้น นิทานเรื่องนี้จึงเป็นนิทานประเภทอธิบายประเพณี ความเชื่อและพิธีกรรม

2) นิทานเรื่องกำเนิดของความตายเพื่อความรัก (殉情的来历 xùnqíngdeláili)

นิทานเรื่องนี้ กล่าวว่า แต่ก่อนนานมาแล้ว ความรักระหว่างผู้ชายกับผู้หญิงเป็นเรื่องที่มีอิสระ ลูกเกิดมาไม่รู้พ่อของตนเองคือใคร ในหมู่บ้านมีแต่เสียงที่เรียก แม่ ลูกรู้แต่ลุงของตนเอง พวกเขาคิดว่าลุงของตนเองเป็นคนที่เก่งที่สุด พวกเขาทำพิธีบูชาลุง เหมือนลุงเป็นเทพเจ้า ครั้งหนึ่งผู้ใหญ่บ้านออกจากบ้านไปเมือง ได้เห็นครอบครัวในเมือง มีสามีหนึ่งคน เมียหนึ่งคน เขาจึงคิดว่าเมืองสี่เสียงไม่ได้พัฒนาเพราะพวกเขาไม่มีประเพณีเหมือนชาวอื่น พ่อเขากลับบ้านจึงสั่งให้ผู้ชายทุกคนต้องแต่งเมีย สร้างบ้าน ถ้าใครไม่ทำตามคำสั่งจะถูกลงโทษ จากนั้นมา ชาน่าซีถูกบังคับต้องแต่งงาน คนในหมู่บ้านจึงมีครอบครัวของตนเอง ผู้ชายกับผู้หญิงรักกันยังมีอิสระ แต่เรื่องการแต่งงานต้องทำตามคำสั่งของพ่อแม่ มีหลายคู่ที่รักกันไม่ได้อยู่ด้วยกัน ทำให้พวกเขาฆ่าตัวตายจึงเกิดประเพณีที่น่าเศร้าขึ้น เมื่อผู้ชายชาน่าซีกับผู้หญิงชาน่าซีรักกันแล้ว จะส่งสิ่งของที่มีความหมายให้ สิ่งของนี้ภาษาชาน่าซีเรียกว่า โหยหฺว มีความหมายว่า ถ้าวันไหนตายไปต้องฝังสิ่งของเหล่านี้ด้วยกัน

นิทานเรื่องนี้ มีเนื้อหาอธิบายความเป็นมาของการแต่งงานระหว่างชายหญิงชาน่าซีที่ต้องเคารพเชื่อฟังคำสั่งของพ่อแม่ แต่เพื่อความรักทำให้หนุ่มสาวหลายคนที่ถูกบังคับให้แต่งงานไปฆ่าตัวตาย จนเกิดเป็นความนิยมขึ้นในกลุ่มชนเผ่าชาน่าซี นิทานเรื่องนี้ได้อธิบายประเพณีฆ่าตัวตายเพื่อความรักระหว่างหนุ่มสาวชาน่าซี ดังนั้น นิทานพื้นบ้านนี้เป็นนิทานอธิบายเหตุ

3) นิทานเรื่องชาวมู่หลี่โหมโซจูซาบรรพบุรุษ (木里摩梭祭祖的故事 mulimosuojizudegushi)

นิทานเรื่องนี้กล่าวว่า ในสมัยก่อน มีแม่คนหนึ่งใช้ชีวิตอยู่กับลูกชาย แม่คนนี้รักลูกชายมาก เธอทำอาหารที่อร่อยให้ลูกชายกินทุกวัน แต่ลูกชายคนนี้ก็กลับสงสัยว่าแม่อาจจะให้อาหารที่เหลือให้แก่เขา เขาจึงตีแม่ ทำให้แม่กลัวเขามาก วันหนึ่ง ลูกชายทำงานในนาได้เห็นแมงกิ้งก่าแมงกิ้งก่าตัวนี้เอาสิ่งทั้งหมดให้กับลูก ตนเองกินสิ่งที่ออกจากปากของลูกนก ลูกชายเห็นแล้วจึงรู้ว่าแม่ในโลกนี้ทุกคนรักลูกของตนเองเป็นสิ่งที่ไม่ต้องสงสัย เขารู้ว่าตนเองทำผิด ตอนเที่ยง แม่มาส่งอาหารเหมือนปกติ ลูกชายเห็นแม่มาจึงคุกเข่าลง แม่เห็นแล้วคิดว่าลูกจะตีเธออีก จึงวิ่งหนีไป ลูกชายตามแม่ไป แต่แม่วิ่งชนต้นไม้และเสียชีวิตไปแล้ว เพื่อแสดงความคิดถึงแม่ ลูกได้นำต้นไม้มาทำเป็นป้าย ตอนเย็นเขาฝันว่าเทพเจ้าได้มาบอกเขาว่าขวัญของแม่ได้เข้าไปในป้ายแล้ว ตั้งแต่นั้นมา ลูกชายคนนี้ก็บูชาป้ายนี้ทุกวัน ส่วนชาน่าซีก็มีประเพณีบูชาป้ายบรรพบุรุษวันละสองครั้ง

นิทานเรื่องนี้มีเนื้อหาอธิบายเกี่ยวกับประเพณีของชาวมู่หลี่โหมโซบูชาบรรพบุรุษ ทุกตอนเช้าและตอนเย็น จากนิทานเรื่องนี้ทำให้ได้รู้ว่า ชาวมู่หลี่โหมโซคิดว่าป้ายไม้ที่มีชื่อของบรรพบุรุษ มีขวัญของบรรพบุรุษอยู่ การบูชาป้ายนี้เหมือนบูชาบรรพบุรุษ เนื่องจากนิทานเรื่องนี้มีเนื้อหาแนะนำ ความเป็นมาของประเพณีการบูชาบรรพบุรุษของชาวมู่หลี่โหมโซ ดังนั้น นิทานเรื่องนี้จึงเป็นนิทาน ประเภทอธิบายเหตุ

4) *นิทานเรื่องรินเหมยคู่กับนายหูลี้กัโร่ (日美古和吾烈嘸若 rimeiguhemeilijiaruo)*

นิทานเรื่องนี้กล่าวว่า ในสมัยก่อน นายหูลี้กัโร่กับลุงไปล่าสัตว์ในป่า พวกเขาฆ่าหมูตัวหนึ่งและในระหว่างทางที่พวกเขากลับบ้าน นายรินเหมยคู่ก็ได้ว่าลิมิตของตัวเองไว้ในป่า เขาจึงกลับไปเอาและให้นายหูลี้กัโร่กลับบ้านก่อน แต่พอเขาถึงป่าก็ถูกนายรื่อเหมยคู่จับไป นายหูลี้กัโร่ กลับบ้านแล้วเอาเนื้อหมูแบ่งให้เพื่อนบ้าน และเห็นลุงยังไม่กลับบ้านเขาจึงไปตามหา เพื่อช่วยลุง กลับมา นายหูลี้กัโร่ได้เปลี่ยนเสื้อผ้ากับคนใช้ของบ้านนายรื่อเหมยคู่ แต่เมื่อนายหูลี้กัโร่ไปถึงป่า ก็พบว่าลุงเสียชีวิตไปแล้ว นายหูลี้กัโร่จึงเอาขวัญของลุงกลับบ้าน ในระหว่างทางกลับบ้านได้เจอแก๊ง ตัวหนึ่ง นายหูลี้กัโร่ฆ่าแก๊งตัวนี้ไปและทำเป็นกระเป่าเพื่อใส่ของกินเป็นของขวัญให้ลุง

นิทานเรื่องนี้มีเนื้อหาเกี่ยวกับนายหูลี้กัโร่ช่วยเหลือลุงของตนเองแต่ไม่สำเร็จ จากเนื้อหาของนิทานเรื่องนี้สามารถรู้ชื่อนาน่าซีมีความเชื่อเรื่องขวัญ ชื่อนาน่าซีมีความคิดว่าคนที่เสียชีวิต ไปแล้วจะมีขวัญอยู่ในโลก ดังนั้น นิทานเรื่องนี้จึงเป็นนิทานประเภทอธิบายเหตุ

5) *กำเนิดฉาปนสถานเตาจุลกกราบ (火葬场叫蛇脱皮灶的由来 huozangchangjiaoshetuopidezhaodelaiyou)*

นิทานเรื่องนี้กล่าวว่า กาลครั้งหนึ่งนานมาแล้ว มนุษย์ร้องไห้เสียใจตลอดเพราะ มีชีวิตอยู่ได้ไม่นาน ภูเห็นมนุษย์เสียใจจึงสงสารและสอนวิธีลอกคราบให้กับมนุษย์ แต่เนื่องจากตอนนั้น ทางของมนุษย์ทั้งใหญ่และยาว ทำให้เวลาลอกคราบ ทางของมนุษย์เข้าไปในกระดูก มนุษย์จึงลอกคราบ ไม่สำเร็จ มนุษย์จึงฉาปนที่สามารสลอกคราบและมีชีวิตใหม่ได้ ดังนั้น มนุษย์จึงทำพิธีเผาศพให้กับคนที่ เสียชีวิตไป ส่วนสถานที่เผาศพได้เรียกว่าฉาปนสถานเตาจุลกกราบเพื่อแสดงความอิจฉา

นิทานเรื่องนี้มีเนื้อหาเกี่ยวกับมนุษย์อิจฉาที่สามารสลอกคราบได้ จึงตั้งชื่อ ฉาปนสถานว่าเตาจุลกกราบเพื่อให้ตนได้มีความสามารถเหมือนงู การเผาศพของมนุษย์เหมือนทำให้ มนุษย์สามารถเกิดใหม่อีกครั้งหนึ่ง ดังนั้น นิทานเรื่องนี้ทำให้ได้รู้ว่าชื่อนาน่าซีมีความเชื่อเกี่ยวกับการเกิดใหม่ นิทานเรื่องนี้จึงเป็นนิทานประเภทอธิบายเหตุ

6) *นิทานเรื่องงานแต่งงานซูจู่ (素注婚礼的来历 suzhuhunlidelaili)*

นิทานเรื่องนี้กล่าวว่า บรรพบุรุษของชื่อนาน่าซีชื่อเหมยลี่ต้องอาผู้กับชู้จาวจีหมู่มี ลูกชาย 9 คนและลูกสาว 9 คน ลูกของพวกเขาดำเนินได้มีครอบครัวของตนเอง ลูกสาวแต่งงานกับ ผู้ชายที่อยู่ต่างหมู่บ้าน แต่ลูกสาวชอบกลับบ้านไม่ชอบอยู่บ้านของสามี เรื่องนี้ทำให้พ่อแม่เป็นกังวล

พวกเขาจึงจัดพิธีโดยเอาขวัญของลูกสาวผูกไว้ที่เสาบ้านของสามีของลูกสาว และเอาขวัญของลูกสะใภ้เอามาผูกไว้ที่เสาของบ้านตัวเอง ตั้งแต่นั้นมาลูกสาวและลูกสะใภ้จึงทำหน้าที่ของเมียได้อย่างดี

นิทานเรื่องนี้มีเนื้อหาที่แสดงให้เห็นว่าชานาน่าซีมีความเชื่อเกี่ยวกับขวัญเป็นสิ่งที่สำคัญที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของมนุษย์ ในสมัยก่อน ชานาน่าซีคิดว่าผู้หญิงไม่ทำหน้าที่ของตนเพราะขวัญไม่ได้อยู่บ้านของสามี ดังนั้น จึงเป็นที่มาของงานแต่งงานชู้จู้ เนื่องจากนิทานเรื่องนี้มีเนื้อหาเกี่ยวกับสาเหตุของการจัดงานแต่งงานของชานาน่าซี ดังนั้น นิทานเรื่องนี้จึงเป็นนิทานประเภทอธิบายเหตุ

7) นิทานเรื่องพิธีกรรมเผาศพ (火葬的故事 huozàngdegùshi)

นิทานเรื่องนี้ กล่าวว่า แต่ก่อนนานมาแล้ว มีแม่คนหนึ่งมีลูกสามคน เมื่อแม่เสียชีวิตลูกสามคนนี้เสียใจมาก แต่พวกเขาเห็นว่าแม่แก่แล้ว เสียชีวิตเป็นเรื่องที่ทุกคนต้องประสบ พวกเขาจึงปรึกษากันว่าจะใช้วิธีการฝังแม่อย่างไรดี พี่ชายคนโตบอกว่าจะฝังแม่ในกองขี้เถ้า พวกเขาจึงทำตาม แต่อีกไม่นาน ลมพัดผ่านเอาขี้เถ้าออกไป ศพของแม่จึงปรากฏให้เห็น พี่ชายคนที่สองเห็นแล้วให้พี่กับน้องฝังศพแม่ในกองทราย อีกไม่นาน น้ำท่วม ทรายถูกชะล้างออกไป ศพของแม่ปรากฏอีก พี่น้องสามคนปรึกษากัน และตัดสินใจจะให้เทพเจ้านำป่าขาวมาตัดสินใจให้ พี่น้องสามคนให้ฝังไปหาเทพเจ้านำป่าขาว ตอนที่ฝังถึงบ้านเทพเจ้านำป่าขาว เขาเพิ่งตื่นนอน ฝังได้เถียงเขา เขาจึงใช้มีดลับฝัง ตอนที่เทพเจ้านำป่าขาวตื่นมาอีกครั้ง เขาเห็นมีดของเขามีเลือด จึงไปหาฝัง และช่วยรักษาฝังให้หาย และบอกฝังว่าศพแม่ของพี่น้องสามคนนั้นควรใช้ไฟเผา ฝังกลับมาบอกพี่น้องสามคนนั้น สามคนจึงเอาพินมาเผาศพแม่

นิทานเรื่องนี้ มีเนื้อหาได้อธิบายความเป็นมาของพิธีกรรมเผาศพของชนเผ่าชานาน่าซี ชานาน่าซีได้หาวิธีที่ดีที่สุดมาจัดการกับศพและได้สืบทอดจากรุ่นต่อรุ่น งานศพเป็นเรื่องสำคัญในชีวิตของมนุษย์ นอกจากนี้แล้วยังสะท้อนให้เห็นว่าชานาน่าซีเป็นกลุ่มที่มีความกตัญญู นิทานเรื่องนี้ได้อธิบายพิธีกรรมของชานาน่าซี ดังนั้น นิทานพื้นบ้านเรื่องนี้เป็นนิทานอธิบายเหตุ

8) นิทานเรื่องกำเนิดของงานศพลือหานฮั่น (‘勒寒汗·葬礼的来历 lehánhàozàngdeláili)

นิทานเรื่องนี้กล่าวว่า ในสมัยก่อน มีพี่น้องสามคน วันหนึ่ง แม่ของพี่น้องสามคนนี้เสียชีวิตแต่พี่ชายคนที่สองไปล่าสัตว์ในป่า กลับมาร่วมงานศพของแม่ไม่ทัน ตอนที่เขากลับมาถึงบ้าน งานศพของแม่เสร็จแล้ว พี่ชายคนโตกับน้องชายโอรสพี่ชายคนที่สอง ลุงเห็นแบบนี้จึงจัดงานศพครั้งที่สองให้กับพี่ชายคนที่สอง พวกเขาเอาต้นไม้มาแกะสลักเป็นรูปแทนแม่ และเอาไม้เข้าป่าไปวางที่ถ้ำข้าง หลังจากพิธีศพแล้ว พี่น้องสามคนกินเหล้าและแก้ไขความขัดแย้งระหว่างพี่น้องจากนั้นมา ชานาน่าซีจึงมีพิธีศพที่เรียกว่าลือหานฮั่นหรือเรียกว่างานศพครั้งที่สอง

นิทานเรื่องนี้ มีเนื้อหาอธิบายเกี่ยวกับประเพณีงานศพของชานาน่าซีที่มีลักษณะเฉพาะเรียกว่าลือหานฮั่นหรือเรียกว่างานศพครั้งที่สอง จากเนื้อหาของนิทานเรื่องนี้ทำให้เห็น

ว่าชานาซีจัดงานศพครั้งที่สองเพื่อให้สมาชิกครอบครัวได้ร่วมงานศพและเพื่อกระชับความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในครอบครัวให้แน่นแฟ้น นิทานเรื่องนี้จึงเป็นนิทานประเภทอธิบายเหตุ

9) นิทานเรื่องพิธีศพของตานวู่ (丹务葬礼 danwuzangli)

นิทานเรื่องนี้กล่าวว่า กาลครั้งหนึ่งนานมาแล้ว แม่ของมนุษย์เสียชีวิตไป เมื่อแม่เสียชีวิต ลูกจึงลืมสิ่งที่แม่สอน เดินไม่ได้ พูดไม่เป็นแล้ว เมื่อลูกหิวจึงกินศพของแม่ ลูกกินศพของแม่แล้วจึงจำได้ เดินได้ และพูดได้อีกครั้งหนึ่ง แต่เมื่อรู้ว่าตนเองได้กินศพของแม่ก็รู้สึกเสียใจมาก คิดว่าตนเองไม่กตัญญู ทันใดนั้น มีผีตนหนึ่งจะกินกระดูกของแม่ ลูกของแม่เห็นแล้วไล่ผีออกไป เทพเจ้าลี้ชื่อสงสารมนุษย์จึงฆ่าเสือที่มีความฉลาดตัวหนึ่งและเอาหนังของเสือออกมาวางบนกระดูกของแม่ แบบนี้สติปัญญาของแม่จะไม่ถูกหายไป จากนั้นมา ในงานศพของชานาซีจะมีประเพณีแบ่งหนังเสือให้กับลูกของคนเสียชีวิตให้พวกเขาใช้ตัดหูของตนเอง

นิทานเรื่องนี้ทำให้เห็นแม่มีบทบาทสำคัญสำหรับมนุษย์ เนื้อหาของนิทานเรื่องนี้เกี่ยวกับการอธิบายความเป็นมาของพิธีศพตานวู่ แม่เสียชีวิตไปทำให้มนุษย์ลืมสิ่งที่แม่สอน เนื่องจากได้ความช่วยเหลือจากเทพเจ้าจึงทำให้มนุษย์ไม่ได้ลืมสติปัญญาของบรรพบุรุษ เพื่อไม่ให้สติปัญญาหายตามแม่ไป จึงมีพิธีตานวู่ นิทานเรื่องนี้ได้อธิบายเรื่องพิธีกรรมและความเชื่อ ดังนั้น นิทานเรื่องนี้จึงเป็นนิทานประเภทอธิบายเหตุ

10) นิทานเรื่องพิธีฝังศพ (土葬第一坟的传说 tuzangdiyifendechuanshuo)

นิทานเรื่องนี้กล่าวว่า ในสมัยที่วัฒนธรรมจีนภาคกลางค่อย ๆ เข้าสู่กลุ่มชานาซี มีผู้ชายคนหนึ่งชื่อม่าวช็อกงได้รางวัลจากการช่วยให้คำปรึกษาทางด้านวัฒนธรรมจีนกลางแก่รัฐบาล จึงได้ที่ดินบริเวณภูเขาข้างถึงภูเขามังกรหยก พ่อของม่าวช็อกงเสียชีวิต ม่าวช็อกงเอาศพของพ่อฝังในภูเขาข้าง เมื่อถึงฤดูฝน ฝนไม่ตกเป็นเวลานานในเมืองลี่เจียง ชาวบ้านจึงคิดว่าเพราะศพของพ่อม่าวช็อกงทำให้เทพเจ้าภูเขาโกรธก็เลยไม่ให้ฝนตก ชาวบ้านฟ้องร้องกับรัฐบาล รัฐบาลจับม่าวช็อกงและส่งเขาไปรัฐบาลเมืองคุนหมิง ม่าวช็อกงอยู่ในคุกหนึ่งอาทิตย์ และนับวันว่าใกล้จะถึงฤดูฝนแล้ว จึงบอกเจ้าหน้าที่ว่าเมืองลี่เจียงฝนตกแล้วจึงปล่อยเขาออกมา เมืองลี่เจียงฝนตกจริง ๆ จึงปล่อยเขากลับบ้าน ตั้งแต่นั้นมา ชานาซีจึงค่อย ๆ นิยมฝังศพมากขึ้น

นิทานเรื่องนี้มีเนื้อหอธิบายเกี่ยวกับประเพณีฝังศพของชานาซี โดยเล่าเรื่องของม่าวช็อกงฝังศพพ่อและถูกจับ สุดท้ายปล่อยออกมาเพื่ออธิบายว่าชานาซีได้อธิปไตยการฝังศพจากวัฒนธรรมของกลุ่มอื่นทำให้วิถีชีวิตของชานาซีเปลี่ยนแปลงไป นิทานเรื่องนี้อธิบายความเป็นมาของชานาซีนิยมฝังศพ ดังนั้น นิทานเรื่องนี้จึงเป็นนิทานอธิบายเหตุ

11) นิทานเรื่องกำเนิดผ้าที่ใช้ในงานศพ (送葬揩抹布包饭的来历)

songzangbeimabubaofandelaili)

นิทานเรื่องนี้กล่าวว่า ในสมัยก่อน มีแม่สามีที่ใจร้ายคนหนึ่ง เธอไม่ชอบลูกสะใภ้ของตนเองและคิดว่าลูกสะใภ้ทำอะไรก็ไม่ดีจึงหาเรื่องลูกสะใภ้ตลอด วันหนึ่ง แม่สามีคนนี้

กลายเป็นคนสาวขึ้น แต่นิสัยของเธอกลับยิ่งร้ายกว่าเมื่อก่อน เธออยากให้ลูกชายไล่ลูกสะใภ้ออกจากบ้านไป พวกเขามีลูกชายแล้ว แต่ลูกชายคนนี้เป็นลูกสะใภ้ของตัวเองไม่ได้จึงซ่อนเมียของตัวเองไว้ในถ้ำที่อยู่ใต้น้ำ ลูกชายของพวกเขาโตขึ้น อยากเจอแม่ของตัวเองจึงถามพ่อของเขา ลูกชายรู้ความจริงแล้วจึงเอากระเป๋ใส่ข้าวที่ทำด้วยข้าวโพดไปหาแม่ ลูกชายคนนั้นนอนไปด้วยความเหนื่อย ตอนที่เขาตื่นมาได้เจอเทพเจ้าภูเขา เทพเจ้าบอกว่าแม่ของเขาอยู่ตรงไหน เขาไปตามทางที่เทพเจ้าบอกจนมาถึงถ้ำ มีผู้หญิงคนหนึ่งออกมา แม่ของลูกชายเห็นเสื้อผ้าของลูกชายขาดจึงเย็บให้ ลูกชายอยากอยู่กับแม่นาน ๆ จึงกัดเสื้อผ้าของตัวเองให้มันขาด ตอนที่แม่เย็บเสื้อผ้าของเขา เขาหลับไป ตอนที่เขาตื่นมาอีกครั้งไม่เจอแม่ เขาจึงรู้ว่าแม่ที่เขาเจอเป็นขวัญของแม่ จากนั้นมา ถ้าพ่อแม่ของชาน่าซีเสียชีวิต ลูกชายเขาจะเอาข้าวที่ยังไม่ค่อยสุกวางในเสื้อผ้าเก่า

นิทานเรื่องนี้มีเนื้อหาอธิบายเกี่ยวกับความเป็นมาของประเพณีเกี่ยวกับผ้าที่ใช้ในงานศพของชาน่าซี ชาน่าซีมีประเพณีการใส่เสื้อผ้าเก่าแก่ในงานศพของคนเสียชีวิต โดยเฉพาะถ้าคนตายเป็นสมาชิกของครอบครัวหรือญาติ เพื่อแสดงความกตัญญูและความเคารพต่อผู้ที่เสียชีวิตไป นิทานเรื่องนี้มีเนื้อหาเกี่ยวกับความเป็นมาของการใช้ผ้าในงานศพของชาน่าซี ดังนั้น นิทานเรื่องนี้จึงเป็นนิทานประเภทอธิบายประเพณี ความเชื่อ และพิธีกรรม นิทานเรื่องนี้ยังได้สะท้อนให้เห็นปัญหาความสัมพันธ์ระหว่างแม่สามีกับลูกสะใภ้ด้วย

12) นิทานเรื่องกำเนิดมัจจุราชเหวหวู่เหว (死神尤鲁瓦的出世 sishenyouluwadechushi)

นิทานเรื่องนี้กล่าวว่า ในสมัยก่อน มีเศรษฐีคนหนึ่ง เขามีลูกสาวสองคน พี่สาวแต่งงานกับคนรวย น้องสาวแต่งงานกับคนยากจน ลูกเขยที่ยากจนชื่อนายเหวหวู่เหว เศรษฐีไม่ชอบสามีของลูกสาวคนเล็กจึงหาเรื่องต่าง ๆ แต่ลูกเขยคนนั้นไม่ว่าพ่อตาของเขาทำอะไรก็มีวิธีแก้ สุดท้ายพ่ออยากฆ่าลูกเขยแต่ไม่สำเร็จและกลับทำให้ตนเองเสียชีวิต ตอนที่พ่อตามาถึงนรก ได้เจอมัจจุราชจึงขอมัจจุราชช่วยเหลือเขา มัจจุราชมาที่บ้านของลูกเขยคนนั้น อยากฆ่าเขาแต่ลูกเขยฉลาดมากจึงหลอกหลวมัจจุราชใส่เสื้อผ้าของลูกเขยและสิ่งของที่ตามมาจากรกฆ่าแล้ว สุดท้ายลูกเขยได้กลายเป็นมัจจุราชแทน

นิทานเรื่องนี้แสดงว่าชาน่าซีมีความเชื่อเรื่องนรกและผี นอกจากนี้แล้ว ยังสามารถให้เห็นความกล้าหาญของชาน่าซี เนื้อหาของนิทานนี้อธิบายมนุษย์กลายเป็นมัจจุราชเหวหวู่เหว ดังนั้น นิทานเรื่องนี้จึงเป็นนิทานอธิบายเหตุ

13) นิทานเรื่องปิดประตูของความตาย (关闭死门的故事 guanbisimendegushi)

นิทานเรื่องนี้กล่าวว่า ในสมัยก่อน ถ้าพ่อแม่ของใครเสียชีวิต ชาน่าซีจะเอาศพไปทิ้งลงแม่น้ำ ศพไหลตามน้ำไปถึงบ้านของเทพเจ้าเหมยลี่ชื่ออ่าจู้ เหมยลี่ชื่ออ่าจู้เห็นแบบนี้จึงสงสารมนุษย์และคิดว่าเป็นการทำลายแม่น้ำ เขาจึงทำลูกศรและไปขอความช่วยเหลือจากเทพเจ้าอ่าจู้ อ่าจู้รับลูกศรและยิงออกไปเพื่อปิดประตูของความตาย ขณะเดียวกัน มัจจุราชเห็นแล้วจึงคิดว่าถ้ามนุษย์ไม่มี

วันตาย เขาจะไม่มีการทำ เขาจึงพ่นลมหายใจออกมาและกลายเป็นลมแรงที่พัดลูกศรนั้นออกไปจากประตู ประตูของความตายจึงยังปิดไม่ได้ มนุษย์จึงต้องประสบกับเรื่องความตาย แต่เพื่อให้มนุษย์หยุดทิ้งศพในแม่น้ำ มัจจุราชจึงสอนให้มนุษย์เผาศพ

นิทานเรื่องนี้มีเนื้อหาอธิบายเทพเจ้าช่วยเหลือมนุษย์ทำให้มนุษย์จัดการศพของแม่ได้เรียบร้อย สามารถแสดงให้เห็นว่าชาวนาซีมีค่านิยมเกี่ยวกับความกตัญญูและมีความเชื่อเรื่องเทพเจ้า นิทานเรื่องนี้เป็นเรื่องที่แสดงให้เห็นเน้นความเปลี่ยนแปลงของวิธีการจัดการกับศพจากการทิ้งลงน้ำเป็นการเผา ดังนั้น นิทานเรื่องนี้จึงเป็นนิทานอธิบายเหตุ

14) นิทานเรื่องการเดินทางกลับบ้านเกิด (回祖源故地的传说

huizuyuangudidechuanshuo)

นิทานเรื่องนี้กล่าวว่า เทพเจ้าเป็นผู้กำหนดว่าชาวนาซีที่เสียชีวิตแล้วขวัญจะต้องเดินทางกลับไปบ้านเกิด ในวันที่เดินทางกลับบ้านเกิด ขวัญของคนที่เสียชีวิตจะขี่ม้าไป โดยมี หมูเป็นผู้นำทาง ไก่ไปเป็นเพื่อน ส่วนหมีเป็นผู้ที่หาทาง ในระหว่างทางกลับบ้านพวกเขาได้เจอผี คนที่เสียชีวิตไปจะส่งของให้ผีกิน หรือเอาสิ่งของให้ผีเพื่อพวกผีเปิดทางให้ เมื่อขวัญของคนที่เสียชีวิตมาถึง ทำน้ำชูจิตต้องจ่ายค่าเรือให้ผู้ชรา แล้วเจอยักษ์ชื่อลือซิงชื่อผู้ สุดท้าย จึงมาถึง หมู่บ้านหยูจู่แก้วเหววกู่ ซึ่งเป็นสถานที่ที่อยู่ของบรรพบุรุษได้

นิทานเรื่องนี้มีเนื้อหาอธิบายเกี่ยวกับชาวนาซีมีความเชื่อขวัญของคนที่เสียชีวิตไปจะผ่านเรื่องราวต่าง ๆ เจอความยากลำบากมากมายกว่าไปถึงบ้านเกิดของบรรพบุรุษ เนื้อหาของนิทานเรื่องนี้ได้แนะนำคนให้เตรียมความพร้อมสำหรับชีวิตหลังความตาย ดังนั้น นิทานเรื่องนี้จึงเป็นนิทานอธิบายเหตุ

15) เทพเจ้าไปหซื้อ (白石神的传说 báishíshénde chuánshuō)

นิทานเรื่องนี้กล่าวว่า ในสมัยก่อน ภูเขาหิมะมังกรหยกมีถ้ำอันหนึ่งเรียกว่าถ้ำไท่จื่อ ในถ้ำนี้มีเทพเจ้าสามองค์ที่เป็นพี่น้องกันอาศัยอยู่ พี่ชายคนโตชื่ออาหวู่หว่า พี่ชายคนที่สองชื่อ ลาจี้ลาหือ ส่วนน้องชายชื่ออาฝูซานโต วันหนึ่ง น้องชายอาฝูซานโตเห็นโลกของมนุษย์อยู่เย็นเป็นสุข มีเสียงหัวเราะที่เต็มไปด้วยความสุขมาก เขาจึงอยากไปโลกของมนุษย์ เขาจึงแปลงร่างกายเป็นกึ่งแอบไปโลกของมนุษย์ พอถึงโลกของมนุษย์เขาเจอผู้ใหญ่บ้านกำลังล่าสัตว์อยู่ ผู้ใหญ่บ้านเห็นกึ่งตัวนี้จึงจะฆ่ามัน ทันใดนั้น กึ่งตัวนี้กลายเป็นก้อนหินก้อนหนึ่งอยู่นิ่ง ๆ ตรงนั้น พี่ชายคนที่สองรู้ว่าน้องชายแอบไปโลกมนุษย์ พี่ชายคนที่สองจึงตามไป สุดท้าย พี่ชายคนที่สองก็เจอนักล่าสัตว์และกลายเป็นก้อนหินสีขาวก้อนหนึ่ง จากนั้นมา พี่น้องสองคนนี้จะอยู่ในโลกของมนุษย์

นิทานเรื่องนี้มีเนื้อหาอธิบายถึงเรื่องราวของเทพเจ้า เทพเจ้าเป็นเทพเจ้าของสามภูเขาที่อยู่ในเมืองลี่เจียง เป็นเรื่องที่เกิดขึ้นโดยเทพเจ้าอยากใช้ชีวิตอยู่ในโลกของมนุษย์และแปลงร่างกายเป็น

3) นิทานเรื่องห้ามทอผ้าในตอนเย็น (傍晚不兴绩麻的故事)

bangwanbuxingjimadegushi

นิทานเรื่องนี้กล่าวว่า กาลครั้งหนึ่งนานมาแล้ว ในบ้านเล็ก ๆ แห่งหนึ่งมียายคนหนึ่ง ใช้ชีวิตอยู่กับหมาตัวหนึ่ง หมาตัวนี้หน้าตาไม่เหมือนหมาปกติ เป็นหมาที่มีตาเหมือนนกอินทรี หางเหมือนหางเสือ ตัวเหมือนเสือดาว มีฟันเหมือนหมูป่า เย็นวันหนึ่ง ยายคนนี้ก็กำลังทอผ้าอยู่ได้ยินเสียงหมาร้อง วันแรกเธอไม่ได้สนใจ และวันต่อ ๆ มาเธอก็ไม่ได้สนใจ เธอคิดว่าหมาตัวนี้ทำให้เธอปวดหัวจึงตัดสินใจ จะเอาหมาไปฝากไว้ที่บ้านของญาติก่อน ในวันที่เธอส่งหมาไป เธอทอผ้าเหมือนปกติ ทันใดนั้น เธอได้ยินเสียงพูดและมีผู้หญิงคนหนึ่งอยากเข้ามาในบ้านของเธอ ผู้หญิงคนนี้เป็นพรายหมอ ด้วยความฉลาด ผู้หญิงคนนี้จะเรียกหมาของตนกลับมากัดพรายหมอตั้งแต่นั้นมา ผู้หญิงชื่อน่าซีจึงไม่ทอผ้าในตอนเย็น

นิทานเรื่องนี้มีเนื้อหาอธิบายเกี่ยวกับบรรพบุรุษของชื่อน่าซีได้เจอพรายหมอที่ น่ากลัวในเวลาทอผ้า การทอผ้าในตอนเย็นจะดึงดูดสิ่งที่ไม่ดีมา ดังนั้น ชื่อน่าซีจึงมีความเชื่อห้ามทอผ้าในตอนเย็นประเพณีในตอนเย็นห้ามทอผ้า นิทานเรื่องนี้จึงเป็นนิทานประเภทอธิบายเหตุ

3. ประเพณีเกี่ยวกับเฉลิมฉลอง

1) นิทานเรื่องโกหกศัตรู (祭天说黑话的传说 jitianshuoheihuadechuanshuo)

นิทานเรื่องนี้กล่าวว่าในสมัยก่อน ชื่อน่าซีทำอาชีพเลี้ยงสัตว์ กลุ่มชื่อน่าซีต้องต่อสู้กับกลุ่มชนเผ่า ถึงเวลาสังเว ผู้นำมีเรื่องจะปรึกษากับผู้นำอื่น ๆ ได้มีศัตรูเข้ามาแอบฟัง เพื่อไม่ให้ศัตรูได้ความจริง ผู้นำจึงบอกว่าเย็นนี้ชาวบ้านจะเดินรำ ศัตรูฟังแล้วจึงกลับไปบอกผู้นำของตน ผู้นำฟังแล้วอยากไปจับกลุ่มชื่อน่าซีในเวลาพวกเขา กำลังเดินรำ แต่เมื่อพวกเขาไปถึงที่อยู่ของชื่อน่าซี ไม่เห็นมีใครอยู่ ส่วนชื่อน่าซีกำลังหนีจากพวกศัตรูไปถึงแม่น้ำจินซาและใช้ชีวิตอยู่ที่นั่นตลอด เพื่อขอบคุณบรรพบุรุษ ในเวลาทำพิธีสังเวชื่อน่าซีจะพูดเรื่องไม่จริง

นิทานเรื่องนี้มีเนื้อหาเกี่ยวกับการอธิบายความเป็นมาของการพูดเรื่องที่ไม่ตรงกับสิ่งที่กำลังทำในพิธีสังเวของชื่อน่าซี จากเนื้อหาของนิทานเรื่องนี้ทำให้ได้รู้ว่า บรรพบุรุษของชื่อน่าซีเป็นผู้มีไหวพริบดี เพื่อไม่ให้ศัตรูรู้สิ่งที่พวกเขา กำลังปรึกษาจึงพูดคำที่ไม่ตรงเรื่องทำให้ศัตรูหลงกล จากนั้นมา ชื่อน่าซีจึงมีประเพณีพูดสิ่งที่ไม่ตรงกับเรื่องในพิธีสังเว เนื่องจากนิทานเรื่องนี้สามารถอธิบายที่มาของประเพณีของชื่อน่าซี ดังนั้น นิทานเรื่องนี้จึงเป็นนิทานอธิบายเหตุ

2) นิทานเรื่องประเพณีโยนเถ้า (泼灰节的传说 pohuijiedegushi)

นิทานเรื่องนี้กล่าวว่า ในสมัยก่อน มีเจ้านายคนหนึ่งบูชาเทพเจ้าชู้ตลอด เทพเจ้าประทับใจจึงอวยพรเขา ทำให้เขาค่อย ๆ รวยขึ้น และไม่เคยมองต้องประสบภัยอันตรายสิ่งใด เวลาผ่านไปเจ้านายคนนี้อากเห็นตัวจริงของเทพเจ้ามากจึงบอกกับเทพเจ้า เทพเจ้ารู้แล้วไม่ยอมให้เขาผิดหวัง จึงบอกเขาว่าพรุ่งนี้ไปภูเขาแล้วจะได้เจอ เจ้านายทำตาม แต่เมื่อเขาไปถึงภูเขาเห็นแต่ภูหลายตัว ไม่เห็น

มีคนสักคนหนึ่ง เขาไม่ชอบงูจึงเอาเถาไม้มาไล่ไป เมื่อเขากลับมาถึงบ้านก็เห็นสิ่งของต่าง ๆ ในบ้านหายไปหมด เจ้านายนี้กลายเป็นคนยากจน ตอนนั้น เขาจึงได้รู้ว่า งูที่เขาเจอนั้นก็คือตัวจริงของเทพเจ้าแล้ว จากนั้นมา พอถึงช่วงฤดูร้อน ถ้ามีงูกับกบออกจากถ้ำ ขาวนาซีจะโยนเถาไม้บริเวณบ้านเพื่อกันงูเข้ามา นิทานเรื่องนี้มีเนื้อหาเกี่ยวกับความเป็นมาของเทศกาลโยนเถาไม้ นิทานเรื่องนี้เล่าเรื่องของขานาซีคนหนึ่งที่ไม่เคารพเทพเจ้าซู่จิงถูกเทพเจ้าซู่หลงโทษ เนื่องจากตัวจริงของเทพเจ้าเป็นงูกับกบ เพื่อกันงูกับกบเข้าบ้านหรือเพื่อให้งูและกบที่เข้ามาบ้านออกจากบ้านไป ขาวบ้านนาซีจึงได้มีประเพณีโยนเถาไม้ ดังนั้น นิทานเรื่องนี้จึงเป็นนิทานอธิบายเหตุ

3.1.2 นิทานอธิบายลักษณะของมนุษย์และสัตว์

นิทานประเภทนี้เป็นนิทานที่เล่าถึงสาเหตุของสร้างลักษณะของมนุษย์หรือสัตว์ เช่น มนุษย์มีผมและขนรักแร้ พระอาทิตย์มีแสงจ้าและหมอกต้องใช้ลิ้นออกมากินน้ำ หรือ สาเหตุที่สัตว์บางชนิดเป็นศัตรูกัน นิทานประเภทนี้มีจำนวน 13 เรื่อง ได้แก่

1. นิทานเรื่องกำเนิดผมกับขนรักแร้ของมนุษย์ (人的头发和腋窝毛的来历)

rendetoufaheyewomaodelaili)

นิทานเรื่องนี้กล่าวว่า กาลครั้งหนึ่งนานมาแล้ว ลูกสาวเทพเจ้าท้องฟ้านางโปเจีมีมิ่ง อัจฉราชีวิตของโปเจีมีมิ่งกับลีอีโนโร่ เธอจึงแปลงเป็นล่อเข้าไปในบ้านของนายลีอีโนโร่ นายลีอีโนโร่วิ่งไล่มันออกจากบ้านไป สุดท้าย นางโปเจีมีมิ่งหลอกหลวงนายลีอีโนโร่ไปบ้านของเธอและใช้พลังพิเศษทำให้ นายลีอีโนโร่ลืมเมียของตนเอง เวลาผ่านไปหลายวัน นางโปเจีมีมิ่งเห็นลีอีโนโร่สามีของตนยังไม่กลับบ้าน จึงออกตามหา และได้เจอสิ่งตัวหนึ่ง สิ่งตัวนี้หลอกหลวงนางโปเจีมีมิ่งว่านายลีอีโนโร่ตายแล้วให้นางโปเจีมีมิ่งใช้ชีวิตกับเขา นางโปเจีมีมิ่งฟังแล้วเสียใจมากจึงสร้างครอบครัวกับลิงและได้มีลูกสามคน เทพเจ้าท้องฟ้าหา ลูกสาวโปเจีมีมิ่งไม่เจอแล้วเห็นเธออยู่กับลีอีโนโร่ จึงใช้พลังพิเศษทำให้ลีอีโนโร่ตื่นมา นายลีอีโนโร่กลับบ้าน เห็นเมียโปเจีมีมิ่งได้มีครอบครัวกับลิงโกรธมากจึงฆ่าลิง แต่เนื่องจากเขาแก่แล้วและไม่มีลูกจึงให้ลูกของลิงเป็นลูกของตนเอง เขาเห็นลูกมีขนยาว ๆ เต็มทั้งตัวจึงเอาน้ำร้อนมาสาดตัวทำให้ขนหลุดไป สุดท้าย เหลือขนที่อยู่บนหัวและรักแร้

จากนิทานเรื่องมีเนื้อหาอธิบายเกี่ยวกับความเป็นมาของผมและขนรักแร้ของมนุษย์ โดยเล่าเรื่องมนุษย์ถูกเทพเจ้าหลอกหลวง แล้วลืมเมียของตนเอง ทำให้เมียของตนเองมีลูกกับลิง จากนิทานเรื่องนี้แสดงให้เห็นลักษณะทางกายภาพ คือ การมีผมและขนรักแร้ของมนุษย์ บรรพบุรุษของ ขานาซีใช้ชีวิตอยู่ใกล้กับสิ่งในธรรมชาติ นิทานเรื่องนี้อธิบายทำไมมนุษย์มีผมและขนรักแร้ ดังนั้น นิทานเรื่องนี้จึงเป็นนิทานอธิบายเหตุ

2. นิทานเรื่องค่างคาว (蝙蝠的故事 bianfudegushi)

นิทานเรื่องนี้ กล่าวว่า นานมาแล้ว ค่างคาวยังเป็นสัตว์ที่ร่างกายเต็มไปด้วยขนยาว บรรพบุรุษของขานาซีนางโปเจีมีมิ่งกับนายลีอีโนโร่ได้มีลูกสามคน สามคนนี้ค่อย ๆ โตขึ้น แต่พูดไม่เป็น

สามีกับเมียคู่นี้เป็นกัณฑ์มาก จึงสั่งให้คางคาวไปหาเทพเจ้าซีลาอาผู้ถามว่าทำไมลูกของเขาเป็นแบบนี้ คางคาวบินขึ้นไปสวรรค์ เมื่อถึงพระราชวังของเทพเจ้าซีลาอาผู้เห็นเทพเจ้าคุยกับเมียอยู่ คางคาวจึงซ่อนตัวอยู่บนคาน ได้ยินเทพเจ้าพูดเรื่องของลูกหลานของโปไปมิ่งและวิธีแก้ไขคือบูชาท้องฟ้าเท่านั้น คางคาวจึงหัวเราะออกมาเสียงดัง เทพเจ้าเห็นคางคาวแอบฟังอยู่จึงเผาขนของคางคาวทั้งตัว และสาปว่าจากนี้ต่อไปคางคาวออกมาหากินได้แค่ตอนกลางคืนเท่านั้น ตั้งแต่นั้นมา คางคาวจึงไม่มีขน ตัวกลายเป็นสีดำ ๆ และตอนกลางวันก็ไม่ได้ออกจากถ้ำ

ในนิทานเรื่องนี้ คางคาวช่วยนางโปไปมิ่งแต่ทำให้เทพเจ้าโกรธ จึงถูกสาป มีเนื้อหาอธิบายความเป็นมาของสาเหตุที่คางคาวมีรูปร่างเป็นสีดำ ๆ ไม่มีขนอยู่บนตัวและในตอนกลางคืน จึงจะได้เห็นคางคาวออกมาจากถ้ำ ดังนั้น นิทานเรื่องนี้เป็นนิทานประเภทอธิบายเหตุ

3. นิทานเรื่องกำเนิดหมาใช้ลิ้นกินน้ำ (狗用舌头吃水的来历)

gouyongshetouchishuidelaili

นิทานเรื่องนี้กล่าวว่า ในสมัยก่อน นายชู่เหมยนำปู่แย่งที่ดิน สัตว์ และป่าของมนุษย์ไปและไล่มนุษย์ไปอยู่ในสถานที่ที่ไม่มีอะไร ชาวบ้านว่าชื่อยากให้หนักตัวใหญ่ที่มีความสามารถพิเศษไปลงโทษนายชู่เหมยนำปู่ ดังนั้น พวกเขาจึงไปพูดกับนายชู่เหมยนำปู่ว่าท่านมีสิ่งทุกอย่างที่อยู่ในโลก แต่ท่านไม่มีอย่างหนึ่งก็คือไซของนกตัวใหญ่ ชู่เหมยนำปู่ฟังแล้วคิดว่าตนเองต้องมีทุกอย่างที่อยู่ในโลก เขาจึงแอบไปขโมยไซของนก สุดท้าย ชู่เหมยนำปู่ถูกนกใหญ่กัดและได้เกิดโรคปวดหัว สุดท้าย ชู่เหมยนำปู่คืนทุกอย่างให้กับมนุษย์ เมื่อได้สิ่งของคืนมา ชาวบ้านปรับปรุงโลกของตัวเอง โดยมีสัตว์ทุกตัวออกมาช่วย มีแต่หมาไม่ได้ออกมาช่วย ชาวบ้านว่าหมาเป็นสัตว์ที่ขี้เกียจ หมาฟังแล้วอายจึงกั้นหัวทำท่าเหมือนกำลังล้างลิ้นอยู่ ตั้งแต่นั้นมา หมาจึงกลายเป็นสัตว์ที่ใช้ลิ้นกินน้ำ

นิทานเรื่องนี้เล่าเรื่องเกี่ยวกับสมัยก่อน หมาขี้เกียจช่วยชาวบ้านปรับปรุงโลก จึงถูกมนุษย์หัวเราะและทำให้ตนเองไม่กล้ากินน้ำอย่างปกติ นิทานเรื่องนี้มีเนื้อหาอธิบายความเป็นมาของหมาใช้ลิ้นกินน้ำ ดังนั้น นิทานเรื่องนี้จึงเป็นนิทานอธิบายลักษณะของสัตว์ นิทานเรื่องสัตว์ของชนเผ่าช่าซียังสะท้อนให้เห็นว่าชาวช่าซีใช้ชีวิตอยู่ใกล้กับสัตว์

4. นิทานเรื่องทำไมนกอินทรีจับไก่ (老鹰为何抓小鸡 laoyingweihezhuaxiaoji)

นิทานเรื่องนี้กล่าวว่า กาลครั้งหนึ่งนานมาแล้ว ไก่เป็นเพื่อนของนกคุดเหว่า วันหนึ่ง นกคุดเหว่าชวนไก่มากินข้าวที่บ้าน ไก่ตัวนี้แต่งตัวตั้งแต่เช้า ตอนที่ไก่กำลังจะออกจากบ้านไปบ้านของ นกคุดเหว่า แต่ยั้งรู้สึกตนเองยังขาดอะไรบางอย่าง จึงไปบ้านนกอินทรีเพื่อยืมหมวกสีแดงมาใส่ ไก่ชอบหมวกใบนี้มากจึงไม่ยอมคืนให้นกอินทรี เวลผ่านไป 9 วัน นกอินทรีเห็นไก่อังไม่ได้มาคืนหมวก นกอินทรีจึงไปทวงคืน ไก่เห็นนกอินทรีมาเอาหมวกของเขา จึงโกหกเขาว่าหมวกของเขาหายไป นกอินทรีฟังแล้ว จึงคิดว่าถ้าหายไปก็ไม่เอาแล้วจึงกลับบ้าน ในระยะทางที่นกอินทรีกลับบ้านเขาเห็นไก่ใส่หมวกนั้น ออกจากบ้าน นกอินทรีจึงรู้ว่าตนเองถูกหลอก จึงบินลงมาจับไก่

นิทานเรื่องนี้มีเนื้อหาอธิบายสาเหตุที่นกอินทรีจับไก่ เหตุการณ์เกิดขึ้นเนื่องจาก ไก่ยืมหมวกของนกอินทรีแต่ไม่ยอมคืนและยังโกหกนกอินทรีทำให้นกอินทรีโกรธจึงจับไก่ นิทานเรื่องนี้แสดงให้เห็นว่าคนเราไม่ควรหลอกหลวงคนอื่น ควรมีความซื่อสัตย์ นิทานเรื่องนี้มีลักษณะแนะนำสาเหตุที่นกอินทรีจับไก่เป็นอาหาร ดังนั้น นิทานเรื่องนี้จึงเป็นนิทานอธิบายลักษณะนิสัยของสัตว์

5. นิทานเรื่องแม่สื่อคนกระเรียนขาว (白鹤媒人的来历 baihemeirendelaili)

นิทานเรื่องนี้กล่าวว่า ในสมัยก่อน น้ำท่วมโลกของมนุษย์ โลกมนุษย์เหลือนายลีอื่นโรคนเดียว ในท้องฟ้ามีนางฟ้าคนหนึ่งชื่อโปไปมิ่งชอบลีอื่นโร แต่นางฟ้าคนนี้มีคู่หมั้นแล้วชื่อนายคือหู่คือสื่อ แต่เธอไม่ชอบเขา แม่ของนางฟ้าคนนั้นเห็นจึงบอกลูกสาวว่าจะช่วยลูกสาวให้สมหวังในความรักกับลีอื่นโร แม่ของนางฟ้าจึงสั่งให้นกกระเรียนขาวไปบอกลีอื่นโร และพาลีอื่นโรขึ้นบนท้องฟ้า ทำให้ลีอื่นโรกับโปไปมิ่งได้มีชีวิตอยู่ด้วยกันอย่างมีความสุข ตั้งแต่นั้นมา ชาวน่าซีจึงเรียกคนที่ทำอาชีพแม่สื่อเป็นแม่สื่อคนกระเรียนขาว

นิทานเรื่องนี้มีเนื้อหาเกี่ยวกับความเป็นมาของชื่อของแม่สื่อชาวน่าซี จากนิทานเรื่องนี้ได้รู้ว่าการเรียกแม่สื่อเป็นแม่สื่อคนกระเรียนขาวเพราะแม่สื่อมีลักษณะที่สามารถติดต่อและช่วยเหลือคู่รักได้เหมือนนกกระเรียนช่วยนางโปไปมิ่งได้พบกับนายลีอื่นโร แม้ว่าเนื้อหาของนิทานเรื่องนี้ยังคงกล่าวถึงเทวดานางฟ้า แต่นิทานเรื่องนี้เน้นแนะนำอธิบายว่าทำไมชาวบ้านเรียกนกกระเรียนขาวว่าแม่สื่อ ดังนั้น นิทานเรื่องนี้จึงเป็นนิทานอธิบายเหตุ และสะท้อนให้เห็นว่าสัตว์มีบทบาทสำคัญในชีวิตของชาวน่าซี

6. นิทานเรื่องนกอินทรีต่อสู้กับเทพเจ้าชู่ (鹰术争斗的故事 yingshùzhēngdòudegùshi)

นิทานเรื่องนี้กล่าวว่า ในสมัยก่อนมนุษย์กับชู่เป็นพี่น้องกัน ชู่เป็นฝ่ายที่ไม่พอใจเป็นพี่น้องกับมนุษย์จึงแยกโลกนี้เป็นสองส่วน สิ่งต่าง ๆ ในโลกนี้ทั้งหมดกลายเป็นสองส่วน แต่ชู่ยังไม่พอใจ เขาคิดว่าชู่ฉลาดกว่ามนุษย์ มนุษย์ไม่ควรได้สิ่งเหล่านี้ ชู่จึงแย่งสิ่งของของมนุษย์ไปและไล่มนุษย์ไปอยู่ในสถานที่ที่แคบ ๆ มนุษย์ไม่พอใจจึงวางแผนโกหกให้ชู่ไปขโมยไข่ของนกอินทรี มนุษย์หลอกหลวงชู่ว่าชู่ได้สิ่งที่ดีที่สุดในโลกยกเว้นไข่ของนกอินทรีที่อยู่ในภูเขาจุน่าหือโหล ชู่ฟังแล้วจึงแอบไปขโมย นกอินทรีเห็นไข่ของตนเองถูกขโมยไปจึงไปต่อสู้กับชู่ สุดท้ายชู่ถูกนกอินทรีกัดและได้มีโรคที่ปวดหัว ตั้งแต่นั้นมา ชู่ยอมคืนภูเขา ที่ดิน แม่น้ำให้กับมนุษย์ ส่วนกลุ่มชู่จะใช้ชีวิตอยู่ในน้ำตลอดไป

นิทานเรื่องนี้มีเนื้อหาอธิบายสาเหตุที่ชู่ใช้ชีวิตอยู่ในน้ำ นิทานเรื่องนี้สามารถแสดงให้เห็นสติปัญญาของมนุษย์ในการปกป้องทรัพย์สินของตนและสามารถต่อสู้กับศัตรูที่รุกรานได้ ดังนั้น นิทานเรื่องนี้จึงเป็นนิทานประเภทอธิบายสาเหตุการตั้งถิ่นฐานของมนุษย์

7. นิทานเรื่องพิน (柴禾的故事 chaihede gushi)

นิทานเรื่องนี้กล่าวว่า มีผู้หญิงที่ใจร้อน วันหนึ่งเธออยากกินเนื้อแต่ในห้องครัว แต่ไม่มีพิน สมัยนั้นเทพเจ้าจะเอาพินให้กับทุกบ้าน วันนั้น ผู้หญิงคนนั้นทนไม่ไหวจึงออกจากบ้านไปหาพิน

ด้วยความใจร้อน พอเธอเห็นพิน เธอจึงกอบพินและวิ่งกลับบ้าน ผู้หญิงคนนี้ทำให้เทพเจ้าพินโกรธ เทพเจ้าจึงลงโทษให้ชาวบ้านต้องไปเก็บพินในป่าเอง

นิทานเรื่องนี้มีเนื้อหาเกี่ยวกับเรื่องราวของผู้หญิงชื่อนางซีคนหนึ่ง เป็นคนที่มีนิสัยใจร้อนและอยากแอบกินเนื้อจึงออกจากบ้านไปหาพิน เทพเจ้าลงโทษเธอจึงทำให้มนุษย์ต้องหาพินในป่า จากนิทานเรื่องนี้แสดงว่าชาวนำซีมีความคิดว่าความใจร้อนจะทำให้ชีวิตสูญเสียชีวิตต่าง ๆ ในเนื้อหาของนิทานเรื่องนี้มีลักษณะเกี่ยวกับแนะนำความเป็นมาของทำไมมนุษย์ต้องไปตัดพินในป่าด้วยตนเอง ดังนั้น นิทานเรื่องนี้จึงเป็นนิทานอธิบายเหตุ

8. เทพเจ้านักล่าสัตว์ลี้ซู่ (猎神利粗的传说 lièshénlicudechuánshuo)

นิทานเรื่องนี้กล่าวว่า ในสมัยก่อน สัตว์ในโลกถูกเทพเจ้าลี้ซู่จัดการ มนุษย์ไม่มีสัตว์เลี้ยง ชาวบ้านบูชาเทพเจ้า การกระทำของมนุษย์ทำให้เทพเจ้าประทับใจยอมจะแบ่งครึ่งสัตว์ให้กับมนุษย์เทพเจ้าจะเอาสัตว์ที่อยู่ในวงกลมให้กับมนุษย์ เทพเจ้าลี้ซู่จึงให้เทพเจ้าแห่งสายฟ้านายคือซีคือลือมาช่วยฟ้าร้อง สัตว์ตกใจ เนื่องจากเทพเจ้าเกลียดบรรพบุรุษของมนุษย์แยกพรรรยาของเขาไปไปมึงไป เทพเจ้าจึงทำให้ฟ้าร้องอย่างน่ากลัว สัตว์ในวงกลมถูกตกใจจึงหนีออกจากวงกลมไป เหลือสัตว์ที่ไม่เยอะอยู่ในวงกลม จำนวนของสัตว์เลี้ยงไม่พอ เทพเจ้ายอมรับมนุษย์ไปล่าสัตว์ในป่าโดยความสามารถของตนเอง

นิทานเรื่องนี้มีเนื้อหาอธิบายเกี่ยวกับเทพเจ้าแบ่งสัตว์ให้กับมนุษย์ทำให้โลกของมนุษย์มีสัตว์เลี้ยง และเนื่องจากเทพเจ้าฟ้าไม่พอใจมนุษย์จึงใช้พลังของตนเอง ทำให้สัตว์ที่เหลือน้อยไป จึงทำให้มนุษย์ต้องไปล่าสัตว์ด้วยตนเอง เนื้อหาของนิทานเรื่องนี้มีลักษณะเกี่ยวกับมนุษย์กับเทพเจ้าและมีเรื่องอธิบายความเป็นมาของสัตว์เลี้ยงของมนุษย์ ดังนั้น นิทานเรื่องนี้เป็นนิทานอธิบายเหตุ

9. นิทานเรื่องแสงจ้าของพระอาทิตย์ (太阳眩人眼睛的传说 taiyangyuanenyanjingdechuanshuo)

taiyangyuanenyanjingdechuanshuo

นิทานเรื่องนี้กล่าวว่า ในสมัยก่อน พระอาทิตย์กับพระจันทร์เป็นพี่น้องกัน พระอาทิตย์เป็นพี่สาว พระจันทร์เป็นน้องสาว พระอาทิตย์เป็นคนที่ขี้เกียจ ส่วนพระจันทร์เป็นคนที่ตรงเวลา วันหนึ่งสองคนนัดไปภูเขาจู่หน่าชื่อโหล รุ่งอรุณพระจันทร์ตื่นขึ้นแต่งหน้าแต่งกายงดงาม ส่วนพระอาทิตย์ยังนอนอยู่ เมื่อพระจันทร์เตรียมตัวเรียบร้อยจึงไปเรียกพระอาทิตย์ พระอาทิตย์จึงบอกว่ายังเข้าอยู่ พระจันทร์จึงไปกินน้ำชารอพี่ น้องสาวกินน้ำชาสามถ้วยแล้วพี่สาวยังไม่ตื่น น้องสาวจึงไปบอกพี่ว่าตนเองจะไปก่อน พระอาทิตย์เห็นพระจันทร์ไปแล้วใจร้อนมากจึงกระโดดจากเตียงและออกจากบ้าน โดยไม่ได้ใส่เสื้อผ้า เมื่อสัตว์ในโลกเห็นพระอาทิตย์ไม่ได้ใส่เสื้อจึงหัวเราะ พระอาทิตย์ได้ยินแล้วอายมาก จึงหยิบเข็มทองออกมาโยนให้สัตว์เหล่านั้น เข็มทองทำให้ตาของมนุษย์และสัตว์เจ็บ ตั้งแต่นั้นมาเวลามนุษย์มองพระอาทิตย์ แสงจ้าของพระอาทิตย์จะทำให้ตาของมนุษย์น้ำตาไหล

นิทานเรื่องนี้ มีเนื้อหาเกี่ยวกับการอธิบายความเป็นมาว่าทำไมมนุษย์จึงแสบตาและ น้ำตาไหลเมื่อมองพระอาทิตย์ การเล่าสาเหตุของแสงจ้าของพระอาทิตย์ทำให้ตาของมนุษย์เจ็บทำให้นิทานเรื่องนี้เป็นนิทานอธิบายเหตุ

10. นิทานเรื่องนกกระจอกหงษ์ชื่อ (情死雀的故事 qingsiquede gushi)

นิทานเรื่องนี้กล่าวว่า ในสมัยก่อน มีแม่มายคนหนึ่งเธอมีลูกชายที่หน้าตาหล่อ แม่อยาก ให้ลูกชายแต่งงานกับผู้หญิงที่เธอเลือกให้ แต่ลูกชายไม่ยอม เพราะเขามีผู้หญิงที่ชอบแล้ว แต่แม่ไม่พอใจผู้หญิงคนนั้น เพราะผู้หญิงคนนั้นเป็นญาติของครอบครัวเธอ แต่ลูกชายคิดว่าบรรพบุรุษของพวกเขา เป็นพี่น้องกันก็รักกันได้ ทำไมพวกเขา รักกันไม่ได้ เพื่อให้ลูกชายเลิกความคิดที่อยากจะแต่งงานกับผู้หญิงคนนั้น แม่จึงขังลูกชายไว้ที่บ้าน แต่สุดท้าย ลูกชายก็หนีไปและฆ่าตัวตายกับผู้หญิงคนนั้น ชาวบ้านเห็นสองคนนี้ตายจึงเก็บศพของพวกเขาไปเผา เมื่อเผาเสร็จชาวบ้านเห็นมีนกสองตัว บินออกมาจากต้นไม้หงษ์ชื่อ ตั้งแต่นั้นมา ชาวบ้านจึงเรียกนกชนิดนี้ว่านกกระจอกหงษ์ชื่อ

นิทานเรื่องนี้มีเนื้อหาอธิบายความรักระหว่างหนุ่มสาวของชาวนาซี จากนิทาน เรื่องนี้สามารถได้รู้ชาวนาซีนิยมฆ่าตัวตายเพื่อแสดงความรักระหว่างสองคนที่รักกัน นอกจากนี้แล้ว การสื่อสารที่ไม่ถูกต้องจะทำให้เกิดความผิดพลาดได้ เนื่องจากเนื้อหาของนิทานเรื่องนี้ได้อธิบายความเป็นมา ของนกหงษ์ชื่อ ดังนั้น นิทานเรื่องนี้จึงเป็นนิทานอธิบายเหตุ

11. นิทานเรื่องกำเนิดของสัตว์เลี้ยงกับสัตว์ป่า (野兽和家畜的来历 yeshouhejiachudelaili)

นิทานเรื่องนี้กล่าวว่า ในสมัยก่อน มีพี่น้องสองคน พี่ชายเป็นลูกของภรรยาเก่า ส่วนน้องชายเป็นลูกของภรรยาใหม่ของพ่อ สองคนนี้ปล่อยสัตว์ไปกินหญ้าในป่า วันหนึ่ง แม่ของ น้องชายให้น้องชายไปส่งอาหารให้กับพี่ชาย แม่ของน้องชายไม่ค่อยชอบพี่ชายคนนี้ จึงเอาอาหารที่ไม่ดีให้กับพี่ น้องชายคิดว่าแม่ทำแบบนี้ไม่ดี จึงแอบเอาอาหารของพี่ทิ้งไปใต้ต้นไม้และแบ่งอาหารของ ตนเองให้กับพี่ เวลาผ่านไป ถึงฤดูใบไม้ผลิ อาหารที่น้องชายทิ้งกลายเป็นภูเขาเล็ก ๆ พี่ชายเห็นแล้ว ถาม น้องชายบอกพี่แล้ว พี่ชายโกรธและเสียใจมากจึงไม่อยากรกลับบ้าน สองคนแยกสัตว์เป็นครึ่ง ๆ สัตว์ของพี่จะอยู่ในป่ากลายเป็นสัตว์ป่า ส่วนสัตว์ของน้องชายถูกไล่กลับบ้านกลายเป็นสัตว์เลี้ยง

นิทานเรื่องนี้มีเนื้อหาเกี่ยวกับอธิบายความเป็นมาของสัตว์ป่าและสัตว์เลี้ยง นิทาน เรื่องนี้แสดงว่าลูกที่ใช้ชีวิตอยู่กับแม่เลี้ยงส่วนใหญ่จะไม่ได้ความดูแลจากแม่เลี้ยง การใช้ชีวิตอย่างสบายใจ จะเป็นเรื่องที่ยาก เนื่องจากนิทานเรื่องนี้ได้อธิบายลักษณะความเป็นมาของสัตว์ ดังนั้น นิทานเรื่องนี้ จึงเป็นนิทานประเภทอธิบายเหตุ

12. นิทานเรื่องรูโซ่ว (入寿的故事 rushoudegushi)

นิทานเรื่องนี้กล่าวว่า มีชายชราคนหนึ่งชื่อเหมยลี่ต้องจู่ อายุ 61 ปีแล้ว เขาคิดว่า ตัวเองเป็นเทพเจ้าที่ลงมาจากรวรรค์เขาจึงอยากรับสวรรค์ วันหนึ่ง เขาเดินไปถึงภูเขาแห่งหนึ่ง

ทันใดนั้นฝนตกหนัก เนื่องจากเหมยลี่ต้องจู่แก่แล้วจึงหกล้มและเสียชีวิต ชาวบ้านในหมู่บ้านเห็นว่า เหมยลี่ต้องจู่บาน แล้วยังไม่กลับบ้านจึงไปตามหา แต่อย่างไรก็หาไม่เจอ สุดท้าย กวางพบศพของ เหมยลี่ต้องจู่ เนื่องจากเหมยลี่ต้องจู่เป็นผู้อาวุโสในหมู่บ้าน ชาวบ้านจึงเรียกคนที่อายุถึง 61 ปีกว่าว่ารุโซว

นิทานเรื่องนี้มีเนื้อหาอธิบายเกี่ยวกับความเชื่อของชาวน่าซี ชาวน่าซีมีความเชื่อ เรื่องอายุ คิดว่าคนที่ถึงอายุ 61 จะเป็นเรื่องที่ยิ่งใหญ่ คนที่มีอายุ 61 ปีจะได้ความเคารพจากคนอื่น เนื่องจากเนื้อหาของนิทานเรื่องนี้ได้อธิบายความเป็นมาของคนที่มีอายุถึง 61 ปีเรียกว่ารุโซวของชาวน่าซี ดังนั้น นิทานเรื่องนี้จึงเป็นนิทานอธิบายเหตุ

13. กำเนิดชุดป้องกันร่างกายหนังแพะ (护身服饰羊皮的来历 hushenfushiyangpidelaili)

นิทานเรื่องนี้กล่าวว่า สมัยก่อน ชาวบ้านของหมู่บ้านก้าวเงินหลูผู้หัวหน้า นาย กือผานโร่วจิ้นกับนางกือผานมิ่งจิ้นป่วยหนักมากแล้วจึงสั่งให้คนกระจอกกับนกตัวใหญ่ไปหาเทพเจ้า นางฟ้าผานจู่ซาเหมย อยากให้เขาส่งหนังสือที่รักษาโรคให้กับชาวบ้าน แต่ระหว่างการเดินทางด้วยความหิว นกตัวใหญ่กินนกกระจอกไปแล้ว เทวดาเห็นเรื่องนี้จึงไม่ยอมเอาหนังสือให้คน ดังนั้น ชาวบ้านจึงสั่งค่างควไป เนื่องจากค่างควใจดี เทวดาจึงเอาหนังสือให้ ระหว่างทางที่กลับบ้านด้วยความอยากรู้ ค่างควจึงเปิดหนังสือมาดู หนังสือถูกลมพัดไปสู่วะเลและลงไปในห้องของกบตัวหนึ่ง ค่างควเห็นแบบนี้จึงไปขอความช่วยเหลือจากเทวดานางฟ้า เทวดาให้เขาไปหาพี่น้องสามคนที่อยู่ในภูเขาจู่หน่าซิ่นโหล สุดท้ายพวกเขาฆ่ากบและเอาหนังสือกลับมา โรคของนายเห็นกือผานโร่วจิ้นกับนางกือผานมิ่งจิ้นจึงรักษาหายได้ จากนั้นมา ชาวน่าซีเพื่อป้องกันตัวจึงฆ่าแพะดำและตัดหนังแพะให้มีรูปร่างเหมือนกบและปีกตาของกบ 9 ดวงบนเสื้อ แม่เป็นคนที่ใจดีที่สุดในโลกเป็นที่มาของสิ่งต่าง ๆ ดังนั้น เสื้อนี้จึงมอบให้แม่ใส่

นิทานเรื่องนี้มีเนื้อหาเกี่ยวกับแนะนำความเป็นมาของชุดป้องกันร่างกายใน นิทานเรื่องนี้สัตว์มีพลังพิเศษและช่วยเหลือมนุษย์ได้ จากเนื้อหาของนิทานเราสามารถรู้เรื่องการแต่งกายของชนเผ่าน่าซีจะประกอบด้วยความเชื่อของชนเผ่าน่าซี นอกจากนี้แล้ว แม่มีบทบาทสำคัญและเป็นที่เคารพของคนในครอบครัวชาวน่าซี ดังนั้น นิทานเรื่องนี้จึงเป็นนิทานอธิบายเหตุ

สรุปได้ว่า นิทานอธิบายเหตุของชนเผ่าน่าซีสามารถแบ่งเป็นสองประเภท คือ นิทานอธิบาย ประเพณี ความเชื่อและพิธีกรรม และนิทานอธิบายลักษณะของมนุษย์กับสัตว์ นิทานเหล่านี้มีเนื้อหาเกี่ยวกับแนะนำความเป็นมาหรือสาเหตุถึงมีประเพณี ความเชื่อและพิธีกรรมเหล่านี้ ประกอบด้วย ประเพณีเกี่ยวกับชีวิต เช่น ประเพณีการบรรลุนิติภาวะเพื่อแสดงชนเผ่าน่าซีให้ความสำคัญกับ เรื่องการโตเป็นผู้ใหญ่ ประเพณีการแต่งงาน ชูजूเพื่อแสดงวัฒนธรรมเฉพาะของชนเผ่าน่าซี ประเพณี งานศพของชนเผ่าน่าซีจะมีวิธีหลากหลาย เช่น การฝังศพ การเผาศพ และจัดงานศพครั้งที่สอง สามารถรู้ความเปลี่ยนแปลงของงานศพของชนเผ่าน่าซี นอกจากนี้แล้ว ยังการแจกหนังของเสื้อเพื่อ สืบทอดสติปัญญาของบรรพบุรุษ ส่วนประเพณีเกี่ยวกับมาหากินของชนเผ่าน่าซีจะเกี่ยวกับ

ชีวิตประจำวันของชนเผ่าล่าสัตว์ เช่น เพื่อได้มีผลิตผลจึงบูชาท้องฟ้า และข้อห้ามต่าง ๆ ในการทอดผ้าและ โม่แป้ง นอกจากนี้แล้ว จะมีประเพณีเกิดขึ้นในช่วงเวลาเฉลิมฉลองจึงจัดพิธีสังเวยสามารถแสดงความฉลาดของบรรพบุรุษและประเพณีที่เกิดขึ้นในเทศกาลต่าง ๆ ส่วนนิทานอธิบายลักษณะของมนุษย์กับสัตว์จะมีเนื้อหาแนะนำความเป็นมาหรือสาเหตุของลักษณะของมนุษย์หรือสัตว์ เช่น ความเป็นมาของหมกกับขนรักแร้ของมนุษย์ สาเหตุของหมาใช้ลิ้นกินน้ำ นกอินทรีกับไก่เป็นต้น ดังนั้น นิทานอธิบายเหตุของชนเผ่าล่าสัตว์ สะท้อนให้เห็นว่าชนเผ่าล่าสัตว์มีความสัมพันธ์กับธรรมชาติและสามารถได้รู้ชีวิตความเป็นอยู่ของชนเผ่าล่าสัตว์

3.2 นิทานชีวิต (novella)

นิทานชีวิต มีลักษณะดำเนินเรื่องอยู่ในโลกแห่งความเป็นจริง ได้แบ่งสถานที่และตัวละคร ได้ชัดเจน นักวิชาการบางคนจึงจัดนิทานประเภทนี้เป็นนิยาย หรือเรียกว่าเป็นนิยายชีวิต ในนิทานชีวิตบางเรื่องอาจกล่าวถึงอิทธิปาฏิหาริย์ แต่มีลักษณะที่ทำให้ผู้อ่านหรือผู้ฟังเชื่อว่าเป็นสิ่งที่เป็นไปได้มากกว่าในนิทานมหัศจรรย์ ดังนั้น ชาวบ้านที่เล่าเรื่องประเภทนี้มักเชื่อว่าเป็นเรื่องที่เคยเกิดขึ้นจริง (ประคอง นิมมานเหมินท์ 2545 : 9)

นิทานของชนเผ่าล่าสัตว์ที่ผู้วิจัยเลือกมาศึกษามีนิทานชีวิตจำนวน 21 เรื่อง เนื้อหามีลักษณะเรื่องเกิดขึ้นในช่วงเวลาที่ชาวบ้านทำงาน ตัวละครในนิทานประเภทนี้เป็นคนทั่วไปประกอบอาชีพหลากหลาย เช่น ทำนา ค้าขายและรับจ้าง เป็นต้น ในนิทานได้ระบุสถานที่เกิดเหตุการณ์ซึ่งเป็นสถานที่ในท้องถิ่นต่าง ๆ ในเมืองลี้เจียง ได้แก่ ภูเขาต่าง ๆ ทะเลสาบหรือที่บ้านเรือนของชาวบ้าน โดยเรื่องราวในนิทานพื้นบ้านเหล่านี้สามารถให้เห็นชีวิตความเป็นอยู่ของชนเผ่าล่าสัตว์ และมีคำสั่งสอนให้กับลูกหลานในด้านการทำงาน การกตัญญูต่อผู้ใหญ่ เป็นต้น นิทานชีวิตของชนเผ่าล่าสัตว์มีดังนี้

1. นิทานเรื่องเจ้านายภูเขากับคนใช้ทำงาน (大山主和瘸脚木工 dàshanzhuhéquejiaomùgong)

นิทานเรื่องนี้กล่าวว่า สมัยก่อน มีผู้ชายคนหนึ่งทำงานที่บ้านของเจ้านายบนภูเขา เจ้านายคนนี้เป็นคนโง่ วันหนึ่ง คนงานทุกคนไปรับเงินค่าจ้าง แต่เจ้าของคนนี้ไม่ยอมให้พวกเขา จึงตั้งเงื่อนไขไว้ว่า ถ้าพวกเขาสามารถได้ไข่จากพ่อไก่ เขาจะให้เงินเดือน คนงานทุกคนคิดว่าครั้งนี้ไม่ได้รับเงินแล้ว ทันใดนั้น คนงานคนหนึ่งที่เขาบอกว่าเขาไม่มีวิธีแก้ไข เขาให้คนงานทุกคนไปบ้านของเขา และให้เจ้านายมาด้วยกัน พ่อของคนงานคนนั้น ออกมารับแขกด้วยท้องใหญ่ คนงานคนนั้นบอกว่าพ่อของเขาเพิ่งคลอดลูกชายเมื่อวัน เจ้านายฟังแล้วพูดว่าผู้ชายคลอดลูกได้อย่างไร มันคือเรื่องที่เป็นไปไม่ได้ คนงานฟังแล้วบอกเจ้านายว่าเราก็ไม่เห็นพ่อไก่สามารถออกไข่ได้ เจ้านายจึงรู้ว่าเขาถูกคนงานเอาคืนแล้ว จึงให้เงินเดือนแก่ทุกคน เจ้านายเห็นคนงานคนนี้ฉลาดมาก จึงให้เขาทำงานที่บ้านเขา

นิทานเรื่องนี้ มีเนื้อหาเกี่ยวกับเรื่องคนงานกับนายจ้าง ตัวละครเป็นคนธรรมดา และมีลักษณะเด่น คือ ตัวละครฝ่ายหนึ่งมีความฉลาดกว่าคนทั่วไป สามารถได้เห็นชนเผ่าล่าสัตว์มีความคิดว่าการใช้

สติปัญญาเป็นสิ่งที่จำเป็นในตอนที่เจอปัญหาต่าง ๆ ต้องมีความกล้าหาญต่อสู้กับสิ่งที่ไม่ยุติธรรม นิทานเรื่องนี้เป็นเรื่องที่เกิดขึ้นได้จริงในชีวิตประจำวัน ดังนั้น นิทานพื้นบ้านเรื่องนี้เป็นนิทานประเภทชีวิต

2. นิทานเรื่องนักล่าปลอม (假猎人 jialieren)

นิทานเรื่องนี้กล่าวว่า ในสมัยก่อน ลูกชายของนักล่าเป็นคนขี้เกียจ แม้ว่าพ่อของเขาได้ให้ธนูของตนเองไป แต่ธนูแค่ทำให้เขาดูเหมือนเก่งในการล่าสัตว์ วันหนึ่ง พ่อของเขาสั่งให้เขาไปล่าหมี ลูกชายคนนี้สัญญากับพ่อว่าเขาจะล่าหมีตัวใหญ่กลับมา ตอนที่เขาเข้าไปในป่าเขาเห็นหมีตัวหนึ่ง เขากลัวมากจึงหนีขึ้นต้นไม้และฉีราด แต่ด้วยโชคดี น้ำไหลเข้าตาของหมี ทำให้หมีเจ็บตา ทันใดนั้น ลูกชายคนนี้ก็เอากลูกศรยิงตัวหมี หมีตาย ลูกชายคนนี้ก็เอาศพของหมีกลับบ้าน พ่อของเขาไม่รู้เรื่องจริง จึงคิดว่าเขาเป็นนักล่าที่เก่ง วันหนึ่ง มีคนเข้ามาขโมยธนูของเขา ด้วยความโชคดียีก คนที่มาขโมยเอาธนูไปไม่ได้จึงหนีออกจากบ้านเขาไป จากนั้นไป ชาวบ้านจึงคิดว่าลูกชายคนนี้เป็นผู้ที่ล่าสัตว์เก่ง แต่จากนั้นมา ลูกชายคนนี้ก็ไม่เคยออกไปล่าสัตว์อีก

นิทานเรื่องนี้มีเนื้อหาอธิบายเกี่ยวกับการล่าสัตว์ของชาวน่าซี มีลักษณะโดยเล่าเรื่องราวของชาวบ้านธรรมดาทำให้ผู้อ่านรู้สึกเหมือนเป็นเรื่องที่เกิดขึ้นจริง ดังนั้น เรื่องนี้จึงเป็นนิทานประเภทชีวิตที่ได้สะท้อนให้เห็นวิถีชีวิตของชาวน่าซีที่ผูกพันกับป่าและการล่าสัตว์

3. การแลกเปลี่ยนม้าระหว่างญาติ (两亲家换宝马 liangqinjiahuambaoma)

นิทานเรื่องนี้กล่าวว่า ในสมัยก่อน มีสองครอบครัวที่เป็นญาติกัน ฝ่ายหนึ่งมีฐานะร่ำรวย ส่วนอีกฝ่ายหนึ่งมีฐานะยากจน ในบ้านของคนรวยมีม้าที่ทั้งผอมและแก่มาตัวหนึ่ง ส่วนบ้านที่ยากจนมีควายที่แข็งแรงตัวหนึ่ง บ้านที่รวยอยากได้ควายของอีกฝ่ายหนึ่ง จึงโกหกฝ่ายยากจนว่าม้าของตนสามารถให้เงินทองได้ ฝ่ายยากจนจึงเอาควายไปแลกเปลี่ยนกับม้า หลังจากนั้น ครอบครัวที่ยากจนเอาม้ากลับบ้านและเพื่อให้ได้เงินเยอะ ๆ จึงให้มันกินอาหารมาก แต่สุดท้ายม้ากินเยอะมากเกินจึงตาย

นิทานเรื่องนี้เล่าเรื่องการแลกเปลี่ยนสัตว์ระหว่างญาติกับญาติ ในนิทานเรื่องนี้มีเนื้อหาเล่าเรื่องปกติและจากเนื้อหาของนิทานสามารถสะท้อนให้เห็นว่าการทำงานต้องใช้สติปัญญา และมีความสามารถแยกความจริงได้ นิทานเรื่องนี้มีเนื้อหาเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวันของชาวบ้านธรรมดา ดังนั้น นิทานเรื่องนี้จึงเป็นนิทานประเภทชีวิต

4. นิทานเรื่องผู้หญิงฆ่าตัวตายเพื่อความรักไม่สำเร็จ (殉情未遂的女人)

xunqingweisuidenvren)

นิทานเรื่องนี้กล่าวว่า ในหมู่บ้านหือจิง มีหนุ่มสาวคู่นึงรักกัน แต่พ่อแม่ของสองคนนี้ไม่ยอมทำให้สองคนนี้ตัดสินใจจะไปฆ่าตัวตาย วันหนึ่งสองคนนี้มาถึงต้นไม้ชิงหือและแขวนคอฆ่าตัวตาย แต่ฝ่ายหญิงทำไม่สำเร็จ เธอจึงกินยาพิษแทนแต่ก็ไม่สำเร็จอีก ชาวบ้านในหมู่บ้านต่อว่าเธอตลอด เมื่อเธอไปกระโดดน้ำก็ถูกชาวบ้านช่วยชีวิตขึ้นมา ในหมู่บ้านนี้มีคำพูดว่า ผู้หญิงที่ถูกช่วยชีวิต

กลับมาต้องแต่งงานกับผู้ชายที่แท้จริง ทำอะไรไม่ได้ ผู้หญิงคนนี้จึงแต่งงานกับผู้ชายแท้จริงคนนั้น และมีลูกชายคนหนึ่ง ลูกชายของเธอน่ารักมาก จากนั้นมา ผู้หญิงคนนี้ใส่ใจลูกชายของตนเองมาก

นิทานเรื่องนี้มีเนื้อหาเกี่ยวกับการอธิบายเรื่องราวของผู้หญิงคนหนึ่งที่ไม่สมหวังในความรัก และฆ่าตัวตายก็ไม่สำเร็จจึงถูกชาวบ้านดูถูก เนื้อหาในนิทานเรื่องนี้สามารถแสดงว่าชาวนำซีมีข้อกำหนดสำหรับผู้หญิงและผู้หญิงมีฐานะต่ำถูกดูถูกง่ายในสังคมอดีต เนื่องจากนิทานเรื่องนี้ได้เล่าเรื่องราวที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวัน ดังนั้น นิทานเรื่องนี้จึงเป็นนิทานประเภทชีวิต

5. นิทานเรื่องฆ่าตัวตายเพื่อความรักในเทศกาลคบไฟ (火把节殉情的传说)

(huobajie xunqing de chuanshuo)

นิทานเรื่องนี้กล่าวว่า ในหมู่บ้านแห่งหนึ่ง มีผู้หญิงคนหนึ่งชื่อเหว่ซานได้รักกับผู้ชายที่ชื่อหจาวอี้ แต่พ่อแม่ของเหว่ซานอยากให้เธอแต่งงานกับผู้ชายอีกคนหนึ่ง นางเหว่ซานไม่ยอม เวลาผ่านไป นางเหว่ซานตั้งท้อง นางเหว่ซานกับนายหจาวอี้รู้แล้วจึงปรึกษากันว่าสองคนจะไปฆ่าตัวตายในวันเทศกาลคบไฟ เพราะวันนั้นจะไม่มีใครสนใจพวกเขา พวกเขาทำท่าเหมือนปกติและโกหกทุกคน ในตอนเย็นจึงไปต้นไม้ชิงหชื่อฆ่าตัวตาย

นิทานเรื่องนี้มีเนื้อหาอธิบายเกี่ยวกับในสมัยก่อนหนุ่มสาวของชาวนำซีจะฆ่าตัวตายเมื่อไม่สมหวังในความรัก ในนิทานเรื่องนี้เล่าเรื่องของคู่รักคู่หนึ่งเพื่อไม่ต้องแต่งงานกับคนที่พ่อแม่เลือกให้ จึงยอมฆ่าตัวตายในวันที่เป็นเทศกาลคบเพลิงไฟ จากนิทานเรื่องนี้แสดงว่าในสมัยก่อนพ่อแม่มีการตัดสินใจเรื่องการแต่งงานของลูก ทำให้เกิดความขัดแย้งในครอบครัว และนำไปสู่การฆ่าตัวตายของหนุ่มสาวชาวนำซีจำนวนมากที่ต้องถูกพ่อแม่บังคับเรื่องการแต่งงาน นิทานเรื่องนี้มีเนื้อหาเล่าเรื่องที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวัน ดังนั้น นิทานเรื่องนี้จึงเป็นนิทานชีวิต

6. นิทานเรื่องต้นไม้ชิงชื่อ (情死树的传说 qingsishudechuanshuo)

นิทานเรื่องนี้กล่าวว่า ในภูเขาหมิ่นชื่อ มีต้นไม้ใหญ่ต้นหนึ่งที่มีรูปร่างแปลก ๆ เหมือนสองคนกอดกัน ในหมู่บ้านหมิ่นชื่อ มีคนชราคนหนึ่งใช้ชีวิตอยู่กับลูกชาย ลูกชายค่อย ๆ โตขึ้น คนชราคนนี้กลัวลูกชายจะชอบผู้หญิงที่เขาไม่ได้เลือกให้จึงบอกลูกชายว่าอยากให้เขารีบแต่งงาน แต่ลูกชายไม่ยอมแต่งงาน เพราะเขามีผู้หญิงที่ตนเองชอบแล้ว แม้ว่าลูกชายไม่ยอม แต่คนชราคนนี้ยังเตรียมงานแต่งงานให้กับลูกชาย ลูกชายรู้แล้วจึงแอบนัดกับผู้หญิงที่ตนรักไปฆ่าตัวตายในต้นไม้ชิงชื่อ คนชรารู้แล้วเสียใจมากจึงหยิบขวานไปตัดต้นไม้ทิ้ง มีเลือดออกมาจากต้นไม้ และอีกไม่นานคนชราคนนี้ป่วยและเสียชีวิตไป จากนั้น จึงไม่มีใครไปทำร้ายต้นไม้

นิทานเรื่องนี้มีเนื้อหาเกี่ยวกับพ่อบังคับลูกแต่งงานจึงทำให้ลูกฆ่าตัวตาย จากเรื่องนี้แสดงว่าพ่อแม่ชาวนำซีบังคับเรื่องการเลือกคู่ของลูกหลาน แต่ลูกหลานมีความคิดเกี่ยวกับอิสรภาพของเรื่องการเลือกคู่ของตนเอง นิทานเรื่องนี้เล่าเรื่องที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวันของชาวนำซี ดังนั้น นิทานเรื่องนี้จึงเป็นนิทานชีวิต

7. นิทานเรื่องไม่กล้าฆ่าตัวตายเพื่อความรัก (我怕殉情的传说 *qiepaxunqingdechuanshuo*)

นิทานเรื่องนี้กล่าวว่า ในหมู่บ้านหม้อฮ้อ มีคนรวยคนหนึ่งมีลูกผู้ชายคนเดียว ลูกชายคนนี้ค่อย ๆ เติบโตขึ้น ลูกชายคนนี้เหมือนหนุ่มในหมู่บ้านได้มีผู้หญิงที่ตนเองรัก ในสมัยนั้นหนุ่มสาวน่าซีมีความคิดไม่นิยมแต่งงานเพื่อสร้างครอบครัว แต่มีความคิดนิยมฆ่าตัวตายทั้งคู่เพื่อไปสวรรค์ใช้ชีวิตอย่างอิสระ วันหนึ่ง ผู้หญิงที่ลูกชายคนนี้ชอบชวนเขาไปฆ่าตัวตาย ชายคนนี้พอได้ยินก็กลัวเขาไม่ยอมฆ่าตัวตายเพื่อความรัก ผู้หญิงคนนี้เห็นแล้วจึงหัวเราะเยาะเขาว่าเหมือนควายกับแพะไม่รู้จักความรักและทิ้งเขาไป

นิทานเรื่องนี้มีเนื้อหาเกี่ยวกับผู้ชายคนหนึ่ง ไม่กล้าฆ่าตัวตายตามที่คนรักต้องการ จึงทำให้ผู้หญิงคนนั้นจากเขาไป จากนิทานเรื่องนี้แสดงว่าหนุ่มสาวมีความกล้าหาญในเรื่องรักและมีความนิยมฆ่าตัวตายเพื่อความรัก คนที่ไม่กล้าฆ่าตัวตายเพื่อความรักก็จะถูกดูหมิ่นและจะไม่สมหวังในความรัก นิทานเรื่องนี้เล่าเรื่องราวของชาวบ้านธรรมดาของชวน่าซีเป็นนิทานชีวิต

8. นิทานเรื่องนายอาบีโร่กับลูกสาวของผู้ใหญ่บ้าน (阿比若和士司的女儿 *abiruohetusinver*)

นิทานเรื่องนี้กล่าวว่า ในสมัยก่อน มีขอกานคนหนึ่งชื่ออาบีโร่ วันหนึ่ง เขาไปขอกานที่บ้านผู้ใหญ่บ้าน ลูกสาวคนที่สามของผู้ใหญ่บ้านเห็นหมาสองตัวกลัวอาบีโร่มาก ทันใดนั้น ลูกสาวคนนั้นเห็นว่ามีเสือขาวตัวหนึ่งอยู่ในจมูกของอาบีโร่ ลูกสาวคนนั้นเห็นแล้วจึงชอบเขามากและชวนเขามากินข้าวที่บ้าน เวลาผ่านไป สองคนนี้ได้รักกัน ลูกสาวคนนี้จะจัดงานเลือกสามี นายอาบีโรมาง่วนงานและได้บอลของลูกสาว ผู้ใหญ่บ้านเห็นอาบีโร่ยากจนจึงไล่สองคนนี้ออกจากบ้าน เวลาผ่านไปหลายปี เมืองลี่เจียงเกิดสงคราม อาบีโร่ออกจากบ้านไปรบและใช้ความสามารถของตนเองจนศัตรูหนีไป อาบีโร่ชนะแล้ว เขาได้เป็นผู้นำในเมือง แต่เขาลืมเมียของตน เมียของนายอาบีโร่เห็นอาบีโร่ยังไม่กลับบ้าน จึงสั่งนกไปติดต่อเขา นายอาบีโร่เห็นนกตัวนี้จึงจำได้ว่าเมียของตนเองยังรออยู่ที่บ้านจึงกลับไปรับเมียและใช้ชีวิตอยู่ในเมืองตลอดไป

นิทานเรื่องนี้มีเนื้อหาเกี่ยวกับการแต่งงานของคู่รักที่ฐานะไม่เหมาะสมกันจึงเกิดปัญหาตามมา นิทานเรื่องนี้สามารถได้รู้ว่าในสมัยก่อน ชวน่าซีมีข้อกำหนดการเลือกคู่ครองที่เหมาะสม นิทานเรื่องนี้เล่าเรื่องที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวัน ดังนั้น นิทานเรื่องนี้จึงเป็นนิทานชีวิต

9. นิทานเรื่องลุงกับหลานหาเมีย (舅甥相亲的故事 *jushengxiangqindegushi*)

นิทานเรื่องนี้กล่าวว่า มีผู้ชายคนหนึ่งที่มีนิสัยคิดแต่เรื่องดี เขาไม่รักเมียเขาทำให้เมียเขาฆ่าตัวตายกับคนที่รักเธอ ผู้ชายคนนี้ก็กลายเป็นพ่อหม้าย ผู้ชายคนนี้อีกแต่งงานอีก แต่ในหมู่บ้านมีคำว่ถ้าที่เคยแต่งงานแล้วอยากหาเมียใหม่ต้องหาคู่ที่อายุเท่ากับตนเองไปเป็นเพื่อน ผู้ชายคนนี้ก็คิดว่าหลานของตนอายุเท่ากัน เขาจึงนัด ผู้หญิงคนหนึ่งที่มีอายุสามสิบกว่าปีแล้วยังไม่แต่งงาน หลานบอกว่าอายุแบบนี้แล้วยังไม่แต่งงานต้องมีปัญหาแน่ ๆ แต่ลุงคิดว่าผู้หญิงคนนี้อาจจะยังไม่เจอผู้ชายที่พอใจ เมื่อเขาและหลานเข้าบ้านของผู้หญิงคนนั้นแล้วเห็นผู้หญิงคนนี้ใส่รองเท้าไม่เป็นจึงบอกลุงว่าแต่งงานกับ

เธอไม่ได้ แต่ลุงคนนี้คิดว่าพ่อแม่เธออาจจะรักเธอมาก ไม่ให้เธอทำอะไรจึงเป็นแบบนี้ ดังนั้น ลุงจึง แต่งงานกับผู้หญิงคนนี้ ตอนที่ผู้หญิงคนนี้กลายเป็นเมียของเขาแล้ว เขาจึงได้รู้ว่าผู้หญิงคนนี้ซี้เกียจ มาก ไม่ทำอะไร บ้านของเขาจึงค่อย ๆ ยากจนลงเขาจึงรู้สึกเสียใจมาก

นิทานเรื่องนี้มีเนื้อหาเกี่ยวกับการหาคุ้มครองของชนเผ่าล่าสัตว์ที่มีวิธีการดูผู้หญิงจากอายุและ ร่องเท้า จากนิทานเรื่องนี้เราสามารถรู้มาตรฐานของชาวล่าสัตว์ที่ใช้เลือกเมียว่าต้องเป็นผู้หญิงที่ซยัน จึงจะช่วยให้ครอบครัวมีความสุขและรุ่งเรือง นอกจากนี้แล้ว ยังได้รู้ว่าควรฟังคำแนะนำของคนอื่นบ้าง ในเวลาตัดสินใจ นิทานเรื่องนี้เล่าเรื่องชีวิตของชาวล่าสัตว์ ดังนั้น นิทานนี้จึงเป็นนิทานชีวิต

10. นิทานเรื่องความเข้าใจที่คลาดเคลื่อน (冤案的故事 yuandanegushi)

นิทานเรื่องนี้กล่าววว่า ในสมัยก่อนผ้าเย็บคู่หนึ่ง วันหนึ่ง เมียกำลังชิมอาหารที่เธอทำและ พ่อของสามีเข้ามาทำให้เธอตกใจเมื่อติดคอ เธอจึงหายใจไม่ออก พ่อของสามีคิดว่าเธอตายแล้วจึงให้ สมาชิกในครอบครัวช่วยกันแอบฝังศพของเธอ ในเวลาฝังศพมีคนชายเนื้อคนหนึ่งเห็นแล้ว พอรอพวกเขา ฝังศพเสร็จจึงเปิดโลงอยากเก็บเงินทองไป พอเขาเปิดโลงผู้หญิงคนนั้นจึงตื่นมา คนชายเนื้อช่วยเหลือ ชีวิตของเธอ และบังคับให้เธอเป็นเมีย ในระหว่างทางที่สองคนกลับบ้านของคนชายเนื้อ พวกเขาได้ เจอคนชราคนหนึ่งหิ้วกระเป๋าใส่เงินทอง คนชายเนื้อคนนี้อายได้เงินทองถุนั้นจึงฆ่าคนชราไปและฝังศพ ลงในโลงของผู้หญิงคนนั้นแทนและเอาเงินกลับไปบ้าน เวลาผ่านไป ถึงวันตรุษจีน พ่อของผู้หญิงคนนี้ เห็นลูกสาวไม่กลับบ้านจึงไปบ้านของสามีเธอและรู้ความจริงจึงไปบอกผู้ใหญ่บ้านให้เขาจัดการเรื่องนี้ พ่อของสามีของผู้หญิงคนนั้นได้ข่าวแล้ว จึงเอาเงินให้กับลูกชายไปช้อนตัวข้างนอก เงินของสามีของ ผู้หญิงคนนี้ถูกขโมยไปเขาก็กลายเป็นคนขอทาน วันหนึ่งมาถึงบ้านของผู้หญิงคนนี้ ผู้หญิงคนนี้เจอสามี ของตนเองดีใจมากจึงบอกเรื่องจริงกับเขา สองคนหนีจากบ้านของคนชายเนื้อไปถึงบ้านของตนเอง และบอกเรื่องนี้ให้กับผู้ใหญ่บ้าน สุดท้าย คนชายเนื้อถูกลงโทษและผ้าเย็บคู่นี้ได้มีชีวิตอย่างมีความสุข

นิทานเรื่องนี้มีเนื้อหาเกี่ยวกับเรื่องราวของผู้หญิงชาวล่าสัตว์ธรรมดาคนหนึ่งที่มีชีวิตพลิกผัน เพราะคนในครอบครัวและคนอื่น จากนิทานเรื่องนี้สามารถได้เห็นความรักของพ่อแม่ต่อลูกและคนที่ ทำร้ายแล้วต้องถูกลงโทษตามกฎหมาย เนื่องจากนิทานเรื่องนี้เล่าเรื่องราวที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวัน ของชาวบ้านล่าสัตว์ ดังนั้น นิทานเรื่องนี้จึงเป็นนิทานชีวิต

11. นิทานเรื่องลูกสาว 3 คนร้องไห้เพื่อพ่อ (三女哭父 sannvkuifu)

นิทานเรื่องนี้กล่าวว่า ในหมู่บ้านต้าหยวน มีพ่อหม้ายคนหนึ่งมีลูกสาวสามคน ลูกสาว คนโตขายขนมจีนที่ถนน ลูกสาวคนที่สองขายบะหมี่ ส่วนลูกสาวคนสุดท้ายขายซาลาเปา สามคนนี้ ปากหวานมากแต่ที่จริงสามคนนี้เป็นคนที่ซี้เหินยว วันหนึ่ง พ่อของพวกเขามาถึงร้านของลูกสามคนนี้ แต่ลูกสาวสามคนนี้ไม่สนใจพ่อ ไม่ทำอะไรให้พ่อกิน สุดท้ายพ่อของสามคนนี้อายรู้ว่าลูกสาวเป็นคน แบบไหนจึงทำท่าเหมือนตายแล้ว สามคนนี้เห็นแล้วจึงจัดงานศพที่บ้าน วางศพของพ่อหลังป้ายรูป

ของพ่อ ในงานศพสามคนนี้ทำท่าเหมือนร้องไห้และพูดชมตัวเองว่าเวลาพ่อมาร้านได้ให้อาหารที่อร่อยกับพ่อ พ่อฟังแล้วโกรธมากจึงลุกขึ้นมาว่าลูกสาวทั้ง 3 คน สามคนนี้ตกใจจึงพูดความจริงเป็นอย่างไร

นิทานเรื่องนี้มีเนื้อหาเกี่ยวกับความไม่กตัญญูของลูกทำให้พ่อเสียใจ จากนิทานเรื่องนี้ทำให้ได้รู้ว่าชาน่าซีให้ความสำคัญกับความกตัญญูและไม่ยอมรับลูกไม่กตัญญูพ่อแม่ นิทานเรื่องนี้โดยเล่าเรื่องที่เกิดขึ้นในครอบครัวธรรมดาของชาน่าซี ดังนั้น นิทานเรื่องนี้จึงเป็นนิทานชีวิต

12. นิทานเรื่องฆ่าพ่อ (弑父的故事 shifudegushi)

นิทานเรื่องนี้กล่าวว่า ในสมัยก่อน มีนักล่าสัตว์สองคน วันหนึ่ง พวกเขาไปล่าสัตว์ในป่า พวกเขาได้ฆ่ากวางและแก้งตัวหนึ่ง ตอนที่พวกเขาไปเก็บสัตว์ที่ล่าและเห็นในปากของกวางกตักบตัวหนึ่ง ในปากของแก้งกตักบตัวหนึ่ง พวกเขาเห็นแบบนี้จึงคิดว่าน่าจะเพราะกบและงูจะกลับมาเป็นพ่อของพวกเขา สองคนนี้ก็กลัวมาก คิดไปคิดมาทั้งสองคนนี้จึงตกลงกันจะกลับบ้านไปฆ่าพ่อที่อยู่บ้านแบบนี้กับงูจะได้กลับมาเป็นพ่อได้ พอพูดเสร็จจึงกลับบ้าน คนที่ใจร้อนถึงบ้านจึงฆ่าพ่อของตนเองไป อีกคนที่กลับบ้านแล้วสงสารพ่อจึงไม่ได้ฆ่าพ่อแค่ให้พ่อเข้าไปบ้านที่ทำด้วยก้อนหิน อยากให้กบและงูลงโทษเอง แต่พ่อของเขาไม่เกิดอะไรขึ้นเขาจึงรู้พวกเขาสองคนเข้าใจผิด

นิทานเรื่องนี้มีเนื้อหาอธิบายเรื่องราวของลูกชายชาน่าซีสองคน เนื่องจากในเวลาล่าสัตว์เห็นเรื่องที่แปลก ๆ ด้วยความเชื่อเรื่องเทพเจ้าจึงไปฆ่าพ่อของตนเอง จากนิทานเรื่องนี้ สามารถได้เห็นว่าคนเราต้องมีการตัดสินใจของตนเองอย่าถูกความเชื่อบังคับความคิดของตนเอง ในนิทานเรื่องนี้ตัวละคร อาชีพของตัวละครและสถานที่ดำเนินอยู่ในโลกแห่งความเป็นจริง ดังนั้น นิทานเรื่องนี้จึงเป็นนิทานประเภทชีวิต

13. นิทานเรื่องนายปาอื่อโห่งหรีน (巴俄崇仁招灾的故事 baerchongrenzhaozaidegushi)

นิทานเรื่องนี้กล่าวว่า ในสมัยก่อนมีคนหนึ่งที่ชื่อปาอื่อโห่งหรีนเป็นคนที่ชาวบ้านทุกคนไม่ชอบ แต่ชาวบ้านชอบแม่ของเขา วันหนึ่ง แม่ของนายปาอื่อโห่งหรีนเสียชีวิต ชาวบ้านทุกคนมาร่วมงานศพแม่ของเขา เขาไม่ยอมฆ่าควายกับแพะให้แขกกิน กลับฆ่าหมาให้แขกกิน แขกเห็นแบบนี้โกรธมากจึงออกจากบ้านเขา ในหมู่บ้านมีผู้ชายคนหนึ่งชื่อซีฝูอ่าจิว เขาสอนนายปาอื่อโห่งหรีนเอาเนื้อหมาไปขายที่หมู่บ้านหือหมู่หนี่ เขาให้หมาขนเนื้อหมาไป ในระหว่างทางไปหมู่บ้านหือหมู่หนี่ ฝนตกหนักทำให้เนื้อตกจากหลังม้า นายปาอื่อโห่งหรีนโกรธมากจึงฆ่าม้าตัวนั้น เลือดของม้าไหลลงมา ทำให้ที่ดินสกปรก เรื่องนี้ทำให้เทพเจ้าซูโกรธจึงลงโทษชาวบ้าน ทำให้หมู่บ้านเกิดเรื่องที่ไม่ดี ชาวบ้านในหมู่บ้านชวนตองปามาช่วยเหลือแก้ไข สุดท้าย ตองปาช่วยชาวบ้านจัดพิธีบูชาเทพเจ้าจึงทำให้ชาวบ้านได้ใช้ชีวิตอย่างเมื่อก่อนแล้ว

นิทานเรื่องนี้มีเนื้อหาเกี่ยวกับเรื่องราวของชาวบ้านชาน่าซีที่ธรรมดาคนหนึ่งที่ไม่ได้รับการยอมรับจากชาวบ้านคนอื่นและถูกลงโทษ จากนิทานเรื่องนี้ได้เห็นคนที่มีนิสัยไม่ดีจะถูกคนอื่นในสังคมรังเกียจ เรื่องราวที่เกิดเรื่องและตัวละครในนิทานเรื่องนี้ได้รู้อย่างชัดเจน ดังนั้น นิทานเรื่องนี้จึงเป็นนิทานชีวิต

14. นิทานเรื่องเสื้อผ้าทำด้วยขนนกร้อยตัว (百鸟衣 bainaoyi)

นิทานเรื่องนี้กล่าวว่า สมัยก่อน ในหมู่บ้านแห่งหนึ่ง มีผู้ชายคนหนึ่งชื่ออาถู่ เป็นชายหนุ่มที่มีพลังมากกว่าคนปกติ และมีหญิงสาวที่หน้าตาสวยงามชื่ออาช่วย ทั้งสองคนนี้ได้รักกัน อาถู่ชอบความสวยงามของเมียตนเองมากจึงไม่ยอมออกไปทำงาน อาช่วยเห็นดังนั้นจึงปกรูปหน้าตาของตนลงในผ้าผืนหนึ่งให้อาถู่เพื่อให้เขามีแรงทำงาน วันหนึ่ง ผ้านั้นถูกลมพัดไปถึงบ้านของเจ้าของภูเขา เจ้าของภูเขาเห็นแล้วจึงสั่งให้คนใช้มาจับอาช่วยไป นางอาช่วยไม่เคยหัวเราะ เจ้านายจึงสั่งให้คนใช้ไปหาคนมาทำให้อาช่วยหัวเราะ อาถู่รับอาสาโดยใส่เสื้อผ้าที่ทำด้วยขนนกของนกร้อยตัวมา อาช่วยเห็นแล้วรู้ว่าเป็นสามีของตนเองจึงหัวเราะ เจ้านายเห็นแล้วจึงให้นายอาถู่ถอดเสื้อและตัวเอตนำมาใส่แทน พอเจ้านายใส่เสื้อแล้ว อาถู่จึงสั่งให้คนใช้ตีเจ้านายและไล่เจ้านายออกจากบ้าน ส่วนสองคนนี้ก็กลายเป็นเจ้านายและได้มีชีวิตอย่างความสุขต่อไป

นิทานเรื่องนี้มีเนื้อหาอธิบายเกี่ยวกับผู้ชายชื่อนาน่าซีช่วยเหลือเมียที่ถูกเจ้านายจับไป จากนิทานเรื่องนี้ได้รู้ว่าความฉลาดสามารถช่วยเหลือชีวิตได้ เนื้อหาของนิทานเรื่องนี้มีลักษณะเกิดขึ้นเหมือนอยู่ในโลกแห่งความเป็นจริง ได้แบ่งสถานที่และตัวละครอย่างชัดเจน ดังนั้น นิทานเรื่องนี้จึงเป็นนิทานชีวิต

15. ภรรยาตะกละ (馋嘴媳妇的传说 chanzuixifudechuanshuo)

นิทานเรื่องนี้กล่าวว่า ในสมัยก่อน มีผู้ชายคนหนึ่งชื่ออาว่าง เป็นคนรวย ส่วนอาลิวี่เป็นคนที่ยากจน ด้วยความพยายาม บ้านของนายอาลิวี่ค่อย ๆ ดีขึ้น นายอาลิวี่มีลูกชายที่เก่งมากคนหนึ่ง นายอาว่างชอบมากจึงให้ลูกสาวแต่งงานกับเขา แต่ลูกสาวของนายอาว่างขี้เกียจ ไม่ช่วยทำอะไรสักอย่าง วันหนึ่ง เธอแอบกินอาหารที่ห้องครัวและพอลูกชายอาลิวี่เจอจึงตกใจและทำให้ก้างปลาติดอยู่ในลำคอ วันต่อมา เธอแอบกินอาหารและถูกลูกชายอาลิวี่เจออีก ลูกชายอาลิวี่เจอหัวเราะเธอ

นิทานเรื่องนี้ มีเนื้อหาเกี่ยวกับพฤติกรรมที่ชวนขบขันของภรรยาคนหนึ่ง จากนิทานเรื่องนี้สามารถได้รู้ชื่อนาน่าซีมีค่านิยมเกี่ยวกับความขยัน โดยเฉพาะคนเป็นเมียควรมีความขยัน เนื้อหาของนิทานเรื่องนี้เป็นเรื่องที่เกิดขึ้นได้ในชีวิตประจำวันของชาวบ้านธรรมดา ดังนั้น นิทานเรื่องนี้จึงเป็นนิทานชีวิต

16. นิทานเรื่องกู้ยืมเงินเพื่อชำระหนี้ (借钱还债的传说 jieqianhuanzhaidechuanshuo)

นิทานเรื่องนี้กล่าวว่า ในสมัยก่อน คนชราคนหนึ่งได้เลี้ยงม้าตัวหนึ่ง คนชราเอาม้าตัวนี้ขายเปลี่ยนเป็นเงินทอง วันหนึ่ง หลานของคนชราคนนั้นมายื่นเงินและบอกเขาว่า ปีน้าชายล่อแล้วจะคืนเงินให้ ด้วยความใจดี คนชราคนนี้จึงให้หลานยืมเงิน แต่เวลาผ่านไป หลานของเขาทำเหมือนเรื่องนี้ไม่เคยเกิดขึ้น ตอนที่คนชราไปทวงเงิน หลานคนนี้ก็กลับทำท่าเหมือนคนชราเป็นคนใจร้าย สุดท้ายคนชรายังไม่ได้เงินคืนมา

นิทานเรื่องนี้มีเนื้อหาเกี่ยวกับเล่าเรื่องที่เกิดขึ้นได้ในชีวิตประจำวันของชื่อนาน่าซี จากนิทานเรื่องนี้แสดงให้เห็นการให้คนที่ไม่มีเงินต้องยืมเงินต้องระมัดระวัง นอกจากนี้แล้ว ยังแสดงว่าชื่อนาน่าซี

มีค่านิยมเกี่ยวกับความซื่อสัตย์ เนื่องจากเรื่องที่เล่ามาเป็นเรื่องที่เกิดขึ้นในปกติ ดังนั้น นิทานเรื่องนี้ จึงเป็นนิทานชีวิต

17. นิทานเรื่องคนขอทานสงสารกษัตริย์ (叫花子怜皇帝 jiàohuazilianhuángdi)

นิทานเรื่องนี้ กล่าวถึง กาลครั้งหนึ่งนานมาแล้ว มีคนขอทานคนหนึ่งขอทานในหมู่บ้าน ทุกวัน ใช้ชีวิตด้วยความช่วยเหลือของคนอื่น ถูกดูหมิ่น หิมาตกหนักในภูเขา ทำให้ขอทานถูกขังอยู่ในถ้ำ ขอทานคิดว่า คนขอทานอย่างเขาจะหนาวหรือหิวก็ชินแล้ว แต่ในอากาศที่หนาวแบบนี้ แต่กษัตริย์ไม่เคย ผ่านความหิวความหนาว ท่านจะอดทนได้ไหม คนขอทานนี้จึงเริ่มสงสารกษัตริย์แล้ว น้ำตาของเขาไหล ตอนที่คนขอทานกำลังสงสารกษัตริย์ เมียของคนขอทานรู้สึกแปลกใจ จึงถามเขาว่าทำไมจึงร้องไห้ด้วยไม่มี เหตุผล คนขอทานเช็ดน้ำตาและพูดให้เมียฟัง เมียฟังแล้วหัวเราะว่า “คนโง่อย่างคุณ เป็นคนขอทานสงสาร ท่านกษัตริย์แต่ท่านจะไม่สงสารคุณหรอก”

นิทานเรื่องนี้ มีเนื้อหาที่กล่าวถึงคนขอทานเจออากาศหนาวและสงสารกษัตริย์จะทนหนาว ไม่ได้ เมียของเขา รู้แล้วหัวเราะเขาว่าคิดแต่เรื่องที่เป็นไปไม่ได้ จากนิทานเรื่องนี้สะท้อนให้เห็นว่า ควรทำเรื่องของตนเองได้ดี อย่าไปยุ่งกับคนอื่น นิทานเรื่องนี้มีเนื้อหาเกี่ยวกับเรื่องของคนทั่วไป ดังนั้น นิทานเรื่องนี้จึงเป็นนิทานชีวิต

18. นิทานเรื่องนายซีเกียจดูเปิดทอง (懒汉看金鸭 lǎnhànkànjīnyā)

นิทานเรื่องนี้กล่าวว่า สมัยก่อน ในหมู่บ้านแห่งหนึ่งมีผู้ชายคนหนึ่งที่มีร่างกายแข็งแรง แต่ขี้เกียจมาก ไม่ชอบทำงาน เพื่อให้เขายอมทำงานพ่อของเขาโกหกเขาว่าที่ดินมีเงินทองให้เขาชุด แต่เขาก็ไม่ยอม เขาอยู่ที่บ้านไม่ช่วยพ่อแม่ทำงาน วันหนึ่ง ที่หมู่บ้านหิมะตก เขาผิงไฟที่บ้านและใช้ฟืนที่แม่เก็บมา จนหมด แม่กลับบ้านแล้วเห็นแบบนี้จึงบ่นเขา พูดด้วยว่าเขาใจร้าย ไม่ทำอะไรตอบแทนพ่อแม่ ผู้ชาย คนนี้ฟังคำพูดของแม่แล้วรู้สึกอายมาก เขาจึงคิดว่าในเมืองต้าลี่ มีวัดแห่งหนึ่ง ในยอดของวัดมีเปิดทอง แขนงอยู่ ถ้าเขาเอาเปิดทองตัวนี้มาที่บ้าน พ่อแม่จะไม่ว่าเขาอีกแล้ว เขาคิดตรงนี้จึงออกจากบ้านไปถึง วัดนี้ เขามาถึงวัดและเห็นเปิดทองตัวใหญ่แขนงที่ยอดวัด เขาเห็นเปิดทองนี้ดีใจมากจนลืมความเหนื่อย เขามองเปิดทองนี้ตลอด กลัวมันจะตกลงมาเสีย เขาอยู่ใต้หอคอยและจ้องมองเปิดทองนี้ไม่กล้าปิดตา เขาอนอนลง ที่นั่นถึงสามปี วันหนึ่ง เขาเห็นตาของเปิดทองจะปิด เปิดทองหายไปแล้ว เขาเสียใจมากและรู้สึกหิวมาก และเขาพึ่งคิดออกว่าเขาไม่ได้กินข้าวสามปีแล้ว พอถึงเขากลับบ้าน พ่อแม่ก็เสียชีวิตไปแล้ว เขาจึงเข้าใจ ว่าความขี้เกียจจะทำให้คนกลายเป็นคนโง่

นิทานเรื่องนี้ มีเนื้อหาอธิบายลักษณะนิสัยของมนุษย์ในด้านขี้เกียจ โดยเล่าเรื่องที่เกิดขึ้น ในชีวิตประจำวันมาแสดงลักษณะของมนุษย์และนิสัยแบบนี้จะมีผลอะไรต่อชีวิต จากนิทานเรื่องนี้ สามารถได้รู้ว่าความขี้เกียจจะทำให้มนุษย์กลายเป็นคนโง่และทำให้มีเรื่องที่ไม่ดีมากมายเกิดขึ้น นิทานเรื่องนี้เล่าเรื่องที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวัน ดังนั้น นิทานเรื่องนี้จึงเป็นนิทานชีวิต

19. นิทานเรื่องอิจฉาผู้อื่น (嫉妒人的故事 jidurendegushi)

นิทานเรื่องนี้กล่าวว่า ในสมัยก่อน มีนักร้องคนหนึ่งกับผู้ชายที่ซื่อสัตย์เป็นเพื่อนบ้านกัน นักร้องคนนี้ได้สัตว์ที่ล่ากลับบ้านทุกวัน กลิ่นหอมของเนื้อทำให้ผู้ชายซื่อสัตย์นั้นอิจฉามาก วันหนึ่งเขาคิดว่า เขาจะไปเผาบ้านของนักร้องคนนั้น เขาจะได้กินเนื้อที่นักร้องคนนั้นเอากลับมา แต่เขาเผาบ้านของนักร้องคนนั้นไม่สำเร็จกลับเผาบ้านของตนเองไปแล้ว

นิทานเรื่องนี้มีเนื้อหาอธิบายเกี่ยวกับนิสัยมนุษย์ที่เกิดขึ้นไปกับคนทั่วไป จากเรื่องนี้สามารถได้รู้ค่านิยมเกี่ยวกับความขยันของชาวนาจีน นิทานเรื่องนี้ได้เล่าเรื่องชีวิตของชาวนาจีน ตัวละครและสถานที่ที่เกิดเรื่องได้อย่างชัดเจน ดังนั้น นิทานเรื่องนี้จึงเป็นนิทานชีวิต

20. แมวจับงู (猫御蛇的故事 maoyushedegushi)

นิทานเรื่องนี้กล่าวว่า ในสมัยก่อน นายการรื่นชู่มีลูกชาย 4 คน ทำให้แมวที่บ้านไม่มีที่นั่งตอนที่กินข้าว ลูกชาย 4 คนนี้ทะเลาะกัน ส่วนแมวยืนข้าง ๆ แบบนี้ทำให้นายการรื่นชู่โกรธ จึงเอาตะเกียบตีแมว แมวเจ็บจึงออกจากบ้านไป เวลาผ่านไปสามวัน แมวจับงูตัวหนึ่งมาที่บ้าน นายการรื่นชู่เห็นแล้วตกใจจึงรู้ว่าตนเองทำผิดแล้วที่ตีแมว แมวเป็นน้ำของมนุษย์กับชู่ เรื่องนี้ทำให้เทพเจ้าชู่โกรธ การรื่นชู่รู้ความผิดพลาดของตนจึงเอานม และธูปจุดส่งออกจากบ้านไป

นิทานเรื่องนี้มีเนื้อหาเกี่ยวกับการเล่าเรื่องตีแมวทำให้ครอบครัวถูกลงโทษ จากนิทานเรื่องนี้สามารถได้รู้ว่าชาวนาจีนมีความคิดว่าแมวเป็นบรรพบุรุษของมนุษย์ เนื่องจากนิทานเรื่องนี้เล่าเรื่องเกี่ยวกับการปฏิบัติตนของชาวนาจีนต่อเทพเจ้า นิทานเรื่องนี้จึงเป็นนิทานประเภทชีวิต

21. นิทานเรื่องหมู่บ้านกบ (蛙村的故事 wacundegushi)

นิทานเรื่องนี้ กล่าวว่า ในหมู่บ้านแห่งหนึ่งมีกบอาศัยอยู่ ในหมู่บ้านนี้มีกบหลายประเภท จึงเรียกว่า หมู่บ้านกบ ชนเผ่าชาวจีนมีประเพณีว่าห้ามกินเนื้อกบ ห้ามทำร้ายกบ และต้องบูชากบ เพราะชนเผ่าชาวจีนคิดว่ากบเป็นเทพ ถ้าบ้านของใครมีกบ บ้านนั้นต้องใช้นมโรยหัวของกบ จุดธูปและไหว้ แล้วส่งกบไปแม่น้ำ วันหนึ่ง มีครอบครัวหนึ่งย้ายเข้ามาอยู่ในหมู่บ้านหมู่บ้านนี้ ครอบครัวนี้เห็นมีกบหลายตัวอยู่ในหมู่บ้าน เขาจึงจับกบมาต้มกิน ผู้ใหญ่บ้านได้รู้เรื่องนี้จึงโกรธมาก คิดว่าครอบครัวนี้ลบหลู่เทพ จึงไล่เขาออกจากหมู่บ้าน จากนั้นมา ผู้ใหญ่หมู่บ้านจึงให้คนมาดูแลคนที่เข้ามาอาศัยอยู่ในหมู่บ้านนี้ได้อย่างเข้มงวด

นิทานเรื่องนี้ มีเนื้อหาเกี่ยวกับกบ กบเป็นสิ่งศักดิ์สิทธิ์ของชาวนาจีน ชาวนาจีนเคารพกบ และให้ความสำคัญกับกบมาก มีข้อกำหนดว่าห้ามกินเนื้อกบ ห้ามทำร้ายกบ ถ้าไม่ทำตามจะถูกลงโทษ ไม่ว่าจะชาวนาจีนหรือคนข้างนอกก็ไม่ควรทำร้ายกบ นิทานพื้นบ้านเรื่องนี้ได้มีเนื้อหาเกี่ยวกับชาวนาจีนที่มีความเชื่อว่ากบเป็นสิ่งศักดิ์สิทธิ์ ดังนั้น นิทานพื้นบ้านเรื่องนี้เป็นนิทานชีวิต

สรุปได้ว่า นิทานชีวิตของชนเผ่าชาวจีนมีเนื้อหาเกี่ยวกับเรื่องต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวันของชนเผ่าชาวจีน สามารถสะท้อนให้เห็นสภาพของสังคมชาวนาจีนได้ นอกจากนี้แล้ว ยังสะท้อนให้

ความขัดแย้งระหว่างมนุษย์กับมนุษย์ มนุษย์กับสังคมด้วย เช่น จากเนื้อหาของนิทานสามารถได้ว่ามีความขัดแย้งระหว่างมนุษย์กับมนุษย์ มีความขัดแย้งระหว่างเจ้านายกับคนใช้เพื่อแสดงว่า ขาวน่าซีกกล้าต่อสู้กับความไม่ยุติธรรมในชีวิต ความขัดแย้งระหว่างพ่อแม่กับลูกในเรื่องการเลือก คู่ครอง แสดงเรื่องการเลือกคู่ครองของขาวน่าซีกพ่อแม่บังคับในสังคมอดีต นอกจากนี้แล้ว ยังมี ความขัดแย้งระหว่างการแลกเปลี่ยนของระหว่างญาติกับญาติ เพื่อแสดงความซื่อสัตย์ของขาวน่าซีก ส่วนความขัดแย้งระหว่างมนุษย์กับสังคม เช่น ขาวบ้านจะไม่ยอมรับลูกของมนุษย์กับเทพเจ้า เพื่อแสดง เรื่องการแต่งงานที่เหมาะสมจะสำคัญมาก เป็นต้น

3.3 นิทานมหัศจรรย์ (fairy tale)

นิทานมหัศจรรย์ เป็นนิทานพื้นบ้านประเภทหนึ่ง นิทานพื้นบ้านประเภทนี้แต่เดิมเรียกว่า เทพนิยาย เป็นนิทานเกี่ยวกับเทพดา นางฟ้า นิทานพื้นบ้านประเภทนี้ทุกเรื่องมีเรื่องราวของอิทธิปาฏิหาริย์ ของวิเศษ และความมหัศจรรย์เหนือธรรมชาติ จนกล่าวได้ว่าเป็นลักษณะสำคัญของนิทานประเภทนี้ นิทานประเภทนี้มีเนื้อเรื่องค่อนข้างยาว มีหลายอนุภาคหรือหลายตอน ตัวละครเอกต้องผจญภัยต่าง ๆ หรือได้รับความช่วยเหลือจากคนอื่น นิทานประเภทนี้ให้ความเพลิดเพลินและจินตนาการ ตอนจบตัวละครฝ่ายดีจะชนะหรือได้ใช้ชีวิตที่มีความสุขสมหวัง (ประคอง นิมมานเหมินท์ 2545 : 8)

นิทานมหัศจรรย์ของชนเผ่าชามีเนื้อหาเกี่ยวกับเวทมนตร์การแปลงร่าง ตัวละครกลายร่างกายเป็นมนุษย์หรือสัตว์ เช่น ขาวน่าซีกกลายร่างกายเป็นกรรไกร นก และควายได้ สัตว์ในนิทานประเภทนี้มีพลังวิเศษได้ช่วยเหลือตัวละครเอก เช่น นกกระจอกและควาย เป็นต้น นิทานประเภทมหัศจรรย์ของชนเผ่าชามีลักษณะเด่น คือ เรื่องที่เกิดขึ้นจะใกล้เคียงกับชีวิตประจำวันของขาวน่าซีก โดยเล่าเรื่องของชาวบ้านน่าซีกที่ประสบในชีวิตประจำวันมาแสดงความสำคัญของเทพเจ้าผู้และความเชื่อ เรื่องการตายแล้วเกิดใหม่

กลุ่มข้อมูลที่ศึกษาพบนิทานมหัศจรรย์ของชนเผ่าชามีจำนวน 18 เรื่อง ได้แก่

1. นิทานเรื่องลูกชายผู้ใหญ่บ้านกับนางอาโช่วมิ่ง (土司儿子和阿寿命)

tusiérzihézhéshòuming)

นิทานเรื่องนี้กล่าวว่า สมัยก่อน มีผู้ชายคนหนึ่งเขามีภรรยาสองคน ภรรยาคนที่หนึ่งเป็นคนที่มินิสัยดี มีลูกสาวชื่ออาโช่วมิ่ง ส่วนภรรยาอีกคนหนึ่งเป็นคนที่มินิสัยไม่ดีและมีลูกสาวชื่ออาจินมิ่ง มีอยู่วันหนึ่ง ภรรยาคนแรกกลายเป็นควาย ภรรยาคนที่สองสัญญาว่าจะดูแลลูกสาวของภรรยาคนแรกให้ดี แต่เธอไม่ได้ทำตามคำพูด ให้นางอาโช่วมิ่งทำงานหนักทั้งวัน แต่เวลาทำงานก็จะมีนกกระจอก และควายตัวหนึ่งมาช่วยเธอ ภรรยาคนที่สองได้รู้เรื่องนี้จึงจะฆ่าควายตัวนั้นและต้มให้คนในครอบครัวกิน เวลากินเนื้อควาย นกกระจอกแอบสั่งให้นางอาโช่วมิ่งเอาเนื้อควายไปทิ้งหลังประตู อีกไม่นานนางอาโช่วมิ่งแต่งงานกับลูกชายของผู้ใหญ่บ้าน แต่ภรรยาคนที่สองสั่งให้นางอาโช่วมิ่งต้องแยกแก้วเจ็ด

ชนิดที่ถูกผสมออกมาก่อนที่จะแต่งงาน นางอาโง้วมิ่งได้รับความช่วยเหลือจากนกกระจอก และได้เสื้อผ้าใหม่ ม้าตัวหนึ่งและคนใช้คนหนึ่ง สุดท้ายนางอาโง้วมิ่งได้แต่งงานกับลูกชายผู้ใหญ่บ้านและมีลูกชาย นางอาจินมิ่งอิจฉามากและหลอกนางอาโง้วมิ่งลงไปแม่น้ำ นางอาจินมิ่งกลายเป็นภรรยาของลูกชายผู้ใหญ่บ้านและได้มีลูกชายคนหนึ่งเหมือนกัน เธอแอบเอาสิ่งของต่าง ๆ ของลูกชายนางอาโง้วมิ่งให้กับลูกชายตนเอง นกกระจอกตัวนั้นเห็นแล้วจึงกัดลูกชายของนางอาจินมิ่ง ลูกชายของนางอาจินมิ่งตายแล้วเธอโกรธมากจึงจับนกกระจอกตัวนั้นไปเผา มีแม่บ้านคนหนึ่งเก็บถ่านไปจะทำกับข้าวแต่อย่างไรก็ไม่สามารถจุดไฟได้ เธอจึงเอาถ่านนี้ทิ้งในถัง ถ่านกลายเป็นกรรไกรทอง เธอเอากรรไกรนี้ทิ้งในหม้อทองแดง วันหนึ่ง แม่บ้านออกไปทำงานตอนกลับบ้านเห็นมีใครทำอาหารที่อร่อยให้เรียบร้อยแล้ว เธอรู้สึกแปลกจึงแอบมองดู และได้เห็นกรรไกรทองอันนั้นกลายเป็นหญิงสาวคนหนึ่ง แม่บ้านเห็นแล้วบอกหญิงสาวคนนี้ว่าให้เธอใช้ชีวิตอยู่ด้วยกัน หญิงสาวคนนี้ให้แม่บ้านไปชวนลูกชายของผู้ใหญ่บ้านมากินข้าวที่บ้านของแม่บ้าน ลูกชายผู้ใหญ่บ้านมาแล้วเห็นเป็นอาโง้วมิ่งเขาจึงได้รู้ความจริงและไล่อาจินมิ่งออกจากบ้านและได้ใช้ชีวิตอย่างมีความสุขกับอาโง้วมิ่งต่อไป

นิทานเรื่องนี้ แม้ว่าไม่ได้เล่าเรื่องเกี่ยวกับเทวดา นางฟ้า แต่มีเนื้อหาเกี่ยวกับสัตว์มีพลังพิเศษและมนุษย์ปลอมร่างกายเป็นสัตว์ สัตว์ช่วยเหลือมนุษย์ และมนุษย์ตายแล้วกลายเป็นควายกรรไกร จากเนื้อหาของนิทานเรื่องนี้สามารถสังเกตได้ว่าเรื่องที่เกิดขึ้นในนิทานเรื่องนี้เกี่ยวกับความมหัศจรรย์เหนือธรรมชาติ ดังนั้น นิทานเรื่องนี้จึงเป็นนิทานมหัศจรรย์

2. นิทานเรื่องมนุษย์แต่งงานกับชู่ (人和术联姻的传说 rénhéshùliányīndegùshi)

นิทานเรื่องนี้กล่าวว่า ในครอบครัวของชาน่าซีหนึ่ง มีลูกสาวสองคน พี่สาวเป็นคนที่สวยงาม น้องสาวเป็นคนที่หน้าตาซีเหร่ ลูกชายของชู่ชอบพี่สาวและแต่งงานกับพี่สาว แม่ของลูกสาวคนนี้ได้รู้ทางที่ไปบ้านของชู่จึงสั่งให้ลูกสาวโยนเมล็ดพืชในระหว่างทางไปบ้านของลูกของชู่ สุดท้ายมีดอกไม้ ออกมาในทางนี้ ถึงปีใหม่ แม่ของพี่สาวเดินตามดอกไม้มาถึงบ้านที่อยู่ในทะเลสาบมังกรดำ และใช้ชีวิตอย่างสบายในบ้านของลูกสาวได้สามวัน พอแม่กลับบ้านของตัวเอง ลูกสาวคนที่สองบอกเธอว่า แม่ทำไมไปนานถึงสามเดือน แม่จึงรู้ว่าในบ้านชู่หนึ่งวันในโลกของมนุษย์ผ่านไปหนึ่งเดือนแล้ว ลูกสาวคนที่สองฟังชีวิตของพี่สาวแล้วอยากไปบ้านของพี่ ดังนั้น ปีที่สองน้องสาวจึงมาถึงบ้านของพี่สาว น้องสาวอยากมาแทนที่พี่สาวกลายเป็นเมียของลูกชายของชู่ จึงฆ่าพี่สาวและปลอมเป็นพี่สาว ใช้ชีวิตกับลูกชาน่าซี ส่วนพี่สาวตายแล้วกลายเป็นนก มาร้องเพลงที่ห้องลูกชายชู่ แต่เขาไม่รู้ว่าเป็นเมียตัวเองจึงไล่นกออกไป น้องสาวเห็นพี่สาวกลายเป็นนกจึงฆ่านกตัวนี้ นกตัวนี้ตายแล้วกลายเป็นกรรไกรทอง ยายคนหนึ่งเก็บกรรไกรกลับบ้าน พี่สาวออกจากกรรไกรนี้และทำอาหารที่อร่อยให้กับยาย ยายเห็นแล้วให้พี่สาวใช้ชีวิตกับเธอ จากนั้นมา พี่สาวไปขายของที่ตลาดทุกวัน วันหนึ่ง ได้เจอสามีเก่าของตนเองและเล่าความจริงให้สามีฟัง สามีฟังแล้ว จึงลงโทษน้องสาวและใช้ชีวิตกับพี่สาวอย่างมีความสุข

นิทานเรื่องนี้มีเนื้อหาที่อธิบายเกี่ยวกับมนุษย์แต่งงานกับชู ลักษณะของนิทานเรื่องนี้คือ มนุษย์ตายแล้วสามารถกลายเป็นนก นกตายแล้วกลายเป็นกรรไกร ส่วนกรรไกรสามารถกลายเป็นมนุษย์ได้ จากนิทานเรื่องนี้แสดงว่าชาวนำซีมีคำสั่งสอนว่าควรทำดีจะได้โชคดี เนื่องจากนิทานเรื่องนี้ มีการปรากฏการณ์เหนือธรรมชาติ ดังนั้น นิทานเรื่องนี้จึงเป็นนิทานมหัศจรรย์

3. นิทานเรื่องกบหินกลายเป็นแม่ทัพ (石蛙变将军 shiwabiànjiāngjūn)

กาลครั้งหนึ่งนานมาแล้ว มีกบตัวหนึ่งออกจากแอ่งของยาย ตัดสินใจจะเลี้ยงยายและทำให้ยายมีความสุข กบอยู่บ้านของยาย ช่วยไปหาข้าวให้ยาย ต่อมากบได้แต่งงานกับผู้หญิงที่สวยงามคนหนึ่ง และให้ผู้หญิงคนนี้ได้ดูแลแม่ของเขา วันหนึ่งในเทศกาลคบเพลิงไฟ เมียของกบไปเที่ยวตลาดได้เห็นผู้ชายที่กล้าหาญได้แข่งขันกับชาวบ้านยังไม่ทันที่เมียจะเล่าจบ กบจึงถามเมียว่าเป็นผู้ชายหน้าตาอย่างไร ใส่เสื้อผ้าอะไร เมียรู้สึกแปลกมาก อีกวันหนึ่ง เมียได้ไปตลาดอีกแล้วได้เห็นผู้ชายอีกคนหนึ่ง เมื่อกลับบ้านแล้วจึงเล่าให้กบฟังอีก กบจึงถามเมียเหมือนเดิม ผู้ชายคนนั้นใส่เสื้อผ้าอะไร ทั้งสามวันเมียได้เจอเรื่องนี้ ทุกครั้งกบเล่าเรื่องที่เมียเห็นได้ เมียรู้สึกแปลกใจคิดว่ากบแอบตามเธอไป วันหนึ่งเธอบอกกบว่าจะไปตลาด และแอบซ่อนหลังประตูบ้าน เธอได้เห็นกบถอดผิวหนังของกบและกลายเป็นผู้ชายที่มีรูปร่างสวยงาม บนเตียงมีเสื้อผ้าสามตัว เป็นเสื้อผ้าที่เธอเห็นผู้ชายสามคนนั้นใส่ เมียเข้าใจแล้วจึงรีบเข้าบ้านและเอาผิวหนังของกบไปและไม่คืนกบ กบบอกเมียว่าเขาเป็นลูกชายของชู่หวัง ถ้าอยากให้เขาอยู่ตลอดไป เมียต้องเอาผิวหนังของกบเผาในภูเขาจูน่าสิ้นโหล เมียเอาผิวหนังของกบเผาในภูเขานั้น กบจึงได้ใช้ชีวิตกับเมียอย่างมีความสุขตลอดไป

นิทานเรื่องนี้ มีเนื้อเรื่องค่อนข้างยาว ตัวละครเป็นกบและกลายเป็นมนุษย์ เป็นเรื่องที่มีเนื้อหาอธิบายเทพเจ้าปลอมร่างกายเป็นกบมาหาคนที่รัก กบตัวนี้ออกจากแอ่งของมนุษย์และมีความสามารถพิเศษและสุดท้ายกลายเป็นมนุษย์ นิทานเรื่องนี้สามารถสะท้อนให้เห็นว่า ชนเผ่า นำซีมีความคิดว่าถ้าอยากได้ความสำเร็จต้องผ่านความยากลำบากต่าง ๆ นิทานเรื่องนี้เป็นนิทานพื้นบ้านประเภทมหัศจรรย์

4. ความไม่เท่ากันของความรวย (人间穷富不匀的传说 rénjiānqióngfùbùyúdechuánshuō)

นิทานเรื่องนี้กล่าวว่า ในสมัยก่อนมีกบตัวหนึ่งออกจากแอ่งของยายคนหนึ่งและกลายเป็นลูกชายของยายคนนี้ ยายตั้งชื่อว่าปาโร กบปาโรช่วยยายคนนี้หาหา และเกลือให้กับยาย ยายรู้สึกแปลกมาก จึงแอบซ่อนที่บ้าน วันนั้น ยายได้เห็นกบตัวนี้กลายเป็นชายหนุ่มคนหนึ่ง เธอดีใจมาก จึงอยากเอาหนังของเขาไปเผา กบบอกยายว่าเวลาเผาต้องขอพรว่าขอให้โลกกลายเป็นความรวยและความยากจนเท่ากัน แต่เนื่องจากยายขี้ลืมจึงขอเป็นความรวยและความยากจนไม่เท่ากัน จากนั้นมาโลกของมนุษย์จึงกลายเป็นโลกที่มีความรวยและความยากจนที่ไม่เท่ากัน

นิทานเรื่องนี้มีเนื้อหาอธิบายกบออกจากแอ่งของมนุษย์และสามารถปลอมร่างกายเป็นมนุษย์ เป็นเรื่องราวที่อธิบายความมหัศจรรย์เหนือธรรมชาติ ดังนั้น จากเนื้อหาของนิทานเรื่องนี้

สามารถได้รู้ว่าการเปลี่ยนฐานะจากสัตว์เปลี่ยนเป็นมนุษย์ต้องการโอกาสหรือคนที่พิเศษ เนื่องจากนิทานเรื่องนี้มีลักษณะปลอมร่างกาย นิทานเรื่องนี้จึงเป็นนิทานมหัศจรรย์

5. นิทานเรื่องชู้จี้กับลูกสาวของผู้ใหญ่หมู่บ้าน (术子和酋长的女儿 (shùzihéqíuzhāngnǚér))

นิทานเรื่องนี้กล่าวว่า แต่ก่อนนานมาแล้ว ชนเผ่าหน้าซีใช้ชีวิตอยู่ในภูเขา มีแม่น้ำสายหนึ่งไหลผ่านภูเขา ในริมแม่น้ำอีกฝั่งเป็นชนเผ่าชู่ กลุ่มชู่กับชนเผ่าหน้าซีเป็นเพื่อนบ้านกัน ผู้ใหญ่บ้านของชนเผ่าหน้าซี มีลูกสาวคนหนึ่งที่สวยงาม วันหนึ่ง ลูกชายของผู้ใหญ่บ้านเผ่าชู่ได้พบลูกสาวของผู้ใหญ่บ้านชนเผ่าหน้าซีและหลงรักนาง เมื่อกลับบ้านแล้วยังคิดถึงสาวหญิงคนนี้อยู่ตลอดเวลา วันหนึ่งเขาอดทนไม่ได้จึงออกจากบ้านและปลอมเป็นผู้ชายที่มีรูปร่างหล่อแล้วไปหาหญิงสาวคนนั้น เข้ามาห้องของสาวคนนั้นและร้องเพลงเวลาผ่านไปสามวัน สาวคนนั้นรู้สึกซาบซึ้ง พวกเขารักกันและหญิงสาวได้ตั้งท้องแล้วท้องค่อย ๆ ใหญ่ขึ้น พ่อของหญิงสาวรู้แล้ว โกรธมาก และถามลูกสาวว่าลูกในท้องเป็นของลูกใคร แต่ลูกสาวของเขาก็ไม่รู้ผู้ชายคนนั้นคือใคร ผู้ใหญ่บ้านโกรธมาก จึงให้ลูกสาวเอาเส้นสีแดงวางบนเท้าของเขา คืนนี้ ลูกชายของชู่มาห้องของหญิงสาวอีก เธอทำตามที่พ่อสั่ง พ่อของเธอไปหาคนนั้นตามเส้นสีแดง และได้รู้ว่าผู้ชายคนนั้นเป็นลูกชายของชู่ ลูกสาวคลอดลูกแล้ว ลูกของเธอทั้งหมดเป็นงูกับกบ พ่อของเธอชวนตองปามาทำพิธีส่งพวกเขาออกจากบ้าน

นิทานเรื่องนี้ มีเนื้อหาได้อธิบายเกี่ยวกับลูกชายของชู่ปลอมเป็นมนุษย์และได้รักกันกับลูกสาวของผู้ใหญ่บ้าน นิทานเรื่องนี้มีลักษณะเด่น คือ เทพเจ้าปลอมร่างกายเป็นมนุษย์และได้มีลูกกับมนุษย์ดังนั้น นิทานเรื่องนี้เป็นนิทานประหลาดมหัศจรรย์ ลูกของเทพกับมนุษย์กลายเป็นงูกับกบ การแต่งงานที่ไม่ถูกต้องตามฐานะ ทำให้เกิดผลที่ไม่ดี คือ ลูกไม่ได้รับการยอมรับ จึงถูกลงโทษ ทำให้ลูกมีฐานะต่ำที่สุด นิทานมหัศจรรย์มีหน้าที่สอนให้คนทำตามฐานะ เป็นการควบคุมสังคมได้

6. นิทานเรื่องลำธารกับลูกสาวชู่ (美泉水和术家女儿 (měiquǎnshuǐhéshùjiānǚér))

นิทานเรื่องนี้กล่าวว่า นานมาแล้ว ในภูเขาของหมู่บ้านเหมยชว่น มีคูแห่งหนึ่ง ปากคูด้านหนึ่งเชื่อมกับแหล่งที่มาของลำธารเหมยชว่น ส่วนอีกด้านหนึ่งจะเชื่อมกับเมืองลี่เจียง คูสร้างขึ้นมาแล้ว บรรพบุรุษของตระกูลชู่ที่อยู่ในถ้ำของลำธารเหมยชว่น มีลูกสาวคนหนึ่งที่ยังไม่ได้แต่งงาน พ่อแม่ให้ลูกสาวคนนี้อยู่แต่งงานกับลูกชายของเจ้าของบ่อมังกรดำ แต่ลูกชายของบ่อมังกรดำเป็นคนเจ้าชู้ เธอจึงไม่ยอมแต่งงานกับเขาและกลายเป็นปลาตัวแดงตัวหนึ่งหนีออกจากบ้านไป

นิทานเรื่องนี้มีเนื้อหาเกี่ยวกับเรื่องของลูกสาวของชู่ไม่ยอมแต่งงานกับผู้ชายที่บิดามารดาเลือกจึงแปลงร่างกายเป็นปลาหนีจากบ้านไป ในนิทานเรื่องนี้มีลักษณะคือเทพเจ้าแปลงเป็นสัตว์ ดังนั้น นิทานเรื่องนี้จึงเป็นนิทานมหัศจรรย์

7. นิทานเรื่องประเพณีการอาบน้ำในวันชู่ซี (除夕夜洗浴的故事 (chùxīyèxǐyùdegùshi))

นิทานเรื่องนี้กล่าวว่า ในสมัยก่อน โลกของมนุษย์ถูกน้ำท่วม เหลือสัตว์อื่นไว้คนเดียว วันหนึ่งเขาได้เจอกบตัวหนึ่งและบอกความเหงาของตนเองให้กับกบฟัง กบบอกเขาว่า ในลำธารสายหนึ่ง จะมี

นางฟ้าสามคนมาอาบน้ำทุกวันฉูชี ลีอิ่นโร้สามารถเอาเสื้อผ้าของนางฟ้าที่เขาชอบซ่อนไว้และขอแต่งงานกับเธอ ตั้งแต่นั้น ลีอิ่นโร้จึงรอวันฉูชีมา เขาแอบซ่อนหลังก้อนหิน อีกไม่นานมีนางฟ้าสามคนมาจริง ๆ ลีอิ่นโร้เอาเสื้อผ้าของนางฟ้าที่เขาชอบซ่อนไว้ นางฟ้าคนนั้นชื่อโปไปมิ่ง โปไปมิ่งเห็นเสื้อผ้าของตนเองหายไปถึงตกใจ ขณะเดียวกัน ลีอิ่นโร้ออกมาและขอแต่งงานกับเธอ โปไปมิ่งบอกเขาว่า เขาต้องได้รับอนุญาตของเทพฟ้าก่อน สุดท้ายได้ความช่วยเหลือของกบ ลีอิ่นโร้จึงได้แต่งงานกับโปไปมิ่ง

นิทานเรื่องนี้มีเนื้อหาอธิบายเกี่ยวกับมนุษย์แต่งงานกับนางฟ้า และมีเนื้อหาเกี่ยวกับมนุษย์ได้รับความช่วยเหลือจากกบที่มีพลังพิเศษ นิทานเรื่องนี้มีลักษณะสัตว์มีพลังพิเศษ ดังนั้นนิทานเรื่องนี้จึงเป็นนิทานมหัศจรรย์

8. อุปสรรคสามครั้งในการอพยพ (迁徙三受阻的故事 qianxisanshòuzudegùshi)

นิทานเรื่องนี้กล่าวว่า ในสมัยก่อน มีมนุษย์คนหนึ่งชื่อนายลีอิ่นโร้ เขาได้เจอนางฟ้าคนหนึ่งชื่อโปไปมิ่ง พวกเขาได้ผ่านเรื่องเยอะ ๆ แล้วจึงได้รับความยอมรับของเทพฟ้า พวกเขาสองคนจะลงไปโลกของมนุษย์ ในระยะทางกลับบ้าน ลีอิ่นโร้กับโปไปมิ่งได้เจออุปสรรคสามครั้งจากเทพฟ้า แต่สุดท้ายพวกเขาสองคนได้สำเร็จไปโลกของมนุษย์และใช้ชีวิตอย่างมีความสุข

จากนิทานเรื่องนี้สามารถได้รู้เนื้อหาของนิทานเรื่องนี้อธิบายเกี่ยวกับเรื่องมนุษย์ได้รักนางฟ้าและแต่งงานกัน นอกจากนี้แล้ว ยังมีเทพเจ้าสร้างอุปสรรคเพื่อสอบมนุษย์ ดังนั้น นิทานเรื่องนี้จึงเป็นนิทานประเภทมหัศจรรย์แสดงให้เห็นชนเผ่าชามีความเชื่อเรื่องเทพเจ้านางฟ้า

9. นิทานเรื่องการแต่งงานเพราะยักษ์ (镇妖成亲的故事 zhenyaochengqindegùshi)

นิทานเรื่องนี้กล่าวว่า กาลครั้งหนึ่งนานมาแล้ว มียักษ์ตนหนึ่งเรียกว่าอาโงงโหลู ยักษ์ตัวนี้แปลงร่างกายเป็นยายมาจับมนุษย์กิน ยักษ์ตนนี้เกือบกินมนุษย์ในหมู่บ้านหนึ่งหมด มีเหลือเพียงครอบครัวหนึ่ง ลูกชายคนโตของครอบครัวนี้ถูกไล่ออกจากบ้านและได้เดินทางไปอีกหมู่บ้านหนึ่งซึ่งหมู่บ้านนั้นก็ถูกยักษ์จับกิน ชาวบ้านในหมู่บ้านนี้เหลือแต่แม่กับลูกสาวสองคนอยู่ ลูกชายได้เจอพวกเขาสองคนได้ช่วยยักษ์ช่วยเหลือชีวิตของสองแม่ลูก สุดท้ายลูกชายได้แต่งงานกับผู้หญิงคนนั้นและใช้ชีวิตอย่างมีความสุข

นิทานเรื่องนี้มีเนื้อหาเกี่ยวกับยักษ์แปลงร่างกายเป็นมนุษย์และมนุษย์มีความสามารถฆ่ายักษ์ได้ จากนิทานเรื่องนี้สามารถแสดงว่าชาวชามีค่านิยมเกี่ยวกับความกล้าหาญและมีความเชื่อว่ามนุษย์สามารถชนะสิ่งที่มีอำนาจเหนือตนได้ ดังนั้น นิทานเรื่องนี้จึงเป็นนิทานมหัศจรรย์

10. นิทานเรื่องปู่จางจื่อต่อสู้กับพรายหมู (张知大爷智斗母猪精)

zhangzhidayezhidoumuzhujing)

นิทานเรื่องนี้กล่าวว่า ในสมัยก่อน ปู่จางจื่อไปแลกเปลี่ยนของที่ตลาดฮื่อซิง ตอนที่เขากลับเมืองลีเจียงทงฟามีดแล้ว เขาจึงพักในป่าและได้เจอพรายหมูตัวหนึ่ง พรายหมูตัวนี้แปลงร่างกาย

เป็นยายและมาขอความช่วยเหลือจากปู่ ปู่รู้ยายคนนี้เป็นพรายหมูจึงใช้สติปัญญาหาวิธีต่าง ๆ มาต่อสู้กับพรายหมูและสุดท้ายพรายหมูตัวนี้กลายเป็นหมูที่ชาวบ้านเลี้ยงแล้ว

นิทานเรื่องนี้มีเนื้อหาเกี่ยวกับมนุษย์ฆ่าพรายหมู โดยใช้สติปัญญาของตนเองชนะพรายหมู สามารถแสดงว่าชาวบ้านมีความเชื่อว่ามนุษย์มีความสามารถต่อสู้กับกลุ่มอื่น นิทานเรื่องนี้มีการแปลงกายของตัวละครจึงเป็นนิทานมหัศจรรย์

11. นิทานเรื่องเทพเจ้าแห่งความรักหลงเสน่ห์มนุษย์ (爱神蛊惑人的传说)

aishenguhuorendechuanshuo)

นิทานเรื่องนี้กล่าวว่า เทพเจ้าแห่งความรักเป็นเทพเจ้าที่หน้าตาสวยงาม ในที่อยู่ของเธอ มีต้นไม้ที่มีกลิ่นหอมที่หากใคร ๆ ได้กลิ่นแล้วจะรักกัน ส่วนคนที่รักกันจะไม่มีความคิดที่จะแยกกัน เทพเจ้าแห่งความรักไม่มีวันตาย เหมยลี่ต้องจู่เป็นคู่รักของเธอ เป็นมนุษย์ที่เธอใช้กลิ่นหอมของต้นไม้หลอกลวงมา แต่ต่อมา เหมยลี่ต้องจู่ได้ตื่นจากเสน่ห์ของเทพเจ้าแห่งความรักและหนีจากเทพเจ้าไป

นิทานเรื่องนี้มีเนื้อหาเกี่ยวกับเทพเจ้าแห่งความรักโดยใช้กลิ่นหอมพิเศษของต้นไม้ของเธอไปทำให้เทพเจ้าอื่น ๆ และมนุษย์หลงเสน่ห์ กลิ่นหอมของต้นไม้ทำให้มนุษย์สามารถลิ้มสิ่งต่าง ๆ จากนิทานเรื่องนี้สามารถได้รู้ว่าชาวบ้านมีความคิดว่าความรักมีพลังพิเศษทำให้หนุ่มสาวห่างจากความรักไม่ได้ นิทานเรื่องนี้มีตัวละครเป็นเทพเจ้าและมีของวิเศษจึงเป็นนิทานมหัศจรรย์

12. นิทานเรื่องเทพเจ้าแห่งความรักกับเหมยลี่ต้องจู่ (爱神和美利东主)

aishenhemeilidongzhu)

นิทานเรื่องนี้กล่าวว่า ในสมัยก่อน เทพเจ้าแห่งความรักที่ชื่อนางโหยวจู่อาจู่ ชอบเหมยลี่ต้องจู่ของซู่ เทพเจ้าแห่งความรักจึงใช้วิธีทำให้เหมยลี่ต้องจู่ถูกเสน่ห์และรักเธอ เทพเจ้าอยากให้นายเหมยลี่ต้องจู่ใช้ชีวิตกับเธอตลอดไป จึงให้เขาคุตวิทัศน์ของท้องฟ้า หนุ่มสาวขี่เสือวิ่งแข่งขัน ชักวางไถนามนุษย์กับเสือและกวางใช้ชีวิตอย่างสบายใจ แต่สุดท้ายเหมยลี่ต้องจู่ตื่นจากเสน่ห์ของเทพเจ้าแห่งความรักและไม่ยอมใช้ชีวิตกับเทพเจ้า จากนั้นมา ชาวบ้านจึงมีการตาย คือ การฆ่าตัวตายเพราะความรักและการตายตามปกติของคนที่มีอายุมาก

นิทานเรื่องนี้มีเนื้อหาเล่าเรื่องเทพเจ้ารักใช้พลังวิเศษหลอกลวงมนุษย์ จากนิทานเรื่องนี้ จะได้เห็นชาวบ้านมีความคิดมนุษย์ควรใช้ชีวิตอย่างสบายใจกับสัตว์ในธรรมชาติ มนุษย์พึงพาธรรมชาติ ดังนั้น นิทานเรื่องนี้มีตัวละครเทพเจ้าและอำนาจวิเศษจึงเป็นนิทานมหัศจรรย์

13. นิทานเรื่องทะเลสาบมังกรหยก (玉龙湖的传说 yulonghudechuanshuo)

นิทานเรื่องนี้กล่าวว่า ในสมัยก่อนมีปู่คนหนึ่งปล่อยสัตว์ไปกินหญ้าที่เชิงเขามังกรหยก พอถึงเที่ยงกินข้าวจะมีเด็กชายคนหนึ่งมาหาเขา เขาเห็นเด็กคนนี้น่าสงสารจึงเอาข้าวของตนเองแบ่งให้เด็กเวลาผ่านไปหลายเดือน วันหนึ่ง เด็กคนนี้บอกว่า จะเลี้ยงข้าวปู่ วันที่สอง ถึงเวลากินข้าวปู่เห็นเด็กยังเล่นดินเหนียวอยู่คิดว่าเขาอาจจะลืมเรื่องนั้นไป เขาจึงจะกลับบ้านไปเอาข้าวมา เด็กเห็นปู่กลับบ้าน

จึงเข้าไปปาและอีกไม่นานจึงเอาอาหารที่อร่อยมา ปูรู้สึกไม่เข้าใจ เด็กคนนี้จะกลายเป็นงูตัวเล็กให้ปู่ดู ปู่อยากเห็นตัวจริงของเด็กและเด็กคนนี้ก็บอกเขาว่าให้เตรียมสิ่งของตามที่ตนบอกจึงจะได้เห็น แต่เนื่องจากไม่ได้ดูอย่างละเอียดจึงมีขี้หมาเข้าไปในสิ่งของที่ต้องการ ดังนั้น ตอนที่ปู่จัดพิธีบูชา มีมังกรตัวหนึ่งออกจากทะเลสาบ แต่เทพเจ้ามังกรนี้ได้กลืนของขี้หมาจึงโกรธและลงไปใต้น้ำไม่ออกมาอีก

นิทานเรื่องนี้มีเนื้อหาเกี่ยวกับเทพแปลงกายไปทดสอบมนุษย์ ตัวละครสามารถแปลงกายได้และมีพลังวิเศษ นิทานเรื่องนี้จึงเป็นนิทานประเภทมหัศจรรย์ จากเนื้อหาของนิทานทำให้รู้ว่า ชาวต่างชาติมีคำสั่งสอนลูกหลานว่าควรทำดีจะได้ผลดี

14. นิทานเรื่องมนุษย์ฆ่ายักษ์ (凡人除妖的传说 fanrenchuyao de chuanshuo)

นิทานเรื่องนี้กล่าวว่า ในเมืองลี่เจียง มีกิจกรรมแลกเปลี่ยนทุกปี ในตลาดมีคนขายหน้ากากจำนวนมาก ในปีหนึ่ง คนที่ขายหน้ากากคนหนึ่ง หนีฝนเข้าไปถ้ำหนึ่ง ซึ่งมีคนเล่าว่ามียักษ์อาศัยอยู่ ชายขายหน้ากากต้องการทำให้หน้ากากแห้งเร็วเขาจึงใส่หน้ากากหลายอันและหลับตาพักผ่อน ทันใดนั้น มีคนหนึ่ง เข้ามาในถ้ำและขอร้องว่า ขอพระเจ้าช่วยเหลือ เขาได้ยินแล้วตกใจและคิดในใจว่าเจอยักษ์ที่บ้านแล้ว เขากลัวมากแต่ยังทำหน้าที่เหมือนไม่มีอะไรและพูดว่า “อยากได้ความช่วยเหลือต้องแสดงตัวจริงออกมาให้ดู” คนคนนั้นฟังแล้วก็กลายเป็นผ้าสีน้ำเงินผืนหนึ่ง เขาริบเผ่ายักษ์ตัวนี้ จากนั้นมา ถ้ำนี้จึงไม่มียักษ์แล้ว

นิทานเรื่องนี้มีเนื้อหาเล่าเรื่องมนุษย์ธรรมดาสามารถฆ่ายักษ์ได้ ในนิทานเรื่องนี้ยักษ์ปลอมร่างกายเป็นมนุษย์และเข้าใจผิดมนุษย์ว่าเป็นเทพเจ้าจึงให้มนุษย์ดูตัวจริงและถูกฆ่า นิทานเรื่องนี้แสดงให้เห็นว่ามนุษย์สามารถชนะยักษ์ได้ด้วยสติปัญญา จากลักษณะเหล่านี้สามารถจัดนิทานเรื่องนี้เป็นนิทานประเภทมหัศจรรย์

15. นิทานเรื่องนกกาเหว่า (杜鹃鸟的传说)

นิทานเรื่องนี้กล่าวว่า ในสมัยก่อน มีแม่สามีใจร้ายคนหนึ่งเธอมีลูกสะใภ้ใจดีที่มีฝีมือทำงานบ้าน แม่สามีคนนี้ไม่พอใจลูกสะใภ้คนนี้มาก เมื่อลูกสะใภ้ล้างจานมีเสียงออกมา แม่สามีจึงว่าลูกสะใภ้คนนี้ เมื่อลูกสะใภ้ทำกับข้าวที่อร่อย แม่สามีคนนี้แกล้งว่าทำอาหารที่ไม่อร่อยให้แม่สามี นิสัยของแม่สามีทำให้ลูกสะใภ้คนนี้กลายเป็นคนที่กลัวโน่นกลัวนี่ เมื่อที่บ้านจะเริ่มปลูกข้าว แม่สามีแอบเอาเมล็ดพืชของลูกสะใภ้ไปต้ม ลูกสะใภ้เอาเมล็ดพืชที่สุกแล้วไปปลูก เวลาผ่านไป ข้าวที่ลูกสะใภ้ปลูกยังไม่งอก แม่สามีจึงเอาเมล็ดพืชที่ปลูกแล้วออกมาแล้วว่าลูกสะใภ้ว่าปลูกเมล็ดพืชที่สุกแล้ว จึงเอาเมล็ดมาสับนิ้วของเธอ ลูกสะใภ้เจ็บมากจึงตะโกนออกมาเสียงดัง ทันใดนั้น ลูกสะใภ้กลายเป็นนกกาเหว่าบินหนีไป

นิทานเรื่องนี้มีเนื้อหาเกี่ยวกับแม่สามีไม่พอใจลูกสะใภ้ของตนเองจึงทำร้ายกับลูกสะใภ้แล้วสุดท้ายทำให้ลูกสะใภ้กลายเป็นนกกาเหว่าหนีไป นิทานเรื่องนี้มีลักษณะคนตายแล้วกลายเป็นนก

ดังนั้น นิทานเรื่องนี้จึงเป็นนิทานประเภทหัตถ์จรรย จากนิทานเรื่องนี้สะท้อนให้เห็นว่าความขัดแย้งระหว่างแม่สามีกับลูกสะใภ้

16. นิทานเรื่องการฆ่าตัวตายของเหมยลี่ตองจู่ (美利东主寻死记 meilidongzhuxunsiji)

นิทานเรื่องนี้กล่าวว่า ตอนที่เหมยลี่ตองจู่ยังเป็นหนุ่มเขาได้มีเมียแก่คน แต่เขาไม่พอใจ เขาอยากได้สาว ๆ ที่หน้าสวยงามอีกมากมาย วันหนึ่ง เขาได้เจอเทพเจ้าแห่งความรักนางหยิวจู่จู่ และถูกหลงเสน่ห์ ตอนที่เขาตื่นจากความหลงเสน่ห์ ภรรยาและลูกของเขาไม่รับเขาแล้วและไล่เขาออกจากบ้านไป เขาเสียใจมากจึงอยากหาทางตาย แต่เขาหาทางไม่เจอ มีอยู่วันหนึ่ง เขามาถึงสถานที่ของผีชื่อเต๋วและผีชื่อจื่อและพนันกับผีสองตัวนี้ เขาแพ้แล้ว สิ่งของที่เขาไม่ว่าจะเป็นพระอาทิตย์ พระจันทร์หรือที่ดิน ร่างกายของเขาก็แพ้ไปหมด เหมยลี่ตองจู่หายไป ภรรยาและลูกของเขาอย่างไร้หาไม่เจอ เหมยลี่ตองจู่เสียชีวิตไปแล้ว

นิทานเรื่องนี้มีเนื้อหาเล่าเรื่องความรักของเทพเจ้าระหว่างเทพเจ้า โดยใช้พลังที่เหนือธรรมชาติหลงเสน่ห์ทำให้อีกฝ่ายหนึ่งรักตนเอง เป็นเนื้อหาเล่าถึงสิ่งเหนือธรรมชาติ นอกจากนี้แล้วยังเล่าเรื่องของเทพเจ้ากับผี เทพเจ้าเป็นสัตว์ไม่สามารถฆ่าตัวเองได้ แต่ผีสามารถชนะเทพเจ้าได้ ดังนั้น นิทานเรื่องนี้จึงเป็นนิทานอธิบายประเพณี ความเชื่อและพิธีกรรม

สรุปได้ว่า นิทานมหัศจรรย์ของชนเผ่าชานชานส่วนใหญ่จะมีเนื้อหา คือ การเปลี่ยนแปลงสถานะ เช่น จากสัตว์เป็นคน จากคนเป็นเทพ จากคนจนเป็นคนรวย ซึ่งการเลื่อนสถานะได้ดังกล่าวเกิดขึ้นมาจากความดี ความสามารถ การแสดงความเคารพ จึงทำให้สามารถเลื่อนสถานะได้ นอกจากนี้แล้ว นิทานมหัศจรรย์ของชนเผ่าชานชานยังสะท้อนให้เห็นความสามารถของมนุษย์โดยผ่านเรื่องมนุษย์ต่อสู้กับสิ่งต่าง ๆ ในธรรมชาติและสิ่งที่มีอำนาจเหนือกว่าธรรมชาติ และจากนิทานการแต่งงานระหว่างมนุษย์กับเทพเจ้าและมีลูกเกิดมาแต่ไม่ได้ยอมรับจากคนอื่น สะท้อนให้เห็นการควบคุมคนให้อยู่ฐานะของตนเอง นอกจากนี้แล้วยังแสดงให้เห็นว่าชานชานมีคำสั่งสอนเรื่องทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่วโดยผ่านเรื่องต่าง ๆ ที่คนดีถูกทำร้ายแล้วมีผู้ช่วยเหลือ เช่น นิทานเรื่องลูกชายผู้ใหญ่บ้านกับนางอาโช้วมิ่งและนิทานเรื่องมนุษย์แต่งงานกับชู่ หรือถ้าทำดีแล้วได้รับการยอมรับทำให้สัตว์สามารถกลายเป็นมนุษย์ได้ เช่น นิทานเรื่องกบกลายเป็นแม่ทัพและความไม่เท่ากันของความรวย เป็นต้น

3.4 นิทานศาสนา (Religious Tale)

นิทานศาสนา เป็นเรื่องเล่าเกี่ยวกับศาสนา เกี่ยวกับพระเจ้าปลอมตัวเป็นคนขอทานไปทดสอบความมีน้ำใจ เรื่องเล่าเกี่ยวกับพระพุทธเจ้าและพระสาวกซึ่งไม่มีในพระไตรปิฎกมีอยู่หลายเรื่อง นิทานดังกล่าวตามทัศนะของผู้เล่ามักถือว่าเป็นเรื่องจริง (ประคอง นิมมานเหมินท์ 2545 : 19)

นิทานพื้นบ้านของชนเผ่าชานชานที่เล่าถึงศาสนา ส่วนใหญ่เป็นนิทานที่เกี่ยวกับศาสนาตองปา ศาสนาพุทธ และเรื่องเกี่ยวกับเทพเจ้าต่าง ๆ เช่น เทพเจ้าชู่ เทพเจ้าประตุ และเทพเจ้าเตาไฟ ตัวละครใน

นิทานพื้นบ้านประเภทศาสนาของชนเผ่าชานี ส่วนใหญ่มีฐานะเป็นผู้นำของศาสนาและได้รับความเคารพจากชาวชานี เช่น ผู้นำศาสนาตองปาที่ชื่อกินปาหือโหล พระเจ้ากามาปา และพระพุทธรูปเจ้าเจียเยี่ย เป็นต้น เนื้อหาของนิทานเป็นเรื่องเล่าเกี่ยวกับผู้นำศาสนาช่วยชาวบ้านในเรื่องต่าง ๆ เช่น ช่วยชาวบ้านชานีขอฝนและช่วยชาวบ้านปราบยักษ์ เป็นต้น นอกจากนี้แล้ว ยังมีเนื้อหาเกี่ยวกับการเผยแพร่ศาสนา เช่น วัดซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของศาสนสถานด้วย ได้แก่ สร้างวัดยูฟิง นอกจากนี้แล้ว การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างศาสนาตองปากับศาสนาพุทธเป็นเรื่องที่สำคัญของชาวชานี สามารถได้รู้ศาสนาตองปาเป็นศาสนาที่ยอมรับและไม่มี ความขัดแย้งกับศาสนาอื่น นิทานที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับศาสนาพุทธจะมีลักษณะเล่าเรื่องของเทพเจ้าที่เกี่ยวข้องกับศาสนาพุทธหรือความเป็นมาของพระพุทธรูป ได้แก่ เจ้าแม่กวนอิมหรือพระพุทธรูปที่ปรากฏในภูเขาเหล่าจุน เป็นต้น

3.4.1 นิทานเกี่ยวกับศาสนาตองปากับศาสนาพุทธ

นิทานที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับศาสนาตองปากับศาสนาพุทธ เล่าเรื่องเกี่ยวกับผู้นำของศาสนาตองปาช่วยเหลือชาวบ้านชนเผ่าชานี หรือเล่าเรื่องที่เกิดขึ้นระหว่างศาสนาตองปากับศาสนาพุทธ เช่น การแข่งขันระหว่างผู้นำของศาสนาตองปากับศาสนาพุทธ นิทานที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับศาสนาพุทธ จะมีลักษณะเล่าเรื่องของเทพเจ้าที่เกี่ยวข้องกับศาสนาพุทธหรือความเป็นมาของพระพุทธรูป ได้แก่ เจ้าแม่กวนอิมหรือพระพุทธรูปที่ปรากฏในภูเขาเหล่าจุน เป็นต้น มีทั้งหมด 7 เรื่อง ได้แก่

1. นิทานเรื่องการแข่งขันระหว่างสินโหลกับกุจี (什罗和古基比法

shénluóhégujibianfa)

นิทานเรื่องนี้กล่าวว่า แต่ก่อนนานมาแล้ว แม่ของประธานสงฆ์ของศาสนาตองปานายสินโหล ตั้งท้องสามปีสามเดือนและสุดท้ายออกจากครรภ์ของแม่เขา เมื่อเขาคลอดออกมาพ่อก็ซ่อนเขาไว้ในบ้าน แต่ยังถูกผีและปีศาจลักพาตัวไปฆ่า แต่พวกผีดื่มตัวสินโหลสามวันสามคืนแล้วยังฆ่าเขาไม่ได้จึงวิ่งหนีเข้าไปในป่า นายสินโหลโตขึ้นกลายเป็นผู้ใหญ่แล้ว วันหนึ่ง มีทะเลลามาะรูปหนึ่งชื่อกุจีมาถึงบ้านของสินโหลและบอกว่าจะแข่งขันกับเขาว่าใครเก่งกว่า พวกเขาเอามือไปต้มในน้ำมันร้อน แต่สองคนก็ไม่ได้รับบาดเจ็บแม้เพียงนิดเดียว พวกเขาจึงคิดจะแข่งขันใครจะไปถึงบ้านของเทพเจ้าพระอาทิตย์ก่อน สุดท้ายกุจีเร็วกว่า พวกเขาไปถามเทพเจ้าพระอาทิตย์ ใครเก่งกว่า เทพเจ้าพระอาทิตย์บอกว่าสองคนสามารถไปถึงบ้านเขาได้ แสดงว่าเก่งทั้งคู่ สุดท้าย เทพเจ้าพระอาทิตย์ส่งกระบอกที่รูปเหมือนพระจันทร์ให้กุจี ส่งระฆังที่เหมือนพระอาทิตย์ให้สินโหล นี่คือความเป็นมาของสัญลักษณ์ประจำวันของทะเลลามาะและตองปา แต่กุจียังคิดว่าตนเองเก่งกว่าสินโหล วันหนึ่ง กุจีกำลังสวดมนต์อยู่ สินโหลมาหาเขา กุจีแกล้งทำเป็นมองไม่เห็นสินโหล ทำให้สินโหลโกรธมาก จึงใช้ความสามารถของตนเองเรียกลมมาทำให้พระคัมภีร์ปลิวไปรอบ ๆ ไม่รู้ลำดับหน้าไหนหน้าแรก หน้าสุดท้าย กุจีไม่มีวิธีแก้ จึงไปหาสินโหล สินโหลจึงช่วยกุจีเก็บให้เหมือนเดิม เพื่อแสดงความขอบคุณ กุจีเอากางเกงของตนเองให้กับสินโหล นี่คือการทำไมทะเลลามาะไม่ใส่กางเกงและตองปาใส่กางเกง นอกจากนี้แล้วกุจียังตัด

แขนเสื้อสองข้างออกให้กับสินโหล จากนั้นมา เสื้อของตองปาจึงสีไม่เหมือนกัน สุดท้าย กูจิกกลายเป็นพระภิกษุของศาสนาหล่ามา ส่วนสินโหลก็กลายเป็นประธานสงฆ์ของศาสนาตองปา

นิทานพื้นบ้านเรื่องนี้ มีเนื้อหาเกี่ยวกับการต่อสู้ระหว่างผู้นำของศาสนาตองปากับศาสนาละมอะธิบายถึงความเป็นมาของประธานสงฆ์ของศาสนาตองปา และอธิบายความเป็นมาของทำไมละมอะไม่ใส่กางเกงและตองปาใส่กางเกง นอกจากนี้แล้ว ยังอธิบายทำไมเสื้อของตองปาสีไม่เหมือนกัน จากเรื่องนี้สามารถแสดงว่าศาสนาละมอะกับศาสนาตองปามีความสัมพันธ์สนิทกัน ความเป็นประธานสงฆ์ของศาสนาตองปาต้องมีความสามารถพิเศษแตกต่างจากคนทั่วไป แสดงให้เห็นว่าผู้ที่ผู้นำของศาสนาต้องเป็นผู้ที่มีความสามารถพิเศษ สามารถได้รู้ว่าศาสนาเป็นเรื่องที่ศักดิ์สิทธิ์สำหรับชาวน่าซี นอกจากนี้แล้วยังปรากฏเทพเจ้าดวงอาทิตย์แสดงว่าชาวน่าซีมีความเชื่อเรื่องเทพเจ้า ให้ความสำคัญกับดวงอาทิตย์ นิทานพื้นบ้านเรื่องนี้จึงเป็นนิทานพื้นบ้านประเภทศาสนา

2. นิทานเรื่องอาหมิงหยู่ลือ (东巴教主阿明于勒 dongbajiaozhuamingyule)

นิทานเรื่องนี้กล่าวว่า อาหมิงหยู่ลือ เป็นประธานสงฆ์ของศาสนาตองปา มีอยู่ปีหนึ่งเมื่อถึงเจียงประสภภัยแห่ง ภูเขาหิมะมังกรหยกเกิดไฟไหม้ อากาศร้อนมากจนปากของกบแห้งเหี่ยวทางของงูก็หายไป ดินแตกแขนง ชาวบ้านไม่สามารถทำงานได้ ฝนไม่ตก ชาวบ้านไปหาอาหมิงหยู่ลือให้เขาช่วยชาวบ้านจัดพิธีบูชาเทพเจ้าชู่เพื่อขอฝน ต่อมาไม่นานฝนก็ตก เพื่อขอบคุณนายอาหมิงหยู่ลือจึงเรียกภูเขาที่อยู่บ้านเกิดของนายอาหมิงลือว่าภูเขาอาหมิงหยู่ลือ อาหมิงหยู่ลือขอฝนเสร็จแล้วจึงออกจากหมู่บ้านไปเรียนพระคัมภีร์ที่ลาซ่า แต่พระภิกษุของลาซ่าไม่ยอมสอนอะไรให้กับเขา แคให้อาหมิงหยู่ลือเลี้ยงม้าทุกวัน ให้เขากินอาหารที่คนอื่นกินเหลือ อาหมิงหยู่ลือเจอเรื่องนี้แล้ว ไม่บ่นอะไรเขาอดทนตลอด แต่วันหนึ่งเขาแอบขโมยพระคัมภีร์กลับบ้าน อาจารย์เห็นพระคัมภีร์ถูกขโมยแล้วจึงขี่ม้าไปติดตามแต่ม้าไม่ยอมขึ้นสะพาน อาหมิงหยู่ลือจึงเอาพระคัมภีร์ที่ขโมยมากลับบ้านและเผยแพร่ให้คนอื่น

นิทานเรื่องนี้ อธิบายถึงประธานสงฆ์ของศาสนาตองปานายอาหมิงหยู่ลือทำเรื่องที่ดีให้กับชาวบ้านทั่วไป จากนิทานเรื่องนี้ได้รู้กำเนิดของศาสนาตองปาว่าเป็นศาสนาที่สืบทอดหรือมีความเกี่ยวข้องกับศาสนาลาซ่า ส่วนผู้นำศาสนาตองปามีความสามารถที่มีอิทธิฤทธิ์ จนเป็นที่ยอมรับนับถือของคนทั่วไป นอกจากนี้แล้ว ยังแสดงให้เห็นความสัมพันธ์ระหว่างศาสนาตองปากับธรรมชาติ ชาวน่าซีมีความเชื่อเกี่ยวกับเทพล้วนเป็นเทพในธรรมชาติ ดังนั้น นิทานพื้นบ้านเรื่องนี้ได้มีเนื้อหาเกี่ยวกับศาสนาตองปาจึงเป็นนิทานพื้นบ้านประเภทศาสนา

3. นิทานเรื่องเจียเย่กับอาหมิงหยู่ลือ (迦叶和阿明于勒 jiyèhèamingyule)

นิทานเรื่องนี้กล่าวว่า ในสมัยก่อน พอถึงเดือนเจ็ดกับเดือนแปด ในภูเขาหวินปิมปีศาจ พวกมันใช้พลังทำให้โลกมนุษย์มีลูกเห็บเกิดขึ้น ทำให้พืชผลของชาวบ้านเสียหาย วันหนึ่ง ตองปาเดินป่าอาหมิงหยู่ลือเอาเสาเข็มไม้และระฆังปราบปีศาจมาถึงยอดเขาและเห็นคว้นเป็นรูปดอกบัวออกจากบ้านเล็ก ๆ หลังหนึ่งจึงได้เข้าไปในบ้านและได้เจอพระเจียเย่ พวกเขาสองคนได้คุยเรื่องสั่งสอนมนุษย์

เจียเยี่ยฟังความคิดของอาหมิงหยูลือแล้วยอมรับ จึงเอากุญแจที่สำคัญสำหรับเปิดประตูของพระพุทธเจ้ารุ่นใหม่ให้กับอาหมิงหยูลือ

นิทานเรื่องนี้ มีเนื้อหาเกี่ยวกับอธิบายเรื่องราวที่เกิดขึ้นระหว่างผู้นำศาสนาตองปากับพระเจียเยี่ยของศาสนาพุทธ จากเรื่องนี้ได้รู้ความสัมพันธ์ระหว่างสองศาสนานี้ ทำให้เห็นความคิดของชนเผ่าหน้าซีได้ว่า ยอมรับนับถือ ไม่ได้ขัดแย้งระหว่างศาสนา พระเจียเยี่ยส่งกุญแจที่สำคัญให้กับผู้นำของศาสนาตองปา แสดงให้เห็นการประนีประนอมและการยอมรับนับถือ เนื่องจากนิทานเรื่องเล่าเรื่องเกี่ยวกับศาสนา ดังนั้น นิทานเรื่องนี้จึงเป็นนิทานประเภทศาสนา

4. นิทานเรื่องกามาปา (噶玛巴的传说 gamabadechuánshuo)

นิทานเรื่องนี้กล่าวว่า กามาปาเป็นผู้นำศาสนาพุทธของทิเบต เพื่อให้ชาวบ้านทิเบตได้อยู่เย็นเป็นสุข เขาจึงจับยักษ์ต่าง ๆ ที่ทำร้ายชาวบ้านมาคุมขังอยู่ในคุกที่มีน้ำ ยักษ์ในคุกนี้ร้องไห้ทุกเช้า พอถึงตอนเย็นกลับหัวเราะ เหตุที่เป็นเช่นนี้ เพราะตอนเช้ากามาปาจะกลายเป็นหนุ่ม ยักษ์เห็นกามาปายังหนุ่มอยู่คิดว่าเขาจะยังไม่ตายง่าย ๆ จึงกลัวร้องไห้ ส่วนตอนเย็นกามาปากลายเป็นคนชรา ยักษ์เห็นแบบนี้คิดว่ากามาปาใกล้จะตายจึงดีใจหัวเราะ วันหนึ่ง มียักษ์สองตัวหนีออกจากคุกไป กามาปารู้ว่าพวกเขาหนีไปทางใต้จึงกลัวยักษ์สองตัวนี้ทำร้ายชาวบ้านจึงวิ่งตามไป กามาปามาถึงหมู่บ้านซอซู่หวู่ได้จับยักษ์และเอาหม้อใหญ่สองใบมาทำเป็นคุกเพื่อคุมขังยักษ์ที่จับมาและฝังไว้ใต้ดิน ชาวบ้านสร้างวัดแห่งหนึ่งบนที่ฝังยักษ์เพื่อให้ยักษ์สองตัวนี้อยู่ใต้ดินตลอดไป

นิทานเรื่องนี้มีเนื้อหาเกี่ยวกับผู้นำศาสนาพุทธของทิเบตที่ชื่อกามาปาช่วยชาวบ้านจับยักษ์ ในระหว่างทางจับยักษ์ได้เดินทางมาถึงเมืองลี่เจียง และชาวบ้านสร้างวัดเพื่อขังยักษ์ จากเนื้อหาแสดงให้เห็นว่าสำหรับชาวบ้านธรรมดาศาสนาเป็นสิ่งที่น่าเชื่อถือ เป็นสิ่งที่พึ่งพาได้ วัดเป็นสถานที่ที่ศักดิ์สิทธิ์ นิทานเรื่องนี้มีเนื้อหาเกี่ยวกับศาสนา ดังนั้น นิทานเรื่องนี้จึงเป็นนิทานศาสนา

5. นิทานเรื่องพระพุทธรูปในภูเขาเหล่าจุน (老君山大佛的故事 laojunshandafódegushi)

นิทานเรื่องนี้กล่าวว่า แต่ก่อนนานมาแล้ว เจ้าแม่กวนอิมเดินทางจากภูเขาผู้โกลไปทางทิศตะวันตกเพื่อค้นหาพระคัมภีร์ เมื่อถึงภูเขาเหล่าจุน เขาเห็นมีบ่อมังกร 99 แห่งอยู่ในภูเขานี้ ปลาทรายในบ่อมังกรได้เห็นเทพเจ้ากวนอิมและอยากขโมยพระคัมภีร์ของเทพเจ้ากวนอิม มันรู้ว่ากวนอิมเป็นเทพเจ้าที่ใจดีมาก มันจึงแปลงเป็นนกตัวหนึ่งไปจับปลาสีแดงตัวหนึ่ง กวนอิมเห็นแบบนี้จึงไล่กตัวนั้นไป และช่วยชีวิตของปลาสีแดงตัวนั้น ทันใดนั้น กวนอิมเห็นพระคัมภีร์ของตนหายไป ปลาตัวสีแดงตัวนั้นก็หายไปด้วย ขณะเดียวกัน ลมสองสายก็พัดมา และจับกวนอิมติดบนหน้าผา ปลาตัวสีแดงเอาพระคัมภีร์เข้าไปแม่น้ำจินซาหนี่ไป พระพุทธเจ้าพระศากยมุนีรู้ว่ากวนอิมตกอยู่ในอันตราย เขาจึงให้พลังวิเศษแก่ไก่ในภูเขาเหล่าจุน ไก่สองตัวนี้เปิดตาและขึ้นเสียงดัง ปลาตัวสีแดงนั้นได้ยินเสียงของไก่จึงวางพระคัมภีร์ไว้และวิ่งหนีออกไป หลังจากที่กวนอิมได้รับความช่วยเหลือแล้ว เขาจึงเอารูปปั้น

ของตนเองไว้ที่หน้าผา เพื่อแสดงความขอบคุณไก่อสองตัวนั้นและเพื่อให้อยู่เป็นเพื่อนกับไก่อหินทั้งสอง จากนั้นมา หน้าผาที่มีรูปของกวนอิมจึงเรียกว่า พระพุทธรูปกวนอิม

นิทานเรื่องนี้ มีเนื้อหาเกี่ยวกับเทพเจ้ากวนอิม โดยอธิบายเรื่องของเทพเจ้ากวนอิม ช่วยชีวิตของปลาเล็กตัวหนึ่งแต่ถูกหลอก สุดท้ายได้ความช่วยเหลือจากพระพุทธรเจ้า ลักษณะเด่นของนิทานเรื่องนี้คือปลาทรายสามารถเปลี่ยนร่างกายเป็นสัตว์อื่นได้และมีพลังพิเศษด้วย ไก่ทองสามารถช่วยชีวิตของเจ้าแม่กวนอิมได้ นิทานเรื่องนี้เป็นนิทานศาสนาที่เกี่ยวกับการเผยแพร่ศาสนาผ่านชาม่าชี่ พระโพธิสัตว์กวนอิมเป็นหนึ่งในศาสนาพุทธ และผู้ช่วยเหลือก็คือพระพุทธรเจ้า ดังนั้นจึงเป็นการเผยแพร่ศาสนาพุทธผ่านชาม่าชี่ แสดงให้เห็นว่าชาม่าชี่ก็มีการนับถือศาสนาพุทธ นอกจากนี้แล้ว เจ้าแม่กวนอิมคือ ผู้โปรดสัตว์มีความเมตตา เมื่อทำความดีมีเมตตาจึงได้รับการช่วยเหลือตอบแทน ดังนั้น นิทานเรื่องนี้จึงเป็นนิทานศาสนา

6. นิทานเรื่องวัดยูฟิง (玉峰喇嘛寺的传说 yufenglamasi)

นิทานเรื่องนี้กล่าวว่า นายต่วนยูฟิงเป็นผู้ที่สร้างวัด เขาเป็นพระธรรมดาราบุหนึ่งของวัดฝูก่อ เป็นผู้ที่ไม่ยอมแพ้ ส่วนนายซ่งชู่เป็นผู้ที่มีนิสัยไม่ชอบฟังความคิดเห็นของคนอื่น ดังนั้น สองคนนี้จะอยู่ด้วยกันไม่ได้ นายต่วนยูฟิงจึงออกจากวัดฝูก่อไปสร้างวัดใหม่ของตนเอง เขาไปเก็บเงินหลายที่ และได้เลือกสถานที่สร้างวัด เขาเอาดินเหนียวของสถานที่ที่เขาจะสร้างวัดใหม่ไปให้พระเจ้ากามาปาดู กามาปาดูแล้วบอกว่าสถานที่นั้นไม่เหมาะกับสร้างวัด ควรเลือกสถานที่ที่อยู่ตรงข้ามกับวัดฝูก่อดีกว่า แต่ต่วนยูฟิงเห็นสถานที่กามาปาเลือกให้ต่ำกว่าวัดฝูก่อเขาจึงไม่ยอมรับคำพูดของกามาปา วัดใหม่ถูกสร้างขึ้นมา แต่มีเรื่องแปลก ๆ คือ พระอยู่ในวัดได้ไม่เกิน 10 รูป ถ้าเกินจึงจะมีคนป่วยหรือตาย อีกไม่นาน ต่วนยูฟิงเสียชีวิตไป ผู้นำพระรูปใหม่ในวัดนี้ไปเรียนความรู้เกี่ยวกับศาสนาที่วัดทิเบตแล้ว วันหนึ่งได้เจอหล่ามะชาม่าชี่ที่มาจากเมืองลี่เจียง และได้รู้ว่าพวกเขาจะไปแสดงธรรม ผู้นำพระรูปนี้จึงบอกกามาปาว่าเขาจะไปด้วย แต่กามาปาบอกว่าการเดินทางครั้งนี้อันตรายมากจึงไม่ยอมให้ไป แต่เขาไม่ฟังจึงเดินตามหล่ามะไป สุดท้าย ผู้นำพระรูปนี้เจอภัยธรรมชาติเสียชีวิตไป จากนั้น วัดยูฟิงจึงไม่มีผู้นำพระ

นิทานเรื่องนี้มีเนื้อหาอธิบายเกี่ยวกับความเป็นมาของวัดยูฟิง โดยแนะนำนายต่วนยูฟิงออกจากวัดฝูก่อไปสร้างวัดเองและให้เทพเจ้าเลือกสถานที่ที่ดีให้ แต่เนื่องจากไม่ทำตามคำเตือนจึงทำให้วัดยูฟิงไม่มีชื่อเสียงเหมือนวัดอื่น สามารถสะท้อนให้เห็นว่ากลุ่มชาม่าชี่มีความเชื่อในการเลือกสถานที่โดยเฉพาะสถานที่ของการสร้างวัด นอกจากนี้แล้วยังสะท้อนให้เห็นว่าการเผยแพร่พระพุทธศาสนาในกลุ่มชาม่าชี่ ซึ่งศาสนาพุทธนิยมสร้างความสัมพันธ์กับศาสนาอื่น ๆ ดังนั้น นิทานเรื่องนี้จึงเป็นนิทานประเภทศาสนา

7. นิทานเรื่องดินปาหซินโหลปราบผี (丁巴什罗镇压旦鬼的故事)

dinbashénluózhènyaguidegùshi)

นิทานเรื่องนี้กล่าวว่า ในสมัยก่อน นายลืออินโร้กับน้องสาวรักกัน เรื่องนี้ทำให้เทพเจ้าท้องฟ้าโกรธมาก จึงใช้พลังพิเศษทำให้โลกมนุษย์น้ำท่วม น้ำท่วมทำให้มนุษย์ตายไปเป็นจำนวนมากแต่ด้วยความช่วยเหลือของกบ ทำให้ลืออินโร้ยังมีชีวิตอยู่ วันหนึ่ง เทพเจ้าท้องฟ้าเห็นลืออินโร้ยังมีชีวิตอยู่จึงปล่อยผีที่ชื่อตันสามตัวมาจับนายลืออินโร้ แต่ผีตันสามตัวนี้ฟังมาถึงโลกมนุษย์ จึงแอบปรึกษาว่าปล่อยสัตว์ที่ผีตันเลี้ยงมากินหญ้าบนโลกมนุษย์ให้หมดและไล่มนุษย์ออกจากบ้านของตนเอง ก่อนเมฆได้ยินเรื่องนี้จึงให้ลมแอบเอาเรื่องนี้ไปเล่าให้ตองปาตินปาหซินโหลฟัง ตองปาตินปาหซินโหลฟังแล้วสงสารมนุษย์จึงใช้มีดที่มีพลังวิเศษไปปราบผีตันสามตัวนั้น มนุษย์จึงได้ใช้ชีวิตอยู่ต่อไป

นิทานเรื่องนี้ มีเนื้อหาเกี่ยวกับเทพเจ้าลงโทษมนุษย์จึงปล่อยผีไปลงโทษแต่เทพเจ้าทำไม่สำเร็จเพราะสุดท้ายผู้นำศาสนาตองปาที่ชื่อดินปาหซินโหลช่วยเหลือมนุษย์ จากนิทานเรื่องนี้ยังได้รู้ว่าชาวนำซีมีความเชื่อเรื่องเทพเจ้า ผี และศาสนาตองปา เทพเจ้ามีหน้าที่ลงโทษมนุษย์ในเวลาทำผิด ผีทำให้เกิดความเดือดร้อน แต่มีศาสนาที่ช่วยให้มนุษย์อยู่ได้มีความสุข นิทานเรื่องนี้มีตัวละครเป็นบุคคลสำคัญในศาสนาจึงเป็นนิทานศาสนา

3.4.2 นิทานเกี่ยวกับเทพเจ้า

นิทานพื้นบ้านของชนเผ่านำซีที่ผู้วิจัยเลือกมาศึกษามีลักษณะเล่าเรื่องเกี่ยวกับเทพเจ้าต่าง ๆ ของชนเผ่านำซี เช่น เทพเจ้าชู่ เทพเจ้าเตาไฟ เทพเจ้าประตุ เป็นต้น เทพเจ้าต่าง ๆ เป็นเทพเจ้าที่ชาวนำซีนับถือโดยเฉพาะ เทพเจ้าชู่มีบทบาทสำคัญในชีวิตของชาวนำซี นิทานที่เกี่ยวกับเทพเจ้าชู่ของชาวนำซี จะมีเนื้อหาส่วนใหญ่เล่าเรื่องเกี่ยวกับเทพเจ้าทดสอบ ลองใจมนุษย์และลงโทษมนุษย์ ทำให้เห็นชาวนำซีให้ความสำคัญกับเทพเจ้าชู่ นิทานเกี่ยวกับเทพเจ้ามีทั้งหมด 7 เรื่อง ได้แก่

1. นิทานเรื่องของเทพเจ้าชู่ (术神灵的传说 shùshénlíngdechuánshuo)

นิทานเรื่องนี้กล่าวว่า ในบ้านของเศรษฐีคนหนึ่งบูชาเทพเจ้าฟู่ชู่ แต่เศรษฐีคนนี้นิสัยไม่ค่อยดี ดังนั้น นิสัยของเทพเจ้าที่เขาบูชาจึงไม่ค่อยดี เมื่อก่อน เทพเจ้าฟู่ชู่อวยพรให้บ้านนี้ สัตว์ที่เศรษฐีเลี้ยงไม่ว่าจะเป็นแพะหรือวัวก็ได้เกิดลูกสองตัว บางครั้งพิษของเพื่อนบ้านถูกทำลายได้รับความเสียหายจากภัยพิบัติ แต่ของเศรษฐีคนนี้ไม่ได้รับความเสียหายอะไร บ้านนี้จึงค่อย ๆ รวยขึ้นเจ้าของบ้านกลายเป็นคนรวยจึงเริ่มสร้างบ้าน แต่น้ำเสียที่ใช้ในชีวิตประจำวันของบ้านนี้ไหลเข้าไปที่อยู่ของเทพเจ้าฟู่ชู่ ทำให้เทพเจ้าฟู่ชู่โกรธ เขาจึงลงโทษบ้านนี้ ทำให้มีเรื่องที่ไม่ดีต่าง ๆ เกิดขึ้นมา สิ่งที่ไม่ดีเกิดขึ้นตลอดทำให้เจ้าของบ้านนี้กลัว เขาจึงรีบย้ายบ้านและทำความสะอาดให้เทพเจ้าฟู่ชู่ ตั้งแต่นั้นเทพเจ้าก็กลับมาอวยพรให้กับบ้านเขาอีกครั้งหนึ่ง บ้านนี้จึงค่อย ๆ รวยอีก ในสังคมชนเผ่านำซี มีประเพณีว่าห้ามทำสิ่งที่ไม่สะอาด ไม่ดี

นิทานเรื่องนี้ มีเนื้อหาเกี่ยวเทพเจ้าชู่ของชาวน่าซี เทพเจ้าชู่ช่วยพรให้บ้านที่เขาอยู่ดูแลรักษาครอบครัวนี้ แต่ถ้าคนในครอบครัวไม่เคารพเขา เขาจึงลงโทษ สามารถสะท้อนให้เห็นว่าชาวน่าซีมีความคิดว่าการแสดงความเคารพสามารถเลื่อนฐานะได้ นิทานเรื่องเล่าถึงตัวละครเป็นเทพเจ้าช่วยเหลือชาวบ้านและลงโทษชาวบ้าน นิทานพื้นบ้านเรื่องนี้มีเนื้อหาเกี่ยวกับชาวน่าซีมีความเชื่อเรื่องเทพเจ้า จึงเป็นนิทานศาสนา

2. นิทานเรื่องเทพเจ้าเหมือนเจ้าของบ้าน (术神灵像主人的故事)

shùshénlíngxiàngzhǔréndegùshi

นิทานเรื่องนี้กล่าวว่า กาลครั้งหนึ่งนานมาแล้ว หมู่บ้านเหมยชวานมีครอบครัวของตระกูลหมู่บ้านเทพเจ้าชู่ ในวันที่สิบห้าของทุกเดือน ครอบครัวนี้ทำพิธีต่าง ๆ ให้เทพเจ้า การบูชาทำให้เทพเจ้าชู่ดีใจมาก วันหนึ่งเทพเจ้าของครอบครัวนี้กลายร่างเป็นงูตัวเล็ก ๆ จากท่อน้ำที่เข้ามาในบ้าน เพื่อดูสถานการณ์ของครอบครัวนี้ ทันใดนั้น งูตัวนี้เจอไก่ตัวหนึ่ง ไก่มองเห็นงูนี้จึงรีบขันออกมาเสียงดัง เจ้าของบ้านได้ยินเสียงไก่ขันจึงออกมาดู และเห็นว่าเป็นงูตัวเล็ก ๆ ตัวหนึ่ง เขาจึงเข้าใจว่านี่คือเทพเจ้าชู่มาบ้านของเขาแล้ว เขาจึงรีบเอาเตาซีไถ้มาใส่ในกระเบื้อง และเอางูตัวนี้วางในกระเบื้องนี้ ส่งเทพเจ้าออกจากบ้านของเขา แต่ด้วยความประมาท เต่าซีไถ้ของเขายังไม่หายร้อน งูตัวเล็ก ๆ ตัวนั้นจึงถูกความร้อนลวก จากนั้นมา ลูกหลานของครอบครัวนี้จะมีลูกคนหนึ่งเป็นคนพิการ

นิทานเรื่องนี้มีเนื้อหาอธิบายว่าเทพเจ้ากลายร่างเป็นสัตว์ไปบ้านของมนุษย์ ในนิทานเรื่องนี้มีเนื้อหาเล่าถึงเทพเจ้าชู่กลายร่างกายเป็นงูและไปถึงบ้านของชาวน่าซี มีลักษณะที่เล่าถึงตัวละครแปลงร่าง นอกจากนี้แล้ว ในนิทานเรื่องนี้ยังแสดงว่าชนเผ่าน่าซีมีความเชื่อเทพเจ้าเหมือนสมาชิกของครอบครัว เทพเจ้าเป็นอย่างไร สมาชิกครอบครัวจะได้รับอิทธิพลจากเทพเจ้าเช่นนั้น และยังแสดงให้เห็นว่าเทพเจ้าชู่เป็นที่เคารพของกลุ่มชนเผ่าน่าซี ดังนั้น นิทานเรื่องนี้จึงเป็นนิทานศาสนา

3. นิทานเรื่องเทพเจ้าชู่ลงโทษมนุษย์ (术神灵作祟的故事 *shùshénlíngzuòsuìdegùshi*)

นิทานเรื่องนี้กล่าวว่า ในสมัยก่อนในหมู่บ้านแห่งหนึ่ง วันหนึ่ง มีแมวตายอยู่ในบ่อน้ำที่ชาวบ้านใช้กิน ชาวบ้านเห็นแบบนี้จึงไม่ใช้บ่อนี้แล้วและไม่เก็บศพของแมวตัวนี้ออกจากบ่อ จนกระทั่งน้ำในบ่อนี้หมดไปและเหลือแต่กระดูกของแมว ขณะเดียวกันสัตว์เลี้ยงของชาวบ้านค่อย ๆ ป่วยและมีควันเกิดในบ้านทำให้ชาวบ้านนอนไม่หลับ มีอยู่คืนหนึ่ง ผู้ใหญ่บ้านได้ฝันเห็นงูตัวหนึ่งกำลังเผาบ้านของเขา และวันหนึ่งบ้านของเขาได้เกิดไฟไหม้จริง ๆ เขาเห็นงูที่เขาฝันกำลังเผาบ้านของเขา ไม่นานบ้านของเขาถูกเผาไปหมดและได้เห็นศพของแมวตัวหนึ่ง เขาจึงเข้าใจว่านี่คือเทพเจ้ากำลังลงโทษเขา ตั้งแต่นั้นมา แหล่งน้ำของชาวน่าซีจึงมีข้อห้ามทิ้งศพของสัตว์

จากนิทานเรื่องนี้มีเนื้อหาเกี่ยวกับชาวบ้านทำให้ที่อยู่ของเทพเจ้าสกปรกจึงทำให้เทพเจ้าโกรธและลงโทษชาวบ้าน จากนิทานเรื่องนี้แสดงว่าชีวิตของชาวน่าซีสัมพันธ์กับเทพเจ้า เทพเจ้าชู่

เป็นสิ่งศักดิ์สิทธิ์ของชาวน่าซี เป็นเทพที่ชาวน่าซีเคารพและนับถือ นิทานเรื่องนี้มีเนื้อหาเกี่ยวกับเทพเจ้ากับมนุษย์ นิทานเรื่องนี้จึงเป็นนิทานศาสนา

4. นิทานเรื่องเทพเจ้าถูกหลอกหลวง (术王受骗的故事 shùwángshòupiàndegùshi)

นิทานเรื่องนี้กล่าวว่า เทพเจ้าชู่อาศัยอยู่ในถ้ำเหมยหชวน ในบริเวณของถ้ำนี้มีครอบครัวหนึ่ง เจ้าของบ้านชื่ออาซิง เทพเจ้าชู่กับอาซิงเป็นเพื่อนบ้าน ดังนั้น บ้านของอาซิงได้รับคำอวยพรจากเทพเจ้า มีของกิน มีของใช้ เมื่อเวลาผ่านไป อาซิงเกิดความคิดที่ไม่ดี เขาอยากได้ความมั่งคั่งของเทพเจ้าชู่ เขาจึงเอาสิ่งของไปบูชาเทพเจ้าชู่และบอกด้วยว่าลูกชายจะแต่งงานอยากขอยืมขามทอง แก้วหยกไปจัดงานเลี้ยงของลูกชายแต่พอได้ขามทองและแก้วหยกของเทพเจ้าชู่แล้ว อาซิงทำท่าเหมือนไม่มีเรื่องนี้เคยเกิดขึ้น เทพเจ้ารออาซิงมาคืนสิ่งของแต่เวลาผ่านไปหลายวันยังไม่เห็นเขา เทพเจ้าจึงเข้าใจว่าอาซิงโกหก จากนั้นมา เทพเจ้าจึงลงโทษบ้านอาซิงทำให้บ้านอาซิงไม่มีของกินมีอยู่มาวันหนึ่งขามและแก้วที่วางที่ตู้กลายเป็นงูและกบ อาซิงจึงรู้ว่าเทพเจ้ามาลงโทษเขา จากนั้น อาซิงกลายเป็นคนยากจน

จากนิทานเรื่องนี้ มีเนื้อหาอธิบายเทพเจ้าชู่ให้ความช่วยเหลือกับชาวบ้านธรรมดา แต่ถ้าชาวบ้านไม่เคารพเทพเจ้าหรือโกหกเทพเจ้าจึงจะถูกเทพเจ้าลงโทษ สะท้อนให้เห็นว่าชาวน่าซีมีคำสั่งสอนว่าอย่าทำร้ายสิ่งที่มนุษย์นับถือ นิทานเรื่องนี้ได้เล่าเรื่องเทพเจ้าใช้พลังพิเศษลงโทษมนุษย์ ดังนั้น นิทานเรื่องนี้จึงเป็นนิทานศาสนา

5. นิทานเรื่องเทพเจ้าย้ายที่อยู่ (术王搬家的故事 shùwángbānjiādegùshi)

นิทานเรื่องนี้กล่าวว่า กาลครั้งหนึ่งนานมาแล้ว ในหมู่บ้านปาวฟูโล่ มีบ่อน้ำแห่งหนึ่ง และมีเทพเจ้าชู่อยู่ในบ่อนี้ เทพเจ้าองค์นี้ช่วยมนุษย์ให้อยู่เย็นเป็นสุข มนุษย์ที่มาอาบน้ำในบ่อนี้ ไม่ว่าจะเป็นโรคอะไร หรือเจ็บป่วยตรงไหนก็จะหายได้ ดังนั้น คนในหมู่บ้านนี้ เมื่อถึงฤดูร้อนจึงมาอาบน้ำที่บ่อนี้เมื่ออาบน้ำเสร็จแล้วจะเอาน้ำกลับบ้านให้สัตว์เลี้ยงกิน สัตว์กินแล้วค่อย ๆ แข็งแรง วันหนึ่งน้ำท่วมหมู่บ้าน มีศพของสัตว์เข้าไปในบ่อ แต่ไม่มีใครไปช่วยเก็บ ทำให้บ่อนี้เกิดกลิ่นเหม็น เทพเจ้าที่อยู่ในบ่อก็อดทนไม่ไหวเทพเจ้าชู่ป่วยแล้ว ชาวบ้านที่เดินผ่านบ่อไม่มีใครเอาศพของหมาออกและไม่มีใครสนใจเทพเจ้าชู่ เทพเจ้าชู่โกรธมากจึงย้ายที่อยู่ไปถึงหุบเหวเสีย จากนั้นมา ในหุบเหวเสียมมีบ่อน้ำร้อนแห่งหนึ่งสามารถให้ชาวบ้านเข้าอาบน้ำ แต่มีข้อห้ามว่า ใครอยากไปอาบน้ำแก้ป่วย ห้ามบอกว่าเป็นชาวบ้านของหมู่บ้านปาวฟูโล่ เพราะถ้าบอกแล้ว น้ำในบ่อจะไม่สามารถรักษาโรคให้หายได้

นิทานเรื่องนี้มีเนื้อหาอธิบายเรื่องราวของเทพเจ้าชู่ของชาวน่าซี จากเนื้อหาของนิทานเรื่องนี้ได้รู้ว่า ชาวน่าซีมีความเชื่อเรื่องเทพเจ้า โดยเฉพาะเทพเจ้าชู่ เทพเจ้าชู่สามารถช่วยเหลือและดูแลรักษาชาวบ้านได้ ถ้าใครไม่เคารพเทพเจ้า เทพเจ้าจะลงโทษ สามารถสะท้อนให้เห็นว่า เทพเจ้าชู่สำคัญมากสำหรับชาวบ้านน่าซีและเทพเจ้าเป็นส่วนหนึ่งของธรรมชาติชาวน่าซีจึงมีความคิดว่าควรเคารพธรรมชาติ นิทานเรื่องนี้มีเนื้อหาเกี่ยวกับอธิบายการเคารพเทพเจ้าของชาวน่าซี ดังนั้น นิทานเรื่องนี้จึงเป็นนิทานศาสนา

6. นิทานเรื่องเทพเจ้าประตู (门神来历的传说 menshenlailidechuanshuo)

นิทานเรื่องนี้กล่าวว่า ในสมัยก่อน มีพี่น้องสองคนชื่อลู่อ่าผู้กับชื่ออ่าจู่สองคนนี้รักกัน เรื่องนี้ทำให้เทพเจ้าโกรธ จึงทำให้โลกของมนุษย์เกิดน้ำท่วม สองคนนี้หนีไปในลำหนึ่ง เทพฟ้าเห็นพี่น้องสองคนนี้ไม่ถูกน้ำเสียชีวิตและเนื่องจากความฉลาดของสองคนนี้ ทำให้เทพฟ้าให้อากาศพวกเขาสองคนทำสองคนนี้ให้กลายเป็นเทพประตูของมนุษย์ สองคนนี้มีหน้าที่ช่วยดูแลความปลอดภัยของมนุษย์

นิทานเรื่องนี้มีเนื้อหาเกี่ยวกับเทพเจ้าลงโทษมนุษย์ มนุษย์ได้ผ่านเรื่องราวและอุปสรรคต่าง ๆ กลายเป็นเทพเจ้า จากนิทานเรื่องนี้สามารถสะท้อนให้เห็นว่าชาวนำซีมีความเชื่อเรื่องเทพเจ้าและเทพเจ้ามีฐานะสูงในกลุ่มชาวนำซี ดังนั้น นิทานเรื่องนี้จึงเป็นนิทานศาสนา

7. นิทานเรื่องเทพเจ้าเตาไฟ (火塘神灵的传说 huotangshenlingdechuanshuo)

นิทานเรื่องนี้กล่าวว่า ในสมัยก่อนมีพี่น้อง 10 คน ผู้ชาย 5 คน ผู้หญิง 5 คน พวกเขาใช้ชีวิตพึ่งพาซึ่งกันและกัน พี่น้อง 10 คนนี้ไม่มีของกิน จึงออกไปขอลาน พวกเขามาถึงหมู่บ้านหลูโง่ง เห็นชาวหลูโง่งกำลังจัดพิธีบูชาเทพเจ้าชู่ พี่ชายคนโตนั้นวันรู้ว่า ในปฏิทินจันทรคติวันนี้เป็นวันที่สิบสี่ เป็นวันบูชาเทพเจ้าชู่ พี่ชายคนโตพาน้องเข้าไปในฝูงชาวหลูโง่ง เห็นมีงูสองตัวอยู่บนต้นไม้ พวกเขาไหว้ขงตัวนี้ตามชาวหลูโง่ง งูตัวนี้เห็นพี่น้องสิบคนนี้น่าสงสารจึงลงมาจากต้นไม้และให้พี่น้องสิบคนนี้ขึ้นตัวของงูและบินไปถึงบ้านของเทพเจ้าชู่หวัง เทพเจ้าเห็นแล้วสงสารพวกเขาจึงให้พวกเขาอยู่บ้านของเขา เวลาผ่านไปสามปี พี่น้องสิบคนนี้โตขึ้น และได้ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เทพเจ้าเห็นแล้วดีใจมาก จึงให้พี่น้องสิบคนนี้เป็นเทพเจ้าเตาไฟของชาวนำซี

นิทานเรื่องนี้ มีเนื้อหาเกี่ยวกับเทพเจ้าชู่ช่วยเหลือพี่น้องชาวนำซีได้มีชีวิตที่สบาย เป็นนิทานที่อธิบายเทพเจ้าช่วยเหลือมนุษย์ นอกจากนี้แล้ว ยังสะท้อนให้เห็นว่าสำหรับชาวนำซีมีความหมายที่ดี และยังสะท้อนให้เห็นว่าสิ่งที่สำคัญที่สุดระหว่างพี่น้อง คือ ควรช่วยเหลือกันและกัน ไม่ว่าจะเจออะไรจึงจะได้ผ่านความยากลำบากได้ นิทานพื้นบ้านเรื่องนี้มีเนื้อหาเกี่ยวกับเทพเจ้าจึงเป็นนิทานศาสนา

สรุปได้ว่า นิทานประเภทศาสนาของชนเผ่านำซีจะมีเนื้อหาเกี่ยวกับการเล่าเรื่องต่าง ๆ เกี่ยวกับผู้นำของศาสนาต่าง ๆ ช่วยเหลือดูแลชาวบ้านธรรมดา สามารถได้รู้ความสำคัญของศาสนาที่มีต่อชาวบ้าน นอกจากนี้แล้ว ยังมีเรื่องที่เกิดขึ้นระหว่างศาสนาตองปากกับศาสนาอื่น ๆ เช่น ศาสนาพุทธ ศาสนาลามะ สามารถสะท้อนให้เห็นความสัมพันธ์ระหว่างศาสนาตองปากกับศาสนาพุทธ ศาสนาตองปากมีความสัมพันธ์สนิทกับศาสนาอื่น แสดงว่าศาสนาตองปากมีลักษณะไม่มีความขัดแย้งกับศาสนาอื่น ๆ ส่วนนิทานเกี่ยวกับเทพเจ้าจะเป็นเรื่องของชาวนำซินับถือเทพเจ้าต่าง ๆ เช่น เทพเจ้าชู่ เทพเจ้าเตาไฟ เป็นต้น เล่าเรื่องเทพเจ้าดูแลรักษาชาวบ้านและลงโทษชาวบ้าน แสดงให้เห็นความสำคัญของเทพเจ้าที่มีต่อชาวนำซี

3.5 นิทานประจำถิ่น (sage)

นิทานประจำถิ่นเป็นเรื่องเล่าที่มีขนาดความยาวไม่แน่นอน บางเรื่องสั้น บางเรื่องจะยาว เป็นนิทานเกี่ยวกับความเป็นมาของบุคคลและสถานที่ในท้องถิ่นหรือความเป็นมาของสิ่งที่มีอยู่ในท้องถิ่น เช่น ภูเขา แม่น้ำ เกาะ หิน เป็นต้น นอกจากนี้แล้วยังประกอบด้วยสิ่งที่มีมนุษย์สร้างขึ้นเกี่ยวกับศาสนา เช่น เจดีย์ พระพุทธรูป พระพุทธบาท เป็นต้น มีลักษณะจะเชื่อว่าเคยเกิดขึ้นจริงในสถานที่ใดสถานที่หนึ่ง บอกชื่อตัวละครและสถานที่ชัดเจน อาจเป็นเรื่องราวของบุคคลในประวัติศาสตร์ของบ้านเมือง โดยตัวละคร อาจจะเป็นมนุษย์ เทวดา สัตว์ หรือผีบางนางไม้ (ประคอง นิมมานเหมินท์ 2545 : 10)

นิทานประเภทประจำถิ่นของชนเผ่าช่ามีลักษณะเล่าความเป็นมาของสถานที่ต่าง ๆ ในเมืองลี้เจียง ได้แก่ สถานที่ท่องเที่ยวที่เหวเสี๋ย ถ้ำตาช้าง สถานที่ที่ชื่อไปหขวยไถ ทะเลสาบแรด ทะเลสาบมังกรหยก ทะเลสาบมังกรดำ เป็นต้น บรรพบุรุษของชาวน่าช่าเล่าความเป็นมาของสถานที่นี้ ทำให้ผู้อ่านแล้วเหมือนเป็นเรื่องที่เกิดขึ้นจริง และเรื่องส่วนใหญ่ที่ปรากฏในนิทานประกอบด้วยเรื่องที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวัน บางเรื่องเกิดขึ้นตอนที่ชาวน่าช่าไปทำงานปล่อยสัตว์ไปกินหญ้า เป็นต้น หรือเรื่องที่เกิดขึ้นระหว่างเทพเจ้าต่าง ๆ นอกจากนี้แล้วยังเล่าถึงบุคคลในประวัติศาสตร์ ได้แก่ นายทือหซิง นายหย่งยู่คือและวีรบุรุษนายทือหซิง นิทานประเภทนี้ของชนเผ่าช่าสามารถแบ่งเป็น 2 ประเภท ได้แก่ นิทานเกี่ยวกับความเป็นมาของสถานที่ในท้องถิ่นและนิทานเกี่ยวกับบุคคลในประวัติศาสตร์

นิทานประจำถิ่นมีทั้งหมด 14 เรื่อง ได้แก่

3.5.1 นิทานเกี่ยวกับความเป็นมาของสถานที่ในท้องถิ่น

นิทานเกี่ยวกับความเป็นมาของสถานที่จะมีเนื้อหาเกี่ยวกับอธิบายความเป็นมาของสถานที่ต่าง ๆ ที่อยู่ในเมืองลี้เจียง เช่น สถานที่ท่องเที่ยวที่เหวเสี๋ย ทะเลสาบมังกรหยก ภูเขามังกรหยก ภูเขาช้าง เป็นต้น จากนิทานเหล่านี้สามารถสะท้อนให้เห็นถึงชาวน่าช่าเป็นกลุ่มที่มีความกล้าหาญ ความกตัญญู และเป็นกลุ่มที่มีความเชื่อเรื่องเทพเจ้า นิทานเกี่ยวกับความเป็นมาของสถานที่จำนวน 11 เรื่อง ได้แก่

1. นิทานเรื่องที่มาของหุบเหวเสี๋ย (虎跳峡来历的传说 hutiaoxiadelaili)

นิทานเรื่องนี้กล่าวว่า ในหมู่บ้านเล็กหุบมีพี่น้องสองคนใช้ชีวิตอยู่ด้วยกัน พี่ชายชื่อ อาซางซิวเป็นคนที่มีความโหดร้ายเลือดเย็นเหมือนเสือ น้องชายชื่ออาซางหวนเป็นคนที่มินิสัยตรงข้ามกับพี่ชายเหมือนกวางที่ใจดี วันหนึ่ง พี่น้องสองคนล่าสัตว์ในภูเขา พวกเขาได้ยินเสียงของเสือตัวหนึ่ง จึงปล่อยหมาที่ฉลาด ให้มันไปหาเสือ ส่วนสองคนพี่น้องตามเสียงเห่าของหมาไป พวกเขาตามเสือตัวนั้นมาถึงหุบเหวเสี๋ย เสือตัวนั้นกระโดดข้ามหุบเขาหนีไปแล้ว พี่ชายกระโดดตามไป แต่น้องชายไม่กล้า พี่ชายให้กำลังใจน้องชาย แต่ตอนที่น้องชายข้ามหุบเขา พี่ชายได้ปล่อยมือน้องชายทำให้น้องชายตกลง

ไปและเสียชีวิต ท้องฟ้าเห็นพฤติกรรมของพี่ชายจึงเกิดเสียงฟ้าร้อง ส่วนหุบเขาก็กว้างขึ้นกว่าเดิมจนมนุษย์ไม่สามารถข้ามไปได้ มีแต่เสือเท่านั้นจะข้ามไปได้ หลังจากนั้น สถานที่แห่งนี้จึงถูกเรียกว่าหุบเหวเสียว

นิทานเรื่องนี้ มีเนื้อหาอธิบายถึงความเป็นมาของสถานที่ที่มีชื่อเสียงของเมืองลี่เจียง ที่เรียกว่าหุบเหวเสียว เนื้อหาของนิทานเรื่องนี้ประกอบด้วยสาเหตุที่ทำให้ไม่เรียกว่าหุบเหวเสียว และจากเนื้อหานั้นสามารถเห็นได้ว่า คนเผ่า纳西มีความคิดว่า ความเป็นพี่น้องต้องช่วยเหลือกันและกันและควรมีความสามัคคีจะผ่านความยากลำบากต่าง ๆ ได้ เนื่องจากนิทานเรื่องนี้ได้อธิบายความเป็นมาของสถานที่หุบเหวเสียวของชนเผ่า纳西 นิทานพื้นบ้านเรื่องนี้จึงเป็นนิทานประจำถิ่น

2. นิทานเรื่องกำเนิดของถ้ำตาข้าง (象眼岩洞的传说 xiàngyányándòngdechuánshuo)

นิทานเรื่องนี้กล่าวว่า แต่ก่อนนานมาแล้ว มีแม่คนหนึ่งอายุถึงร้อยปี วันหนึ่ง ลูกชายคนที่สองไปล่าสัตว์ในป่า ต่อมาไม่นาน แม่เสียชีวิต พี่ชายคนโตกับน้องชายเอาศพของแม่ไปเผาตามคำสั่งของเทพเจ้าชู่ พวกเขาเก็บเถ้ากระดูกของแม่ใส่ในโลงและเอาไปวางใต้ต้นสน เวลาผ่านไปสามปี วันหนึ่ง ลูกชายคนที่สองกลับบ้าน พี่ชายกับน้องชายเห็นเขากลับมา จึงให้เขาบูชาแม่อีกครั้งหนึ่ง ลูกของพวกเขาก็ใช้ไม้แกะสลักรูปร่างหน้าตาของแม่ พวกเขาเรียกขวัญของแม่กลับมาให้ขวัญเข้าไปอยู่ในไม้แกะสลัก และบูชาแม่ หลังจากการทำพิธี พี่ชายคนที่สองต้องส่งขวัญของแม่ไปถ้ำที่อยู่ของขวัญของบรรพบุรุษ พวกเขาเดินทางไปหาถ้ำนั้น เดินไปสามวันสามคืนยังไม่เห็น ด้วยความเหนื่อยและหิว จึงพักที่ใต้ต้นไม้ต้นหนึ่ง ลูกชายคนที่สองอยากวางขวัญของแม่ที่ต้นนี้ แต่พี่น้องอีกสองคนไม่ยอมยังให้เขาไปหาถ้ำต่อ เขารู้สึกเสียใจมาก จึงร้องไห้และขอให้เทพเจ้าช่วยหาถ้ำ เทพเจ้าคู่กับเทพเจ้าชื่อใช้เส้นเคาะภูเขาข้าง ทำให้ข้างตกใจจึงเปิดตา ตอนที่ข้างเปิดตาลูกชายคนนั้นจึงได้เห็นถ้ำที่อยู่ตรงตาของข้าง เขาดีใจมาก จึงเอาขวัญของแม่วางในถ้ำ จากนั้นมา ตาของภูเขาข้างจึงกลายเป็นถ้ำชานาซีเรียกว่าถ้ำตาข้าง ส่วนถ้ำนี้ก็กลายเป็นที่วางขวัญของบรรพบุรุษของชานาซี

นิทานเรื่องนี้ มีเนื้อหาเกี่ยวกับความเป็นมาของสิ่งต่าง ๆ ในธรรมชาติ อธิบายความเป็นมาของถ้ำตาข้างของชนเผ่า纳西 ถ้ำเป็นสถานที่วางขวัญของบรรพบุรุษชานาซี จากนิทานเรื่องนี้แสดงให้เห็นว่าชานาซีมีความกตัญญูและเน้นความสัมพันธ์ระหว่างพี่น้อง นิทานพื้นบ้านเรื่องนี้ มีเนื้อหาและลักษณะเกี่ยวกับความเป็นมาของสถานที่ในธรรมชาติจึงเป็นนิทานประจำถิ่น

3. นิทานเรื่องไปห้วยไถ่ (白水台的传说 baishuitaidechuánshuo)

นิทานเรื่องนี้กล่าวว่า ในสมัยก่อน เทพเจ้าคู่กับเทพเจ้าชื่อมาถึงสถานที่แห่งหนึ่งเรียกว่าไปตี้ ไปตี้ทิวทัศน์สวยงามจึงทำให้เทพเจ้าลืมเวลา ท้องฟ้าค่อย ๆ มืดไป เทพเจ้าสองคนนี้หิวน้ำมาก พอเห็นใต้ต้นไม้ต้นหนึ่งมีนมขวดหนึ่งวางอยู่ จึงรีบหยิบขึ้นมาดื่ม พอดื่มเสร็จแล้วเห็นเป็นนมที่ชาวบ้านเอามาขอฝนบูชาเทพเจ้า เพื่อไม่ให้ชาวบ้านผิดหวัง เทพเจ้าคู่เอาน้ำเต้าของเขาทิ้งลงในแหล่งน้ำ ทันใดนั้น น้ำที่เป็นสีขาวเหมือนนมไหลผ่านไปห้วยไถ่ วันต่อมา ชาวบ้านเห็นน้ำไหลผ่านไปห้วยไถ่ดีใจมากจึงรีบเอาน้ำเข้า และทำนาเหมือนบันไดเพื่อให้น้ำได้ไหลผ่าน

นิทานเรื่องนี้มีเนื้อหาเกี่ยวกับความเป็นมาของน้ำในสถานที่ไป๋หะฮวยไถ จากเนื้อหาของนิทานเรื่องนี้สามารถได้ว่าชาวนำซีมีความเชื่อเรื่องเทพเจ้า เทพเจ้ามีบทบาทสำคัญสำหรับการประกอบอาชีพของชนเผ่านำซี เนื่องจากนิทานเรื่องนี้เล่าเรื่องเกี่ยวกับความเป็นมาของน้ำในไป๋หะฮวยไถ ดังนั้นนิทานเรื่องนี้จึงเป็นนิทานประจำถิ่น

4. นิทานเรื่องทะเลสาบแรด (犀牛潭的故事 xiniutandechuanshuo)

นิทานเรื่องนี้กล่าวว่า กาลครั้งหนึ่งนานมาแล้ว ในทะเลสาบแห่งหนึ่งมีแรดตัวหนึ่งอาศัยอยู่ในทุกคืนที่พระจันทร์สดใส แรดตัวนี้จะออกจากทะเลสาบ ไปกินหญ้าที่อยู่ใกล้หน้าผา ตอนที่ไก่อินหมู่บ้านเริ่มขึ้น แรดตัวนี้จึงร้องแล้วกลับทะเลสาบ วันหนึ่ง มีตองปาคนหนึ่งจับแรดตัวนี้จึงใช้ทองทำเป็นเชือกและมาถึงทะเลสาบนี้กับลูกศิษย์ของเขา ตองปาคคนนี้บอกลูกศิษย์ว่าเขาจะกระโดดลงไปทะเลสาบ ถ้าหาแรดตัวนั้นพบ เขาจะยกมือขึ้นแล้วตอนั้น ลูกศิษย์ต้องทิ้งเชือกให้กับเขา พอพูดเสร็จเขาจึงลงไปทะเลสาบ แต่ลูกศิษย์ของเขาเข้าใจผิดเวลาที่ตองปายากให้ลูกศิษย์ช่วยกลับวิ่งหนีไป ตองปาคคนนี้จึงหายไปทะเลสาบนี้กับแรดตัวนั้น จากนั้นมา ทะเลสาบนี้ไม่เห็นแรดอีกแล้ว

นิทานเรื่องนี้มีเนื้อหาอธิบายความเป็นมาของสถานที่ในท้องถิ่น ในนิทานเรื่องนี้ได้เล่าเรื่องเกี่ยวกับตองปากับลูกศิษย์ไปจับแรดที่อยู่ในทะเลสาบ แต่เสียชีวิตไป จากนิทานเรื่องนี้สะท้อนให้เห็นว่าก่อนจะฝากคนอื่นทำเรื่องใดเรื่องหนึ่งต้องอธิบายอย่างชัดเจน นิทานเรื่องนี้ได้อธิบายความเป็นมาของทะเลสาบแรด ดังนั้น นิทานเรื่องนี้จึงเป็นนิทานประจำถิ่น

5. นิทานเรื่องกำเนิดของหินพ่อไก่ (奶头石的来历 naitoushidelaili)

นิทานเรื่องนี้กล่าวว่า ในสมัยก่อน มีภูเขาแห่งหนึ่งเรียกว่าเหยียนชว เป็นภูเขาเพศหญิงตรงข้ามกับแม่น้ำจินชามีภูเขาแห่งหนึ่งเรียกว่าภูเขาแม่ย่ำจี้ เป็นภูเขาเพศชาย สองภูเขานี้รักกัน สองภูเขานี้จึงติดกัน วันหนึ่ง ได้ยินข่าวว่าแม่น้ำจินชวจะไหลผ่านระหว่างสองภูเขานี้ เพื่อไม่ให้แม่น้ำไหลผ่านภูเขานี้ทั้งสองนี้ปรึกษากันว่าเวลาแม่น้ำไหลผ่านต้องติดกันไม่ให้น้ำผ่านไป ในวันที่แม่น้ำจะไหลผ่านสองภูเขานี้ ภูเขาเพศชายตีหม้อและเผา ภูเขาเพศหญิงเพื่อทำให้ภูเขาเพศชายตื่นมาจึงตัดก้อนหินส่วนหนึ่งของร่างกายตัวเองไปตีภูเขาเพศชาย จากนั้นมา ก้อนหินนั้นจึงอยู่ข้าง ๆ สองภูเขานี้ เนื่องจากก้อนหินก้อนนี้รูปร่างเหมือนพ่อไก่ ชาวนำซีจึงเรียกว่าภูเขาพ่อไก่

นิทานเรื่องนี้มีเนื้อหาอธิบายความเป็นมาของภูเขาพ่อไก่ ตัวละครและสถานที่ที่เกิดเรื่องได้แนะนำอย่างชัดเจน ภูเขาเพศชายกับเพศหญิงไม่ให้แม่น้ำไหลผ่านจึงหาวิธีมาแก้ไขแต่ภูเขาเพศชายเผาจึงไม่สำเร็จ สะท้อนให้เห็นว่าการทำเรื่องใดเรื่องหนึ่งต้องมีสมาธิ นิทานเรื่องนี้เล่านิทานระหว่างภูเขากับแม่น้ำมาอธิบายความเป็นมาของสถานที่ในท้องถิ่น ดังนั้น นิทานเรื่องนี้จึงเป็นนิทานประจำถิ่น

6. นิทานเรื่องภูเขามังกรหยกกับทะเลสาบมังกรดำ (玉龙潭和黑龙潭的传说 yulongtanheheilongtandechuanshuo)

นิทานเรื่องนี้กล่าวว่า กาลครั้งหนึ่งนานมาแล้ว หัวหนามังกรของทะเลสาบมังกรดำเจ้าชู้ เมื่อถึงเวลาที่อากาศอบอุ่น เขาจึงออกไปเล่นกับสาว ๆ ดังนั้น เขาจึงไม่ได้สนใจเรื่องควบคุม

น้ำ ทำให้น้ำในทะเลสาบมังกรดำ บางที่เต็ม บางที่แห้ง สัตว์ในโลกนี้โกรธเขามาก วันหนึ่ง หัวหน้ามังกรดำมาบ้านของหัวหน้ามังกรในภูเขาเหล่าจุนซาน ได้เจอลูกสาวของหัวหน้ามังกรเหล่าจุนที่รูปร่างหน้าตาสวยงาม เพื่อได้เจอผู้หญิงคนนี้ เขาจึงลอบลวงเจ้าชายมังกรหยกที่ชอบมองหน้าตาของตนเอง ในกระจกมาช่วยเขาดูแลทะเลสาบของเขา บอกเขาว่าน้ำในทะเลสาบมังกรดำสดใส เจ้าชายสามารถเห็นหน้าตาของตนเองได้ทุกวัน ส่วนหัวหน้ามังกรจึงแอบไปหาลูกสาวของหัวหน้ามังกรในภูเขาเหล่าจุนเวลาผ่านไปแค่สามวัน ท้องฟ้าจึงเริ่มฝนตก น้ำท่วม น้ำในทะเลสาบมังกรดำไม่สะอาด เจ้าชายมังกรหยกมองไม่เห็นรูปร่างของตนแล้ว น้ำท่วมโลกของมนุษย์ เทพเจ้าออกมาดูสถานการณ์ที่มังกรดำควบคุมน้ำ เขาเห็นประตูของบ้านของมังกรดำปิด ส่วนมังกรดำหายตัวไป เทพเจ้าโกรธมาก เทพเจ้ารู้ว่าเขาไปหาเจ้าหญิงนั้นแล้ว จึงสั่งพระเจ้าจับเขากลับมา มังกรดำถูกจับ เขายอมรับความผิดของตนและโกหกว่า เป็นความผิดของเจ้าชายมังกรหยก เจ้าชายฟังรู้สึกโกรธมาก แต่คิดว่าตอนนี้อธิบายอะไรก็ไม่มีประโยชน์แล้ว จึงยอมรับ เทพเจ้าไม่พอใจเจ้าชายเป็นผู้ชายที่ชอบมองแต่กระจก จากนั้นมา เมื่ออากาศดี ผิวน้ำทะเลสาบมังกรดำจะมีเงาของมังกรหยก

นิทานเรื่องนี้มีเนื้อหาเล่าเรื่องเกี่ยวกับทะเลสาบมังกรดำที่อยู่เมืองลี่เจียง เป็นนิทานที่เล่าเรื่องความเป็นมาของทะเลสาบมังกรหยกทำไมน้ำสดใส จากนิทานเรื่องนี้สามารถสะท้อนให้เห็นว่าชาวนำซีมีความคิดว่าคนเราต้องมีความระมัดระวังในเวลาที่จะช่วยเหลือคนอื่น ควรวิธีดีด้วยเสมอนิทานเรื่องนี้มีเนื้อหาเล่าเรื่องเกี่ยวกับสถานที่ที่อยู่ในธรรมชาติจึงเป็นนิทานประจำถิ่น

7. นิทานเรื่องภูเขามังกรหยกกับภูเขาสิงโต (玉龙山和格姆山的故事)

yulongshanhegemushandegushi)

นิทานเรื่องนี้กล่าวว่า ในสมัยก่อน ภูเขามังกรหยกเป็นภูเขาเพศชาย ส่วนภูเขาสิงโตเป็นภูเขาเพศหญิง วันหนึ่งภูเขามังกรหยกกับภูเขาสิงโตกำลังเดินเล่นในริมทะเลสาบลูกุ เงาของภูเขาสิงโตตกลงบนผิวน้ำทะเลสาบ ภูเขามังกรหยกเห็นมีภูเขาเพศชายอื่นกำลังแอบดูภูเขาสิงโต เพื่อให้ภูเขาสิงโตห่างจากพวกเขา ภูเขามังกรหยกจึงชวนภูเขาสิงโตไปภูเขาซางอ้อที่อยู่ใกล้ทะเลสาบอ้อห่าย แต่ภูเขาอื่นรู้ เรื่องนี้ทำให้ในระหว่างทางที่ภูเขามังกรหยกกับภูเขาสิงโตไปทางเหนือของเมืองลี่เจียงภูเขาอื่น ๆ มาจับภูเขาสิงโตไป ภูเขามังกรหยกได้ยินเสียงร้องของความช่วยเหลือของภูเขาสิงโตจึงหันหน้าไปและอยากไปช่วยภูเขาสิงโต ขณะเดียวกัน เสียงของพ่อไก่ดังขึ้นมา ท้องฟ้าเป็นรุ่งอรุณ ภูเขามังกรหยกถูกทำให้อยู่หนึ่ง ๆ ด้วยท่าเหมือนกำลังมองหาใครอยู่

นิทานเรื่องนี้มีเนื้อหาเกี่ยวกับอธิบายความเป็นมาของภูเขามังกรหยกทำไมอยู่ในภาคเหนือของเมืองลี่เจียง จากนิทานเรื่องนี้สามารถแสดงให้เห็นว่า สิ่งในธรรมชาติมีความอิทธิพลต่อกัน เรื่องราวที่เกิดขึ้นในนิทานเรื่องนี้ตัวละครมีลักษณะเหมือนคน โดยเล่าเรื่องความรักระหว่างสองภูเขานี้มาแนะนำความเป็นมาของภูเขามังกรหยกกับภูเขาสิงโต ดังนั้น นิทานเรื่องนี้จึงเป็นนิทานประจำถิ่น

8. นิทานเรื่องภูเขาไ่วู่ (卧虎山的传说 wohushandechuanshuo)

นิทานเรื่องนี้กล่าวว่า ในสมัยก่อน มีเสือตัวหนึ่งอยู่ในภูเขามังกรหยก เนื่องจากเสือตัวนี้มีนิสัยใจร้อนจึงถูกเทพเจ้าภูเขาไล่ออกมา เสือตัวนี้คิดว่าในโลกนี้ไม่มีใครสามารถต่อสู้กับมันได้ แต่วันหนึ่ง มันได้เจอนักล่าคนหนึ่งกับหมาตัวหนึ่ง เสือตัวนี้ใช้แรงทั้งหมดของตนหนีไปจากนักล่า ตอนที่มันคิดว่าจะไม่มีอันตรายแล้วจึงได้เจอตัวมันตัวหนึ่งที่เคยทำร้ายแม่ของมันจนเสียชีวิต เสือตัวนี้จึงกลัวมากหันกลับหนีไป พอมันหันกลับหนีไปเจอหมากับนักล่า เสือตัวนี้ร้องคำรามดังทำให้ท้องฟ้าแผ่นดินไหว เสือตัวนี้ถูกขังในภูเขากลายเป็นภูเขาไ่วู่

นิทานเรื่องนี้มีเนื้อหาเกี่ยวกับอธิบายความเป็นมาของภูเขาไ่วู่ โดยการเล่าเรื่องของเสือตัวหนึ่ง เพื่อหนีจากศัตรูจึงกลายเป็นภูเขา จากนิทานเรื่องนี้แสดงให้เห็นว่า ไม่มีใครสามารถชนะตลอด นิทานเรื่องนี้มีเนื้อหาเกี่ยวกับอธิบายความเป็นมาของภูเขาในเมืองลี่เจียง ดังนั้น นิทานเรื่องนี้จึงเป็นนิทานประจำถิ่น

9. นิทานเรื่องแม่น้ำจินซาไหลผ่านหมู่บ้านหือกู่ (金沙江流经石鼓的传说

jingshajianguiliujingshigudechuanshuo)

นิทานเรื่องนี้กล่าวว่า ในสมัยก่อนแม่น้ำจินซากำลังไหลผ่านภาคใต้ มีไก่อสองตัวได้รู้ข่าวนี้อยากให้แม่น้ำจินซาไหลผ่านหมู่บ้านของตนเองจึงทะเลาะและต่อสู้กัน แม่น้ำจินซาเห็นแล้วบอกว่าพຽงนี้ใครชนะก่อนเขาจึงจะไหลผ่านบ้านของผู้นั้น ไก่อสองตัวนี้ฟังแล้วนอนไม่หลับ ไกในหมู่บ้านต้องเตียนนกล้วนตนเองนอนแล้วพຽงนี้จะตื่นไม่ทัน ส่วนไกในหมู่บ้านหือกู่กลับบ้านแล้วจึงตีมน้ำชา ทันใดนั้นน้ำชาไม่มีกลิ่นแล้ว ด้วยความตื่นเต้น ไกของหมู่บ้านหือกู่คิดว่าตนเองเหมือนได้ยินเสียงของไก่ขัน เขาจึงคิดว่าไกของหมู่บ้านต้องเตียนเริ่มขัน เขาจึงรีบขัน ขณะเดียวกัน แม่น้ำได้ยินเสียงของไก่หือกู่จึงไหลตามเสียงของเขา ไก่ต้องเตียนได้ยินเสียงของไก่หือกู่เหมือนถูกฟ้าผ่าจึงกระโดดขึ้นและตกลงที่พื้นกลายเป็นหินไก่ ไกในหมู่บ้านหือกู่ชนะแล้ว เสียงของเขาชวนแม่น้ำมา ไก่ตัวนี้ตีใจมากบินขึ้นบนท้องฟ้าและบินเป็นวงกลมในหมู่บ้านหือกู่ สุดท้ายไก่อตัวนี้กลายเป็นภูเขา เรียกว่าภูเขาฟินิกซ์

นิทานเรื่องนี้เล่าเรื่องเกี่ยวกับการไหลผ่านของแม่น้ำจินซา โดยการเล่าเรื่องที่เกิดขึ้นระหว่างสองหมู่บ้าน แม่น้ำจินซาไม่รู้จะไหลผ่านหมู่บ้านไหน จึงให้สองหมู่บ้านนี้เตรียมตัว ถ้าได้ยินเสียงของใครก่อน แม่น้ำจึงจะไหลผ่านหมู่บ้านไหน สุดท้ายหมู่บ้านหือกู่ชนะ แม่น้ำจินซาจึงไหลผ่านหมู่บ้านนี้ จากนิทานเรื่องนี้ได้รู้ว่าต้องการได้ความสำเร็จต้องผ่านการทดสอบต่าง ๆ นิทานเรื่องนี้มีลักษณะได้แนะนำสถานที่ที่เกิดขึ้นอย่างชัดเจน ดังนั้น นิทานเรื่องนี้จึงเป็นนิทานประจำถิ่น

10. นิทานเรื่องภูเขาซังกับภูเขาสิงโต (象山和狮子山的传说

xiangshanheshizishandechuanshuo)

นิทานเรื่องนี้กล่าวว่า ในสมัยก่อน ซังกับสิงโตเป็นพี่น้องกัน พวกเขาอยากเจอตัวจริงของภูเขามังกรหยกจึงนัดไปภูเขามังกรหยก สิงโตไม่ค่อยอยากห่างจากบ้าน ในระหว่างทางไปภูเขา

มังกรหยก สิงโตหันหน้าไปมองบ้านหลายครั้ง ส่วนข้างพอเห็นสิงโตหันกลับไปหันกลับมาหลายครั้ง จึงเร่งให้เขาเดินเร็ว ๆ เนื่องจากหยุดไปหยุดมาทำให้เสียเวลาไปมาก พอพวกเขามาถึงเมืองลี่เจียง ท้องฟ้าก็รุ่งสาง เสียงของพ่อไก่ดังขึ้นมา ข้างกับสิงโตจึงกลายเป็นภูเขา

นิทานเรื่องนี้มีเนื้อหาอธิบายความเป็นมาของภูเขาสิงโตกับภูเขาข้าง จากพฤติกรรมของภูเขาสิงโตสามารถแสดงความรักต่อบ้านเกิดของตนเอง เนื่องจากนิทานเรื่องนี้มีเนื้อหาไม่ค่อยยาว แต่สามารถแนะนำความเป็นมาของสถานที่ในท้องถิ่นได้อย่างชัดเจน ดังนั้น นิทานเรื่องนี้จึงเป็นนิทานประจำถิ่น

11. นิทานเรื่องหุบเขาพระจันทร์สีฟ้า (蓝月亮谷的传说 lanyuelianggudechuanshuo)

นิทานเรื่องนี้กล่าวว่า ในสมัยก่อน เทพเจ้าลูกกับเทพเจ้าชื้อพาชาวบ้านและเงินทองนั่งเรือไปป่าที่อยู่ใกล้ ๆ แม่น้ำจินซา เมื่อใกล้จะถึงป่า เนื่องจากตรงนั้นเป็นพื้นที่ราบ น้ำไม่ไหล เรือของพวกเขาเดินต่อไปไม่ได้ เทพเจ้าเห็นแบบนี้จึงหิบบขวานไปตัดภูเขามังกรหยก ทันใดนั้น มีช่องว่างออกมาระหว่างภูเขากับภูเขา น้ำไหลตามช่องว่างนี้ น้ำในพื้นที่ราบนั้นไหลตามช่องว่างไป ตรงนั้น จึงมีแผ่นดินออกมา ชาวบ้านเห็นแบบนี้ดีใจมาก เทพเจ้าให้ชาวบ้านสร้างบ้านเรือนที่นี่ และเอาเงินทองที่เอามาทิ้งลงไปแม่น้ำและภูเขาทำให้มีแสงสีฟ้าขึ้นมา หุบเขาที่ชาวบ้านตั้งถิ่นฐานนี้เต็มไปด้วยแสงสีฟ้า เนื่องจากหุบเขานี้มีรูปแบบเหมือนพระจันทร์ จากนั้นมา ชาวบ้านจึงเรียกว่าหุบเขานี้ว่าหุบเขาพระจันทร์สีฟ้า

นิทานเรื่องนี้มีเนื้อหาอธิบายความเป็นมาของหุบเขาพระจันทร์สีฟ้าของเมืองลี่เจียง และที่อยู่อาศัยของชาวบ้านซึ่งถูกเลือกให้ตั้งถิ่นฐานจากเทพเจ้า นิทานเรื่องนี้สามารถสะท้อนให้เห็นว่าเทพเจ้ามีความสำคัญมากสำหรับชาวบ้าน เนื่องจากนิทานเรื่องนี้ได้อธิบายความเป็นมาของสถานที่ ดังนั้น นิทานเรื่องนี้จึงเป็นนิทานประจำถิ่น

สรุปได้ว่า นิทานประจำถิ่นเกี่ยวกับความเป็นมาของสถานที่ในเมืองลี่เจียงมีเนื้อหาได้แนะนำความเป็นมาของสถานที่ใดที่หนึ่งหรือสิ่งที่เกิดขึ้นในสถานที่นั้น สถานที่ต่าง ๆ ดังกล่าวล้วนมีความเกี่ยวเนื่องกับเทพเจ้าและสัตว์จึงทำให้เข้าใจวัฒนธรรมของชนเผ่าบ้านี่ซึ่งมีความเชื่อเกี่ยวกับเทพเจ้าและมีชีวิตที่ผูกพันกับธรรมชาติได้

3.5.2 นิทานเกี่ยวกับบุคคลในประวัติศาสตร์

นิทานเกี่ยวกับบุคคลในประวัติศาสตร์เป็นนิทานประจำถิ่นประเภทหนึ่งซึ่งมีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับบุคคลในประวัติศาสตร์ และมีความเกี่ยวข้องกับท้องถิ่น บุคคลเหล่านี้มีความสำคัญกับท้องถิ่นมาก นิทานพื้นบ้านของชนเผ่าบ้านี่เกี่ยวกับบุคคลที่สำคัญในสังคมของชนเผ่าบ้านี่มีจำนวน 3 เรื่อง

1. นิทานของนายจางรุ่ (张润的传说 zhangrundechuanshuo)

นิทานเรื่องนี้ กล่าวว่า สมัยราชวงศ์ชิง ในเมืองลี่เจียงมีผู้ชายคนหนึ่งชื่อ จางรุ่ เป็นคนที่มีความกล้าหาญ ในหมู่บ้านทุกคนเรียกเขาว่า จางต้าเหล่าเย่ บรรพบุรุษของเขาเป็นคนของตระกูลผู้

ส่วนพ่อของนายจางรุ่งเป็นคนที่ไม่รับผิดชอบ ไม่ทำงาน เขาให้แม่มาเป็นคนหนึ่งที่ซื้อหยางตั้งห้อง พ่อของจางรุ่งถูกจับเข้าคุก ในเวลาเดียวกันที่แม่มาไถ่ถึงกำหนดคลอดลูก แม่มาไม่มีคนพึ่งพา เมื่อคลอดแล้วจึงทิ้งลูกในป่า ในถนนทางชนของหมู่บ้านต้าหยวน มีผ้าเมียดูหนึ่งได้ยินเสียงร้องไห้ของเด็กจึงเอากลับบ้าน และได้เลี้ยงลูกนี้เหมือนลูกของตนเอง เวลามาผ่านไปสิบปี เพื่อนนักเรียนของจางรุ่งเรียกเขาว่าลูกนอกสมรส เขาไม่ยอมไปเรียนหนังสือจึงไปเรียนทำรองเท้า แต่แค่ทำงานนี้ไม่นานเขาก็ทะเลาะกับคนอื่น สุดท้ายเขาจึงไปกองทัพและได้เป็นหัวหน้าของกองทัพ เขาได้ร่วมสงครามหลายครั้ง และสุดท้ายได้อาศัยอยู่ในต้าหลี่ อีกไม่นานเขาก็กลับเลี้เจียงไปหาพ่อแม่ของเขา แม่ของเขาไม่ยอมไปใช้ชีวิตกับเขา กลัวคนอื่นจะหัวเราะเยาะเขา แต่จางรุ่งไปขอแม่หลายครั้ง สุดท้ายแม่ก็ยอมไป เขาจึงไปหาพ่อของเขา แต่ไม่ว่าเขาพูดอะไร พ่อก็ไม่ยอมไป เขาจึงให้เงินทอง และส่งสิ่งของต่าง ๆ ให้กับพ่อเขาทุกปี

นิทานเรื่องนี้มีเนื้อหาเกี่ยวกับประวัติของบุคคล ได้อธิบายชนเผ่าชาน่าซีคนหนึ่งชื่อจางรุ่ง เป็นคนที่มีชื่อเสียงของชนเผ่าชาน่าซีในสมัยนั้น เนื่องจากจางรุ่งเป็นคนที่มีความกตัญญู ความกล้าหาญ และเป็นคนที่ไม่ยอมแพ้เป็นคนที่มีลักษณะนิสัยที่ชนเผ่าชาน่าซีนิยมจึงกลายเป็นบุคคลที่สำคัญของชาวชาน่าซี นิทานพื้นบ้านเรื่องจางรุ่งจึงเป็นนิทานพื้นบ้านประเภทประจำถิ่น

2. นิทานเรื่องนายหยังยูคื่อ (杨玉科的故事 yangyukedegushi)

นิทานเรื่องนี้กล่าวว่า ในหมู่บ้านหือกู่ มีผู้ชายคนชื่อหยังยูคื่อ เป็นคนที่ยากจนแต่ฉลาดมาก เขาทำงานกับอีกสามคนในบ้านของคนรวยคนหนึ่ง วันหนึ่ง เพื่อนร่วมงานของเขาถูกรัฐบาลจับไป บอกว่าสามคนนี้ขโมยของ แต่หยังยูคื่อรู้ว่าไม่ใช่ความจริง จึงช่วยเหลือสามคนนี้ออกมา ส่วนหยังยูคื่อหลังจากช่วยเพื่อนแล้วจึงหนีไปหมู่บ้านข้างนอก เพื่อไม่ให้เจ้าหน้าที่แค้น สุดท้าย หยังยูคื่อได้กลายเป็นผู้ที่มีฐานะสูงและกลับมาทำงานที่บ้านเกิดของตน

นิทานเรื่องนี้เล่าเรื่องของบุคคลในประวัติศาสตร์ของชาวชาน่าซี เป็นผู้ที่ชื่อเสียงในหมู่บ้านและเป็นผู้ที่มีอิทธิพลต่อชาวชาน่าซี จากนิทานเรื่องนี้สามารถได้ว่าชาวชาน่าซีมีค่านิยมเกี่ยวกับช่วยเหลือคนอื่นอย่างจริงใจและกล้าต่อสู้กับสิ่งที่ไม่ยุติธรรม ดังนั้น นิทานเรื่องนี้จึงเป็นนิทานประจำถิ่น

3. วิรบุรุษนายทือฮซิ่น (和诚除害的传说 hechengchuhaideshuoshuo)

นิทานเรื่องนี้กล่าวว่า ในหมู่บ้านหวินปี มีงู เสือดาวแอบเข้าไปในหมู่บ้าน ในหมู่บ้านนี้มีผู้ชายคนหนึ่งชื่อทือฮซื่อ เป็นผู้ชายที่ร่างกายแข็งแรงและเป็นคนที่ใจดี วันหนึ่ง เขาและเมียไปถ้ำที่อยู่ในภูเขาเพื่อฆ่าเสือดาว โดยใช้ไฟเผาที่อยู่ของเสือดาวทำให้เสือดาวออกมาและฆ่าเสือดาวตัวนั้น หลังจากฆ่าเสือดาวแล้ว เขากับเมียลงจากภูเขาไปฆ่างู ด้วยความร่วมมือกันพวกเขาสองคนนี้ฆ่างูได้สำเร็จ จากนั้นมา ทือฮซื่อจึงกลายเป็นวิรบุรุษของหมู่บ้านแล้ว

นิทานเรื่องนี้มีเนื้อหาเล่าเรื่องของวิรบุรุษที่ชื่อทือฮซื่อ เป็นคนที่กล้าหาญและใจดีสามารถช่วยเหลือชาวบ้านได้ สุดท้ายทำให้ตัวเองกลายเป็นวิรบุรุษของชาวบ้าน เนื่องจากนิทานเรื่องนี้ได้อธิบายผู้ที่มีชื่อเสียงของชาวชาน่าซี ดังนั้น นิทานเรื่องนี้จึงเป็นนิทานประจำถิ่น

สรุปได้ว่า นิทานประจำถิ่นเกี่ยวกับบุคคลในประวัติศาสตร์ของชนเผ่าชามีเนื้อหาเกี่ยวกับเล่าเรื่องต่าง ๆ ของบุคคลที่มีชื่อเสียงในกลุ่มชนเผ่าชามี นิทานประเภทนี้เพื่อให้ลูกหลานชาวชามีได้เรียนคุณธรรมที่ดีของพวกเขา อย่างเช่น ความกตัญญู ความกล้าหาญ ความขยัน ความอดทนและนิยมช่วยเหลือคนอื่นของพวกเขา เป็นตัวอย่างที่ดีของชนเผ่าชามี

3.6 นิทานสัตว์ (animal tale)

นิทานประเภทนี้เป็นเรื่องที่สัตว์เป็นตัวเอกโดยทั่วไปมักแสดงให้เห็นนิสัยสันดานแท้จริงของสัตว์ อาจจะแสดงความฉลาดของสัตว์ชนิดหนึ่ง และความโง่เขลาของสัตว์อีกชนิดหนึ่ง สัตว์ที่เป็นตัวเอกมีลักษณะเป็นตัวโกงที่เย้ยถ่มถ้วนเอาเปรียบคนหรือสัตว์อื่น ๆ ซึ่งบางทีก็ได้รับความเดือดร้อนตอบแทนบ้างเหมือนกันหรือการอยู่ในสถานการณ์ลำบากที่ไม่น่าเป็นไปได้ของสัตว์อันเนื่องมาจากความโง่ของมัน นิทานประเภทสัตว์ส่วนใหญ่อาจจะเล่าเรื่องของสัตว์ที่ดี (ประคอง นิมมานเหมินท์ 2545 : 14)

นิทานประเภทเรื่องสัตว์มีลักษณะเล่าเรื่องเกี่ยวกับสัตว์ที่มีพลังวิเศษและสัตว์ธรรมดา สัตว์ที่มีพลังพิเศษจะมีตัวละครเป็นกบและมีพลังวิเศษสามารถช่วยเหลือมนุษย์ได้ ช่วยเหลือมนุษย์ปรับปรุงท้องฟ้า ช่วยเหลือมนุษย์หาคูครองและช่วยเหลือชีวิตของมนุษย์ เป็นต้น ส่วนนิทานเกี่ยวกับสัตว์ธรรมดาก็เล่าเรื่องที่เกิดขึ้นระหว่างสัตว์กับสัตว์ ไม่ว่าจะเป็นสัตว์ตัวเล็กกับสัตว์ตัวใหญ่ หรือสัตว์ฉลาดกับสัตว์โง่เขลา เพื่อแสดงให้เห็นความฉลาดของสัตว์ต่าง ๆ ในธรรมชาติ

3.6.1 นิทานเกี่ยวกับสัตว์ที่มีพลังวิเศษ

นิทานเกี่ยวกับสัตว์ที่มีพลังวิเศษจะมีตัวละครเป็นกบ เล่าเรื่องกบที่มีพลังวิเศษช่วยเหลือชาวบ้านชามีในเรื่องต่าง ๆ เช่น ช่วยเหลือเลือกคูครอง ช่วยเหลือชีวิตของมนุษย์หรือให้ความช่วยเหลือเรื่องการปรับปรุงท้องฟ้า จากนิทานเหล่านี้สามารถได้รู้ว่าชาวชามีความเชื่อเกี่ยวกับกบเป็นศักดิ์สิทธิ์จึงได้รับความเคารพจากชาวชามี นิทานที่เกี่ยวกับกบจำนวน 3 เรื่อง

1. นิทานเรื่องกบเป็นที่ปรึกษา (石蛙谋士 shiwamóushi)

นิทานเรื่องนี้ กล่าวว่า แต่ก่อนนานมาแล้ว เทพเจ้าฟาน 9 พี่น้องมีหน้าที่รับผิดชอบสร้างท้องฟ้าที่คืน ด้วยความขี้เกียจจึงทำให้ท้องฟ้านั้นน้อยเกินไป ส่วนเทพเจ้าซาย 7 พี่น้องด้วยความขยันทำให้มีที่ดินที่กว้างใหญ่ ที่ดินกว้างกว่าท้องฟ้า ฟาดินไม่เหมาะสมจึงปิดไม่ได้แล้ว พวกเขาเห็นแบบนี้ไม่รู้ว่าจะทำอย่างไรดี พวกเขาทะเลาะกันยาวนานถึงสามวันยังไม่ได้ข้อยุติ พวกเขาจึงไปหาเทพเจ้าเหมยลี่ลู่อาผู้ เทพเจ้าเหมยลี่ลู่อาผู้ให้พวกเขาไปถามสัตว์ที่มีปัญญาในโลก พวกเขาชวนสัตว์ทั้งหมดมาแก้ปัญหา ตอนที่พวกเขาเจอกบที่หน้าตาน่าเกลียดจึงคิดว่าเขาจะไม่ได้ประโยชน์อะไรจากกบนี้จึงไม่ได้ชวนไปด้วย สัตว์ที่พี่น้องชวนมาร่วมปรึกษาสามวันแล้วก็ไม่เห็นทางแก้ไขปัญหา ทันใดนั้น พวกเขาเห็นกบเข้ามา กบพูดกับพี่น้องหวนกับข้างว่าคนที่ชอบดูถูกผู้อื่น อาจจะไม่รู้ว่ามีผู้ที่เขาดูถูกน่าจะเป็นผู้ที่มีสติปัญญามาก พี่น้องฟังแล้วโกรธมาก จึงให้กบแสดงความสามารถของเขา กบให้พวกเขาตั้ง

ที่ดินที่มีอยู่นั้นให้สูงขึ้นกว่าเดิมเล็กน้อย จึงมีภูเขาออกมา แล้วคดที่ดินบางส่วนที่แคบลงไปกลายเป็นหุบเขาลึก แบบนี้แล้วฟ้าดินที่ไม่เหมาะสมก็กลายเป็นพืดกัน กบเป็นที่ปรึกษาทำให้แก้ไขปัญหาฟ้าไม่เท่ากันได้สำเร็จ จนเผ่าหน้าซีจึงให้ความเคารพกบ ชวน่าซีคิดว่ากบเป็นสัตว์ที่มีสติปัญญา ดังนั้นตอนที่ชวน่าซีสร้างบ้านก็ต้องเอาไม้กบมาประกอบด้วย ชวน่าซีเคารพกบมาก

นิทานเรื่องนี้ มีเนื้อหาเกี่ยวกับเรื่องของกบ ในนิทานเรื่องนี้กบเป็นสิ่งที่ศักดิ์สิทธิ์และเป็นสัตว์ที่ฉลาด มีความคิดเห็นของตนเองและเป็นผู้สั่งสอนผู้อื่น กบจึงได้รับความเคารพจากชวน่าซีทุกบ้านของชวน่าซีก็บูชากบในเทศกาลที่สำคัญต่าง ๆ เพื่อให้กบอวยพรแก่ชวน่าซี จากนิทานเรื่องนี้สามารถให้เห็นความเชื่อด้านสิ่งศักดิ์สิทธิ์ของชวน่าซี นิทานพื้นบ้านเรื่องนี้เป็นนิทานพื้นบ้านประเภทสัตว์

2. นิทานเรื่องตองปากกับกบ (小东巴和石蛙 xiaodongbaheshiwa)

นิทานเรื่องนี้ กล่าวว่า สมัยก่อน มีเมียกับสามีคู่อึ่ง พวกเขามีลูกชายคนหนึ่ง ได้เรียนหนังสือที่บ้านของครู แต่เพื่อนชอบแกล้งเขา เด็กคนนี้เป็นคนใจดี ไม่ว่าคนอื่นทำอะไรให้เขา เขาก็ไม่ถือโทษโกรธคนอื่น วันหนึ่ง เขากำลังเดินทางไปบ้านของครู ได้เจอกบตัวหนึ่งที่ตรงกลางถนน เขาเตือนกบตัวนี้และเอากบตัวนี้ไว้ที่พุ่มไม้ วันรุ่งขึ้น เด็กคนนี้ได้เจอกบตัวนี้อีก เด็กคนนี้จึงพูดกับกบอีกครั้งหนึ่งและเอากบตัวนี้ไว้ที่พุ่มไม้ อีก ทุกวัน เด็กคนนี้ได้เจอกบตัวนี้ที่ถนน แต่เขายังทำเหมือนเดิม ทุกครั้งก็เอากบไว้ในพุ่มไม้ วันหนึ่ง ขณะเด็กคนนี้ไปบ้านครูได้เจอกบอีก กบคิดว่าเด็กคนนี้ใจดีมาก จึงบอกเขาว่า มีอัญมณีอยู่ตรงกลางหน้าผากของตน ให้เด็กคนนี้อาไป เด็กคนนี้ไม่ยอมให้เขาจับ กบบอกเขาว่าเอาอัญมณีออกมาแล้วหน้าผากของเขาจะหายเอง เด็กคนนี้จึงเอาอัญมณีออกมาและขีดหน้าผากของกบ กบบอกเด็กคนนี้ว่า จากนั้นไป จะเจอตัวหนึ่งที่ตายแล้ว ผีตัวหนึ่งที่ตายแล้ว หนูตัวหนึ่งที่ตายแล้ว และคนตายคนหนึ่ง คุณสามารถเอาอัญมณีดวงนี้ขีดตัวกู ผี และหนู แต่จำได้ว่าอย่าขีดคนตายคนนั้น เด็กเดินทางไปเจอสิ่งที่กบพูดจริง ๆ แต่ด้วยความใจดี เด็กใช้อัญมณีจากกบขีดตัวคนตายนั้น แต่คนนี้เป็นคนใจร้าย แย่งอัญมณีของเด็กไปและผลักเขาตกลงไปในทะเล แต่กบช่วยชีวิตของเด็กคนนี้ ต่อมาลูกสาวของผู้ใหญ่บ้านถูกงูกัด กำลังจะตาย กบเอาหญ้าต้นหนึ่งให้เด็กไปช่วยคนนั้น เด็กคนนี้มาบ้านของผู้ใหญ่บ้านและช่วยชีวิตของลูกสาว และได้เจอคนเลวคนนั้น คนนั้นจึงถูกจับไป ส่วนเด็กคนนี้ได้แต่งงานกับลูกสาวของผู้ใหญ่บ้าน

นิทานเรื่องนี้ มีเนื้อหาเกี่ยวกับอธิบายเรื่องเกี่ยวกับกบ ในนิทานพื้นบ้านเรื่องนี้กบมีพลังวิเศษ ช่วยชีวิตของมนุษย์และให้ของวิเศษกับมนุษย์ สามารถสะท้อนให้เห็นว่าชนเผ่าหน้าซีเคารพกบ คิดว่ากบเป็นสิ่งศักดิ์สิทธิ์ ให้ความช่วยเหลือแก่มนุษย์ กบได้รับความเคารพจากชวน่าซี นิทานเรื่องนี้ เป็นนิทานประเภทสัตว์

3. กบกับนายลีอันโร (青蛙和利恩若 qingwahelienruo)

นิทานเรื่องนี้กล่าวว่า ในสมัยก่อน นายลีอันโรกับพี่น้องแอบไปที่ดินที่อยู่ในภูเขาแล้วไถเป็นนา แต่พอถึงวันที่สอง ที่ดินกลายเป็นเหมือนเดิมอีก พวกเขาอยากรู้ทำไม จึงแอบซ่อนอยู่

ได้เห็นกบตัวหนึ่งออกมา ลีโอนอร์จึงถามกบตัวนี้ทำไมทำแบบนี้ กบบอกพวกเขาว่า อีกไม่นานโลกนี้ จะน้ำท่วมไม่เหลืออะไร ลีโอนอร์กับพี่น้องฟังแล้วถามกบว่าทำอะไร กบบอกพวกเขาว่าให้พวกเขาฆ่า ควายตัวหนึ่ง และถอดหนังออกมาทำเป็นกลองและเอาแพะตัวหนึ่ง ฆมาตัวหนึ่ง และลูกไก่ตัวหนึ่ง นอกจากนี้แล้วเอาเม็ดของตนเองหนีซ่อนในกลอง แบบนั้นจะได้มีชีวิตอยู่

นิทานเรื่องนี้ มีเนื้อหาเกี่ยวกับกบ ในนิทานเรื่องนี้ได้แนะนำเรื่องราวของกบ ช่วยเหลือชีวิตของมนุษย์ โดยบอกน้ำจะท่วม และบอกวิธีช่วยเหลือตนเองให้กับเขา แสดงให้เห็น ความสำคัญของกบที่มีต่อบรรพบุรุษของชาวนาซี นิทานเรื่องนี้มีลักษณะเล่าเรื่องเกี่ยวกับ กบ ดังนั้น นิทานเรื่องนี้จึงเป็นนิทานประเภทสัตว์

สรุปได้ว่า จากนิทานเกี่ยวกับสัตว์ที่มีพลังวิเศษ สามารถเห็นได้ว่ากบเป็นสัตว์ที่สำคัญมากสำหรับ ชาวนานาซี เป็นสัตว์ที่ช่วยพยากรณ์เหตุการณ์ที่จะเกิดขึ้น จากนิทานเหล่านี้สามารถสะท้อนให้เห็นว่า กบเป็นสิ่งศักดิ์สิทธิ์ของชาวนาซีและเป็นสัตว์ที่ให้ความช่วยเหลือกับมนุษย์เป็นสัตว์ที่มีฐานะสูงในกลุ่ม ชาวนานาซี

3.6.2 นิทานเกี่ยวกับสัตว์ธรรมดา

นิทานพื้นบ้านของชาวนาซี นอกจากมีกบเป็นสัตว์ที่สำคัญแล้ว ยังมีสัตว์อื่นในนิทาน พื้นบ้านมีจำนวน 9 เรื่อง ซึ่งมีลักษณะเนื้อหาเกี่ยวกับสัตว์ต่าง ๆ เช่น แพะ แกะ ควาย กระต่าย เสือ เก้ง หมู จักจั่น ประสบเรื่องต่าง ๆ แล้วสามารถแสดงให้เห็นความฉลาดของสัตว์ เช่น สัตว์ที่ชาวนาซี คิดว่าฉลาด คือ กระต่าย แม้ว่าตัวเล็กก็แก้ไขปัญหาคิดและปกป้องตัวเองได้ ได้แก่

1. นิทานเรื่องความไม่พอใจของแพะ (山羊的怨恨 shanyángdeyuànhèn)

นิทานเรื่องนี้ กล่าวว่า เมื่อก่อน แพะกับแกะใช้ชีวิตอยู่บนฟ้า พวกเขาใช้ชีวิตอย่างสุขสบาย วันหนึ่ง แพะชวนแกะไปเที่ยวที่หน้าประตูของท้องฟ้า พวกเขาเดินไปถึงภูเขาหน้าโหลสึนโหล และมองเห็น โลกของมนุษย์เต็มไปด้วยความสวยงาม มีแม่น้ำใสสะอาด มีดอกไม้ที่สวยงามอยู่ในทุ่งหญ้า แกะอยาก ออกจากสวรรค์มาโลกของมนุษย์ แต่แพะรู้สึกเหนื่อยแล้ว จึงเรียกแกะให้กลับบ้าน แกะบอกแพะว่า โลกของมนุษย์สวยกว่าท้องฟ้าที่พวกเขาอยู่ แพะฟังแล้วเห็นด้วยพยักหน้าและส่ายหางด้วย ทันใดนั้น ความหอมของอาหารของมนุษย์โชยมาที่สายลม แกะยิ่งตื่นเต้น จึงชวนแพะมาโลกมนุษย์ แพะคิดว่า มนุษย์ฉลาดมาก ถ้าจับพวกเขาไป เราจะไม่มีอิสระแล้ว แกะไม่คิดแบบนั้น แกะคิดว่ามนุษย์ใจดี จะไม่ทำ ร้ายพวกเขา แกะจึงเดินไปสู่โลกของมนุษย์ ส่วนแพะตามแกะไป พวกเขาเข้าไปบ้านของมนุษย์ มนุษย์ให้ ของกินแก่แพะและแกะ พอถึงพวกเขาอ้วนแล้วจึงเตรียมจะฆ่าแพะกับแกะ ตอนที่มนุษย์จะฆ่าแพะ แพะกลัวจึงร้องดังขึ้น แพะคิดว่าแกะโกหกเขาว่าที่นี่ ส่วนแกะเห็นแพะถูกฆ่าตายก็น้ำตาไหลด้วยความ สำนึกผิด ตอนที่มนุษย์จะฆ่าแกะ แกะก็ไม่ได้ส่งเสียงร้องเหมือนแพะ เขาคิดว่าตนเองไม่ควรมาที่นี่ นี่ก็คือเหตุผลที่ทำไมเวลาฆ่าแพะ เสียงแพะดังมาก แต่เวลาฆ่าแกะก็ไม่ได้มีเสียง

นิทานเรื่องนี้ มีเนื้อหาเกี่ยวกับอธิบายเรื่องเสียงร้องแพะกับแกะ ชวนำชิมี่มีความคิด อธิบายเหตุผลของทำไมแพะกับแกะถูกฆ่าตายจะออกเสียงไม่เหมือนกัน จากนิทานเรื่องนี้แสดงให้เห็นว่า ชวนำชิมี่คำสั่งสอนว่าก่อนที่จะทำเรื่องใดเรื่องหนึ่งต้องคิดให้ดีกว่าก่อน อย่าหลงความมั่งคั่ง มันทำให้อาจได้รับผลร้ายถึงเสียชีวิต นิทานพื้นบ้านเรื่องนี้ของชนเผ่าชิมี่มีเนื้อหาเกี่ยวกับแพะกับแกะเป็นนิทานพื้นบ้านประเภทสัตว์

2. นิทานเรื่องกระต่ายล้างแค้น (小兔子复仇记 xiaotuzifùchóuji)

นิทานเรื่องนี้ กล่าวถึง มีเสือดุร้ายตัวหนึ่ง กินแม่ของกระต่าย กระต่ายเสียใจมาก ร้องอย่างหนักทุกวันจนตาของกระต่ายกลายเป็นสีแดง วันหนึ่ง มีนกตัวหนึ่งบอกกระต่ายว่าร้องให้ทุกวัน แม่ก็กลับมาไม่ได้ กระต่ายควรไปหาเสือเพื่อล้างแค้น กระต่ายฟังแล้วคิดว่าตนเองตัวเล็กทำอะไรเสือไม่ได้ควรต้องหาวิธีที่ดี ในที่สุด กระต่ายคิดวิธีออก จึงไปขอน้ำผึ้งจากผึ้ง ผึ้งสงสารกระต่ายจึงให้น้ำผึ้งสองรวง จากนั้นกระต่ายมาบ้านเสือ ทำท่าเหมือนกำลังกินอะไรอยู่ เสือเห็นแล้วไปถามกระต่ายว่ากินอะไร กระต่ายบอกเสื่อว่ากินตาของตนเอง เสื่อให้กระต่ายเอาไปให้เขากิน กระต่ายเอาน้ำผึ้งให้เสือกิน เสือกินแล้วรู้สึกหิวมาก อยากกินอีก กระต่ายบอกเขาว่าตนเองมีแค่ตาสองดวง ให้เสื่อหมดแล้ว เสื่อคิดว่าตาอร่อย จึงให้กระต่ายเอาตาของเสื่อออกมาให้เขากิน กระต่ายเอาตาข้างหนึ่งของเสื่อออกมาแล้วผสมน้ำผึ้งให้เสือกิน เสือกินแล้วอยากกินอีก จึงให้กระต่ายเอาอีกดวงออกมา แต่ครั้งนี้ไม่ได้ผสมด้วยน้ำผึ้ง เสื่อรู้สึกขมมาก จึงถามกระต่าย กระต่ายบอกเขาว่าดวงตาด้านซ้ายอร่อย ดวงตาด้านขวาขม คือความผิดของดวงตาด้านขวาของเสื่อ เสื่อเสียดวงตาตนเองแล้วกลายเป็นเสื่อตาบอด กระต่ายทำเพื่อไม่ให้เสื่อทำร้ายสัตว์อื่นอีกบอกเสื่อให้เดินตามกระต่าย กระต่ายใช้วิธีนี้ทำห้เสื่อตกลงไปในหุบเขา

นิทานเรื่องนี้ มีเนื้อหาเกี่ยวกับเรื่องของกระต่ายล้างแค้น อธิบายกระต่ายเพื่อล้างแค้น ใช้วิธีฆ่าสัตว์ที่ใหญ่กว่าตัวเองตายได้ด้วยปัญญา นิทานเรื่องนี้สามารถแสดงให้เห็นชวนำชิมี่มีความคิด ว่าทำเรื่องอะไรควรใช้สติปัญญา นิทานเรื่องนี้ได้อธิบายเรื่องของสัตว์ นิทานพื้นบ้านเรื่องนี้เป็นนิทานพื้นบ้านประเภทสัตว์

3. นิทานเรื่องกระต่ายช่วยชีวิตของยาย (兔子救老太婆 tuzijilataipó)

นิทานเรื่องนี้ กล่าวว่า ในสมัยก่อน มียายคนหนึ่ง เป็นคนที่ห่วยกังวลหลายเรื่อง ตอนที่เธอเดินทางก็กลัวว่าจะทำให้สัตว์เล็ก ๆ ได้รับบาดเจ็บ เธอจึงทำบุญทุกวัน หวังว่าเมื่อเสียชีวิตแล้วจะได้ขึ้นสวรรค์ วันหนึ่ง เธอเข้าไปในป่าเพื่อเก็บฟืน มีเสือตัวหนึ่งติดกับดักที่นั่นกล่าวไว้ เสื่อได้เจอยายจึงร้องขอให้ยายช่วยปล่อยตัวเองออกมา ยายเห็นเสื่อน่าสงสาร จึงช่วยปล่อยเสื่อ เมื่อเสื่อเป็นอิสระแล้วจึงบอกว่าจะกินยาย ยายกลัวมากและบอกว่า เราไปถามคนอื่นว่าฉันช่วยชีวิตคุณ แต่คุณกลับจะกินฉัน เป็นเรื่องที่ถูกต้องหรือไม่ ยายกับเสื่อไปถามควาย ควายบอกว่าเขาโดนล่าทุกวัน แต่เมื่อเขาแก่แล้ว มนุษย์กลับฆ่าเขากิน ยายควรถูกเสือกิน ยายกับเสื่อไปถามต้นไม้ ต้นไม้บอกว่ามนุษย์ทำร้ายต้นไม้ ยายควรถูกเสือกิน เสื่อฟังแล้วดีใจมาก ระหว่างทางพวกเขาได้เจอกระต่ายตัวหนึ่ง กระต่ายฟัง

เรื่องแล้วบอกไม่ได้เห็นขณะยายปล่อยเสือออกมาอย่างไร จึงบอกให้เสือเข้าไปในกับดัก ให้อายปล่อยอีกครั้ง เสือฟังแล้วทำตามทีกระต่ายบอก สุดท้าย กระต่ายจึงปิดประตูและพยายาหนีจากป่า

นิทานเรื่องนี้ มีเนื้อหาอธิบายเรื่องเกี่ยวกับกระต่ายช่วยชีวิตของยาย กระต่ายใช้ความฉลาดและความกล้าหาญของตนเองช่วยยาย จากเนื้อหาของนิทานสามารถแสดงว่ามนุษย์ควรใช้ชีวิตด้วยความไม่ประมาทไว้ใจสัตว์ร้าย นิทานพื้นบ้านเรื่องนี้มีเนื้อหาเกี่ยวกับกระต่าย เสือ และควายเป็นนิทานประเภทสัตว์

4. นิทานเรื่องแพะหลอกควาย (山羊出卖水牛的故事 shānyángchūmàishuīniú)

นิทานเรื่องนี้กล่าวว่า แต่ก่อนนานมาแล้ว ควายกับแพะเป็นเทพเจ้าที่อยู่ในสวรรค์ ควายเป็นเทพเจ้าที่ไม่ชอบพูด แม้เป็นเทพเจ้าที่ฉลาดแต่ไม่เฉลียว ส่วนแพะชอบพูดและยังฉลาดแกมโกง วันหนึ่ง แพะพาควายไปภูเขาจูงน้ำสโนโกลและมองเห็นโลกของมนุษย์ แพะแกล้งตกใจแล้วเรียกให้ควายมาดูความสวยงามของโลกมนุษย์ จากนั้น แพะจึงชวนควายลงไปโลกมนุษย์ เมื่อมาถึงโลกมนุษย์พวกเขาได้กินหญ้าที่อร่อยและสด ควายชอบมากจึงหยุดกินหญ้าที่เดียว ส่วนแพะชอบไปโน่นไปนี่ แพะออกจากสนามหญ้านั้นมาถึงหมู่บ้านแห่งหนึ่ง เขาลืมนควายที่มาด้วยกับเขา ชาวบ้านเห็นแพะจึงจับแพะไปไถนา แต่ตัวแพะเล็กเกินไปไม่สามารถไถนาได้ ส่วนควายกินหญ้าเสร็จแล้ว ไม่เห็นแพะจึงออกไปหา เขาเห็นแพะกำลังไถนาอยู่ แพะร้องให้และขอควายช่วยเหลือเขา ควายสงสารแพะจึงไปช่วยจนไถนาเสร็จ ควายกำลังจะกลับท้องฟ้า แต่ชาวบ้านจับเขาไม่ให้เขากลับ และบอกเขาว่าเพื่อนหลอก แต่ควายไม่เชื่อว่าแพะจะโกหก ควายจึงถามแพะ แต่แพะบอกเขาว่าตนเองไม่มีแรง ช่วยเขาไม่ได้ ควายโกรธมาก แต่จมูกของควายถูกบังคับอยู่ จึงพูดไม่ได้ จากนั้นมา ควายจึงถูกใช้งานอยู่ในหมู่บ้านช่วยชาวบ้านไถนา

นิทานเรื่องนี้ มีเนื้อหาอธิบายเรื่องเกี่ยวกับแพะโกหกควายและทำให้ควายต้องช่วยชาวบ้านไถนาเป็นนิทานที่ได้อธิบายลักษณะของควายกับแพะ จากเนื้อหาของนิทานสามารถเห็นถึงวิถีชีวิตของชาวนาซี มีความสัมพันธ์กับสัตว์ ในชีวิตประจำวันของชาวนาซีสัตว์เป็นสิ่งที่สำคัญ นิทานพื้นบ้านเรื่องนี้เป็นนิทานประเภทสัตว์

5. นิทานเรื่องปลาไหลเจ้าเล่ห์ (狡猾的鳝鱼 jiǎohuáde shànyú)

นิทานเรื่องนี้กล่าวว่า กาลครั้งหนึ่งนานมาแล้ว วันหนึ่งมีปลาไหลตัวหนึ่ง ว่ายน้ำตามน้ำไปเจองูตัวใหญ่ตัวหนึ่ง งูเห็นเป็นปลาไหลอ้วน จึงอยากกินมัน ปลาไหลจึงโกหกงูตัวนี้ว่ามันกับงูมีทางเหมือนกัน เป็นชาติเดียวกัน งูฟังแล้วเชื่อและจากไป ปลาไหลตัวนี้ว่ายน้ำต่อไปเจอปลาฉลามตัวหนึ่ง มันอยากกินปลาไหลเหมือนกัน ปลาไหลโกหกปลาฉลามว่าพวกมันมีปีกเช่นเดียวกัน มีบรรพบุรุษเดียวกัน กินมันไม่ได้ ปลาฉลามปล่อยมันไปอีก ปลาไหลหนีไปตามน้ำ แอบดีใจ คิดว่าตนเองหลอกหลวงงูและปลาฉลามได้ก็รู้สึกดีใจมากและเหนื่อยมาก ปลาไหลจึงนอนอย่างสบายในน้ำ ทันใดนั้น

ปลาไหลได้ยินเสียงแปลกดังขึ้นและแม่น้ำเต็มไปด้วยคลื่นขุ่น ปลาไหลตื่นด้วยความกลัว แล้วได้เห็นงูกับปลาฉลามว่ายมาพร้อมกัน ปลาไหลเห็นแบบนี้รีบหนีเข้าไปถ้ำและไม่กล้าออกมาอีก

นิทานเรื่องนี้ มีเนื้อหาเกี่ยวกับปลาไหลช่วยชีวิตตัวเองได้จากงูกับปลา จากนิทานเรื่องนี้แสดงให้เห็นปลาไหลมีลักษณะนิสัยเล่ห์ ขาวน่าซีมมีความคิดเวลาเจอศัตรูที่แข็งแรงกว่าตนเอง ต้องใช้สติปัญญาช่วยเหลือตัวเองจึงจะพ้นภัย นิทานเรื่องนี้เล่าเรื่องเกี่ยวกับปลาไหล ดังนั้น นิทานเรื่องนี้เป็นนิทานประเภทสัตว์

6. การวิ่งแข่งขันระหว่างกบกับแก้ง (麝子和石蛙赛跑 qiziheshiwasaipao)

นิทานเรื่องนี้กล่าวว่า ในสมัยก่อน แก้งอาศัยอยู่ในป่า กบอาศัยอยู่ในบ่อ เสียงของกบทำให้สัตว์ในป่านอนไม่หลับ วันหนึ่ง กบเริ่มร้องอีก แก้งได้ยินแล้วทนไม่ไหว จึงไปบ้านของกบแล้วเรียกให้กบมาแข่งวิ่งกับตน โดยมีข้อแม้ว่า ถ้ากบชนะ กบสามารถร้องได้ แต่ถ้าแก้งชนะ กบต้องไม่ร้องอีก กบฟังแล้วยอมรับเงื่อนไข เมื่อถึงวันแข่งขัน กบแอบเรียกพี่น้องที่หน้าตาเหมือนกันซ่อนอยู่ในระหว่างทางวิ่ง แก้งไม่รู้เรื่องนี้รู้แต่ใช้แรงของตนเองวิ่ง ส่วนกบเดินอย่างสบาย ๆ แล้วแอบเปลี่ยนให้พี่น้องของตนเข้ามาแข่งขันแทน สุดท้ายกบชนะ

นิทานเรื่องนี้ มีเนื้อหาเกี่ยวกับการแข่งขันระหว่างแก้งกับกบ แก้งกับกบเป็นสัตว์ที่วิ่งเร็วกบวิ่งช้า แต่ด้วยความฉลาดของกบ กบจึงชนะแก้ง จากนิทานเรื่องนี้สามารถสะท้อนให้เห็นการทำเรื่องใดเรื่องหนึ่งต้องใช้สติปัญญาไปหาทางที่เป็นไปได้ ดังนั้น นิทานเรื่องนี้จึงเป็นนิทานเรื่องสัตว์

7. นิทานเรื่องกระต่ายกับหมี (小兔和老熊 xiaotuhelaoxiong)

นิทานเรื่องนี้กล่าวว่า สมัยก่อน มีหมีกับกระต่ายอาศัยอยู่ในป่า สองตัวนี้เป็นเพื่อนบ้านกัน หมีคิดว่าตนเองแข็งแรงกว่ากระต่ายจึงแย่งที่ปลูกผักของกระต่ายเป็นของตนเอง กระต่ายโกรธมาก แต่สู้หมีไม่ได้ วันหนึ่ง กระต่ายเดินเล่นในป่าด้วยอารมณ์ไม่ดี ระหว่างทาง เขาได้เจอไม้ที่เป็นวงกลมอันหนึ่ง ด้วยความเหนื่อยเขาจึงนั่งบนไม้นี้ ทันใดนั้น ไม้อันนี้ได้กลิ้งลงจากภูเขา เห็นแบบนี้กระต่ายรู้แล้วว่าเอาไปทำอะไร กระต่ายหยิบไม้ที่เป็นวงกลมวางที่หน้าบ้านของหมี และใช้ไม้ตีทำให้เสียงที่แปลก ๆ ออกมา หมีได้ยินแล้วมาแย่งไม้ของกระต่าย แต่กระต่ายบอกหมีว่า ยังมีอีกอันหนึ่งที่ใหญ่กว่านี้ในป่าและบอกหมีว่าตนเองไม่มีแรงเอาไม้ได้ มีแต่หมีเท่านั้นหยิบได้ หมีได้ยินแล้วดีใจมากจึงตามกระต่ายมาถึงใต้ต้นไม้ต้นหนึ่ง กระต่ายชี้ไปที่รังผึ้งรวงใหญ่ให้หมีและบอกหมีว่า เพื่อทดสอบว่าหมีตีวงกลมนี้จะดังแค่ไหน เขาจะไปอีกฝั่งหนึ่งช่วยหมีฟังเสียง กระต่ายวิ่งมาแอบที่ภูเขาอีกแห่งหนึ่ง ส่วนหมีใช้ไม้ตีรังผึ้งด้วยแรงทั้งหมด ทันใดนั้น ผึ้งผึ้งออกมาจากรังและกัดหมีจนตาย

นิทานเรื่องนี้เล่าเรื่องระหว่างกระต่ายตัวเล็กกับหมีตัวหนึ่ง กระต่ายเพื่อแก้แค้นที่หมีแย่งนาที่ปลูกผักของตนเองไป จึงหาวิธีทำให้หมีถูกผึ้งกัดตาย จากนิทานเรื่องนี้สามารถให้เห็นความฉลาดของกระต่าย ในนิทานเรื่องนี้ ตัวละครเป็นสัตว์ มีเนื้อหากล่าวถึงลักษณะนิสัยของสัตว์ ดังนั้น นิทานเรื่องนี้จึงเป็นนิทานเรื่องสัตว์

8. นิทานเรื่องจ๊กจั่น (蝉菌的故事 chanjundegushi)

นิทานเรื่องนี้กล่าวว่า ในสมัยก่อน จ๊กจั่นชอบร้องเพลง นกกระดิดก็ชอบร้องเพลง พวกเขาเป็นเพื่อนบ้านกัน วันหนึ่ง นกกระดิดเมาแล้วบอกว่าจ๊กจั่นมีเสียงที่น่าฟังที่สุดในโลก จ๊กจั่นได้ยินแล้วดีใจมากจึงคิดว่าตนเองเป็นผู้ที่ร้องเพลงน่าฟังที่สุด ไม่มีใครสู้เขาได้ เขาจึงส่งเสียงร้องตลอด นกกระดิดทนฟังเสียงของจ๊กจั่นไม่ไหวจึงพูดกับเขาว่าอย่าร้องอีก แต่จ๊กจั่นคิดว่านกกระดิดอิจฉาเขา จึงไม่ฟังคำพูดของนกกระดิด นกกระดิดไม่ไหวจริง ๆ จึงย้ายบ้านห่างจากจ๊กจั่นไป เสียงร้องของจ๊กจั่นทำให้สัตว์อื่น ๆ ทนไม่ไหว นกกระดิดกับเพื่อน ๆ จึงไปฟ้องเรื่องนี้กับพระอาทิตย์ พระอาทิตย์ได้ยินเสียงของจ๊กจั่นจึงเอามือปิดหูและกระโดดสามครั้งพระอาทิตย์ถอยหลังสามก้าว โลกจึงกลายหนาวมาก ทำให้จ๊กจั่นอดทนไม่ไหว จึงลงมาจากต้นไม้พร้อมกับใบไม้ร่วง

นิทานเรื่องนี้ มีเนื้อหาเล่าเรื่องของจ๊กจั่นด้วยความหยิ่งผยองของตนเองทำให้เพื่อน ๆ ห่างจากตนเองไป นิทานเรื่องนี้มีลักษณะเล่าเรื่องเกี่ยวกับนิสัยของสัตว์ จากนิทานเรื่องนี้สามารถสะท้อนให้เห็นว่าชาวนำซีมีคำสั่งสอนว่าเวลาทำงานควรทำตัวค่อมต่ำไม่ควรหยิ่งผยอง นิทานเรื่องนี้มีเนื้อหาเกี่ยวกับสัตว์ ดังนั้น นิทานเรื่องนี้จึงเป็นนิทานเรื่องสัตว์

9. นิทานเรื่อง “เล่ว” (漏的故事 loudegushi)

นิทานเรื่องนี้กล่าวว่า ในสมัยก่อน มีชาวบ้านใช้ม้าเป็นยานพาหนะขนส่งสิ่งของในเมืองลี่เจียง ตอนเย็นวันหนึ่ง หัวหน้าส่งให้ลูกน้องพักผ่อนในป่าแห่งหนึ่ง สองคนนั่งคุยกันที่หน้าเต็นท์ หัวหน้าคนหนึ่งพูดว่า ไม่กลัวอะไร นอกจาก “เล่ว” อย่างเดียว ขณะเดียวกัน มีคน ๆ หนึ่งและเสือดัวหนึ่งมาที่ฝูงม้าเพื่อจะขโมยม้าไป ได้ยินคำพูดของหัวหน้าจึงสงสัยว่าอะไรคือ “เล่ว” ทำไมทำให้กลัวถึงขนาดนั้น ทันใดนั้น คนที่มาขโมยม้าได้จับร่างกายสัตว์ที่อ้วน ๆ ตัวหนึ่ง เขาคิดว่าได้ม้าที่อ้วนตัวหนึ่ง มาจึงรีบกระโดดขึ้นบนหลังของเสือดัว ส่วนเสือดัวที่ถูกขี่คิดว่า ‘เล่ว’ มาแล้ว จึงรีบวิ่งหนีไป ยิ่งเสือดัววิ่งเร็ว คนที่ขี่เสือดัวยิ่งจับเสือดัวแน่นขึ้น เสือดัวจึงไม่กล้าหยุด ใช้แรงวิ่งตลอด เมื่อฟ้ารุ่งอรุณ คนที่ขี่เสือดัวเห็นสัตว์ที่เขาขี่เป็นเสือดัวไม่ใช่ม้าจึงกลัวมาก กระโดดขึ้นบนต้นไม้ ส่วนเสือกกลับบ้านแล้ว จึงเล่าเรื่องนี้ให้ลิงฟัง และชวนลิงไปดู ‘เล่ว’ กัน เสือกกับลิงมาได้ต้นไม้หนึ่ง ลิงบอกเสือกว่าเขาจะขึ้นไปบนต้นไม้จับ “เล่ว” มา คนที่อยู่บนต้นไม้ฟังแล้วกลัวจนฉีราด น้ำเข้าไปตาของลิง ลิงเจ็บมากจึงลงจากต้นไม้มา เสือกคิดว่าเล่วจะมาจับพวกเขาจึงจับมือลิงไป เสือดัววิ่งเร็วมาก มาถึงแม่น้ำ และหันหน้าจะพูดกับลิงว่า ‘เล่ว’ น่ากลัว แต่กลับเห็นมีแต่มือของลิงอยู่ในมือของตัวเอง เสือกจึงคิดว่า ลิงถูกเล่วกินไปแล้ว จึงร้องไห้และพูดขอโทษลิง

นิทานเรื่องนี้ เล่าเรื่องเกี่ยวกับเสือกไปขโมยม้าและได้เจอเล่วที่เป็นสิ่งที่น่ากลัวด้วยความเข้าใจผิด เสือกคิดว่า “เล่ว” กินลิงไป จากนิทานเรื่องนี้สอนว่าอย่าเพิ่งสรุปเมื่อยังไม่เข้าใจความจริง นิทานเรื่องนี้มีเนื้อหาเกี่ยวกับเสือกกับลิง ดังนั้น นิทานเรื่องนี้จึงเป็นนิทานเรื่องสัตว์

สรุปได้ว่า นิทานพื้นบ้านของชนเผ่านำซีมีนิทานที่เล่าถึงสัตว์หลาย ๆ ชนิด เช่น กบเป็นสัตว์ที่สำคัญที่สุดของชาวนำซี ชาวนำซีคิดว่ากบเป็นสิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่ช่วยในการพยากรณ์และช่วยเหลือเมื่อมี

ภัยของชนเผ่าล่าซี นอกจากนี้แล้ว กระต่าย หมี เก้ง นก ลิง และหมี เป็นต้น ยังเป็นสัตว์ที่ปรากฏในนิทานพื้นบ้านของชนเผ่าล่าซี จากนิทานเหล่านี้สามารถสะท้อนให้เห็นว่าชนเผ่าล่าซีมีชีวิตพึ่งพาธรรมชาติ อยู่ใกล้ชิดกับสัตว์ต่าง ๆ ในธรรมชาติ จึงเกิดนิทานต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับสัตว์ออกมาและเนื้อหาของนิทานสัตว์ส่วนใหญ่ของชาวล่าซีล้วนมุ่งสอนเรื่องการมีปัญญาเป็นเรื่องสำคัญที่ทำให้รอดชีวิตจากสถานการณ์เลวร้าย นิทานเรื่องสัตว์มีเนื้อหาเกี่ยวกับความโง่ความฉลาดของสัตว์จึงสอนเกี่ยวกับเรื่องสติปัญญาที่มีความสำคัญที่ทำให้มีชีวิตรอดได้

3.7 นิทานปรัมปรา (myth)

นิทานปรัมปราเป็นประเภทหนึ่งของนิทานพื้นบ้าน บางครั้งเรียกว่า ตำนานปรัมปรา บางครั้งเรียกว่า เทวปกรณัม หรือ เทพปกรณัม เป็นนิทานพื้นบ้านประเภทหนึ่ง เป็นเรื่องอธิบายถึงกำเนิดของจักรวาล โครงสร้างและระบบของจักรวาล มนุษย์ สัตว์ ปรากฏการณ์ทางธรรมชาติ เช่น ลม ฝน กลางวันกลางคืน พายุฟ้าผ่า ความเป็นมาของชนชั้นผู้นำ ลำดับชั้นและบทบาทหน้าที่ของมนุษย์ ความเชื่อทางศาสนา ประเพณี พิธีกรรม และการประพฤติปฏิบัติต่าง ๆ จึงมีเรื่องของเทพหรือประเภทกึ่งคนกึ่งเทพด้วย (ประคอง นิมมานเหมินท์ 2545 : 13) นิทานปรัมปราของชนเผ่าล่าซีแบ่งเป็น 2 ประเภท ได้แก่ นิทานการสร้างโลกและมนุษย์กับนิทานอธิบายปรากฏการณ์ของธรรมชาติดังต่อไปนี้

3.7.1 นิทานการสร้างโลก

นิทานการสร้างโลกและมนุษย์เป็นนิทานที่อธิบายถึงกำเนิดของโลก มนุษย์ และสิ่งอื่น ๆ ในโลก เป็นนิทานเก่าแก่ ที่แสดงให้เห็นถึงความคิด ความเชื่อเกี่ยวกับจักรวาลและธรรมชาติแบบเดิมของบรรพบุรุษ นิทานการสร้างโลกและมนุษย์ของชนเผ่าล่าซีมีเนื้อหาเกี่ยวกับความเป็นมาของบรรพบุรุษของชนเผ่าล่าซี การเกิดใหม่ของมนุษย์ ความเป็นมาของมนุษย์ ในนิทานประเภทนี้ส่วนใหญ่มีลักษณะตัวละครเป็นพี่น้องกัน แล้วได้รักกันจึงได้มีลูกหลานสืบต่อมา นอกจากนี้แล้ว สิ่งต่าง ๆ ในธรรมชาติ เช่น ทะเล สัตว์ และหิน เป็นต้น ยังเป็นที่มาของมนุษย์ ด้านการเกิดใหม่ของมนุษย์จะมีลักษณะตัวละครเป็นมนุษย์กับสัตว์ โดยสัตว์ส่วนใหญ่เป็นงูและกบ เทพเจ้าจะให้พลังวิเศษแก่มนุษย์แล้วมนุษย์นำความสามารถนี้ไปแลกเปลี่ยนกับตัวละครอีกฝ่ายหนึ่ง จึงทำให้ความสามารถของมนุษย์หายไป นิทานการสร้างโลกและมนุษย์ของชนเผ่าล่าซีมีจำนวน 4 เรื่อง ได้แก่

1. นิทานของนางก้อกู่มีง (格古命的故事 gégumíngdegùshi)

นิทานเรื่องนี้กล่าวว่า เมื่อนานมาแล้ว มีน้ำหยดหนึ่งตกลงจากท้องฟ้ากลายเป็นทะเล ทะเลนี้ชื่อทะเลหม้อลิ่ห่าหจี ต่อมาอีกไม่นานมีก้าชอกจากทะเลและได้เกิดไขฟองหนึ่ง มีนกอินทรีออกจากไขฟองนี้ และตั้งชื่อตนเองว่า นกอินทรีก้อเหม่ย นกอินทรีก้อเหม่ยได้ออกไขฟองหนึ่งที่ปากทางเข้าถ้ำ วันหนึ่ง ลิงซึ่งอาศัยอยู่ใกล้ถ้ำกำลังหาอาหารกินและได้เห็นไขฟองนี้จึงกินไขฟองนี้ไป

เวลาผ่านไปสามปี ไช่ฟองนั้นออกจากห้องของลิงและมีหญิงสาวที่สวยงามคนหนึ่งออกจากไช่ฟองนี้ เธอตั้งชื่อตนเองว่าก๊อคู่มิ่ง ในโลกนี้มีแต่ก๊อคู่มิ่งคนเดียว เธอรู้สึกเหงามาก มีอยู่วันหนึ่ง เธอนอนหลับที่หน้าเสาหินต้นหนึ่ง ตอนที่เธอตื่นมาก็พบว่าตนเองตั้งท้องแล้ว เวลาผ่านไปสามปี ก๊อคู่มิ่ง ได้คลอดลูกชาย 9 คนและลูกสาว 7 คน อีกไม่นาน ลูกของก๊อคู่มิ่งโตขึ้นและรักกัน ดังนั้นลูกของก๊อคู่มิ่งก็ได้เกิดลูก 81 คน พวกเขาได้สร้างหมู่บ้าน 9 หมู่บ้านและใช้ชีวิตต่อไป

นิทานพื้นบ้านเรื่องนี้ มีเนื้อหาเกี่ยวกับการอธิบายความเป็นมาของชนเผ่าชาน่าซี จากนิทานได้รู้ว่าชาวชาน่าซีเชื่อว่าบรรพบุรุษของชนเผ่าชาน่าซีไม่ใช่เป็นคนธรรมดาแต่เป็นลูกของธรรมชาติ การเปลี่ยนแปลงของธรรมชาติได้ค่อย ๆ สร้างมนุษย์ขึ้นมา ลักษณะเด่นของนิทาน คือ ความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับธรรมชาติ ซึ่งมนุษย์ถือกำเนิดจากธรรมชาติ จึงทำให้ชาวชาน่าซีมีความคิดต้องเคารพธรรมชาติและใช้ชีวิตอยู่ใกล้ธรรมชาติ ทั้งหมดนี้เป็นจุดที่พิเศษ นิทานพื้นบ้านเรื่องนี้มีเนื้อหาเกี่ยวกับความเป็นมาของมนุษย์เป็นนิทานประเภทตำนานปรัมปรา

2. กำเนิดของมนุษย์ (男女结合生人的故事 nǎnnǚjiéhéshēng réndegùshi)

นิทานเรื่องนี้กล่าวว่า กาลครั้งหนึ่งนานมาแล้ว ในสมัยที่ยังไม่มีสิ่งมีชีวิตอยู่ในโลก เทพเจ้าคู่ กับเทพเจ้าชื่อเป็นพี่น้องกัน พวกเขาใช้วิธีต่าง ๆ เพื่อให้โลกมีชีวิต ไม่ว่าจะเป็นบูชาท้องฟ้าหรือวิธีอื่น ๆ พี่น้องสองคนนี้ก็ทำแล้ว แต่ยังไม่เห็นมีอะไรเกิดขึ้นมา พวกเขาจึงกังวลมาก เวลาผ่านไปวันหนึ่ง พี่น้องสองคนนี้ได้รักกันและน้องสาวตั้งท้อง ท้องของน้องสาวโตขึ้นเรื่อย ๆ และได้คลอดขึ้นเนื้อสีแดงออกมา แต่เนื้อนี้ไม่มีปาก ไม่มีขา แม้ว่าเนื้อนี้ร้องไม่เป็น แต่เนื้อนี้กระโดดได้ พี่น้องสองคนนี้เห็นแล้วเกิดความคิดขึ้นมาอย่างหนึ่ง จึงใช้ขวานสับเนื้อ และเอาไปโรยลงสู่โลก ทันใดนั้นฝนตก เนื้อที่สับกลายเป็นสิ่งต่าง ๆ ในโลก ซึ่งพร้อมกันนั้นได้เกิดเป็นผู้ชาย 3 คนกับผู้หญิง 3 คนออกมาด้วย พวกเขา รักกันและได้มีลูกหลานเกิดมามากมาย

นิทานเรื่องนี้ มีเนื้อหาอธิบายความเป็นมาของชนเผ่าชาน่าซี บรรพบุรุษของชนเผ่าชาน่าซีเป็นพี่น้องสองคน พวกเขา รักกัน ได้เกิดลูกหลานออกมา โลกนี้จึงจะได้มีชีวิตอยู่ต่อไป ในนิทานเรื่องนี้ ลักษณะเด่นคือเนื้อสับที่ชาวชาน่าซีคลอดออกมากลายเป็นสิ่งต่าง ๆ ในโลก แสดงให้เห็นว่าชาวชาน่าซีเป็นผู้สร้างสิ่งต่าง ๆ ในธรรมชาติ ดังนั้น มนุษย์มีความสัมพันธ์กับธรรมชาติ นิทานพื้นบ้านเรื่องนี้เป็นนิทานพื้นบ้านประเภทตำนานการสร้างโลกหรือมนุษย์

3. นิทานเรื่องมนุษย์ลอกคราบ (人脱皮的故事 réntuopídegùshi)

นิทานเรื่องนี้กล่าวว่า แต่ก่อนนานมาแล้ว มนุษย์กับงูเป็นพี่น้องกัน มนุษย์กับงูแยกครอบครัวแล้ว มนุษย์ใช้ชีวิตอยู่บนดิน ส่วนงูใช้ชีวิตอยู่ในน้ำ เทพเจ้าคู่กับเทพเจ้าชื่อสอนให้มนุษย์ลอกคราบ ดังนั้น อีกสามสิบปีมนุษย์ต้องลอกคราบ เพื่อให้ผิวหนังเก่าออกมาและเกิดผิวหนังใหม่ แสดงว่ามนุษย์จะเกิดใหม่ แต่ทุกครั้งที่ลอกคราบจะเจ็บปวดมาก มนุษย์อดทนไม่ได้แล้ว ส่วนงูเมื่อแยกจากมนุษย์ก็มีชีวิตไม่ยืน ครั้นได้กลับมาพบกันงูจึงบอกมนุษย์ว่าเราเป็นพี่น้องกัน ถ้าคิดว่าการลอกคราบ

เป็นเรื่องทุกข์ พี่ไม่อยากอดทนแล้ว บอกวิธีลอกคราบให้น้องก็ได้ มนุษย์ฟังแล้วจึงบอกวิธีนี้ให้กับงู จากนั้นมา มนุษย์จึงไม่ได้มีอายุยืนแล้ว

นิทานเรื่องนี้ มีเนื้อหาอธิบายเกี่ยวกับเรื่องการเกิดใหม่ของมนุษย์ บรรพบุรุษของชนเผ่านาซีใช้วิธีลอกคราบมาเกิดใหม่ แต่ด้วยอดทนไม่ได้ จึงให้วิธีนี้แก่งู หลังจากนั้น มนุษย์จึงไม่ได้มีชีวิตยาวนานเหมือนเดิม ในนิทานเรื่องนี้ มีจุดพิเศษ คือ มนุษย์กับงูเป็นพี่น้องกัน ในนิทานพื้นบ้านทั่วไปส่วนใหญ่จะมีบทบาทเป็นศัตรูของมนุษย์ เป็นสัตว์ที่ล่อลวง แต่ในนิทานพื้นบ้านของชนเผ่านาซี งูเป็นพี่น้องกับมนุษย์ นิทานพื้นบ้านเรื่องนี้มีเนื้อหาเกี่ยวกับวิธีการเกิดใหม่ของมนุษย์ จึงจัดเป็นนิทานประเภทตำนานปรัมปรา

4. พ่อเปลี่ยนสถานะ (父亲易位的故事 fùqīnyīwèidegùshi)

นิทานเรื่องนี้กล่าวว่า ในสมัยที่ดินใหญ่กว่าท้องฟ้าอำนาจผู้หญิงสูงกว่าผู้ชาย ผู้ชายยังไม่ได้เป็นสามีของผู้หญิง งูกับกบเป็นสามีของผู้หญิง ผู้ชายไม่มีฐานะในบ้าน งูกับกบนอกจากเป็นสามีของผู้หญิงยังมีความสามารถในการปกป้องคุ้มครองครอบครัว มีอยู่วันหนึ่ง ผู้ชายที่ถูกดูถูกกลับจากการต่อสู้กับงูและกบ ไหลงูกับกบออกจากบ้าน ผู้ชายจึงกลายมาเป็นผู้ทำหน้าที่แทนงูกับกบ จากนั้นมาผู้หญิงได้มีลูกกับผู้ชาย ส่วนงูและกบที่ถูกไล่ออกจากบ้าน ร้องไห้ตลอด น้ำตาของพวกเขากำให้น้ำท่วม ชาวบ้านไม่มีที่อยู่จึงย้ายไปบนภูเขา เทพเจ้าลู่กับซู่เห็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจึงลงโทษงูและกบ แต่เพื่อชดเชยที่งูกับกบถูกมนุษย์แย่งสถานะไป จึงทำให้งูกับกบกลายเป็นเทพที่มีหัวเป็นกบ ร่างกายเป็นมนุษย์และหางเป็นงูไปได้รับความเคารพจากชาวบ้านทุกคน

นิทานเรื่องนี้ มีเนื้อหาอธิบายเกี่ยวกับความเป็นมาของอำนาจและการเปลี่ยนสถานะของผู้ชายของชนเผ่านาซี จากเนื้อหาได้รู้ว่าในสมัยก่อนงูกับกบเป็นสามีของผู้หญิงชาวนาซี แสดงให้เห็นว่างูกับกบเป็นสิ่งศักดิ์สิทธิ์ของชาวนาซี นอกจากนี้แล้ว ผู้ชายชาวนาซีมีสถานะต่ำกว่าผู้หญิง แต่สุดท้าย ผู้ชายชาวนาซีได้ไต่กลับกับงูออกจากบ้านและกลายเป็นสามีของผู้หญิง ชาวนาซีแสดงให้เห็นว่าการเลื่อนสถานะของผู้ชายเกิดจากความสามารถและแข็งแรง นิทานเรื่องนี้ได้อธิบายความเป็นมาของบทบาทหน้าที่ของผู้ชายจึงเป็นนิทานประเภทปรัมปรา

สรุปได้ว่า นิทานพื้นบ้านประเภทปรัมปราของชนเผ่านาซีมีเนื้อหาเกี่ยวกับความเชื่อความคิดเห็นด้านการสร้างโลกและความเป็นมาของมนุษย์ โดยมีความเชื่อและนับถือว่าเทพเจ้าลู่กับเทพเจ้าซู่เป็นเทพเจ้าสร้างโลก มนุษย์ มนุษย์และสัตว์โดยเฉพาะงูและกบมีความผูกพันเป็นญาติกัน จากเนื้อหาของนิทานพื้นบ้านของชนเผ่านาซีสามารถได้รู้ว่า บรรพบุรุษของชาวนาซีเป็นพี่น้องกัน พวกเขาได้แต่งงานกัน มนุษย์จึงดำรงเผ่าพันธุ์ต่อมาได้ สิ่งเหล่านี้สามารถแสดงให้เห็นว่าชนเผ่านาซีมีความเชื่อการสร้างโลกและมนุษย์ของตนเอง จากนิทานพื้นบ้านประเภทปรัมปราของชนเผ่านาซีทำให้รู้ว่าชนเผ่านาซีมีความสัมพันธ์กับธรรมชาติ

3.7.2 นิทานอธิบายปรากฏการณ์ของธรรมชาติ

นิทานอธิบายปรากฏการณ์ของธรรมชาติเป็นเรื่องที่อธิบายถึงสาเหตุที่เกิดธรรมชาติและปรากฏการณ์ต่าง ๆ ทางธรรมชาติ มนุษย์ในอดีตอาศัยอยู่ใกล้ชิดกับธรรมชาติ ได้คิดหาคำอธิบายเกี่ยวกับธรรมชาติและปรากฏการณ์ทางธรรมชาติที่มนุษย์ได้เห็น เช่น การเกิดขึ้นของไฟ เป็นต้น

ชนเผ่าล่าซิมินิทานพื้นบ้านที่เล่าถึงการกำเนิดของธรรมชาติหลายเรื่อง นิทานประเภทอธิบายที่มาของธรรมชาติมีเนื้อหาเกี่ยวกับชีวิตของชนเผ่าล่าซิมินิทานปัญหาต่าง ๆ ตัวละครจึงผ่านความยากลำบากต่าง ๆ ด้วยการไปหาสิ่งใดสิ่งหนึ่งมาแก้ไข นิทานประเภทนี้ส่วนใหญ่จะเล่าเกี่ยวกับเรื่องที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวันในชนเผ่าล่าซิมินิทาน และได้แสดงค่านิยมต่าง ๆ ของชนเผ่าล่าซิมินิทานอธิบายปรากฏการณ์ของธรรมชาติมีจำนวน 4 เรื่อง ได้แก่

1. นิทานเรื่องหญิงสาวไข่นกอินทรีหาไฟ (鹰蛋女寻找火种的故事)

yīngdànnǚxúnzhāohuozhōng

นิทานเรื่องนี้กล่าวว่า แต่ก่อนนานมาแล้ว มีหญิงสาวคนหนึ่งออกจากไข่นกอินทรี เธอได้คลอดลูกชาย 3 คนและลูกสาว 3 คน ตอนนั้น โลกมีกลางวันและกลางคืน เมื่อถึงตอนกลางคืนแล้วโลกจะมืดไป มองไม่เห็นอะไร ดังนั้น แม่กับลูกจึงไม่ได้เห็นหน้ากัน หญิงสาวคนนี้อะไรอยากเห็นลูกของตนเอง จึงอยากให้ตอนกลางคืนมีแสงสว่างเหมือนตอนกลางวัน หญิงสาวคนนี้จึงชวนหนูไปหาไฟ หนูชุดหลุม 99 วันจึงสามารถขุดผ่านภูเขาที่เชื่อมโยงสองโลก หน้าภูเขาที่หนูชุดหลุมมีไถทองอยู่ตัวหนึ่ง หนูแอบกินไถทองของไถทอง ไถทองเห็นแล้วส่งเสียงขันจึงทำให้ดวงอาทิตย์ตื่นมาและโยนไฟใส่ หนูหางของหนูถูกเผาจึงวิ่งหนีออกไป หญิงสาวจึงให้นกฮูกไปหาไฟ ดวงตาของนกฮูกก็ถูกเผา ครั้งที่สามหญิงสาวไปหาเอง เขาบูชาไถทอง ไถทองดีใจจึงให้ไฟแก่หญิงสาวคนนี้

นิทานเรื่องนี้ มีเนื้อหาเกี่ยวกับการอธิบายความเป็นมาของไฟ ผู้หญิงไข่นกอินทรีคนนี้เป็นมนุษย์คนแรกในโลก เป็นบรรพบุรุษของชนเผ่าล่าซิมินิทาน จากเรื่องนี้แสดงให้เห็นว่าไฟเป็นแสงสว่างของโลก ช่วยให้มองเห็นสิ่งต่าง ๆ ได้ นอกจากนี้แล้ว ยังได้อธิบายว่าตอนที่ไถทองเสียงร้องจะหมายความว่าฟ้าสว่างแล้ว ดังนั้น นิทานเรื่องนี้เล่าเรื่องเกี่ยวกับความเป็นมาของไฟของชนเผ่าล่าซิมินิทาน และแสดงให้เห็นว่า ถ้าอยากได้สิ่งใดต้องทำด้วยตัวเองอย่างจริงจัง

2. นิทานเรื่องกำเนิดของพืชพันธุ์ธัญญาหาร (谷种来历的传说)

guzhōngláilidechuánshuō

นิทานเรื่องนี้กล่าวถึง แต่ก่อนนานมาแล้ว นายลีอื่นโรกับลูกสาวของเทพเจ้าท้องฟ้าที่ชื่อนางโปไปมิ่งจะกลับไปใช้ชีวิตในโลกมนุษย์ พวกเขาเอาสิ่งต่าง ๆ ที่ต้องการจากท้องฟ้าไปด้วย ในระหว่างทางที่พวกเขากลับไป ได้เจอคู่มั่นเก่าของนางโปไปมิ่งที่ชื่อนายชือชือชือชือ นายชือชือชือชือไม่พอใจนางโปไปมิ่งที่แต่งงานกับมนุษย์จึงหาวิธีต่าง ๆ ขัดขวางพวกเขาสองคน ขณะที่พวกเขาสามคนต่อสู้กัน นางโปไปมิ่งกับนายลีอื่นโร จึงเอาควายกับม้าที่บรรทุกสิ่งของให้กับนายชือชือชือชือเพื่อให้นาย

ข้อสี่ข้อสี่ปล่อยสองคนไป ในสิ่งของเหล่านี้มีพืชพันธุ์ธัญญาหารที่จะเอาไปปลูกที่โลกมนุษย์ส่งไปด้วย ดังนั้น เมื่อที่สองคนกลับถึงโลกมนุษย์แล้วจึงไม่มีพืชพันธุ์ธัญญาหาร สองคนนี้เป็นกังวล ถ้าไม่มีมนุษย์ จะไม่มีข้าวกิน สุดท้ายพวกเขาได้หาเจอเมล็ดพืชพันธุ์ในซึ้งของหมาที่มาจากท้องฟ้า จากนั้นมา ตอนที่ ขาวน่าซีจะกินข้าวใหม่จะให้ข้าวแก่หมาก่อน แล้วขาวน่าซีจะได้เริ่มกิน เพื่อรำลึกถึงคุณของหมา

นิทานเรื่องนี้ มีเนื้อหาอธิบายเกี่ยวกับความเป็นมาของธัญพืชของขาวน่าซี จากนิทาน เรื่องนี้แสดงให้เห็นว่าขาวน่าซีมีความคิดควรหวงแหนพืชพันธุ์และควรดูแลสัตว์ นิทานพื้นบ้านเรื่องนี้ ได้อธิบายเรื่องเกี่ยวกับความเป็นมาของสิ่งของในธรรมชาติ ดังนั้น นิทานพื้นบ้านประเภทนี้คือนิทาน พื้นบ้านประเภทตำนานปรัมปรา

3. นิทานเรื่องพ่อไก่เรียกดวงอาทิตย์ (公鸡喊太阳的传说

gongjihantàiyángdechuanshuo)

นิทานเรื่องนี้กล่าวว่า ตอนที่พี่น้อง 9 คนสร้างท้องฟ้า พี่น้อง 7 คนสร้างแผ่นดิน มีดวงอาทิตย์ 9 ดวงอยู่บนท้องฟ้า หินถูกแตกกระจาย ดังนั้น พี่น้องจึงนัดไปยิงดวงอาทิตย์ด้วยลูกศร พวกเขา 9 คนเอาลูกศรที่ทำด้วยหินและไม้ไฟไปยิงดวงอาทิตย์ แต่ลูกศรถูกความร้อนละลาย สุดท้าย พวกเขาทำลูกศรด้วยดินเหนียวไปยิงดวงอาทิตย์และสำเร็จ มีดวงอาทิตย์ดวงหนึ่งเห็นพี่น้องของเขาถูกยิงตกไปจึงกลัวมากแอบซ่อนหลังภูเขาจูน่าหซินโหล พี่น้อง 9 คนนี้เห็นแบบนี้ จึงส่งนกฮูกไปชวนดวงอาทิตย์ออกมา แต่ดวงอาทิตย์ไม่ยอม แล้วจึงส่งคางคกไปชวนดวงอาทิตย์ ดวงอาทิตย์ไม่ยอม เหมือนกัน สุดท้าย พี่น้อง 9 คนนี้ให้ไก่ไปชวนดวงอาทิตย์ ดวงอาทิตย์ฟังเสียงของไก่รู้สึกโพล้อใจ ไม่มี ความร้ายกาจจึงออกจากภูเขาจูน่าหซินโหล จากนั้นมา ไก่กลายเป็นเพื่อนสนิทของดวงอาทิตย์

นิทานเรื่องนี้มีเนื้อหาเกี่ยวกับอธิบายความเป็นมาว่าทำไมท้องฟ้ามีดวงอาทิตย์ดวงเดียว เนื้อหาของนิทานแสดงให้เห็นว่าสิ่งต่าง ๆ ในธรรมชาติมีอิทธิพลต่อกันและกัน เนื่องจากไก่เป็น สัตว์ที่มีนิสัยดีจึงทำให้ดวงอาทิตย์ยอมออกมาและได้เป็นเพื่อนสนิทกัน แสดงว่าสิ่งต่าง ๆ ในธรรมชาติ มีความสัมพันธ์อย่างกลมกลืนกัน นิทานเรื่องนี้ได้อธิบายความเป็นมาของสิ่งในธรรมชาติ ดังนั้น นิทาน เรื่องนี้จึงเป็นนิทานประเภทปรัมปรา

4. นิทานเรื่องเก็บไฟ (捡火种的故事 jianhuozhongdegushi)

นิทานเรื่องนี้กล่าวว่า ในสมัยก่อน หมู่บ้านตระกูลเหมยลี่ตั้งอยู่ที่ภูเขาที่ไม่มีไฟ แต่หมู่บ้านตระกูลเหมยลี่ตั้งอยู่ที่ภูเขาเหนือมีไฟ วันหนึ่ง ลูกชายของตระกูลเหมยลี่ เห็นที่ดินของหมู่บ้าน ตระกูลเหมยลี่ต้องอดทนอดกลั้นมากจึงสั่งตัวแดงหางขาดไปเผาป่าไม้ของหมู่บ้านนั้น พงูตัวนั้น ไปถึงเขตแดนระหว่างสองหมู่บ้าน นายหูหว่าจือกู่เห็นงูตัวแดงคาบไฟมาจึงอยากแย่งไฟเจ้างูไป เขาจึงไป หาตะขาบที่สามารถจับงูได้มาช่วย งูเห็นตะขาบมาตกใจจึงปล่อยไฟและหนีไป จากนั้นไป หมู่บ้าน เหมยลี่ต้องมีไฟ

นิทานเรื่องนี้มีเนื้อหาอธิบายเกี่ยวกับความเป็นมาของไฟในหมู่บ้านของชาวนำซี จากนิทานเรื่องนี้ได้รู้ว่าสิ่งในธรรมชาติส่งผลกระทบต่อเชื่อมโยงกัน เนื่องจากนิทานเรื่องนี้ได้อธิบายความเป็นมาของไฟของชาวนำซี ดังนั้น นิทานเรื่องนี้จึงเป็นนิทานประเภทการอธิบายที่มาของธรรมชาติ

สรุปได้ว่า นิทานปรัมปราของชนเผ่านำซีมีเนื้อหาเกี่ยวกับความคิดความเชื่อของชาวนำซีที่เกี่ยวกับการสร้างโลก กำเนิดบรรพบุรุษของชาวนำซี นิทานประเภทนี้มีอนุภาคต่าง ๆ อยู่ในเนื้อหา เช่น ทะเลกับท้องฟ้ารักกันเกิดฟองไข่ออกมา สามารถเกิดมนุษย์ ไก่เป็นไก่ทองมีความสามารถพิเศษ จากนิทานประเภทนี้ สามารถเห็นได้ว่าบรรพบุรุษของชาวนำซีผูกพันกับธรรมชาติที่สัมพันธ์กับดวงอาทิตย์ และมีความคิดว่าสิ่งต่าง ๆ ในโลกมีอิทธิพลต่อกัน

3.8 นิทานคติ (fable)

นิทานคติเป็นนิทานพื้นบ้านประเภทหนึ่ง เป็นนิทานที่เล่าเรื่องเพื่อแสดงให้เห็นผลของการทำกรรมดีและกรรมเลว ตัวละครมีลักษณะชัดเจนว่าต้องเป็นคู่ หมายถึง มีตัวละครสองฝ่ายที่อยู่ตรงข้าม มีตัวละครฝ่ายดี ที่มีนิสัยดี ทำดีและทำเรื่องที่ถูกต้อง แล้วมีตัวละครอีกฝ่ายหนึ่งเป็นคนเลวนิสัยไม่ดี ชอบทำเรื่องที่ไม่ถูกต้อง ละโมบโหดร้าย (ประคอง นิมมานเหมินท์ 2545 : 16)

นิทานคติของชนเผ่านำซีมีตัวละครสองฝ่ายเช่นเดียวกัน แต่มักเป็นพี่น้องกันและเป็นเพศเดียวกัน แต่มีนิสัยตรงข้าม ในนิทานประเภทนี้จะมีเนื้อหาเกี่ยวกับเรื่องทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว ผู้ที่ให้รางวัลและลงโทษส่วนใหญ่เป็นสัตว์ เช่น กบ งู เป็นต้น สามารถแสดงให้เห็นความเชื่อของชาวนำซี และสัตว์มีบทบาทที่สำคัญในกลุ่มชาวนำซี ไม่เหมือนกับกลุ่มอื่น ๆ นิทานคติของชนเผ่านำซีมีจำนวน 4 เรื่อง ได้แก่

1. นิทานเรื่องพี่น้องสองคนกับลิง (两兄弟和猴子的故事 liangxiomgdihehouzidegusji)

นิทานเรื่องนี้กล่าวว่า ในสมัยก่อนมีพี่น้องสองคนใช้ชีวิตอยู่ด้วยกัน พี่ชายเป็นคนขยันทำงาน ส่วนน้องชายที่ชื่อสัตว์ พี่น้องสองคนทะเลาะกันจะแยกบ้าน พี่ชายบอกว่าน้องชายขี้เกียจและจะไม่ยอมเลี้ยงน้องชาย สองคนทะเลาะกันรุนแรง น้องชายไม่ยอมทะเลาะกับพี่ชายแล้วจึงยอมแยกจากบ้าน เมื่อแยกออกจากบ้าน พี่ชายแอบเอาเงินทองในตู้ใส่กระเป๋าของตนเอง เวลาแยกที่ดินพี่ชายก็เอาที่ดินที่ไม่ดีให้น้องชาย ส่วนแบ่งข้าวโพดและเสื้อผ้าก็แยกเป็นสองส่วนตอนเย็น น้องชายเอาแบ่งข้าวโพดที่เหลือ เช็ดทั้งตัวและเดินไปถึงหลุมฝังศพของพ่อแม่ ได้เจอฝูงลิงและได้กระถางทองและขามทองกลับบ้าน น้องชายกลายเป็นคนรวย ทำให้พี่ชายอิจฉามากจึงทำตามน้องชาย แต่ด้วยนิสัยของพี่ชายไม่ดีและฝูงลิงรู้แผนการของเขา พี่ชายจึงไม่ได้สิ่งของอะไรมาและยังถูกลิงทิ้งลงในหุบเขา

นิทานเรื่องนี้ มีเนื้อหาเกี่ยวกับตัวละครสองฝ่ายที่มีนิสัยตรงข้าม ฝ่ายหนึ่งเป็นคนที่มีนิสัยดี และตัวละครอีกฝ่ายหนึ่งเป็นคนที่มีนิสัยไม่ดี ผลที่เกิดขึ้นก็ไม่เหมือนกัน คนที่มีนิสัยดีได้ดี ส่วนคนที่มีนิสัยไม่ดีจึงได้รับผลที่ไม่ดี ในนิทานเรื่องนี้ ตัวละครสองฝ่ายมีนิสัยตรงข้าม ตัวละครฝ่ายดีมีนิสัยดี อีกฝ่าย

หนึ่งมีนิสัยที่ไม่ดี นิทานเรื่องนี้เป็นนิทานประเภทคติ เพราะนิทานเรื่องนี้เล่าเรื่องขึ้นโดยอิงหลักกรรม แสดงให้เห็นผลของการทำกรรมดีและกรรมเลว สามารถแสดงให้เห็นชนผ่าน่าซีมีเชื่อเรื่องกรรม เชื่อว่าสิ่งต่าง ๆ จะเกิดขึ้นด้วยเหตุ ทำดีจึงได้ดี ทำเลวก็จะได้ผลเลว นิทานเรื่องนี้จึงเป็นนิทานคติ

2. นิทานเรื่องสัตว์วิเศษสี่ตัว (四灵破宝的故事 silingpòbaodegushi)

นิทานเรื่องนี้กล่าวว่า แต่ก่อนนานมาแล้ว มีพี่น้องสองคน พี่ชายเป็นคนที่มีโลกในทรัพย์สิน เงินทอง ส่วนน้องชายเป็นคนที่มีชื่อเสียง วันหนึ่ง พี่ชายจะแยกบ้านกับน้องชาย น้องชายก็ยอมรับ พี่ชายรู้น้องชายชอบกินเหล้าจึงโกหกน้องชายและเอาสิ่งของที่ติดออกจากบ้าน เหลือสิ่งที่ไม่ให้ค่าให้น้องชาย ชีวิตของน้องชายค่อย ๆ ยากลำบาก ทำให้เขาต้องออกจากบ้านไปล่าสัตว์ในป่า วันหนึ่ง เขาได้ยินเสียงร้องของสัตว์และเห็นงู หมี ลิง และกบกำลังเดินมา เขาตกใจไม่กล้าหายใจจึงได้ยินสัตว์สี่ตัวนี้พูดว่าในรากต้นไม้มีมุกาตรีเม็ดหนึ่ง ถ้ามีสิ่งนี้แล้วโรคของชาวบ้านจะหายไป ในใต้สะพานไม่มีเงินทอง ในข้างล่างของหินมีน้ำ ถ้าย้ายหินออกไปจะมีน้ำไหลออก หมู่บ้านจะไม่เกิดภัยแล้ง นอกจากนี้แล้ว ในหมู่บ้านมีผู้หญิงคนหนึ่งที่ตาบอดเป็นคนที่สวยที่สุด แค่ดั่งเส้นผมสามเส้นของเธอออกมา ตาของเธอก็จะหายบอด น้องชายทำตามเรื่องที่เขาได้ยินมาจึงกลายเป็นเศรษฐีของหมู่บ้าน พี่ชายเห็นแล้วอิจฉามาก จึงไปถามเหตุผล น้องชายเป็นคนใจดีจึงบอกให้พี่ชายฟัง พี่ชายฟังแล้วจึงรีบเข้าป่า สัตว์สี่ตัวนี้ถูกแอบฟังความลับไปครั้งที่แล้วจึงระมัดระวังยิ่งขึ้น เมื่อได้ยินเสียงหายใจของพี่ชาย สัตว์ทั้ง 4 ตัวจึงจับพี่ชายฆ่าแล้วกินไปหมด

นิทานพื้นบ้านเรื่องนี้มีเนื้อหาเกี่ยวกับพี่น้องสองคนที่มีนิสัยตรงข้าม ฝ่ายหนึ่งเป็นคนดี อีกฝ่ายหนึ่งเป็นคนที่มีนิสัยไม่ดี ในนิทานเรื่องนี้ คนที่มีนิสัยไม่ดีถูกลงโทษส่วนคนที่ใจดีก็ได้ผลที่ดี จุดเด่นในนิทานพื้นบ้านเรื่องนี้ทำให้รู้ว่าชนผ่าน่าซีเน้นเรื่องกรรม สะท้อนให้เห็นความเชื่อเรื่องกรรมของชนผ่าน่าซี มีความคิดว่ามนุษย์ควรมีนิสัยใจคอที่ดี ทำเรื่องที่ถูกต้อง อย่าทำร้ายคนอื่น นิทานเรื่องนี้จึงเป็นนิทานคติ

3. นิทานเรื่องพี่น้องสองคนกับงู (两姐妹和蛇的故事 liangjiemèiheshédégushi)

นิทานเรื่องนี้กล่าวว่า มีพี่น้องสองคน น้องสาวได้แต่งงานกับผู้ชายที่รวย ส่วนพี่สาวแต่งงานกับผู้ชายที่ยากจน พี่สาวมีลูกสองคน แต่บ้านของพี่สาวยากจนถึงไม่มีของกินสักอย่าง พี่สาวจึงไปหาของกินที่บ้านน้องสาว น้องสาวไม่ยอมให้ความช่วยเหลือพี่สาว พี่สาวเสียใจมากจึงออกจากบ้านของน้องสาวไป ขณะเดินทางกลับบ้านได้เจอตัวหนึ่งช่วยเหลือทำให้พี่สาวกลายเป็นเศรษฐี น้องสาวเห็นพี่สาวรวยขึ้นแล้วจึงไปถามพี่สาว พี่สาวคนนี้เป็นคนใจดีจึงบอกเหตุให้น้องสาว น้องสาวฟังแล้วจึงทำตามพี่สาว แต่ตัวนั้นไม่ได้กลายเป็นเงินทอง แต่กลับฉกน้องสาวจนเสียชีวิต

นิทานเรื่องนี้ มีเนื้อหาเกี่ยวกับนิสัยของมนุษย์ มีลักษณะเด่น คือ ตัวละครสองคนมีนิสัยที่ตรงข้าม ฝ่ายหนึ่งมีนิสัยที่ดี อีกฝ่ายหนึ่งมีนิสัยที่ไม่ดี ในนิทานพื้นบ้านเรื่องนี้ สอนให้เราเห็นว่า คนที่มีนิสัยไม่ดี จะได้ผลที่ไม่ดี ส่วนคนที่ใจดีก็ได้ผลที่ดี นอกจากนี้แล้ว ยังสะท้อนให้เห็นว่าความสัมพันธ์

ระหว่างพี่กับน้อง ไม่ได้ดีทุกครอบครัว สองพี่น้องไม่ช่วยเหลือกันและกัน ครอบครัวจะไม่มีความสุข สะท้อนให้เห็นว่าชาวนำซีมีความคิดว่าความเป็นพี่น้องควรมีความสามัคคี ช่วยเหลือกันและกัน โดยตามเนื้อหาและลักษณะของนิทานพื้นบ้าน นิทานพื้นบ้านเรื่องนี้จึงเป็นนิทานคติ

4. นิทานเรื่องชายผายลมหอม (卖香屁的故事 mǎixiangpidegùshi)

นิทานเรื่องนี้กล่าวว่า ในสมัยก่อน มีพี่น้องสองคนใช้ชีวิตอยู่ด้วยกัน พี่ชายเป็นคนพี่ที่ขี้เกียจ น้องชายเป็นคนพี่ที่ขี้สัสต์และอดทน พ่อแม่ของสองคนเสียชีวิตแล้ว พี่ชายอยากแยกบ้านกับน้องชาย พี่ชายบอกว่าที่ดินหลังบ้านเป็นส่วนของพี่ ที่ดินอยู่ห่างจากบ้านเป็นส่วนของน้อง นอกจากนี้แล้ว ที่บ้านยังมีควายและหมาหนึ่งตัว พี่ชายเอาควายไป เหลือหมาให้กับน้อง อีกไม่นานถึงเวลาปลูกข้าว น้องชายไปยืมควายจากพี่ พี่ไม่ยอมและบอกเขาว่าให้เขาเอาหมาไปไถนา น้องชายไม่มีทางจึงเตรียมของกินให้หมา ให้หมาไปไถนา มีคุณชายคนหนึ่งเห็นจึงสงสารน้องชายให้เงินทองแก่น้องชาย พี่ชายได้ยินแล้วจึงไปยืมหมาของน้องชาย และทำตามน้องชาย คุณชายคนนั้นมาอีก และเจอพี่ชายแต่อีกไม่นานก็คุณชายจึงคิดออกว่าคนนี้เป็นพี่ชายใจร้ายคนนั้น จึงให้คนใช้จับพี่ชายและลงโทษเขา พี่ชายโกรธมากจึงตีหมาของน้องชายและทำให้หมาตายไป น้องชายเสียใจมากจึงเอาศพของหมาไปฝังและสร้างหลุมฝังศพให้หมา อีกไม่นาน บนหลุมฝังศพของหมาได้มีไม้ไผ่ออกมา น้องชายเอาไม้ไผ่นี้ทำเป็นกรงนก วันหนึ่งน้องชายพูดกับกรงนกว่าให้นกมาออกไข่ให้เถอะ พูดเสร็จก็มีนกมาออกไข่ให้เขา พี่ชายฟังแล้วก็เอากรงนกของน้องชายไป และทำตามน้อง มีแต่ขี้ขึ้นออกมา พี่ชายโกรธมากจึงเอากรงนกไปเผา วันหนึ่งน้องได้เจอถั่วทองเม็ดหนึ่งในขี้เถ้า เขากินถั่วไปและผายลม แต่มันมีกลิ่นหอมมาก น้องจึงออกจากบ้านไปขายผายลมหอม เรื่องของน้องชายทำให้คุณชายอารมณ์ดี น้องชายจึงได้เงินทองกลับบ้าน พี่ชายรู้แล้วจึงทำตามน้อง แต่ผายลมของพี่ชายเหม็นมาก คุณชายโกรธมาก จึงให้คนใช้ตีพี่ชายอีก

นิทานเรื่องนี้ มีเนื้อหาเกี่ยวกับน้องชายคนหนึ่งที่มีนิสัยดีถูกพี่ชายแย่งสิ่งที่ดีไปจึงต้องทำเรื่องต่าง ๆ ที่ตลกออกมา แต่ได้รับผลที่ดี แสดงให้เห็นว่าชาวนำซีมีคำสั่งสอนว่าต้องเป็นคนดี ถ้าเป็นคนดีแล้ว แม้ว่าทำเรื่องที่ตลกก็สามารถได้ผลดีออกมา นอกจากนี้แล้ว ยังแสดงให้เห็นว่าความเป็นพี่น้องควรมีความสามัคคีจะได้ใช้ชีวิตอย่างมีความสุข ดังนั้น นิทานเรื่องนี้จึงเป็นนิทานคติ

สรุปได้ว่า นิทานคติของชนเผ่านำซีมีเนื้อหาอธิบายว่าพี่น้องสองคนที่มีนิสัยตรงข้ามได้พบเหตุการณ์ต่าง ๆ และได้ผลไม่เหมือนกัน ดังนั้น นิทานประเภทนี้นอกจากได้อธิบายความคิดทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่วแล้วยังมีจุดมุ่งหมายเน้นเพื่อสั่งสอนและเตือนลูกหลานว่าความเป็นพี่น้องต้องช่วยเหลือกันและกัน ชีวิตจะได้มีความสุข

3.9 นิทานมุขตลก (jest)

มุขตลกเป็นนิทานพื้นบ้านประเภทหนึ่ง เล่าเรื่องเพื่อความบันเทิงใจ มีลักษณะเขียนเป็นเรื่องสั้น ๆ โครงเรื่องไม่ซับซ้อน มีอนุภาคเดียว ตัวละครอาจจะเป็น มนุษย์หรือสัตว์ก็ได้ จุดสำคัญของ

เรื่องอยู่ที่ความไม่น่าจะเป็นไปได้ อาจจะแบ่งแบบกว้าง ๆ สามารถแบ่งเป็น 2 ประเภท คือ มุขตลก ขบขันและมุขตลกหยาบโหลน (ประคอง นิมมานเหมินท์ 2545 : 23)

นิทานพื้นบ้านของชนเผ่าชานีที่เป็นนิทานมุขตลกมี 1 เรื่อง โดยเล่าเรื่องของผู้ชายคนโง่ ประสบเรื่องต่าง ๆ ทำให้ชาวบ้านหัวเราะ ดังต่อไปนี้

1. นิทานเรื่องผู้ชายโง่ (憨男人的故事 hannanrendegushi)

นิทานเรื่องนี้กล่าวว่า ในหมู่บ้านแห่งหนึ่งของชาวชานี มีผู้ชายคนโง่คนหนึ่งได้แต่งงาน ในบ้านของครอบครัวนั้น เมียเป็นผู้นำ วันหนึ่งพ่อของเมียเสียชีวิตไป ผู้ชายไปเข้างานศพ เมียให้เขาแต่งอย่างเรียบร้อยไป แต่เขาใส่เสื้อไป ชาวบ้านหัวเราะเขา เมียของเขาโกรธมาก เวลาผ่านไป สองคนได้มีลูกชาย แม่ของเมียมาส่งไข่ไก่ให้และอยากให้ ผู้ชายต้มให้เมียกิน แต่ผู้ชายคนนี้มาบ่อน้ำร้อนเอาไข่ต้มในน้ำจิ้งไป แล้ว เมียฟังแล้วคิดว่าเขาโง่มาก

นิทานเรื่องนี้มีเนื้อหาอธิบายเกี่ยวกับมีผู้ชายคนหนึ่งที่มีนิสัยโง่และชอบทำเรื่องที่คุณธรรมดาไม่ทำจึงได้เกิดผลที่ทำให้ทุกคนหัวเราะ นิทานเรื่องนี้มีลักษณะทำให้ผู้อ่านอ่านแล้วได้ความบันเทิงใจและหัวเราะ ดังนั้น นิทานเรื่องนี้จึงเป็นนิทานประเภทมุขตลก

สรุปได้ว่า เนื้อหาของนิทานประเภทมุขตลกของชนเผ่าชานีจะมีเนื้อหาเกี่ยวกับเล่าเรื่องของชาวบ้านที่มีนิสัยโง่ทำเรื่องที่ไม่เหมือนคนทั่วไปและทำให้คนอื่นหัวเราะ นิทานประเภทนี้มีลักษณะให้ความบันเทิงใจ เป็นทางออกให้ผู้เล่าผู้ฟังได้เป็นอิสระและให้คิดเตือนใจทางอ้อมแก่ผู้ฟัง

3.10 นิทานเรื่องผี

นิทานเรื่องผีมีอยู่ในทุกสังคม ผีบางประเภทไม่ปรากฏชัดว่ามาจากไหน เกิดขึ้นได้อย่างไร แต่มีบางประเภทเป็นวิญญาณของคนที่ตายไปแล้วกลับมาหลอกหลอนผู้ที่มีชีวิตอยู่ด้วยรูปร่างและวิธีต่าง ๆ เนื้อหาของนิทานประเภทนี้ยังรวมถึงผีเรือน ผีป่า หรือผีที่สิงในร่างคน เป็นต้น ประคอง นิมมานเหมินท์ (2545 : 24)

นิทานเรื่องผีของชนเผ่าชานีมีลักษณะว่าเป็นคนที่ฆ่าตัวตายเพื่อความรักแล้วกลายเป็นผีมาลงโทษคนที่ไม่ได้ทำตามสัญญาของเขา สามารถสะท้อนให้เห็นว่าชนเผ่าชานีมีความซื่อสัตย์กับความรัก นิทานเรื่องผีของชนเผ่าชานีมีจำนวน 1 เรื่อง

1. นิทานเรื่องวิญญาณหาเมีย (情死鬼魂寻偶的故事 qingsiguihunxuoudegushi)

นิทานเรื่องนี้กล่าวว่า ในสมัยก่อนมีคนทีเลียงแพะสองคน ผู้ชายชื่อนายอาหซื่อ ผู้หญิงชื่อนางอาอยู่ สองคนนี้รักกัน แต่แม่ของนางอาอยู่อยากให้เขาอยู่แต่งงานกับผู้ชายคนอื่น ทั้งสองคนนี้เสียใจมาก จึงสัญญาว่าจะไปฆ่าตัวตายในวันที่แม่รับอาอยู่ไปแต่งงาน แต่ไม่รู้เพราะอะไร นายอาหซื่อฆ่าตัวตายไม่สำเร็จ ตอนที่เขาตื่นมาเห็นนางอาอยู่กลายเป็นผีที่หน้าตาน่ากลัวจึงหนีกลับบ้านไป จากนั้นไปเวลาอาหซื่อไปเลี้ยงสัตว์เขาจึงรู้สึกว่ามีวิญญาณของอาอยู่ตามเขาตลอดเหมือนกำลังบ่นว่าเขาทำไม่ไม่ทำ

ตามสัญญา วันหนึ่ง นายอาหซื่อกำลังเดินอยู่ ทันใดนั้น เหมือนมีใครเรียกเขาและดันเขาจึงลงไปใต้ม่าน้ำและเสียชีวิต

นิทานเรื่องนี้มีเนื้อหาอธิบายเกี่ยวกับชาวบ้านที่เสียชีวิตไปแล้วจะเหลือขวัญอยู่ในโลก โดยเฉพาะคนที่ฆ่าตัวตาย ตายแล้วจะกลายเป็นวิญญาณและไปหาคนที่รัก จากนิทานเรื่องนี้สามารถได้รู้ ชาวบ้านที่มีความเชื่อเรื่องวิญญาณ คิดว่าคนที่เสียชีวิตไปแล้วยังมีวิญญาณอยู่ในโลก ดังนั้น นิทานเรื่องนี้เป็นการกลับมาของคนที่ตายไปแล้วกลับมาตามหลอกหลอนคนที่ยังมีชีวิตอยู่ นิทานเรื่องนี้จึงเป็นนิทานเรื่องผี

สรุปได้ว่า นิทานเรื่องผีของชนเผ่าชานีมีลักษณะวิญญาณของคนที่ยังมีชีวิตอยู่หรือแก่แค้นคนที่มีชีวิตอยู่ เพื่อแสดงความไม่พอใจของตนเอง

สรุปได้ว่า นิทานพื้นบ้านชนเผ่าชานีทั้ง 124 เรื่อง สามารถแบ่งออกเป็น 10 ประเภท ดังนี้ 1) นิทานอธิบายเหตุจำนวน 33 เรื่อง 2) นิทานชีวิตจำนวน 21 เรื่อง 3) นิทานมหัศจรรย์จำนวน 16 เรื่อง 4) นิทานศาสนาจำนวน 14 เรื่อง 5) นิทานประจําถิ่นจำนวน 14 เรื่อง 6) นิทานสัตว์จำนวน 12 เรื่อง 7) นิทานปรัมปราจำนวน 8 เรื่อง 8) นิทานคติ จำนวน 4 เรื่อง 9) นิทานมุขตลก จำนวน 1 เรื่อง 10) นิทานเรื่องผี 1 เรื่อง

จากเนื้อหาของนิทานพื้นบ้านของชนเผ่าชานีสามารถสะท้อนให้เห็นว่าตัวละครที่ปรากฏในนิทานพื้นบ้านของชนเผ่าชานี จะมีตัวละครที่เป็นมนุษย์ทั่วไป ตัวละครที่มีความสามารถเหนือธรรมชาติ และสัตว์ชนิดต่าง ๆ จากตัวละครที่เป็นมนุษย์ทั่วไปสามารถสะท้อนให้เห็นว่าชาวชานีใช้ชีวิตอยู่ใกล้กับธรรมชาติ ประกอบอาชีพหลากหลาย เช่น ทำนา ล่าสัตว์ เลี้ยงสัตว์ และการค้าขายรับจ้าง เป็นต้น และมีค่านิยมที่เกี่ยวกับความกตัญญู ความกล้าหาญ และรักอิสระ นอกจากนี้แล้ว ยังแสดงให้เห็นว่าชาวชานีมีความเชื่อ ประเพณีหลากหลาย เช่น ชาวชานีนับถือศาสนาต้องปากกับศาสนาพุทธ เชื่อว่าเทพเจ้าสามารถดูแลรักษาชาวบ้าน และมีประเพณีบรรลุนิติภาวะ ประเพณีเกี่ยวกับงานแต่งงาน และประเพณีเกี่ยวกับงานศพ เป็นต้น ตัวละครที่มีความสามารถเหนือธรรมชาติ เช่น เทพเจ้า มนุษย์ที่มีพลังพิเศษและสัตว์ที่มีพลังพิเศษแสดงให้เห็นความสามารถของมนุษย์และมีความคิดว่าต้องควบคุมอยู่ในฐานะของตนเองและยังแสดงให้เห็นว่าชาวชานีมีคำสั่งสอนเรื่องทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว ตัวละครที่เป็นสัตว์ที่มีพลังพิเศษส่วนใหญ่จะเป็นกบแสดงให้เห็นว่าชาวชานีมีความเชื่อออกเป็นศักดิ์สิทธิ์ของชาวชานี นอกจากนี้แล้ว ในตัวละครที่เป็นสัตว์ธรรมดาโดยเล่าเรื่องระหว่างสัตว์กับสัตว์มาแสดงชาวชานีเป็นกลุ่มที่มีความกล้าหาญ ความเชื่อสัตย์

บทที่ 4

ภาพสะท้อนสังคมและวัฒนธรรมในนิทานพื้นบ้านของชนเผ่าม้งที่แปลเป็นภาษาไทย

จากการวิเคราะห์ภาพสะท้อนที่ปรากฏในนิทานพื้นบ้านของชนเผ่าม้ง ผู้วิจัยได้พบลักษณะของสังคมและวัฒนธรรมของชนเผ่าม้งในนิทานทั้งหมด 4 ด้าน ได้แก่ ด้านชีวิตความเป็นอยู่ ด้านค่านิยม ด้านความเชื่อ และด้านประเพณี ดังนี้

4.1 ด้านชีวิตความเป็นอยู่

- 4.1.1 ที่อยู่อาศัย
- 4.1.2 การประกอบอาชีพ
- 4.1.3 การคมนาคม
- 4.1.4 เครื่องแต่งกาย

4.2 ด้านค่านิยม

- 4.2.1 ค่านิยมความขยัน
- 4.2.2 ค่านิยมความกล้าหาญ
- 4.2.3 ค่านิยมความกตัญญู
- 4.2.4 ค่านิยมความรักต้องเป็นอิสระ

4.3 ด้านความเชื่อ

- 4.3.1 ความเชื่อเรื่องศาสนา
- 4.3.2 ความเชื่อเรื่องเทพเจ้า
- 4.3.3 ความเชื่อเรื่องทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว
- 4.3.4 ความเชื่อเรื่องการเกิดใหม่
- 4.3.5 ความเชื่อเรื่องขวัญ

4.4 ด้านประเพณีและเทศกาล

- 4.4.1 ประเพณีเกี่ยวกับการบรรลุนิติภาวะ
- 4.4.2 ประเพณีเกี่ยวกับงานแต่งงาน
- 4.4.3 ประเพณีเกี่ยวกับงานศพ
- 4.4.4 เทศกาลคบเพลิง

มีรายละเอียดดังนี้

4.1 ด้านชีวิตความเป็นอยู่

ชีวิตความเป็นอยู่ หมายถึง วิถีชีวิตของมนุษย์ และการดำรงชีวิตอยู่ในสังคม มักเกี่ยวข้องกับปัจจัยรอบข้างของมนุษย์ เช่น ที่อยู่อาศัย เครื่องแต่งกาย อาหารการกิน และการประกอบอาชีพ ฯลฯ วิถีชีวิตเป็นส่วนหนึ่งของรูปแบบวัฒนธรรมในการดำเนินชีวิต สามารถแสดงความคิดเห็นต่าง ๆ ที่มนุษย์สร้างขึ้น จากการศึกษาเนื้อหาในนิทานพื้นบ้านของชนเผ่าม้งได้พบชีวิตความเป็นอยู่ของชาวเผ่าม้งที่สะท้อนผ่านนิทานทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านที่อยู่อาศัย ด้านการคมนาคม ด้านการประกอบอาชีพ และด้านการแต่งกาย ดังรายละเอียดต่อไปนี้

4.1.1 ที่อยู่อาศัย

ที่อยู่อาศัย หมายถึง สถานที่ที่บุคคลในครอบครัวใช้ชีวิตอยู่ร่วมกันเป็นส่วนใหญ่ ที่พักอาศัยนับว่าเป็นปัจจัยสำคัญและจำเป็นมากสำหรับการดำรงชีวิตของมนุษย์โดยทั่วไป และเป็นสิ่งที่มีอิทธิพลต่อชีวิตความเป็นอยู่และสุขภาพของผู้อยู่อาศัย ที่อยู่อาศัยของชนเผ่าม้งที่ปรากฏในนิทานพื้นบ้านของชนเผ่าม้งประกอบด้วถิ่นที่อยู่ใกล้ภูเขาและถิ่นที่อยู่ใกล้แหล่งน้ำ ดังนี้

1. ถิ่นที่อยู่ใกล้ภูเขา

จากการศึกษาเนื้อหาของนิทานพื้นบ้านพบว่า ที่อยู่อาศัยที่ปรากฏในนิทานพื้นบ้านของชนเผ่าม้งมีลักษณะ ภูมิประเทศส่วนใหญ่เป็นภูเขา เป็นเมืองที่มีทรัพยากรอุดมสมบูรณ์ อากาศเย็นสบายสดชื่น มีภูเขาอยู่รอบเมือง เช่น ภูเขาหิมะมังกรหยก ภูเขาสิงโตและภูเขาช้าง เป็นต้น ทำให้ชาวเผ่าม้งส่วนใหญ่ใช้ชีวิตโดยอาศัยทรัพยากรต่าง ๆ จากป่าไม้ เช่น ตัดฟัน ล่าสัตว์และเลี้ยงสัตว์ เป็นต้น ดังตัวอย่าง

ทานเรื่อง *สองพี่น้องกับลิง* กล่าวถึง มีพี่น้องสองคนใช้ชีวิตอยู่บ้านไม้เล็ก ๆ ที่ใกล้ภูเขาหิมะมังกรหยก พวกเขาสร้างบ้านเรือนอยู่รอบนา ดังตัวอย่าง

แต่ก่อนนานมาแล้ว มีบ้านไม้หลังหนึ่งตั้งอยู่เชิงภูเขา และมีพี่น้องสองคนใช้ชีวิตอยู่ พี่ชายเป็นคนที่ขี้เกียจ น้องชายเป็นคนที่ขยัน ถึงเวลาแยกครอบครัว พี่ชายเอนาที่อยู่ข้างภูเขาให้น้องชาย ตนเองเอนาที่อยู่รอบบ้านที่อุดมสมบูรณ์เก็บไว้

(นิทานเรื่องพี่น้องสองคนกับลิง. 2549 : 22)

จากตัวอย่างสะท้อนให้เห็นว่า ชาวเผ่าม้งตั้งถิ่นอาศัยอยู่เชิงภูเขาและดำรงชีวิตอยู่ใกล้กับธรรมชาติ สมาชิกในครอบครัวใช้ชีวิตอยู่ร่วมกันในบ้านเล็ก ๆ แต่เมื่อถึงเวลาแยกครอบครัวหรือสร้างครอบครัวของตนเองก็จะมีแบ่งปันพื้นที่ ชาวเผ่าม้งใช้ทรัพยากรธรรมชาติที่อยู่รอบตัวมาสร้างเป็นที่อยู่อาศัยและมักนิยมตั้งบ้านเรือนอยู่ใกล้ภูเขาและมีพื้นที่เพาะปลูกอยู่ใกล้ที่อาศัยเพื่อความสะดวกในการดำรงชีวิตและการประกอบอาชีพ

นิทานเรื่อง *กำเนิดหู่เที่ยวเสียว* กล่าวถึง ในเมืองลี่เจียงมีภูเขาที่ชื่อโหว่หู่หลิ่ง มีหมู่บ้าน ชื่อหู่ซี้ตั้งอยู่ที่เชิงภูเขานี้ ในหมู่บ้านแห่งนี้ มีพี่น้องสองคนใช้ชีวิตอยู่ด้วยกัน ดังตัวอย่าง

ในเชิงภูเขาโหว่หู่มีหมู่บ้านแห่งหนึ่งชื่อหู่ซี้ ชาวบ้านในหมู่บ้านทำอาชีพ
ล่าสัตว์เป็นหลัก ในหมู่บ้านนี้มีพี่น้องสองคนใช้ชีวิตอยู่ด้วยกัน พี่ชายชื่อ
อาซางเสวน น้องชายชื่อ อาซางเซียว

(นิทานเรื่องกำเนิดหู่เที่ยวเสียว. 2549 : 137)

จากนิทานเรื่องนี้สามารถสะท้อนให้เห็นว่า ชาว纳西นิยมสร้างบ้านเรือนอยู่รอบเชิง
เขา ผู้ชายชาว纳西ส่วนใหญ่ทำอาชีพล่าสัตว์จึงทำให้ชาวบ้านในเวลาสร้างบ้านเรือนจะเลือกสถานที่ที่
อยู่ใกล้ป่าไม้ เพื่อประหยัดเวลาและเพื่อเข้าป่าล่าสัตว์ได้สะดวก สามารถสะท้อนให้เห็นว่าชาว纳西เป็น
กลุ่มที่ใช้ชีวิตและประกอบอาชีพโดยพึ่งพาธรรมชาติเป็นหลัก

นิทานเรื่อง *เสื้อผ้าทำด้วยขนนกกร้อยตัว* กล่าวว่า ผู้ชายชาว纳西คนหนึ่งมีเมีย
วันหนึ่งเจ้าของภูเขาพบรูปเมียของชายคนนั้น จึงได้มาลักพาเมียของชายชาว纳西ไปอยู่บนภูเขากับตน
ดังความว่า

ภูเขาเหล่าเหคาโลติดกับภูเขาอื่น ๆ มีเจ้าของคนรวยคนหนึ่งอาศัยอยู่
บนภูเขา เขาได้จัดการภูเขาทั้ง 9 แห่ง ในขอบเขตบริเวณนี้ น้ำเป็นของเขา
ต้นไม้เป็นของเขา ส่วนนกก็เป็นของเขา

(เสื้อผ้าทำด้วยขนนกกร้อยตัว. 2549 : 216)

จากตัวอย่างสะท้อนให้เห็นว่า ชาว纳西นิยมตั้งถิ่นฐานอยู่ใกล้ภูเขา ภูเขาเป็นหนึ่งใน
ทรัพย์สินของคนรวย สำหรับคนที่มีฐานะดีเหล่านี้ก็นิยมตั้งถิ่นฐานใกล้ภูเขาเพื่อจัดการและดูแลภูเขาได้
อย่างสะดวก เพราะบนภูเขามิทรัพยากรที่อุดมสมบูรณ์ เช่น น้ำ ต้นไม้ นก เป็นต้น จากตัวอย่างนี้สามารถ
สะท้อนให้เห็นว่าชาว纳西ไม่ว่าจะเป็นคนที่มีฐานะร่ำรวยหรือยากจนต่างก็ใช้ชีวิตพึ่งพาธรรมชาติและ
ยังสะท้อนให้เห็นว่าเมืองลี่เจียงที่เป็นที่อยู่อาศัยของชาว纳西มีความอุดมสมบูรณ์

นิทานเรื่อง *ตอนเย็นห้ามทอผ้า* กล่าวถึงในสมัยก่อนมีผู้หญิงคนแก่คนหนึ่ง ใช้ชีวิต
คนเดียวอยู่ในบ้านบนภูเขา ตอนเย็นวันหนึ่งกำลังทอผ้าอยู่แล้วได้เจอพรายหมูตัวหนึ่งและต่อสู้กับมัน
ดังตัวอย่าง

ในสมัยก่อน บนภูเขามิบ้านไม้เล็ก ๆ หลังหนึ่ง ในบ้านนี้มีผู้หญิงคนแก่
คนหนึ่งใช้ชีวิตอยู่กับหมาของเธอ เธอทอผ้าที่บ้านทุกวัน ที่บ้านเธอมีหมาตัว
หนึ่งที่ตาเหมือนของนกอินทรี รูปร่างเหมือนเสือดาว แล้วมีหางเหมือนเสือ ฟัน
เหมือนฟันของหมาป่า เสียงของมันทำให้ชาวบ้านที่ผ่านบ้านเธอกลับ ไม่มีใคร
กล้าเข้ามา

(นิทานเรื่องตอนเย็นห้ามทอผ้า. 2549 : 238)

จากตัวอย่างสะท้อนให้เห็นว่า ชาวนาซีนิยมสร้างบ้านอยู่บนภูเขา นอกจากนี้แล้ว เนื่องจากบ้านเรือนที่อยู่ในป่าอาจจะเจออันตรายต่าง ๆ ชาวนาซีจึงนิยมเลี้ยงหมาเพื่อป้องกันตนเอง และทำให้ชนเผ่านาซีต้องมีความกล้าหาญและกล้าต่อสู้กับอันตรายต่าง ๆ ที่เจอในชีวิต

นิทานเรื่อง *วีรบุรุษนายเหือหซิน* กล่าวว่า ในเชิงภูเขาหวินปี มีหมู่บ้านแห่งหนึ่ง ในหมู่บ้านนี้มีผู้ชายคนหนึ่งชื่อเหือหซิน เขาเป็นผู้ชายที่กล้าหาญช่วยชาวบ้านฆ่าสัตว์ร้าย ทำให้ชาวบ้านใช้ชีวิตอยู่เย็นเป็นสุข ดังตัวอย่าง

ในเชิงภูเขาหวินปี มีหมู่บ้านแห่งหนึ่ง ในหมู่บ้านนี้มักจะมีเสือดาวลง จากภูเขาเข้ามาหมู่บ้านมากินควายและหมูของชาวบ้าน นอกจากนี้แล้วยังมีงูตัวใหญ่เข้ามาหมู่บ้านกินแพะและไก่ที่ชาวบ้านเลี้ยง สัตว์ร้ายเหล่านี้ ทำให้ชาวบ้านใช้ชีวิตไม่ปลอดภัย

(นิทานเรื่องวีรบุรุษนายเหือหซิน. 2549 : 347)

จากตัวอย่างสามารถสะท้อนให้เห็นว่า ชาวนาซีสร้างบ้านเรือนอยู่ใกล้ภูเขา แม้ทำให้หาของกินจากป่าไม่ได้ง่ายสบาย แต่ก็ทำให้ชีวิตประจำวันถูกคุกคามจากสัตว์ร้ายที่อยู่ในป่าไม้ ดังนั้น สามารถสะท้อนให้เห็นว่าสร้างบ้านเรือนที่อยู่ใกล้กับภูเขาจะมีทั้งข้อดีและข้อเสีย นอกจากนี้แล้ว ยังสะท้อนให้เห็นว่าชาวนาซีนอกจากพึ่งพาธรรมชาติ ยังต้องหาวิธีการอยู่ร่วมและรับมือกับอันตรายจากธรรมชาติด้วย

สรุปได้ว่า นิทานพื้นบ้านชนเผ่านาซีสะท้อนให้เห็นว่าเมืองลีเจียงมีภูมิประเทศส่วนใหญ่เป็นภูเขาและส่วนใหญ่ประกอบอาชีพล่าสัตว์ เลี้ยงสัตว์เป็นหลัก จึงทำให้ชาวนาซีสร้างบ้านเรือนอยู่บนภูเขา การสร้างบ้านอย่างนี้ทำให้ชีวิตของชนเผ่านาซีสะดวกสบาย เพราะมีทรัพยากรอย่างอุดมสมบูรณ์ในป่า ชาวบ้านสามารถเอาสิ่งของจากธรรมชาติมาใช้ในชีวิตประจำวัน นอกจากนี้การตั้งถิ่นที่อยู่ใกล้ภูเขา ยังสะท้อนให้เห็นว่าชาวนาซีมีความกล้าหาญ สามารถต่อสู้กับอันตรายจากธรรมชาติได้

2. ถิ่นที่อยู่ใกล้แหล่งน้ำ

เมืองลีเจียงเป็นเมืองที่มีทรัพยากรอุดมสมบูรณ์ แม่น้ำจินซาเป็นแม่น้ำหลักของเมืองลีเจียง นอกจากนี้แล้ว ยังมีทะเลสาบและลำธารต่าง ๆ อีกมากมาย จึงมีน้ำมากพอให้ชาวบ้านสามารถเอาไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ ทั้งใช้เป็นน้ำดื่มของชาวบ้านและสัตว์เลี้ยง และใช้น้ำในการเพาะปลูกข้าว เป็นต้น ดังนั้น ชนเผ่านาซีจึงนิยมสร้างบ้านเรือนใกล้แหล่งน้ำ ดังสะท้อนให้เห็นได้จากนิทานเรื่องต่าง ๆ เช่น

นิทานเรื่อง *เทพเจ้าชู่ถุกหลอกหลวง* กล่าวถึงชาวบ้านคนหนึ่งชื่ออาซิง ครอบครัวของอาซิงอยู่ใกล้แหล่งน้ำ เป็นเพื่อนบ้านกับเทพเจ้าชู่ ดังตัวอย่าง

ในหมู่บ้าน มีลำธารสายหนึ่งไหลออกจากถ้ำ ชาวบ้านเรียกว่าถ้ำเหมยหชวน ในถ้ำเหมยหชวนมีเทพเจ้าองค์หนึ่งอาศัยอยู่ ในบริเวณของถ้ำนี้มี

ครอบครัวหนึ่งอาศัยอยู่ เจ้าของบ้านนี้ชื่ออาซิง อาซิงกับเทพเจ้าซู่เป็นเพื่อน
บ้าน ครอบครัวของอาซิงใช้น้ำในลำธารแห่งนี้กิน และทอดน้ำนี้เข้าไปนา

(นิทานเรื่องเทพเจ้าซู่ถูกหลอกหลวง. 2549 : 99)

จากตัวอย่างสะท้อนให้เห็นว่า ชาวนาซีสร้างบ้านอยู่ใกล้ลำธาร จะได้ดำเนินชีวิต
ได้สะดวก น้ำเป็นสิ่งที่จำเป็นทั้งสำหรับชีวิตประจำวันและการประกอบอาชีพ ชาวบ้านสามารถทอดน้ำ
เข้าไปนา ทำให้ชาวบ้านปลูกพืชผักต่าง ๆ ได้สะดวก ทำให้ชาวบ้านทำมาหากินด้วยตนเองได้ จึง
สะท้อนให้เห็นว่าเมืองลีเจียงมีแหล่งน้ำที่อุดมสมบูรณ์

นิทานเรื่อง เทพเจ้าซู่ย้ายที่อยู่ กล่าวถึง ในสมัยก่อน เทพเจ้าซู่อพยพให้หมู่บ้าน
ที่อยู่ใกล้แม่น้ำชื่อจีโล่คือ ทำให้หมู่บ้านนี้มีบ่อน้ำที่มีศักดิ์สิทธิ์ น้ำจากบ่อนี้สามารถรักษาชาวบ้าน
ที่เจ็บป่วยได้ ไม่ว่าใครป่วย เพียงไปอาบน้ำในบ่อนี้ก็จะหาย ดังความว่า

พอถึงฤดูร้อน ชาวบ้านจะออกจากบ้านมาถึงลำธารนี้ ถ้าใครป่วยจะไป
อาบน้ำในลำธาร เสร็จแล้วจะเอาน้ำในลำธารกลับบ้านให้สัตว์เลี้ยงกิน ไม่ว่าจะ
เป็นควาย หมู แพะหรือไก่ก็ได้ ชาวบ้านคิดว่า สัตว์เลี้ยงกินน้ำในลำธารนี้แล้วจะ
เกิดลูกสองเท่าในปีต่อไป

(นิทานเรื่องเทพเจ้าย้ายที่อยู่. 2549 : 112)

จากตัวอย่างสะท้อนให้เห็นว่า ชาวนาซีนิยมสร้างบ้านอยู่ใกล้น้ำ น้ำเป็นสิ่งที่สำคัญ
สำหรับชาวบ้าน การสร้างบ้านที่ใกล้น้ำเพื่อใช้ชีวิตอย่างสะดวก ไม่ว่าจะเป็น้ำที่ใช้ในชีวิตประจำวัน
ของชาวบ้านหรือน้ำของสัตว์เลี้ยงก็สามารถเอาจากบ่อที่อยู่ใกล้บ้านเรือนได้ ลำธารกลายเป็นสถานที่
สำคัญที่ชาวนาซีเลือกตั้งถิ่นฐาน เพราะมีน้ำใช้พอเพียง ไม่ต้องเดินทางไปขนน้ำในที่ห่างไกลมาใช้

นิทานเรื่อง ลูกชายซู่กับลูกสาวผู้ใหญ่บ้าน กล่าวถึง ในสมัยก่อน คนเผ่านาซีใช้ชีวิต
อยู่ใกล้แม่น้ำ ดังความว่า

ในสมัยก่อน ชาวนาซีกับซู่ใช้ชีวิตอยู่บริเวณแม่น้ำ ชุมชนในสองกลุ่มนี้
ใช้ชีวิตอย่างมีความสุข วันหนึ่ง ลูกสาวของผู้ใหญ่บ้านของชาวนาซีหิวถึงไม่ไป
ตักน้ำในแม่น้ำสายนั้น ลูกชายของซู่เจอลูกสาวคนนี้ได้รักเธอ

(นิทานเรื่องลูกชายซู่กับลูกสาวผู้ใหญ่บ้าน. 2549 : 43)

จากตัวอย่างนี้สะท้อนให้เห็นว่าชนเผ่านาซีตั้งถิ่นที่อยู่ใกล้แม่น้ำ แม่น้ำมีประโยชน์
ต่อชีวิตของชาวนาซีมาก เช่น ในตัวอย่างนี้ ลูกสาวของผู้ใหญ่บ้านไปตักน้ำในแม่น้ำ นอกจากทำให้ ชาว
นาซีได้มีน้ำใช้ในชีวิตประจำวันแล้ว ตั้งถิ่นอยู่ใกล้แม่น้ำยังเป็นโอกาสที่หนุ่มสาวได้เจอกัน เพราะชาวบ้านต้อง
ไปตักน้ำในแม่น้ำจึงทำให้หนุ่มสาวได้มีโอกาสเจอกันและสะท้อนให้เห็นว่าชีวิตของชาวนาซีอยู่ใกล้กับ
แม่น้ำ แม่น้ำสำคัญมากสำหรับชาวนาซี

สรุปได้ว่า นิทานพื้นบ้านของชนเผ่า ná sí สะท้อนให้เห็นว่าชาว ná sí ในเมืองลีเจียงอาศัยอยู่ใกล้ภูเขาและแม่น้ำ ซึ่งทำให้เห็นว่าชาวบ้าน ná sí ดำรงชีวิตใกล้ชิดและอาศัยธรรมชาติ นอกจากนี้แล้ว นิทานยังสะท้อนให้เห็นว่าเมืองลีเจียงมีภูมิประเทศที่ดี มีทรัพยากรธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์เหมาะแก่การตั้งถิ่นที่อยู่อาศัยจึงทำให้ชาว ná sí มีวัฒนธรรมสืบทอดยาวนาน

4.1.2 การประกอบอาชีพ

นิทานพื้นบ้านของชนเผ่า ná sí ได้สะท้อนการประกอบอาชีพของชนเผ่า ná sí มีความหลากหลายและสัมพันธ์กับธรรมชาติได้แก่ อาชีพทำนา เลี้ยงสัตว์ ล่าสัตว์ และทอผ้า ดังนี้

1. ทำนา

จากเนื้อหาของนิทานพื้นบ้านของชนเผ่า ná sí สะท้อนให้เห็นว่า เขตพื้นที่ที่ชาว ná sí อาศัยอยู่ส่วนใหญ่เป็นภูเขาหรือที่ราบลุ่ม มีดินอุดมสมบูรณ์ ชาวบ้าน ná sí จึงสามารถประกอบอาชีพหลักด้านการเกษตร การทำนาปลูกข้าวจึงกลายเป็นอาชีพหลักของชาว ná sí ดังปรากฏในนิทาน เช่น

นิทานเรื่อง *กบกับนายลีอื่นโร* กล่าวถึงในสมัยก่อน ลีอื่นโรกับพี่น้องไปภูเขาเพื่อเริ่มต้นไถนา ดังความว่า

ในสมัยก่อน ลีอื่นโรกับพี่น้องนำควายและคราดไปภูเขา และเตรียมอุปกรณ์ต่าง ๆ และเริ่มไถนา

(นิทานเรื่องกบกับนายลีอื่นโร. 2549 : 45)

จากตัวอย่างสะท้อนให้เห็นว่าการทำนาเป็นอาชีพหนึ่งของชาวบ้าน ná sí เนื่องจากชาวบ้าน ná sí ใช้ชีวิตอยู่ใกล้ภูเขา ดังนั้น ไถนาปลูกข้าวจึงเป็นวิธีหนึ่งที่สามารถดำเนินชีวิตได้ ข้าวเป็นอาหารหลักสำหรับชาวบ้าน ná sí สะท้อนให้เห็นว่าชาวบ้าน ná sí เป็นกลุ่มที่พึ่งพาธรรมชาติและเป็นกลุ่มที่มีความขยัน

นิทานเรื่อง *ชื่อผายลมหอม* กล่าวถึงมีพี่น้องสองคนแยกบ้าน พี่ชายเอาสิ่งของและที่ดินที่ดีไป เหลือหมาและที่ดินที่ไม่ค่อยอุดมสมบูรณ์ให้กับน้องชาย ถึงเวลาปลูกข้าว น้องชายไป ยืมควายของพี่ชาย แต่พี่ชายไม่ยอมให้ จึงใช้หมาไถนาและได้ปลูกข้าวตรงเวลา ดังนี้

น้องชายยอมรับคำพูดของพี่ชาย เหลือหมาที่พี่ชายไม่เอา พอเวลาไถนาปลูกข้าวแล้ว น้องชายจะพร้อมไถนา จึงไปยืมควายจากพี่ชาย แต่พี่ชายไม่ยอมและให้น้องชายนำหมาไปไถนา น้องชายคนนี้ได้ยินแล้วจึงทำตาม เขาทำอาหารที่หมาชอบกิน และทิ้งอาหารที่ข้างหน้าหมา หมาเห็นแล้วอยากกิน จึงทำให้น้องชายไถนาได้เรียบร้อย

(นิทานเรื่องชื่อผายลมหอม. 2549 : 350)

จากตัวอย่างสะท้อนให้เห็นว่าชาว ná sí ประกอบอาชีพทำนา ชาวบ้านส่วนใหญ่ไถนาปลูกข้าว เป็นอาชีพหลักของชาวบ้าน ná sí ชาว ná sí ปลูกข้าวตามฤดูกาล พอถึงเวลานี้ต้องไถนาปลูกข้าว

มิฉะนั้นจะไม่ทันเก็บข้าวในฤดูใบไม้ร่วง เพื่อให้ทันเวลา แม้ว่าที่บ้านไม่มีควายก็ต้องหาสัตว์อื่น ๆ มาแทน สะท้อนให้เห็นว่า ข้าวเป็นอาหารที่สำคัญมากของชาวบ้านนาซี

นิทานเรื่อง *เสื้อทำด้วยขนนกร้อยตัว* กล่าวถึง มีชาวบ้านคนหนึ่งชื่ออาถู เมียของเขาหน้าตาสวยงาม ทำให้ผู้ชายคนนี้ได้ทำงานอย่างตั้งใจ เพื่อให้ผ้าได้ออกไปทำงาน เมียจึงหาวิธีมาแก้ไข ดังความว่า

*อาถูอยากมองหน้าของเมียตลอด พอออกไปไถนาสักครู่เขาจึง
กลับบ้านมองหน้าของเมียแล้วกลับไปไถนาต่อ อีกไม่นานก็กลับบ้านไปมองหน้า
เมียอีกแล้วกลับมาไถนา งานที่แค่ใช้หนึ่งวันก็ทำได้เสร็จกลายเป็นงานที่ต้องใช้
สามวัน เมียเห็นแบบนี้คิดว่าไม่ได้ จึงปักหน้าของตนเองในผ้าและให้ผ้าเอาผ้า
ผืนนี้เอาไปทำงานด้วยกัน ถ้าอยากเห็นแล้วจึงเอาออกมาดู*

(นิทานเรื่องเสื้อทำด้วยขนนกร้อยตัว. 2549 : 215)

จากตัวอย่างสะท้อนให้เห็นว่าชาวบ้านนาซีประกอบอาชีพทำนา สังคมนานาชาติเป็นสังคมเกษตร ชาวบ้านส่วนใหญ่ทำนาเป็นหลัก ทำนาปลูกข้าวเพื่อเลี้ยงครอบครัว ทำอาชีพทำนาทำให้ชนเผ่านาซีได้มีข้าวกิน นอกจากนี้แล้วยังสะท้อนให้เห็นว่าผู้ชายชาวนาซีเป็นคนที่ทำหน้าที่ออกไปทำงานเลี้ยงครอบครัว การทำนาเป็นอาชีพที่ต้องใช้แรงและอดทน

สรุปได้ว่า จากเนื้อหาของนิทานพื้นบ้านของชนเผ่านาซีสามารถสะท้อนให้เห็นว่า ภูมิประเทศของเมืองลีเจียงทำให้ชาวนาซีต้องทำนาเพื่อเลี้ยงครอบครัว ข้าวเป็นอาหารหลักของชาวบ้านนาซี เพื่อให้มีอาหารกินชาวนาซีต้องประกอบอาชีพทำนา

2. เลี้ยงสัตว์

จากเนื้อหาของนิทานพื้นบ้านของชนเผ่านาซีสามารถสะท้อนให้เห็นว่า เนื่องจากเมืองลีเจียงมีภูมิประเทศส่วนใหญ่เป็นภูเขา ทำให้ชาวนาซีต้องอาศัยอยู่ใกล้กับภูเขา บนภูเขามีสัตว์ที่อุดมสมบูรณ์ให้กับสัตว์ ชาวนาซีจึงประกอบอาชีพเลี้ยงสัตว์

ในนิทานเรื่อง *กำเนิดของสัตว์ป่ากับปศุสัตว์* กล่าวถึงแม่ของพี่ชายเป็นภรรยาเก่าของพ่อ ส่วนแม่ของน้องชายเป็นภรรยาใหม่ของพ่อ พี่น้องสองคนนี้ปล่อยสัตว์ในบ้านไปกินหญ้าที่ภูเขาเมื่อถึงเวลากินข้าว น้องชายจะกลับบ้านไปเอาอาหารกลางวันแม่เตรียม ดังความว่า

*ในสมัยก่อน มีพี่น้องสองคน สองคนนี้ได้เกิดจากแม่คนเดียวกัน
แม่ของน้องชายไม่ค่อยชอบพี่ชาย ปกติสองคนนี้จะปล่อยสัตว์ไปกินหญ้าบน
ภูเขา พี่ชายรับผิดชอบเรื่องสัตว์ให้พวกมันได้กินอิ่ม ถ้าพวกเขาสองคนไม่มีของ
กินแล้ว น้องชายจะกลับบ้านไปเอาอาหารที่แม่เตรียมให้*

(กำเนิดของสัตว์ป่ากับปศุสัตว์. 2549 : 143)

จากตัวอย่างนี้สะท้อนให้เห็นว่า ชาวบ้านชนเผ่าล่าสัตว์ประกอบอาชีพเลี้ยงสัตว์บนภูเขา เนื่องจากชาวบ้านชนเผ่าล่าสัตว์ส่วนใหญ่อาศัยอยู่ใกล้กับภูเขา และในภูเขามีกินอาหารมากมายให้สัตว์กิน ชนเผ่าล่าสัตว์จึงนิยมเลี้ยงสัตว์ จากตัวอย่างดังกล่าวยังทำให้เห็นว่าครอบครัวชาวล่าสัตว์เป็นครอบครัวขยาย สามีมีภรรยาหลายคนได้ สมาชิกในครอบครัวจะช่วยกันทำงาน

ในนิทานเรื่อง *วิญญาณหามาเมีย* กล่าวถึง ในสมัยก่อน มีผู้ชายคนหนึ่งชื่อนายอาหื้อมีผู้หญิงคนหนึ่งชื่อนางสาวอายุ สองคนนี้ปล่อยแพะไปบนภูเขากินหญ้าทุกวัน ดังตัวอย่าง *ความว่า*

*นภูเขาเต็บโตขึ้น นายอาหื้อปล่อยแพะมากินหญ้า ปีต่อมา นายอาหื้อ
นำทาง ส่วนนางสาวอายุร้องเพลงอยู่ด้านหลัง สองคนหัวเราะสนุกสนาน
(นิทานเรื่องวิญญาณหามาเมีย. 2549 : 197)*

จากตัวอย่างสามารถสะท้อนให้เห็นว่า ชาวล่าสัตว์ประกอบอาชีพเลี้ยงสัตว์ เป็นอาชีพที่ชาวล่าสัตว์ส่วนใหญ่นิยมทำ เพราะบนภูเขามีกินหญ้าอุดมสมบูรณ์ ทำให้สัตว์เลี้ยงกินได้พอเพียง ชาวล่าสัตว์คิดว่าอาชีพนี้เป็นอาชีพที่ทำให้มีความสุข เป็นโอกาสหนึ่งที่ทำให้หนุ่มสาวชาวล่าสัตว์ได้ใกล้ชิดกันยิ่งขึ้น ในระยะเวลาปล่อยสัตว์ไปกินหญ้า จะนิยมร้องเพลงเพื่อให้สนุกสนาน

นิทานเรื่อง *ทะเลสาบมังกรหยก* กล่าวถึง ในเชิงภูเขามังกรหยกมีคนชราคนหนึ่งปล่อยควายไปกินหญ้าใกล้ทะเลสาบ ระหว่างที่เขาเฝ้าสัตว์เลี้ยงได้พบเด็กที่น่าสงสารคนหนึ่ง เขาจึงแบ่งปันอาหารของตนให้เด็กกินทุกวัน เด็กคนนั้นไม่ได้เป็นเด็กธรรมดา เป็นเทพเจ้ามังกรในทะเลสาบ ตัวความว่า

*กาลครั้งหนึ่งนานมาแล้ว ในเชิงภูเขามังกรหยก มีคนชราคนหนึ่งปล่อย
ควายมากินหญ้าที่ริมทะเลสาบมังกรหยกทุกวัน พอถึงเที่ยงจะมีเด็กคนหนึ่งมา
มองเขากินข้าว ด้วยความสงสาร เขาจึงให้เด็กคนนั้นกินข้าวกัน*

(นิทานเรื่องทะเลสาบมังกรหยก. 2549 : 120)

จากตัวอย่างสะท้อนให้เห็นว่า การเลี้ยงสัตว์เป็นอาชีพหนึ่งของชาวล่าสัตว์โดยปล่อยสัตว์ไปกินหญ้าเป็นเรื่องที่ง่ายสบายกว่าอาชีพอื่น ๆ ดังนั้น สมาชิกในครอบครัวอย่างคนแก่ก็สามารถทำได้ สถานที่ที่อยู่ริมน้ำจะมีหญ้าขึ้นอย่างอุดมสมบูรณ์เหมาะกับการเลี้ยงสัตว์ สัตว์สามารถกินหญ้าและน้ำได้ จากตัวอย่างนี้สามารถสะท้อนให้เห็นชีวิตชาวล่าสัตว์พึ่งพาธรรมชาติ

สรุปได้ว่า จากเนื้อหาของนิทานพื้นบ้านของชนเผ่าล่าสัตว์สามารถสะท้อนให้เห็นว่า เนื่องจากภูมิประเทศของเมืองลีเจียงส่วนใหญ่เป็นภูเขา มีลำธารหลายสาย ทำให้เมืองลีเจียงมีความอุดมสมบูรณ์ มีหญ้าอย่างพอเพียงให้สัตว์ที่ชาวล่าสัตว์เลี้ยงกิน ดังนั้น ชาวล่าสัตว์จึงนิยมทำอาชีพเลี้ยงสัตว์

3. ล่าสัตว์

เนื้อหาของนิทานพื้นบ้านของชนเผ่าล่าสัตว์สามารถสะท้อนให้เห็นว่า ผู้ชายชาวล่าสัตว์ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพล่าสัตว์ เนื่องจากชาวล่าสัตว์ใช้ชีวิตใกล้ชิดกับธรรมชาติ ภูมิประเทศที่อยู่อาศัยเป็นภูเขา จึงทำให้ชาวล่าสัตว์ต้องสัมพันธ์กับธรรมชาติ การล่าสัตว์สามารถเลี้ยงชีพชีวิตประจำวันของชาวล่าสัตว์ได้ ทำให้ชาวล่าสัตว์ไม่ต้องห่วงเรื่องอาหารการกิน

นิทานเรื่อง *นักร้องปลอม* กล่าวถึงในหมู่บ้านแห่งหนึ่ง มีนักร้องคนหนึ่งแก่แล้ว จึงเอาคันทูให้ลูกชายคนเขา อยากให้ลูกชายทำอาชีพล่าสัตว์เหมือนเขา ดังตัวอย่าง

สมัยก่อน มีนักร้องคนหนึ่ง เขามีลูกชายหนึ่งคน นักร้องนี้แก่แล้ว ไม่มีแรงเข้าป่าล่าสัตว์จึงเอาคันทูให้ลูกชาย และเอาถุงที่ใส่ลูกศรให้ลูกชายด้วย ให้เขาไปล่าสัตว์ วันหนึ่ง นักร้องแก่คนนั้นบอกลูกชายว่า “เนื้อที่บ้านใกล้จะหมดแล้ว ลูกต้องไปล่าสัตว์หาของกินให้ครอบครัวแล้ว”

(นิทานเรื่องนักร้องปลอม. 2549 : 313)

จากตัวอย่างสะท้อนให้เห็นว่าชาวนำซีดำรงชีวิตอยู่ด้วยการพึ่งอาหารจากการล่าสัตว์ ผู้ชายชาวนำซีทำอาชีพล่าสัตว์ซึ่งลูกหลานชาวนำซีสืบทอดความสามารถในการล่าสัตว์จากบรรพบุรุษ การทำอาชีพล่าสัตว์สามารถช่วยสมาชิกหาอาหารได้ จากตัวอย่างนี้สามารถสะท้อนให้เห็นว่า ชาวนำซีพึ่งพาธรรมชาติ ชาวนำซีสามารถหาของกินได้จากธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์

นิทานเรื่อง *กำเนิดของกระเป่าหัวหนังแก้งในพิธีศพเลื่อนฮ่าน* กล่าวถึง ในสมัยก่อน มีพี่น้องสามคนใช้ชีวิตอยู่ด้วย พี่ชายคนที่สองเป็นนักร้อง เขาไปล่าสัตว์ในป่าทุกวัน ดังตัวอย่าง

ในสมัยก่อน ครอบครัวแห่งหนึ่งมีพี่น้องสามคนใช้ชีวิตอยู่ด้วยกัน พี่ชายคนที่สองเป็นนักร้อง เขาไปล่าสัตว์ในป่าทุกวัน และหาเนื้อกลับมาให้ครอบครัว ดังนั้น ที่บ้านมีเนื้อวางอยู่ตลอด สมาชิกของครอบครัวไม่ต้องห่วงเรื่องกิน วันหนึ่ง พี่ชายคนที่สองเข้าป่าล่าสัตว์เหมือนปกติ เขาเจอวางตัวหนึ่ง เพื่อจับวางตัวนี้ เขาวิ่งตามวางตัวนี้ไปตั้งแต่ตอนเช้าจนถึงตอนเย็น

(นิทานเรื่องกำเนิดของกระเป่าหัวหนังแก้งในพิธีศพเลื่อนฮ่าน. 2549 : 255)

จากตัวอย่างสะท้อนให้เห็นว่าชาวนำซีประกอบอาชีพล่าสัตว์ ในสมัยก่อน เนื้อสัตว์เป็นอาหารที่สำคัญของชาวนำซี เพื่อได้มีอาหารกิน ผู้ชายในครอบครัวต้องเข้าป่าไปล่าสัตว์เพื่อเป็นอาหารให้สมาชิกในครอบครัว ดังนั้น การทำอาชีพนี้สามารถเลี้ยงครอบครัวได้เป็นอาชีพสำหรับผู้ชาย และเป็นอาชีพที่ทำทุกวัน จากตัวอย่างนี้ยังสามารถสะท้อนให้เห็นว่าชาวนำซีใช้ชีวิตอยู่ใกล้กับธรรมชาติ นอกจากนี้แล้ว ชาวนำซีเป็นกลุ่มคนที่กล้าหาญและมีการจัดแบ่งหน้าที่กันอย่างดีในครอบครัว

นิทานเรื่อง *อิจฉาคนอื่น* กล่าวถึง ผู้ชายชี่เกียจคนหนึ่งมีเพื่อนบ้านเป็นนักร้อง นักร้องนี้เข้าป่าล่าสัตว์ทุกวันจึงมีเนื้อกินทุกวัน ผู้ชายคนนี้เห็นแล้วอิจฉานักล่าคนนี้มาก ดังความว่า

นักร้องนี้เข้าป่าล่าสัตว์ทุกวัน ไม่ว่าอากาศร้อนหรืออากาศหนาวไม่ได้หยุด จึงมีเนื้อกินทุกวัน เมื่อนักร้องนี้ทำกับข้าวมีกลิ่นหอมออกมาจากบ้าน ผู้ชายคนนี้ได้กลิ่นแล้วอิจฉามากแต่ยังชี่เกียจออกไปหาของกิน

(นิทานเรื่องอิจฉาคนอื่น. 2549 : 301)

จากตัวอย่างสะท้อนให้เห็นว่าชนเผ่านาซีประกอบอาชีพล่าสัตว์ ในตัวอย่างนี้นักล่าที่เป็นเพื่อนบ้านของผู้ชายซีเกียจนนั้นเข้าป่าล่าสัตว์ทุกวันจึงทำให้ครอบครัวไม่ต้องห่วงเรื่องการกิน สะท้อนให้เห็นว่าเมืองลีเจียงมีทรัพยากรธรรมชาติอุดมสมบูรณ์ทำให้ชาวบ้านสามารถหาของกินได้นอกจากนี้แล้วยังสะท้อนให้เห็นว่าเข้าป่าล่าสัตว์ต้องมีความอดทนและความขยันไม่กลัวเหนื่อย แสดงว่าอาชีพล่าสัตว์เป็นอาชีพที่ต้องการความอดทนและความกล้าหาญ

สรุปได้ว่า เนื้อหาของนิทานพื้นบ้านของชนเผ่านาซีสามารถสะท้อนให้เห็นว่า การประกอบอาชีพล่าสัตว์เป็นอาชีพของผู้ชายชาวนาซี สัตว์เป็นอาหารหนึ่งของชาวนาซี การเข้าป่าล่าสัตว์ ทำให้สมาชิกในครอบครัวมีของกิน ไม่ต้องห่วงเรื่องกิน

4. ทอผ้า

เนื้อหาของนิทานพื้นบ้านของชนเผ่านาซีสามารถสะท้อนให้เห็นว่า ผู้หญิงชาวนาซีมีความสามารถในด้านการทอผ้า เป็นอาชีพหนึ่งของผู้หญิงชาวนาซี ดังตัวอย่าง

นิทานเรื่อง *ตอนเย็นห้ามทอผ้า* กล่าวถึงมีผู้หญิงคนแก่คนหนึ่งทอผ้าทั้งวัน แล้วได้เจอพรายหมูตัวหนึ่งมาบ้านของเธอ ดังความว่า

ตอนเย็นที่มีดไม่เห็นมีวันหนึ่ง ผู้หญิงคนแก่คนนี้กำลังทอผ้าเหมือนปกติ ในบ้านของเธอมืดแต่เสียงของแกนหมุน ทันใดนั้น หมาที่บ้านตะโกนตลอดเหมือนมีใครเข้ามาบ้านเธอ

(นิทานเรื่องตอนเย็นห้ามทอผ้า. 2549 : 239)

จากตัวอย่างสะท้อนให้เห็นว่า ผู้หญิงชาวนาซีประกอบอาชีพทอผ้า การทอผ้าเป็นอาชีพที่ต้องมีความละเอียดและความอดทน เพราะการทอผ้าใช้เวลาและแรง บางครั้งอาจจะต้องใช้ทั้งวันทั้งคืน จากตัวอย่างนี้สามารถสะท้อนให้เห็นว่าผู้หญิงชาวนาซีเป็นกลุ่มที่มีความสามารถในด้านทอผ้าและเป็นผู้ที่ทำงานอย่างขยัน

นิทานเรื่อง *เสื้อทำด้วยขนนกร้อยตัว* กล่าวถึง ผัวเมียคู่หนึ่งชนะเจ้านายที่ใจร้ายและใช้ชีวิตอยู่ภูเขากองเจ้านายแทน ผัวทำนาปลูกข้าว เมียทอผ้าที่บ้าน ชีวิตของพวกเขามีความสุขมาก ดังความว่า

อาถูกลายเป็นเจ้านายของภูเขาแต่เขายังใช้ชีวิตอย่างเมื่อก่อนกับเมีย อาถูปล่อยควายและแพะไปกินหญ้า เมียทอผ้าทำเสื้อที่บ้าน สองคนนี้เหมือนชาวบ้านทั่วไปไถนาปลูกข้าวใช้ชีวิตอย่างมีความสุข

(นิทานเรื่องเสื้อทำด้วยขนนกร้อยตัว. 2549 : 222)

จากตัวอย่างสะท้อนให้เห็นว่าผู้หญิงชนเผ่านาซีประกอบอาชีพทอผ้า ในตัวอย่างนี้ชาวนาซีโดยเฉพาะคนที่แต่งงานแล้วจะแบ่งหน้าที่ของตนเองอย่างพอสมควรเพื่อให้ครอบครัวของตนเองมีความสุข ผู้ชายทำหน้าที่ออกไปทำนาปล่อยสัตว์เลี้ยงกินหญ้า ทำงานที่หนัก ส่วนผู้หญิงส่วน

ใหญ่จะทำงานที่บ้าน เช่น ทอผ้า เป็นงานที่ไม่ต้องใช้แรงเยอะแต่ต้องการความอดทน สะท้อนให้เห็นว่าฝีมือของชนเผ่า纳西นิยมแบ่งหน้าที่ของตนเองและช่วยกันทำงาน

สรุปได้ว่า ชนเผ่า纳西ประกอบอาชีพทอผ้า เป็นอาชีพที่เหมาะสมกับผู้หญิง การทอผ้าเป็นอาชีพที่ต้องการความอดทนและเป็นงานที่ต้องใช้เวลาทำงานที่บ้าน สะท้อนให้เห็นว่าผู้หญิงชาว纳西ส่วนใหญ่จะทำงานที่บ้าน

5. อาชีพค้าขาย

เนื้อหาของนิทานพื้นบ้านของชนเผ่า纳西สะท้อนให้เห็นว่า ชาว纳西ประกอบอาชีพค้าขาย ทำให้ได้รู้ว่าชาว纳西เป็นกลุ่มที่ใช้ชีวิตด้วยความสามารถของตนเอง

นิทานเรื่อง *ลูกสาวสามคนร้องไห้เพื่อพ่อ* กล่าวถึง ชาวบ้าน纳西คนหนึ่งมีลูกสาวสามคน ลูกสาวสามคนนี้มีร้านของตนเอง ทำค้าขายทุกวัน ดังตัวอย่าง

สมัยก่อน ในเมืองลี่เจียง เจ้าของบ้านเป็นพ่อม่าย เขามีลูกสาว 3 คน ลูกสาวคนโตเปิดร้านขายก๋วยเตี๋ยว ลูกสาวคนที่สองเปิดร้านขายเบหมี ส่วนลูกสาวน้อยเปิดร้านขายชาลาเปา ลูกสาวสามคนนี้ปากหวานมาก แต่ใจดำ

(นิทานเรื่องลูกสาวสามคนร้องไห้เพื่อพ่อ. 2549 : 337)

จากตัวอย่างสะท้อนให้เห็นว่า ชาว纳西มีอาชีพค้าขาย ชาว纳西เปิดร้านขายของตามฝีมือของตนเอง การเปิดร้านสามารถช่วยเลี้ยงครอบครัวได้ ทำให้ลูกหลานของชาว纳西มีงานทำ จากตัวอย่างสะท้อนให้เห็นว่า ชาว纳西เป็นกลุ่มที่พึ่งพาตนเองมีความสามารถเลี้ยงตนเองและครอบครัวได้

นิทานเรื่อง *นิทานของนายจางรุ้น* กล่าวถึง นายจางรุ้นถูกแม่ของตนเองทิ้งในป่า แล้วถูกรอครอบครัวหนึ่งที่เปิดร้านขายแปงเจอและนำกลับบ้านและใช้ชีวิตกับพวกเขา ดังความว่า

ในหมู่บ้านต้าหยวน มีครอบครัวหนึ่งชื่อจาง เป็นครอบครัวที่เปิดร้านขายแปงเจอในตลาด วันหนึ่ง ฝ่าฝืนคู่นี้ไม่แปงที่ร้านเสร็จแล้วและจะกลับบ้าน ในระหว่างทางกลับบ้านได้ยินเสียงร้องไห้ของเด็ก ๆ จึงตามเสียงร้องไปหาแล้วได้เจอเด็กชายคนหนึ่งจึงนำกลับบ้านไปเลี้ยง

(นิทานของนายจางรุ้น. 2549 : 377)

จากตัวอย่างสะท้อนให้เห็นว่า ชนเผ่า纳西ประกอบอาชีพการค้าขาย การทำสินค้าด้วยตนเองแล้วเอาไปขายในตลาดทำให้ชาว纳西มีรายได้และสามารถเลี้ยงครอบครัวได้ ในตัวอย่างนี้ชาว纳西ประกอบอาชีพค้าขายแปง แปงเป็นสินค้าที่ต้องใช้แรงทำแล้วเอาไปขายในตลาด ร้านที่เปิดจะอยู่ในตลาดและห่างไกลจากบ้านเรือนของตนเอง จึงต้องเดินทางไปเปิดร้านทุกวัน สะท้อนให้เห็นว่าการเปิดร้านขายของเป็นอาชีพที่ต้องใช้เวลาและต้องอดทน

สรุปได้ว่า คนเผ่าน่าซีประกอบอาชีพค้าขาย เช่น เปิดร้านขายของที่ตลาด ทำสินค้าด้วยฝีมือของตนเอง การค้าขายเป็นอาชีพที่ทำให้ชาวน่าซีมีรายได้และสามารถเลี้ยงครอบครัวได้ด้วยฝีมือของตนเอง การทำอาชีพนี้ต้องมีความขยันและความอดทน

6. อาชีพรับจ้าง

เนื้อหาของนิทานพื้นบ้านของชนเผ่าน่าซีสามารถสะท้อนให้เห็นว่า ชาวน่าซีมีอาชีพรับจ้าง ด้วยความยากลำบาก ชาวน่าซีบางคนต้องออกจากบ้านไปทำงานในบ้านของคนอื่น สามารถสะท้อนให้เห็นว่า ชีวิตของชาวน่าซีมีความเป็นอยู่อย่างยากลำบากและยังสะท้อนให้เห็นฐานะของชาวน่าซีมีความแตกต่างกัน ดังตัวอย่าง

นิทานเรื่อง *เจ้านายกับคนงานที่ง่าย* กล่าวถึงในสมัยก่อนมีผู้ชายที่ง่ายคนหนึ่งทำงานที่บ้านของเจ้านายคนหนึ่ง เจ้านายบ้านนี้เป็นคนที่ใจดำ คนที่ทำงานที่บ้านเขามักจะไม่ได้รับเงินเดือน ดังความว่า

มีคนยากจนคนหนึ่ง ทำงานที่บ้านเจ้านาย เจ้านายคนนี้เป็นคนที่ซีเหี้ยมใจดำ ใกล้เคียงถึงปีใหม่ คนงานอยากรับเงินเพื่อซื้อของให้คนในครอบครัว แต่เจ้านายคนนี้ไม่อยากให้คนงานจึงตั้งปัญหาให้คนงานเหล่านี้ และบอกว่าถ้าตอบคำถามไม่ได้จะไม่ได้รับเงิน

(นิทานเรื่องเจ้านายกับคนงานที่ง่าย. 2549 : 327)

จากตัวอย่างสะท้อนให้เห็นว่า ชาวน่าซีมีอาชีพรับจ้าง เพื่อเลี้ยงครอบครัว คนที่ยากจนต้องออกจากบ้านไปทำงานที่บ้านอื่น การทำงานต้องเจอเรื่องต่างๆ บางครั้งอาจจะได้รับความไม่ยุติธรรม อาชีพนี้เป็นอาชีพที่รายได้น้อยและงานหนัก จากตัวอย่างสะท้อนให้เห็นว่า ชีวิตของชาวน่าซีส่วนใหญ่จะยากลำบาก

นิทานเรื่อง *นิทานเรื่องนายหยั่งยูคือ* กล่าวถึงผู้ชายยากจนสามคนถูกเจ้าหน้าทีเข้าใจผิดว่าเป็นโจรและถูกจับไป นายหยั่งยูคือรู้เรื่องนี้แล้วจึงเข้าใจว่า สามคนนั้นเป็นเพื่อนทำงานที่บ้านของคนอื่นไม่ได้เป็นโจรเหมือนคนอื่นพูด ดังความว่า

สามคนนั้นเป็นเพื่อนทำงานของหยั่งยูคือ พวกเขาเคยทำงานด้วยกันที่บ้านของคนรวย วันที่ถูกขโมยนั้น พวกเขากำลังกินเหล้าที่บ้านของหยั่งยูคือ ทั้งคืนไม่ได้ออกจากบ้าน พวกเขาไม่ได้เป็นโจร แต่หยั่งยูคือรู้ว่าตนเองเป็นคนยากจน ไม่มีใครซื้อสิ่งที่เขาพูด ถ้าเขาไปพูดเรื่องนี้อาจจะถูกจับด้วยกัน

(นิทานเรื่องนายหยั่งยูคือ. 2549 : 382)

จากตัวอย่างสะท้อนให้เห็นว่าชนเผ่าน่าซีประกอบอาชีพรับจ้าง ผู้ชายที่ไม่มีเงินต้องออกจากบ้านไปหางานทำ อาชีพรับจ้างเป็นอาชีพที่เหมาะสมกับผู้ชายที่แข็งแรงและยากจน โดยทำงานที่บ้านของคนรวยแล้วได้มีเงินเลี้ยงครอบครัว คนที่ทำอาชีพนี้มีฐานะเหมือนกันจึงได้เป็นเพื่อนกัน

ในเวลาว่างจะนัดกินข้าวกินเหล้ากัน แต่กลุ่มคนนี้จะมึนเมาต่ำจึงได้รับความไม่ยุติธรรมในชีวิต สะท้อนให้เห็นว่าชนเผ่าล่าสัตว์ที่มีฐานะต่ำใช้ชีวิตยากลำบาก ถูกรังแก และได้รับความไม่ยุติธรรมง่าย

สรุปได้ว่า ชาวล่าสัตว์มีอาชีพต่าง ๆ มากมาย การทำงานอาจจะตามสถานการณ์ที่อยู่รอบตัว เช่น การทำนาเนื่องจากภูมิประเทศของที่อยู่อาศัย เป็นงานที่พึ่งพาธรรมชาติ นอกจากนี้แล้ว การทำงานล่าสัตว์ เลี้ยงสัตว์ รับจ้าง ขายของยังเป็นอาชีพที่ชาวล่าสัตว์นิยมทำ จากการประกอบอาชีพของชาวล่าสัตว์สามารถสะท้อนให้เห็นว่า ชีวิตของชาวล่าสัตว์ยากลำบาก นอกจากนี้แล้วจากการประกอบอาชีพยังสะท้อนให้เห็นว่าสังคมชาวล่าสัตว์เป็นสังคมเกษตร

4.1.3. การคมนาคม

จากการศึกษาเนื้อหาบทนิทานพบว่า การคมนาคมของชาวล่าสัตว์ส่วนใหญ่จะแบ่งเป็นเดินทางด้วยเท้า ชีม้า ชีควาย นั่งเกี้ยวและเรือ การคมนาคมของชาวล่าสัตว์สะท้อนให้เห็นภูมิประเทศของเมืองลี้เจียงส่วนใหญ่ตั้งถิ่นฐานอยู่ใกล้ภูเขา แม่น้ำ พื้นที่ราบลุ่ม และชนเผ่าล่าสัตว์ใช้ชีม้า ควายเป็นพาหนะในการเดินทางสะท้อนให้เห็นว่า ชนเผ่าล่าสัตว์ใช้ชีวิตผูกพันกับธรรมชาติและวิถีชีวิตที่เรียบง่าย โดยการใช้ยานพาหนะเดินทางยังสามารถบอกฐานะของชนเผ่าล่าสัตว์ หากเป็นชาวบ้านส่วนใหญ่จะเดินทางด้วยเท้าหรือชีม้า ส่วนผู้มีฐานะสูงส่วนใหญ่จะใช้เกี้ยว

1. เดินทางด้วยเท้า

เนื้อหาของนิทานพื้นบ้านของชนเผ่าล่าสัตว์ สะท้อนให้เห็นว่าชาวล่าสัตว์ที่มีฐานะต่ำการเดินทางส่วนใหญ่จะเดินทางด้วยเท้า ด้วยความยากลำบากของชีวิต ทำให้ชาวบ้านล่าสัตว์ส่วนใหญ่ไม่มียานพาหนะอย่างสะดวกใช้ไม่ว่าจะไปไหนก็ต้องเดินทางด้วยเท้า ดังที่สะท้อนให้เห็นในนิทานเรื่องต่าง ๆ เช่น

นิทานเรื่อง *เสื้อผ้าขนนก* กล่าวถึง ชายชาวล่าสัตว์คนหนึ่งมีเมีย เมียคนนี้เพื่อให้สามีขยันทำงานจึงเอารูปหน้าตนเองวาดลงในผ้า วันหนึ่ง ผ้านี้ถูกลมพัดไป เจ้านายเห็นรูปนี้ จึงสั่งให้คนใช้ไปหาผู้หญิงคนนี้ ดังความว่า

*เจ้านายสั่งคนใช้ออกไปหาผู้หญิงคนนี้ คนใช้นำผ้าที่มีรูปของผู้หญิง
เดินทางไปหา พวกเขาผ่านป่าไม้ ทุ่งไม้และหมู่บ้านหลาย ๆ แห่ง พวกเขา
เหมือนหมาตามกลิ่นมาถึงหมู่บ้านเหล่าห่าวโล่*

(นิทานเรื่องเสื้อผ้าขนนก. 2549 : 214)

จากตัวอย่างสะท้อนให้เห็นว่า ชาวล่าสัตว์เดินทางด้วยเท้าโดยในสมัยก่อนการคมนาคมยังไม่ได้พัฒนา การเดินทางด้วยเท้าจึงเป็นเรื่องปกติ โดยเฉพาะคนที่มีฐานะต่ำไม่ว่าจะไปไหนก็ต้องใช้เท้าแม้ทางยาวไกลก็ต้องเดิน นอกจากนี้แล้วยังสะท้อนให้เห็นว่า สภาพแวดล้อมที่ชาวล่าสัตว์อาศัยอยู่มีความอุดมสมบูรณ์

นิทานเรื่อง *ถ้าตาข้าง* กล่าวถึง ในสมัยก่อนมีพี่น้องสามคน แม่ของสามคนนี้เสียชีวิตไป พี่ชายคนที่สองไปล่าสัตว์ในป่ากลับมาช่วยงานศพของแม่ไม่ทัน เมื่อเขากลับมาแล้ว พี่น้องอีกสองคนและลุงจึงจัดงานศพครั้งที่สองให้เขา ตามประเพณีเมื่อเสร็จสิ้นงานศพพวกเขาจึงเดินทางเอาขัวญของแม่ไปเก็บไว้ที่ถ้ำ ดังนี้

พระอาทิตย์ตก พระจันทร์ขึ้นมา พวกเขาสามคนเดินทางสามวันในภูเขา ยังหาถ้ำนั้นไม่เจอ ถึงอีกวัน พวกเขามาถึงป่าไม้เชิงภูเขาข้าง ทั้งวันนี้ พวกเขายังไม่ได้อะไรสักอย่าง พวกเขารู้สึกหิวมาก ด้วยความเหนื่อยพวกเขาพักนอนอยู่ใต้ต้นไม้

(นิทานเรื่องถ้าข้าง. 2549 : 177)

จากตัวอย่างสะท้อนให้เห็นว่า ชาวบ้านเดินทางด้วยเท้า การเดินทางด้วยเท้าเป็นวิถีปกติสำหรับชาวบ้านบ้านนาซี เมืองลีเจียงเป็นเมืองที่มีภูเขา ชาวบ้านออกจากบ้านไปไม่ว่าจะไปทำงานหรือทำสิ่งอื่น ๆ ก็ต้องเดินทางด้วยเท้า โดยเฉพาะคนที่มีฐานะเป็นชาวบ้าน นอกจากนี้แล้ว ยังสะท้อนให้เห็นว่าชีวิตของชาวบ้านส่วนใหญ่ยากลำบากไม่มีพาหนะที่สะดวกสบายใช้

2. ชีม้า

เนื้อหาของนิทานพื้นบ้านของชนเผ่าชาวนาซี สะท้อนให้เห็นว่าม้ายานพาหนะหนึ่งของชนเผ่าชาวนาซี ม้านอกจากมีหน้าที่ขนส่งสิ่งของของชาวนาซี ยังมีหน้าที่เป็นยานพาหนะหนึ่งของชาวนาซี เมื่อเดินทางไกลจากบ้าน

ในนิทานเรื่อง *อาหมีงลือ* กล่าวถึงอาหมีงลือเป็นประธานสงฆ์ของศาสนาตองปา เขาช่วยชาวนาซีขอฝนจากเทพเจ้าชู่ และออกจากลีเจียงไปเรียนพระคัมภีร์ที่ลาซ่า แต่พระภิกษุของลาซ่าไม่ยอมสอนให้เขา เขาจึงใช้วิธีฝักม้าของพระภิกษุ ให้ม้าไม่กล้าเดินผ่านสะพาน จึงได้แอบเอาพระคัมภีร์ของพระภิกษุไปได้ ดังตัวอย่าง

จากนั้นไป อาหมีงลือจึงเริ่มฝักม้าของพระภิกษุให้ม้าพอเดินถึงสะพาน จึงตีมันด้วยแส้ ทำให้ม้าตัวนี้ไม่กล้าผ่านสะพาน วันหนึ่ง อาหมีงลือเอาพระคัมภีร์ออกจากบ้านของพระภิกษุ พระภิกษุเห็นแล้วจึงขี่ม้าไปหา แต่พอถึงสะพานม้าจึงหยุดแล้วไม่เดินผ่านสะพานนั้น

(อาหมีงลือ. 2549 : 359)

จากตัวอย่างสะท้อนให้เห็นว่า ผู้มีฐานะทางสังคมสูงกว่าชาวบ้านทั่วไปมีม้าเป็นยานพาหนะเดินทาง ม้าเป็นพาหนะที่สำคัญของชาวนาซีในสมัยโบราณ เนื่องจากเมืองลีเจียงเป็นเมืองที่มีภูมิประเทศมีแม่น้ำหลายสาย ดังนั้น นอกจากการเดินทางด้วยเท้า การขี่ม้าจึงเป็นอีกวิธีหนึ่งที่สะดวกสบายของชาวนาซี เพราะนอกจากประหยัดเวลาแล้ว ยังสามารถขนส่งสิ่งของได้ จากตัวอย่าง

นี่จึงสามารถสะท้อนให้เห็นว่าชีวิตของชาวนำซียากลำบาก เพราะคนที่มีโอกาสซึ่งมีส่วนใหญ่จะเป็นคนที่มีฐานะดีและเป็นบุคคลที่ได้รับความนับถือจากชุมชน

นิทานเรื่อง *อาบีโร่กับลูกสาวของผู้ใหญ่บ้าน* กล่าวถึงนายอาบีโร่เป็นขอทาน วันหนึ่งมาบ้านผู้ใหญ่บ้าน ลูกสาวของผู้ใหญ่บ้านชอบเขาอยากแต่งงานกับเขา ต่อมาสองคนได้แต่งงานกันและออกเดินทางจากบ้านของนางไปมั่งถึงบ้านของนายอาบีโร่ที่ถ้ำ อีกไม่นาน เกิดสงคราม นายอาบีโร่จึงต้องออกจากบ้านไปต่อสู้กับศัตรูและสามารถเอาชนะศัตรูได้ สุดท้ายนายอาบีโร่ได้ตำแหน่งทำงานที่โลกมนุษย์ แต่ลืมเมียของตนเอง เวลาผ่านไปนานจึงจำเมียได้ และกลับบ้านไปปรับเมียมา ดังความว่า

*เขารู้สึกผิดต่อเมียทำไมตนเองลืมเมียได้ มีอะไรปิดใจของตนเองหรือ
เปล่า พอดคิดถึงตอนนี้จึงแอบขี่ม้าออกจากสถานที่ทำงาน ผ่านภูเขาต่าง ๆ จาก
ตอนเข้าไปถึงตอนเย็นมาบ้านเก่าของตนเอง*

(นิทานเรื่องอาบีโร่กับลูกสาวของผู้ใหญ่บ้าน. 2549 : 225)

จากตัวอย่างสะท้อนให้เห็นว่า ชนเผ่านำซีเดินทางด้วยม้า ม้าเป็นพาหนะสำคัญหนึ่งของชาวนำซี โดยเฉพาะการเดินทางไกล ม้าจะมีบทบาทสำคัญ สามารถช่วยชาวนำซีเดินทางได้สะดวกรวดเร็ว แต่การเดินทางด้วยม้าไม่ใช่เป็นวิธีที่ทุกคนสามารถทำได้ มีแต่คนที่ฐานะสูงหรือบ้านร่ำรวยจึงจะมีความสามารถขี่ม้าได้ ดังนั้น การเดินทางด้วยม้าสามารถแสดงฐานะของคนได้

3. นิ่งเกี้ยว

เนื้อหาของนิทานพื้นบ้านของชนเผ่านำซีสามารถสะท้อนให้เห็นว่าเกี้ยวเป็นยานพาหนะที่สำหรับคนที่มีฐานะสูงหรือเป็นของคนที่รวย การนิ่งเกี้ยวเดินทางเป็นสัญลักษณ์ของฐานะในสมัยก่อน

นิทานเรื่อง *นายหยานยูคือ* กล่าวถึงนายหยานยูคือเคยได้รับความช่วยเหลือจากชายชราคนหนึ่ง เมื่อชีวิตของนายหยานยูคือมีฐานะดีขึ้นแล้ว นายหยานยูคือไม่ได้ลืมชายชราคนนั้น จึงสั่งให้คนใช้นำเกี้ยวไปรับชายชราคนนั้น ดังความว่า

*หยานยูคือสั่งคนใช้นำเกี้ยวมาถึงหมู่บ้านไปหาม้า มาถึงบ้านนายมูฝิงซุน
และเล่าเรื่องพ่อเขาช่วยเหลือชีวิตของหยานยูคือและถามผู้ชายคนนั้นว่าที่บ้านมี
หมวกใบหนึ่งไหม ผู้ชายคนนี้ได้ยินแล้วจำได้ว่าที่บ้านมีหมวกที่เก่าแก่อันหนึ่ง
จริง ๆ จึงบอกหยานยูคือว่า ‘มี มีครับ มีหมวกเก่าแก่อันหนึ่ง ตอนที่พ่อเสียชีวิต
ไปเคยบอกว่าต้องเอาหมวกตัวนี้คืนให้ผู้ชายคนหนึ่ง’ หยานยูคือฟังแล้วดีใจมาก
จึงเชิญผู้ชายคนนั้นขึ้นเกี้ยวและส่งเขาไปบ้านของหยานยูคือและหางานให้เขาทำ
ด้วย*

(นิทานเรื่องนายหยานยูคือ. 2549 : 388)

จากตัวอย่างสะท้อนให้เห็นว่า เกี้ยวเป็นพาหนะหนึ่งของชาวน่าซี เป็นพาหนะสำหรับคนที่มีฐานะสูง เป็นสัญลักษณ์ของฐานะ คนในชุมชนชาวบ้านปกติใช้ยานพาหนะนี้ไม่ได้ เพราะเกี้ยวเป็นพาหนะสำหรับผู้ที่รวยหรือผู้ที่มีอำนาจ จากตัวอย่างนี้สะท้อนให้เห็นว่า ชาวน่าซีส่วนใหญ่มีฐานะเป็นชาวบ้าน มีแต่ส่วนน้อยที่มีฐานะสูง จากวิธีการเดินทางสามารถได้รู้ฐานะของชาวน่าซี

นิทานเรื่อง *ประเพณีฝังศพ* กล่าวถึง ในสมัยก่อน มีผู้ชายชาวน่าซีคนหนึ่งชื่อนายม่าวซิ่นกง เป็นคนที่สนับสนุนนโยบายของรัฐบาลจึงได้ที่ดินบนภูเขาข้างกับภูเขามังกรหยก พ่อของนายม่าวซิ่นกงเสียชีวิตไปแล้ว เขาฝังศพบนภูเขาข้าง ตอนนั้น พอถึงฤดูฝน ฝนไม่ตก ชาวบ้านคิดว่าศพของพ่อนายม่าวซิ่นกงทำให้เทพเจ้าโกรธจึงไม่ให้ฝนตก นายม่าวซิ่นกงจึงถูกจับ สุดท้ายอีกไม่กี่วันฝนตกแล้ว เขาจึงถูกปล่อยออกมา ดังความว่า

ตอนที่นายม่าวซิ่นกงถูกจับไปเมืองคุมหมิง ถูกใช้ห้วงโซ่เหล็กลือคอคอ แต่ตอนที่กลับเมืองลี่เจียง หัวหน้าเรียกคนใช้ 6 คนยกเกี้ยวส่งนายม่าวซิ่นกงกลับบ้าน

(นิทานเรื่องฝังศพ. 2549 : 259)

จากตัวอย่างนี้สะท้อนให้เห็นว่า การเดินทางโดยนั่งเกี้ยวเป็นวิธีการเดินทางหนึ่งของชาวน่าซี เป็นยานพาหนะสำหรับคนที่มีฐานะสูงหรือคนที่ได้รับความเคารพจากคนอื่น การนั่งเกี้ยวเพื่อแสดงฐานะของผู้ที่นั่งเกี้ยว จากตัวอย่างสะท้อนให้เห็นว่า คนที่มีฐานะไม่เหมือนกันจะได้รับการปฏิบัติที่แตกต่าง ฐานะของคนเปลี่ยนแปลงไป ทักษะคติของทุกคนก็จะเปลี่ยนแปลงไป ดังนั้นจากตัวอย่างสามารถสะท้อนให้เห็นว่า เกี้ยวนอกจากเป็นยานพาหนะแล้วยังเป็นสัญลักษณ์ของชาวน่าซี

สรุปได้ว่า จากเนื้อหาของนิทานพื้นบ้านของชนเผ่าชาวน่าซี สามารถสะท้อนให้เห็นว่า วิธีการเดินทางของชนเผ่าชาวน่าซีขึ้นอยู่กับฐานะของชาวน่าซี คนที่มีฐานะเป็นชาวบ้านปกติส่วนใหญ่จะเดินทางด้วยเท้าหรือมีส่วนน้อยเดินทางด้วยม้า ส่วนเกี้ยวเป็นยานพาหนะสำหรับคนที่มีฐานะสูง จากการเดินทางของชาวน่าซีสามารถสะท้อนให้เห็นว่าชีวิตของชาวน่าซีส่วนใหญ่ยากลำบาก

4.1.4 เครื่องแต่งกาย

การแต่งกายที่ปรากฏนิทานพื้นบ้านของชนเผ่าชาวน่าซีจะมีลักษณะ คือ สามารถแสดงทิศทางปัญหาธาตุ ทอง ไม้ น้ำ ไฟ ดินได้ นอกจากนี้แล้ว เครื่องการแต่งกายของชนเผ่าชาวน่าซียังมีประโยชน์ช่วยป้องกันร่างกายได้ สามารถสะท้อนให้เห็นว่าชนเผ่าชาวน่าซีให้ความสำคัญกับเครื่องแต่งกายของตนเอง

นิทานเรื่อง *กำเนิดชุดป้องกันร่างกายหนังแพะ* กล่าวถึง ในสมัยก่อนนายกือผานโรจินกับนายกือผานมิงจิ้นป่วยหนัก มนุษย์สังคังควาไปขอความช่วยเหลือจากเทพเจ้า ค้างควาเอาหนังสือที่เทพเจ้าให้กลับมาแล้วถูกกบวิเศษตัวหนึ่งเอาไป ได้ความช่วยเหลือจากพี่น้องสามคน สุดท้ายรักษาโรคของนายกือผานโรจินกับนายกือผานมิงจิ้นได้ เพื่อฉลองเรื่องนี้ ชาวน่าซีฆ่าแพะตัวดำเอาหนังของแพะทำเป็นเสื้อ ดังความว่า

เพื่อให้ชาวบ้านได้ป้องกันตัวจากโรค ชาวบ้านในหมู่บ้านก๊าวจิ้น หลู่ผู้หัวหน้าแพะตัวดำและเอาหนังของแพะหันเป็นรูปของกบ เลียนแบบดวงตาของกบ ปักรูปเหมือนดวงตาของกบ 9 อัน อันที่ใหญ่ เย็บที่จุดเชื่อมโยงสายรั้งกับหนังแพะ อีก อันเย็บบนหนังแพะ ในสันสุดของสายรั้งปักเป็นรูปปากของกบ เครื่องแต่งกายนี้สามารถแสดงปัญญาตู่ ทอง ไม้ น้ำ ไฟ ดินได้

(นิทานเรื่องกำเนิดชุดป้องกันร่างกาย. 2549 : 14)

จากตัวอย่างสะท้อนให้เห็นว่า เสื้อผ้าของผู้หญิงที่ใส่ในชีวิตประจำวันทำจากหนังสัตว์ เพื่อได้อบอุ่นจะมีรองหลัง เครื่องประดับหรือส่วนลายที่อยู่บนเสื้อจะเป็นรูปร่างของกบ ประกอบด้วยดวงตากบ 9 อัน ปากของกบ หรือเป็นรูปวงกลม 2 ชั้นใหญ่ 7 ชั้นเล็ก เครื่องแต่งกายของผู้หญิงชาวบ้านมีความหมายสามารถแสดงทิศทางปัญญาตู่ ทอง ไม้ น้ำ ไฟ ดินได้ นอกจากนี้แล้ว เครื่องแต่งกายนี้ยังมีประโยชน์ช่วยป้องกันรักษาร่างกายของชาวบ้านได้ เป็นต้น สะท้อนให้เห็นว่าชาวบ้านมีความเชื่อว่ากบเป็นสิ่งศักดิ์สิทธิ์จึงสามารถปกป้องร่างกายจากอันตรายและโรคภัยได้

สรุปได้ว่า ชนเผ่าบ้านชีใช้ชีวิตอย่างง่ายสบาย พึ่งพาธรรมชาติ การสร้างที่อยู่อาศัยสัมพันธ์กับภูมิประเทศที่เป็นภูเขาและแหล่งน้ำ ดังนั้น ชาวบ้านส่วนใหญ่สร้างบ้านด้วยไม้ และสร้างบ้านอยู่ใกล้กับภูเขา เพื่อใช้ชีวิตอยู่อย่างสบาย ภูมิประเทศมีอิทธิพลต่อการคมนาคมของชาวบ้าน เมืองลี่เจียงเป็นเมืองที่มีภูเขา ดังนั้น การเดินทางจึงเป็นปัญหาหนึ่ง เนื่องจากชาวบ้านส่วนใหญ่ใช้ชีวิตยากลำบาก จึงทำให้ชาวบ้านเดินทางด้วยเท้า ส่วนบ้านที่ร่ำรวยจะเดินทางด้วยการขี่ม้า นั่งเกี้ยว เป็นต้น นอกจากนี้สภาพภูมิประเทศยังประกอบอาชีพทำนาปลูกข้าว เข้าป่าล่าสัตว์เป็นอาชีพหนึ่งที่สำคัญของชาวบ้านเพราะมีที่ราบเชิงเขา ภูเขา ป่าไม้และแหล่งน้ำอุดมสมบูรณ์ ส่วนเลี้ยงสัตว์เป็นอาชีพอย่างง่ายที่ชาวบ้านทุกวัย ทุกเพศ สามารถทำได้ เพราะเมืองลี่เจียงมีหญ้าอย่างอุดมสมบูรณ์

4.2. ด้านค่านิยม

ค่านิยม หมายถึง ทศนะของคนหรือสังคมที่มีต่อสิ่งของ ความคิด และเหตุการณ์ที่เกี่ยวข้องกับความปรารถนา คุณค่าและความถูกต้องของสังคมนั้นๆ เช่น ค่านิยมของคนไทยที่ถือว่าความสงบสุขทางจิตใจและการทำบุญให้ทานเป็นสิ่งที่พึงปรารถนา การเคารพเชื่อฟังบิดามารดาและการกตัญญูรู้คุณเป็นสิ่งที่ควรยกย่อง

จากการศึกษาเนื้อหาของนิทานพื้นบ้านของชนเผ่าบ้านชีได้พบค่านิยมที่ปรากฏในนิทานพื้นบ้านมี 4 ประการ ได้แก่ ค่านิยมความขยันหมั่นเพียร ค่านิยมความกล้าหาญ ค่านิยมความกตัญญู และค่านิยมความรักต้องเป็นอิสระ จากค่านิยมของชนเผ่าบ้านชีสะท้อนให้เห็นลักษณะนิสัยของกลุ่มชาวบ้านเป็นกลุ่มคนที่อดทน ไม่ยอมแพ้ เคารพผู้อาวุโสและมีความเป็นตัวของตัวเอง

4.2.1 ค่านิยมความขยัน

ความขยันหมั่นเพียร หมายถึง การปฏิบัติหน้าที่การทำงานและการประกอบอาชีพที่สุจริตอย่างกระตือรือร้น และตั้งใจจริงให้สำเร็จด้วยความมานะอดทน

ชนเผ่านาซีเป็นกลุ่มที่มีอาชีพต่าง ๆ เกี่ยวกับการเกษตรซึ่งต้องใช้ความขยันและอดทนเพื่อให้ตัวเองและครอบครัวมีอยู่มีกิน ชาวนาซีต้องทำงานอย่างขยัน ดังเห็นได้จากตัวอย่างต่อไปนี้

นิทานเรื่อง *กำเนิดสัตว์เลี้ยงกับปศุสัตว์* กล่าวถึง ในสมัยก่อนมีพี่น้องสองคน พี่ชายเป็นลูกเมียเก่าของพ่อ น้องชายเป็นลูกของเมียใหม่ของพ่อ แม่ของพี่ชาย พี่ชายใช้ต้องชีวิตกับแม่เลี้ยงและต้องออกจากบ้านไปปล่อยสัตว์เลี้ยงที่บ้านไปกินหญ้า ดังนี้

น้องชายหิวอาหารที่แม่เตรียมให้ไปหาพี่ชาย ในระยะทางเดิน เขารู้สึกไม่ยุติธรรม พี่ชายขยันปล่อยดูแลสัตว์แต่กินอาหารที่ไม่อร่อย ตนเองไม่ทำอะไรแค่พักผ่อนบ่อยๆ แต่ได้กินอาหารอย่างอร่อย แบบนี้ไม่ยุติธรรม เขาจึงเอาอาหารของพี่ชายทิ้งแล้วแบ่งอาหารของตนเองเป็นสองส่วน

(นิทานเรื่องกำเนิดสัตว์เลี้ยงกับปศุสัตว์. 2549 : 143)

จากตัวอย่างสะท้อนให้เห็นว่าชาวนาซีเป็นกลุ่มที่มีค่านิยมเกี่ยวกับความขยัน สังคมชาวนาซีส่วนใหญ่เป็นสังคมเกษตร ไม่มีโอกาสได้ใช้ชีวิตอย่างสบาย ๆ ชาวนาซีต้องทำงานทุกวันเพื่อไม่เสียเวลาและสะดวกในการทำงาน ชาวนาซีมักจะเอาอาหารไปกินที่สถานที่ทำงาน จากตัวอย่างนี้สะท้อนให้เห็นว่าชาวนาซีใช้ชีวิตยากลำบากและต้องขยันทำงาน

นิทานเรื่อง *อิจฉาผู้อื่น* กล่าวถึง ในภูเขามีนกล่าสัตว์คนหนึ่งเข้าไปป่าล่าสัตว์ทุกวัน ส่วนเพื่อนบ้านของเขาเป็นคนที่ขี้เกียจ ไม่ทำอะไรและอิจฉานกล่าสัตว์คนนี้ได้มีเนื้อกินทุกวัน ดังความว่า

ในภูเขา มีนกล่าสัตว์คนหนึ่ง ไม่ว่าฝนตกหรือหิมะตก เขาเข้าไปป่าล่าสัตว์ทุกวัน ดังนั้น ครอบครัวของนกล่าสัตว์คนนี้ได้มีเนื้อกินทุกวันและมีเสื้อผ้าที่ทำด้วยหนังของสัตว์ใส่ เพื่อนบ้านของนกล่าสัตว์คนนี้เป็นคนขี้เกียจ เขาอิจฉานกล่าสัตว์ได้กินเนื้อทุกวัน กลิ่นหอมของเนื้อหาเข้าไปบ้านของเขา เขาอยากไปกินอาหารของบ้านนกล่าสัตว์ แต่เขาก็ไม่ยอมไปขออาหารกินกับนกล่าสัตว์

(นิทานเรื่องอิจฉาผู้อื่น. 2549 : 301)

จากตัวอย่างสะท้อนให้เห็นว่า ชนเผ่านาซีมีค่านิยมเกี่ยวกับความขยัน นกล่าสัตว์เป็นคนที่ขยันทำงาน ดังนั้น บ้านของเขาจึงได้มีอาหารกินทุกวัน ส่วนเพื่อนบ้านของเขาเป็นคนที่ขี้เกียจ ไม่ทำอะไรจึงไม่มีของกิน สะท้อนให้เห็นว่าความขยันเป็นสิ่งที่สำคัญสำหรับชาวบ้าน เพราะมีแต่ขยันทำงานชาวบ้านจะได้มีของกิน ของใช้ จะได้ดำรงชีวิตได้

สรุปได้ว่า นิทานพื้นบ้านของชนเผ่าม้งมีค่านิยมเกี่ยวกับความขยัน ชาวม้งส่วนใหญ่ใช้ชีวิตในสังคมเกษตรจึงทำให้ชาวบ้านม้งต้องขยันทำงาน นอกจากนี้แล้วอาชีพที่ชาวม้งส่วนใหญ่จะเป็นทำนา ลำสัตว์ เลี้ยงเป็นต้น เป็นอาชีพที่ต้องมีความขยัน คนที่ขี้เกียจทำงานจะถูกคนอื่นดูถูก

4.2.2 ค่านิยมความกล้าหาญ

ความกล้าหาญ หมายถึง มีความสามารถในการเผชิญหน้ากับความกลัว ความเจ็บปวด อันตราย การเสี่ยงภัย ความไม่แน่นอน ประกอบด้วยความกล้าหาญภายนอกกับความกล้าหาญภายใน ความกล้าหาญภายนอกคือ ความกล้าหาญหรือความอดทนเมื่อต้องพบกับความเจ็บปวดทรมานทางกาย ความลำบาก ความตาย การคุกคามเอาชีวิตรอด ความกล้าหาญภายใน คือ ความสามารถในการทำงาน หรือกิจการต่าง ๆ อย่างถูกต้องเป็นธรรม ถึงแม้ว่าจะต้องพบกับความกดดันอย่างกว้างขวาง ถึงแม้ว่าจะต้องพบกับความอับอาย เรื่องอื้อฉาว และการบั่นทอนกำลังใจ

เนื้อหาของนิทานพื้นบ้านของชนเผ่าม้งทำให้เห็นว่าที่อยู่อาศัยของชาวม้งส่วนใหญ่อยู่ใกล้ภูเขาและป่า จึงทำให้ชาวม้งได้ใช้ชีวิตใกล้ชิดกับธรรมชาติ ชาวม้งจึงมีอาชีพล่าสัตว์เป็นหลัก การทำอาชีพนี้ทำให้ชาวม้งต้องประสบกับภัยต่าง ๆ จากธรรมชาติ ไม่ว่าจะเป็นสัตว์ใหญ่หรือภัยธรรมชาติก็ได้ ทำให้ชาวม้งเป็นกลุ่มชนที่กล้าหาญ ดังตัวอย่าง

นิทานเรื่อง *กำเนิดของหุ่เที้ยวเสียว* กล่าวถึงพี่น้องสองคนที่อาศัยอยู่ด้วยกันในป่า ทั้งสองออกล่าสัตว์ทุกวัน พวกเขาต่อสู้กับเสือด้วยความลำบากต่าง ๆ ดังตัวอย่าง

วันหนึ่ง พี่น้องสองคนล่าสัตว์ในภูเขา พวกเขาเห็นรอยเท้าของเสือในป่าบนภูเขาไว้หุ่หุ่ทั้งสองคนปล่อยหมาล่าเนื้อให้มันไปหาเสือส่วนสองคนตามเสียงเห่าของหมาไป เมื่อพวกเขาตามถึงหุ่เที้ยวเสียว เสือดาวตัวนั้นก็ชูค้ำรามแล้วจึงกระโดดข้ามหินไป อาซางซิวกับอาซางหวนทั้งสองพี่น้องรีบตามไป

(นิทานเรื่องที่มาของหุ่เที้ยวเสียว. 2549 : 137)

จากตัวอย่างสะท้อนให้เห็นว่า ชนเผ่าม้งเป็นกลุ่มหนึ่งที่มีความกล้าหาญ เนื่องจากชนเผ่าม้งใช้ชีวิตอยู่ใกล้กับธรรมชาติต้องเผชิญอันตรายจากสัตว์ป่าต่าง ๆ ทำให้ชาวม้งต้องต่อสู้ เพื่อหาอาหารหรือหาเครื่องใช้ นอกจากนี้ จากการประกอบอาชีพล่าสัตว์ จึงมักได้เจอสัตว์ที่ดุร้าย แต่ชาวม้งยังกล้าไปต่อสู้กับสัตว์เหล่านี้ ดังนั้น สิ่งแวดล้อมที่อยู่รอบตัวทำให้ชาวม้งมีลักษณะนิสัยกล้าหาญและไม่ยอมแพ้

นิทานเรื่อง *วีรบุรุษนายหือหซิ่น* กล่าวถึง ในสมัยก่อน มีผู้ชายคนหนึ่งชื่อหือหซิ่น เขาเป็นคนที่กล้าหาญ ช่วยชาวบ้านฆ่าสัตว์ร้าย สุดท้ายกลายเป็นวีรบุรุษของชาวบ้าน ดังตัวอย่าง

นายหือหซิ่นแอบซ่อนอยู่ในประตูของถ้ำ เมื่อเสือดาวตัวนั้นออกมาจึงใช้มือข้างหนึ่งรอบคอของเสือดาวตัวนั้น และใช้มืออีกข้างหนึ่ง ตีหัวของเสือดาว อีกไม่นานเสือดาวตัวนั้นจึงตาย

(นิทานเรื่องวีรบุรุษนายหือหซิ่น. 2549 : 347)

จากตัวอย่างสะท้อนให้เห็นว่า ชาวน่าซีมีค่านิยมเกี่ยวกับความกล้าหาญ ด้วยภูมิประเทศของสถานที่ที่อยู่ของชาวน่าซีส่วนใหญ่เป็นภูเขา ชาวน่าซีต้องเผชิญภัยต่าง ๆ จากธรรมชาติ ในหมู่บ้านที่อยู่ใกล้ป่า อาจจะมีสัตว์ที่ดุทำร้ายชาวบ้าน ดังนั้น เพื่อให้ชีวิตปลอดภัย ชาวบ้านต้องกล้าออกมาต่อสู้กับสัตว์เหล่านี้ ดังนั้น จากตัวอย่างสะท้อนให้เห็นว่า ชาวน่าซีเป็นกลุ่มชนกล้าหาญกล้าต่อสู้กับสัตว์ที่แข็งแกร่งกว่ามนุษย์

นิทานเรื่อง *แต่งงานเพราะช่ายักษ์* กล่าวถึง ในสมัยก่อนจะมียักษ์ปลอมตัวเป็นยายมาโกหกชาวบ้านและกินชาวบ้าน มีผู้ชายคนหนึ่ง แม่เสียชีวิตไป พ่อและแม่เลี้ยงไล่เขาออกจากบ้านให้แต่ผ้าตัวหนึ่ง เขาเดินทางมาถึงหมู่บ้านที่อยู่ใกล้ภูเขา และได้เจอหญิงคนหนึ่งที่ลูกสาวของเธอ เขาได้ยินว่ามียักษ์จะมากินชาวบ้าน จึงหาวิธีช่วยชาวบ้าน และได้แต่งงานกับลูกสาวของหญิงคนนั้น ดังความว่า

*พอถึงพระอาทิตย์ตก ยักษ์มาถึงหมู่บ้าน ผู้ชายคนนี้เอาแป้งทำเป็น
ชालาเปาและทิ้งในลานบ้าน ยักษ์เห็นแล้วรีบไปกระซอกชาลาเปากิน ยักษ์กำลัง
กินชาลาเปาอยู่ ผู้ชายคนนี้ใช้แทงไม้สำหรับช่ายักษ์ไปตียักษ์ ด้วยความเจ็บ
ยักษ์หนีจากบ้านไป ยักษ์ถูกไล่ไป เหลือยักษ์ตัวหนึ่งแอบซ่อนอยู่ใต้รางหมู
ผู้ชายคนนี้เห็นแล้วจึงใช้ไฟเผายักษ์ตัวนี้*

(แต่งงานเพราะช่ายักษ์. 2549 : 152)

จากตัวอย่างสะท้อนให้เห็นว่า ชนเผ่าน่าซีต่อสู้กับยักษ์แสดงว่าชาวน่าซีเป็นกลุ่มที่มีค่านิยมเกี่ยวกับความกล้าหาญ ผู้ชายของชาวน่าซีส่วนใหญ่เป็นผู้ชายที่แข็งแกร่ง กล้าต่อสู้กับอันตรายต่าง ๆ ในธรรมชาติ ไม่ยอมแพ้ แม้คู่ต่อสู้มีพลังกำลังมากกว่าตน ดังนั้น จากตัวอย่างสะท้อนให้เห็นว่า ชาวน่าซีเป็นกลุ่มที่กล้าต่อสู้กับสิ่งที่แข็งแกร่งกว่าตนเองเป็นกลุ่มที่ไม่ยอมแพ้

4.2.3 ค่านิยมความกตัญญู

ความกตัญญู หมายถึง การรู้สึกสำนึกในคุณ ด้วยแสดงความเคารพ นับถือ เชื้อพียง และช่วยเหลือในกิจการงานต่าง ๆ การกระทำเช่นนี้ ย่อมนำมาซึ่งความสุข ความเจริญ และเป็นสิริมงคลแก่ชีวิตและหน้าที่การงาน ความกตัญญูเป็นเครื่องหมายของคนดี

เนื้อหาของนิทานพื้นบ้านของชนเผ่าน่าซีสะท้อนให้เห็นว่าชนเผ่าน่าซีมีค่านิยมความกล้าหาญกล้าต่อสู้กับอันตรายต่าง ๆ ของธรรมชาติ

นิทานเรื่อง *นายซีเกียจดูเปิดทอง* กล่าวถึง ในสมัยก่อน มีผู้ชายคนหนึ่งเป็นคนที่ยี่เกียจไม่ช่วยพ่อแม่ทำอะไร นอนทั้งวัน วันหนึ่งหิมะตก เขาเอาฟืนที่บ้านไปใช้หมด พ่อแม่ไม่มีใช้แล้ว แม่จึงว่าเขาเป็นคนที่ไม่รู้จักรช่วยเหลือคนอื่น ดังความว่า

*วันหนึ่งหิมะตก ลมพัดอากาศหนาวมาก ผู้ชายซีเกียจคนนี้รู้สึก
หนาวมากจึงเอาฟืนที่บ้านมาเผา เพื่อได้ความอบอุ่น แต่ไม่นาน ฟืนก็หมด แม่*

ทำงานเสร็จแล้วกลับถึงบ้าน เห็นลูกชายนอนที่ข้าง ๆ เตา รู้สึกโกรธมากจึงว่าด้วย “พินที่บ้านทั้งหมดแม่เอามาจากป่า แม่เอาเหงื่อแลกมา น้ำแข็งแข็งมาก แต่เจอแสงก็จะละลาย แต่ทำไมหัวใจลูกแข็งกว่าน้ำแข็ง”

ลูกชายได้ยินแล้วรู้สึกอายมากและคิดว่าแม่พูดอย่างนี้แล้วคนอื่นจะคิดอย่างไรจึงตัดสินใจว่าจากพรุ่งนี้ไปจะไปช่วยเหลือพ่อแม่ทำงาน

(นิทานเรื่องนายซีเกียจตุเป็ดทอง. 2549 : 307)

จากตัวอย่างสะท้อนให้เห็นว่าชาวนาซีมีค่านิยมเกี่ยวกับความกตัญญูต่อพ่อแม่ คนที่ไม่ช่วยเหลือพ่อแม่ทำงาน แสดงว่าเป็นคนที่ไม่มีความกตัญญู ส่วนคนที่ไม่กตัญญูพ่อแม่จะถูกคนอื่นดูถูกนอกจากนี้แล้ว จากตัวอย่างยังสะท้อนให้เห็นว่า เราควรทะนุถนอมโอกาสหรือเวลาที่อยู่กับคนที่เรารัก เพราะสิ่งในโลกนี้เปลี่ยนแปลงตลอด อย่ารอให้ต้องสูญเสียแล้วจึงรู้คุณค่า

นิทานเรื่อง *ชาวมู่หลี่โหมโซบูซาบรรพบุรุษ* กล่าวถึง มีแม่คนหนึ่งใช้ชีวิตอยู่กับลูกชายด้วยกันสองคน แม่คนนี้รักลูกชายของตนเองมาก ส่งอาหารกลางวันให้ลูกชายที่นาทุกวัน แต่ลูกชายคนนี้คิดว่าแม่ของเขาแอบกินอาหารที่อร่อยไป เหลืออาหารที่แม่ไม่ชอบกินให้กับเขาจึงตีแม่บ่อย ๆ ดังตัวอย่าง

วันหนึ่ง ลูกชายไปทำงานที่นาเห็นอยู่ข้าง ๆ นามีรังนก เสียงของลูกนก ออกจากรังนกมา ลูกชายรู้สึกแปลก ๆ จึงขึ้นไปมองว่าเกิดอะไร เขาเห็นแม่นก กำลังป้อนอาหารให้ลูกนกกิน แล้วจึงจัดซี่ของลูกออกมา ลูกชายเห็นแบบนี้ รู้แล้วว่าแม่เลี้ยงลูกเป็นเรื่องที่ยากมาก แม่ของตนเองก็เหมือนกัน เขาคิดว่าแม่เป็นแบบนี้ได้อย่างไร เขารู้สึกเสียใจและรู้แล้วว่าตนเองไม่ควรตีและว่าแม่ ควรขอโทษแม่และขออภัยจากแม่

(นิทานเรื่องชาวมู่หลี่โหมโซบูซาบรรพบุรุษ. 2549 : 89)

จากตัวอย่างสะท้อนให้เห็นว่า ชาวนาซีมีค่านิยมเกี่ยวกับความกตัญญู นิทานเรื่องนี้เล่าเรื่องลูกชายไม่กตัญญูแม่และสุดท้ายสูญเสียแม่จึงได้รู้ความสำคัญของแม่ นิทานเรื่องนี้จึงเตือนลูกหลานว่าความเป็นลูกควรกตัญญูพ่อแม่ พ่อแม่เป็นคนที่สำคัญที่สุดสำหรับเรา อย่ารอพวกเขาเสียชีวิตไปแล้วจึงจะรู้ว่าตนเองสูญเสียสิ่งที่ดีที่สุดในโลก

นิทานเรื่อง *นิทานของนายจางรุ้น* กล่าวถึง เมื่อนายจางรุ้นเป็นหัวหน้ากองทัพแล้วจึงกลับบ้านเกิดของตนเองไปรับพ่อแม่ ตอนแรกแม่ไม่ยอมไปใช้ชีวิตกับเขาในเมือง แต่นายจางรุ้นไปขอหลายครั้งจึงยอมไป แต่พ่อของนายจางรุ้นไม่ว่าเขาพูดอะไรทำอะไรก็ไม่ยอมไป นายจางรุ้นจึงซื้อของกินของใช้ให้พ่อทุกปี ดังความว่า

นายจางรุ้นเป็นหัวหน้าของกองทัพแล้วอยากไปรับพ่อแม่ที่อยู่บ้านเกิดมาใช้ชีวิตในเมือง เขาซื้อม้ามาถึงหมู่บ้านมารับแม่ แต่แม่จางรุ้นคิดว่าตนเองแก่

แล้ว ไม่อยากไปเมือง จางรุ้นอยากให้แม่ยอมมารับจึงไป ๆ มา ๆ หลายครั้ง
สุดท้ายแม่ยอมรับ แต่พ่อที่อยู่หมู่บ้านอีกหนึ่ง ไม่ว่าจางรุ้นพูดอะไรทำอะไรก็ไม่
ยอมไป จางรุ้นจึงซื้อหมู ข้าว เหล้าและเสื้อผ้าให้กับพ่อทุกปี

(นิทานของนายจางรุ้น. 2549 : 380)

จากตัวอย่างสะท้อนให้เห็นว่า ชนเผ่าชานาซีมีค่านิยมความกตัญญู และเป็นคุณธรรม
ที่สำคัญมากสำหรับชาวชานาซี พ่อแม่เลี้ยงลูกหลาย ๆ ปี มีเมื่อลูกโตขึ้นแล้วไม่ว่าลูกอยู่ที่ไหนหรือได้
ใช้ชีวิตอย่างดีแค่ไหนก็ไม่ควรลืมพ่อแม่ของตนเอง ในนิทานเรื่องนี้ นายจางรุ้นได้เป็นคนที่มีฐานะดี
แล้วแต่ไม่ได้ลืมพ่อแม่ของตนเองและทำเรื่องที่ตนเองทำได้ให้พ่อของตนเอง จากตัวอย่างสะท้อน
ให้เห็นว่าชนเผ่าชานาซีมีคำสั่งสอนว่าควรมีความกตัญญูต่อผู้ใหญ่

สรุปได้ว่า ชนเผ่าชานาซีมีค่านิยมความกตัญญู พ่อแม่เป็นคนที่ให้ชีวิตเรา ควรได้รับการดูแลจาก
ลูกหลาน ลูกหลานควรพยายามทำให้พ่อแม่ได้มีชีวิตอย่างสบายใจ โดยเฉพาะคนที่ได้มีชีวิตดีขึ้นแล้ว
ควรเลี้ยงพ่อแม่อย่างเต็มใจเต็มที่เพื่อตอบแทนพ่อแม่

4.2.4 ค่านิยมความรักต้องเป็นอิสระ

การแต่งงานเป็นเรื่องใหญ่ในชีวิตของมนุษย์ ชนเผ่าชานาซีให้ความสำคัญกับเรื่อง
การเลือกคู่ครอง พ่อแม่ของลูกหลานของชาวชานาซีส่วนใหญ่มีค่านิยมว่าพ่อแม่เป็นผู้ที่ตัดสินใจเรื่องนี้
ดังนั้น จึงอยากให้ลูกหลานแต่งงานกับคู่ครองที่ตนเองเลือกให้ ส่วนลูกหลานของชาวชานาซีมีค่านิยม
ความรักเป็นเรื่องอิสระที่ตนต้องเป็นผู้เลือกคู่ครองและตัดสินใจด้วยตนเอง จึงส่วนใหญ่ไม่ค่อยยอม
ทำตามพ่อแม่

นิทานเรื่อง *ผู้หญิงฆ่าตัวตายเพื่อความรักไม่สำเร็จ* กล่าวถึง ในสมัยก่อนมีหนุ่มสาว
ชาวชานาซีคู่หนึ่ง พวกเขารักกันและอยากแต่งงานกัน แต่พ่อแม่ของพวกเขาไม่ยอมรับ ดังความว่า

ในสมัยก่อน หมู่บ้านอี่จิงมีหนุ่มสาวสองคน พวกเขาสองคนรักกัน
และพร้อมจะแต่งงานกัน จึงกลับบ้านไปบอกพ่อแม่ แต่พ่อแม่ทั้งสองฝ่ายได้ยิน
แล้วไม่ยอมรับเรื่องนี้ เนื่องจากพ่อแม่มีอำนาจตัดสินใจเรื่องการแต่งงานของลูก
พวกเขาสองคนรู้ว่าจะไม่ได้อยู่ด้วยกันแล้วจึงไปฆ่าตัวตาย

(นิทานเรื่องผู้หญิงฆ่าตัวตายเพื่อความรักไม่สำเร็จ. 2549 : 190)

จากตัวอย่างสะท้อนให้เห็นว่า หนุ่มสาวชนเผ่าชานาซีเป็นกลุ่มที่รักอิสระ มีความคิดของ
ตนเอง โดยเฉพาะในด้านเลือกคู่ครอง แม้ว่าผู้ใหญ่ชาวชานาซีส่วนใหญ่จะคิดว่าพ่อแม่มีอำนาจตัดสินใจ
เรื่องการแต่งงานของลูกหลานได้ ลูกหลานควรทำตามคำสั่งของพ่อแม่ การกระทำของพ่อแม่ทำให้
พวกเขาเกิดการต่อสู้หรือหนีจากพ่อแม่ไป ลูกหลานที่ไม่พอใจคนที่พ่อแม่เลือกให้ จะขัดขืนคำสั่งของ
พ่อแม่ บางคนอาจจะเลือกทางฆ่าตัวตายไปกับคนที่ตนรัก สามารถสะท้อนให้เห็นว่าชาวชานาซีเป็นกลุ่ม
ที่แสวงหาอิสรภาพในความรักของตน

นิทานเรื่อง *วิญญาณหาเมีย* กล่าวถึง ในสมัยก่อน มีผู้ชายชื่ออาหือ ผู้หญิงชื่ออาอยู่ สองคนนี้รักกัน แต่พ่อแม่ของอาอยู่ไม่ยอมรับ พวกเขาอยากให้อาอยู่แต่งงานกับผู้ชายอีกคนหนึ่ง ดังความว่า

*แม่ของอาอยู่รับสินสอดของผู้ชายที่แม่เลือกให้ พ่อก็ได้กินเหล้ากับฝ่าย
ผู้ชาย พ่อกับแม่แอบตัดสินใจให้อาอยู่แต่งงานกับผู้ชายคนนั้น แม้ว่าอาอยู่เป็น
คู่หมั้นของคนอื่นแล้ว แต่หนุ่มสาวชานาซีแสวงหาอิสรภาพของความรัก นาย
อาหือกับอาอยู่พบกันทุกวันบนภูเขา ใกล้จะถึงงานแต่ง พวกเขาสองคนปรึกษา
ว่าจะทำอะไรได้ สุดท้ายสองคนนี้ไปฆ่าตัวตาย*

(นิทานเรื่องวิญญาณหาเมีย. 2549 : 197)

จากตัวอย่างสะท้อนให้เห็นว่า หนุ่มสาวชานาซีมีค่านิยมความรักต้องเป็นอิสระ เรื่องการเลือกคู่ครองเป็นเรื่องใหญ่ พ่อแม่จะเป็นผู้ที่มีอำนาจช่วยเลือกคู่ครอง พ่อแม่ชานาซี ส่วนใหญ่ไม่พอใจคู่ครองที่ถูกเลือกมา แต่เนื่องจากลูกหลานของชานาซีมีความคิดแสวงหาอิสรภาพของความรัก แม้ว่าพ่อแม่ไม่สนับสนุนความรักของตนเอง พวกเขายังรักษาความรักของตนเอง การไม่ยอมรับของพ่อแม่ทำให้พวกเขาเลือกทางไปฆ่าตัวตาย เพื่อได้อยู่ด้วยกันในอีกโลกหนึ่ง

สรุปได้ว่า เนื้อหาของนิทานพื้นบ้านของชนเผ่าชานาซีสามารถได้รู้ว่าชนเผ่าชานาซีมีค่านิยมเกี่ยวกับความขยัน ความกล้าหาญ ความกตัญญู และมีค่านิยมความรักต้องเป็นอิสระ จากค่านิยมของชนเผ่าชานาซีสามารถได้รู้ว่ากลุ่มชานาซีเป็นกลุ่มที่อดทน ไม่ยอมแพ้ เคารพผู้ใหญ่ และเป็นกลุ่มที่รักอิสระไม่ต้องการถูกคนอื่นบังคับ

4.3 ด้านความเชื่อ

ความเชื่อ หมายถึง การยอมรับว่าสิ่งใดสิ่งหนึ่งเป็นความจริง หรือมีการดำรงอยู่จริง โดยอาศัย ประสบการณ์ตรง การไตร่ตรอง หรือการอนุมานจากการศึกษาเนื้อหาของนิทานพบว่า ชนเผ่าชานาซีมีความเชื่อในศาสนาตองปา ศาสนาพุทธ เชื่อเรื่องเทพเจ้า เรื่องการทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว และเรื่องการเกิดใหม่ มีรายละเอียดต่อไปนี้

4.3.1 ศาสนาตองปาและศาสนาพุทธ

เนื้อหาของนิทานพื้นบ้านของชนเผ่าชานาซีหลายเรื่องเป็นประเพณีทางศาสนาที่เล่าถึง ศาสนาตองปากับศาสนาพุทธ ทำให้สามารถได้รู้ว่าชนเผ่าชานาซีเป็นกลุ่มที่นับถือศาสนาตองปาและศาสนาพุทธ ดังตัวอย่าง

นิทานเรื่อง *อาหมิงหยู่ลือ-ผู้นำศาสนาตองปา* กล่าวถึง นายอาหมิงหยู่ลือเป็นผู้นำของศาสนาตองปา มีอยู่ปีหนึ่ง เมืองลี่เจียงประสบภัยแล้ง ฝนไม่ได้ตกหลายวัน ชานาซีมาขออาหมิงหยู่ลือช่วยขอฝนให้ ดังความว่า

อาหิงงหฺยลือมาถึงหมู่บ้าน เตรียมของจัดพิธีขอฝนให้ ตอนที่ขอฝน ผู้นำศาสนาตองปาอาหิงงหฺยลืออ่านคัมภีร์และเอาน้ำวิเศษพรหมบนรูปไม้ที่มีหัว เป็นกบ ร่างกายเป็นมนุษย์และหางเป็นงู ตาของรูปไม้นี้เปิดขึ้นมา ผู้นำศาสนาตองปาอาหิงงหฺยลือเอาน้ำวิเศษพรหมบนไม้ ไม้ตัวนั้นรีบขยับ ทันใดนั้น ฟ้าเริ่มร้อง อีกไม่นาน ฝนจึงตก ชาวบ้านเห็นฝนตกดีใจมาก เพื่อแสดงความขอบคุณผู้นำศาสนาตองปาอาหิงงหฺยลือจึงตั้งชื่อภูเขาที่เขาทำพิธีว่าภูเขาอาหิงงหฺยลือ

(นิทานเรื่องผู้นำศาสนาตองปา-อาหิงงหฺยลือ. 2549 : 358)

จากตัวอย่างสะท้อนให้เห็นว่า ชาวน่าซีนับถือศาสนาตองปา ชาวน่าซีมีความเชื่อว่า ผู้นำของศาสนาตองปาสามารถช่วยเหลือชาวบ้านได้ ชาวบ้านเคารพตองปาทุกท่าน นอกจากนี้แล้ว ผู้นำศาสนายังมีความสามารถมากกว่าคนทั่วไป เป็นผู้ที่ดีต่อเทพเจ้าได้ จากความเชื่อนี้สามารถสะท้อนให้เห็นว่าชาวน่าซีเป็นกลุ่มที่มีความเชื่อเฉพาะของตนที่เชื่อมโยงระหว่างศาสนากับธรรมชาติเข้าด้วยกัน

นิทานเรื่อง *นิทานเรื่องกามาปา* กล่าวว่า กามาปาเป็นผู้นำศาสนาพุทธของธิเบต เพื่อให้ชาวบ้านธิเบตได้อยู่เย็นเป็นสุข เขาจึงจับยักษ์ต่าง ๆ ที่ทำร้ายกับชาวบ้านมาคุมขังอยู่ในคุกที่มีน้ำ วันหนึ่ง ยักษ์ที่อยู่ในคุกหนีออกจากคุกไป กามาปาเพื่อไม่ให้ยักษ์ทำร้ายกับชาวบ้านจึงวิ่งตามไปจับพวกยักษ์ ดังความว่า

มียักษ์สองตัวหนีออกจากคุกไป ผู้นำศาสนานายกามาปาใช้ความสามารถของตนเองได้รู้ว่าพวกเขาหนีไปทางใต้ นายกามาปากล้วยักษ์จะทำร้ายชาวบ้าน เขาจึงวิ่งตามไป ยักษ์มาหมู่บ้านชื่อชู่หฺวู นายกามาปาจับยักษ์และขังพวกเขาเข้าไว้ในหม้อและฝังในดิน ชาวบ้านน่าซีเพื่อไม่ให้ยักษ์หนีออกมาอีกจึงสร้างวัดแห่งหนึ่งบนที่ดินที่ฝังยักษ์ จากนั้นไป ยักษ์สองตัวนี้จึงอยู่ใต้ดินตลอดไป

(นิทานเรื่องกามาปา. 2549 : 372)

จากตัวอย่างสะท้อนให้เห็นว่าชาวน่าซีมีความเชื่อเรื่องศาสนาพุทธ ชาวน่าซีคิดว่าพระทุกท่านสามารถช่วยเหลือชาวบ้านปราบยักษ์และป้องกันชาวบ้านได้ จากตัวอย่างสะท้อนให้เห็นว่า ผู้นำของศาสนาพุทธจะมีความสามารถมากกว่าคนธรรมดาที่สามารถช่วยให้ชาวบ้านพ้นจากภัยอันตราย นอกจากนี้แล้ว ยังสะท้อนให้เห็นว่าชาวน่าซีนิยมสร้างวัดมาป้องกันตนเองเพื่อไม่ให้ถูกทำร้ายจากสิ่งที่ไม่ดี

นิทานเรื่อง *นิทานเรื่องเจียอี้กับอาหมิงหยูลือ* กล่าวว่า ตองปาตินปาอาหมิงหยูลือ ในระหว่างทางที่ปราบปีศาจได้เจอพระเจียเยี่ย พวกเขาสองคนได้คุยกันเรื่องช่วยเหลือชาวบ้านและ ยอมรับซึ่งกันและกัน ดังความว่า

*พระพุทธเจ้าเจียอี้ฟังคำพูดของนายอาหมิงหยูลือแล้วยอมรับและ
ตื่นเต้นมากจึงเอากุญแจให้กับอาหมิงหยูลือและออกจากภูเขานี้ไป*

(นิทานเรื่องเจียอี้กับอาหมิงหยูลือ. 2549 : 365)

จากตัวอย่างสะท้อนให้เห็นว่า ชาวน่าซีมีความเชื่อศาสนาตองปากับศาสนาพุทธ ความสัมพันธ์ระหว่างสองศาสนานี้คือยอมรับและไม่มีความขัดแย้ง ทำให้เห็นความคิดของชนเผ่าน่าซี ได้ว่า ยอมรับนับถือศาสนาที่แตกต่าง ไม่มีความขัดแย้งระหว่างศาสนา พระเจียเยี่ยส่งกุญแจที่สำคัญ ให้กับผู้นำของศาสนาตองปา แสดงให้เห็นการประนีประนอมและการยอมรับนับถือ

สรุปได้ว่า จากนิทานพื้นบ้านของชนเผ่าน่าซี สามารถสะท้อนให้เห็นว่าชนเผ่าน่าซีนับถือ ศาสนาตองปากับศาสนาพุทธ ชนเผ่าน่าซีคิดว่าตองปากับพระทุกท่านสามารถช่วยเหลือชีวิตของ ชาวบ้านได้ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องขอฝนหรือปราบผี

4.3.2 ความเชื่อเรื่องเทพเจ้า

ชนเผ่าน่าซีนับถือเทพเจ้า ชาวน่าซีคิดว่าเทพเจ้าจะดูแลรักษาบ้านของชาวน่าซี ชาวบ้านสร้างศาลและปั้นรูปต่าง ๆ ของเทพเจ้าพร้อมกับอัญเชิญเทพเจ้าลงมาเพื่อคุ้มครองและดูแล รักษาบ้าน เช่น

นิทานเรื่อง *เทพเจ้าซู่* กล่าวถึงในบ้านของเศรษฐีคนหนึ่งบูชาเทพเจ้าฟู่ซู่ แต่เศรษฐี คนนี้นิสัยไม่ค่อยดี ตอนแรก เทพเจ้าฟู่ซู่ดูแลรักษาบ้านของเศรษฐีคนนี้ ทำให้บ้านของเศรษฐีรวยขึ้น แต่ต่อมาอีกไม่นาน เศรษฐีคนนี้ลืมความช่วยเหลือของเทพเจ้า ไม่เคารพเทพเจ้าเหมือนที่ผ่านมา เทพเจ้า จึงลงโทษเขา ดังความว่า

*เทพเจ้าซู่เป็นเทพเจ้าที่ชาวน่าซีนับถือ ชาวน่าซีเชื่อว่านิสัยของเทพเจ้า
จะมีนิสัยเหมือนของเจ้าของบ้าน หน้าทีของแต่ละองค์ไม่เหมือนกัน*

*ในบ้านของเศรษฐีคนหนึ่งบูชาเทพเจ้าฟู่ซู่ เทพเจ้าจึงดูแลรักษาบ้านเขา
ด้วยฤทธิ์อำนาจจากเทพเจ้าฟู่ซู่ สัตว์ที่เขาเลี้ยงไม่ว่าจะเป็นแพะ หรือวัวก็เกิดลูก
สองตัว บางทีพืชของเพื่อนบ้านถูกทำลายจากภัยพิบัติ แต่ของเศรษฐีคนนี้ไม่ได้
รับความเสียหายอะไร.....*

*.....ไก่ที่เลี้ยงถูกนกอินทรีจับไป หมูถูกหมาป่าจับไป ผึ้งแพะค่อย ๆ
หายไปและตายไป ความที่กำลังมีลูกแก่งไป พืชที่ปลูกถูกลมพัดไป ส่วนคนที่ใน
ครอบครัวก็เริ่มป่วย....*

สิ่งที่ไม่ดีเกิดขึ้นตลอด ทำให้เจ้าของบ้านนี้กลัว เขาจึงรีบย้ายบ้านและ
ทำความสะอาดให้เทพเจ้าฟูซู จากนั้นมา เทพเจ้ากลับมาให้พรแก่บ้านนี้อีก
บ้านนี้จึงค่อย ๆ รวยขึ้นอีกครั้ง ในสังคมชนเผ่าล่าสัตว์ มีประเพณีว่าห้ามทำสิ่งที่ไม่
สะอาด ไม่ดี

(นิทานเรื่องเทพเจ้าฟูซู. 2549 :102)

จากตัวอย่างสะท้อนให้เห็นว่า ชาวล่าสัตว์มีความเชื่อเรื่องเทพเจ้า เทพเจ้ามีฐานะสูง
ในกลุ่มชาวล่าสัตว์ โดยเฉพาะเทพเจ้าฟูซู เทพเจ้าเป็นผู้ช่วยพรให้กับชาวบ้าน ชาวล่าสัตว์คิดว่าชีวิตของตน
ได้รับการคุ้มครองรักษาจากเทพเจ้าฟูซู ไม่ว่าจะเกิดภัยอะไรต้องไปบูชาเทพเจ้าฟูซูเพื่อจะไม่ได้รับภัย
ต่าง ๆ เทพเจ้าที่ชาวล่าสัตว์นับถือมีหน้าที่ไม่เหมือนกัน สามารถดูแลสิ่งต่าง ๆ ของชาวล่าสัตว์ได้อย่างดี
อย่างเช่น รักษาบ้าน ดูแลสัตว์เลี้ยงและพืชที่ปลูก ชาวล่าสัตว์สร้างสถานที่บูชาเทพเจ้าในบ้านเพื่อแสดง
ความเคารพต่อเทพเจ้า นอกจากนี้แล้ว ชาวล่าสัตว์ยังมีข้อห้ามต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับเทพเจ้า อย่างเช่น
ห้ามทำให้บ้านของเทพเจ้าสกปรก มิฉะนั้นจะทำให้เทพเจ้าโกรธแล้วเกิดเรื่องที่ไม่ดี

นิทานเรื่อง เทพเจ้าฟูซูเหมือนกับเจ้าของบ้าน กล่าวถึง ในสมัยก่อน มีตระกูลหมู่บ้าน
เทพเจ้าฟูซู ครอบครัวนี้บูชาเทพเจ้าฟูซูทุกวัน การกระทำของครอบครัวนี้ทำให้เทพเจ้าฟูซูชอบซึ่ง เทพเจ้าฟูซู
จึงแปลงกายเป็นงูตัวเล็ก ๆ มาถึงบ้านของครอบครัวนี้ เมื่องูเทพเจ้าเข้าบ้านไปได้เจอไก่ที่เจ้าของ
บ้านเลี้ยง ไก่ตัวนี้เห็นแล้วขันเสียงดังให้เจ้าของบ้านได้ยิน เมื่อเจ้าของบ้านเห็นงูจึงรู้ว่าเป็นเทพเจ้า
เข้าบ้านแล้ว เขาจึงเข้าบ้านไปเอากระเบื้องใส่ไข่เข้ามาและเก็บงูวางที่กระเบื้องนี้และส่งงูตัวนี้ออกจากบ้าน
ดังความว่า

เทพเจ้าฟูซูเป็นเทพเจ้าที่ดูแลรักษาบ้าน ไข่ไก่ที่เจ้าของบ้านเอา
มายังร้อนอยู่ จึงทำให้ร่างกายของเทพเจ้าถูกลวก จากนั้นมา ครอบครัวนี้จะมี
ลูกหลานคนหนึ่งต้องเป็นผู้ที่ทำงานง่าย ๆ ในทุกรุ่น เพราะเทพเจ้าของครอบครัวนี้
กลายเป็นคนพิการ ดังนั้น คนในครอบครัวนี้จึงจะต้องมีคนหนึ่งเป็นคนพิการ

(นิทานเรื่องเทพเจ้าฟูซูเหมือนกับเจ้าของบ้าน. 2549 : 103)

จากตัวอย่างสะท้อนให้เห็นว่า ชนเผ่าล่าสัตว์มีความเชื่อเรื่องเทพเจ้าโดยเฉพาะเทพเจ้าฟูซู
ชาวล่าสัตว์คิดว่า ถ้าบูชาเทพเจ้าได้อย่างดี เทพเจ้าจะรักษาดูแลบ้านได้ นอกจากนี้แล้ว แต่ละครอบครัว
มีเทพเจ้าที่บูชาของตนเอง ชนเผ่าล่าสัตว์คิดว่าตัวจริงของเทพเจ้าเป็นงู ดังนั้น ถ้าเจองูเข้าบ้าน ชาวล่าสัตว์
จะชวนงูออกจากบ้านและไม่ทำร้ายงู จากตัวอย่างนี้ยังสะท้อนให้เห็นว่าชาวล่าสัตว์มีความเชื่อเทพเจ้า
เหมือนเจ้าของบ้าน เทพเจ้าเป็นอย่างไร คนในครอบครัวก็จะเป็นอย่างนั้น

นิทานเรื่อง เทพเจ้าฟูซูลงโทษมนุษย์ กล่าวถึง ครอบครัวหนึ่งบูชาเทพเจ้าฟูซูองค์หนึ่ง
วันหนึ่ง มีแมวตัวหนึ่งตายในบ่อน้ำของครอบครัวนี้ แต่ครอบครัวนี้คิดว่าบ่อน้ำไม่สะอาดแล้วจึงทิ้ง

บ่อนี้โดยไม่ได้ทำความสะอาด อีกไม่นาน น้ำในบ่อนี้แห้งแล้ว เหลือแต่กระดูกของแมว จากนั้นมา สัตว์เลี้ยงที่บ้านค่อย ๆ ตายไปและบ้านเรือนของครอบครัวนี้เกิดไฟไหม้ ดังความว่า

ทันใดนั้น สัตว์เลี้ยงที่บ้านเกิดโรคต่าง ๆ ไฟเต็มห้องครัว ควันทำให้ครอบครัวหายใจไม่ออก พวกเขาคิดว่าอาจจะมีเรื่องที่ไม่ดีเกิดขึ้น ค็นหนึ่งเจ้าของบ้านได้ฝันเห็นงูตัวใหญ่ตัวหนึ่งคายไฟที่บ้านเขา เขากลับจึงตื่นขึ้นมา และเห็นบ้านเรือนของเขาถูกไฟไหม้และสุดท้ายไม่เหลืออะไรให้กับเขา

(นิทานเรื่องเทพเจ้าลงโทษมนุษย์. 2549 : 101)

จากตัวอย่างสะท้อนให้เห็นว่า คนเผ่านาซีมีความเชื่อเรื่องเทพเจ้าชู้ แต่ละครอบครัวมีเทพเจ้าที่ตนเองบูชา เทพเจ้านอกจากมีหน้าที่ดูแลรักษาบ้านเรือน ยังสามารถลงโทษ ถ้าคนในครอบครัวไม่เคารพเทพเจ้าหรือทำสิ่งที่ไม่ดีกับเทพเจ้า จะทำให้เทพเจ้าโกรธและลงโทษให้คนในครอบครัวเดือดร้อน

สรุปได้ว่า จากนิทานพื้นบ้านของชนเผ่านาซีสามารถสะท้อนให้เห็นว่าชนเผ่านาซีมีความเชื่อเรื่องเทพเจ้า ชาวนาซีคิดว่าเทพเจ้ามีหน้าที่ดูแลรักษาชาวบ้านได้ นอกจากนี้แล้ว เทพเจ้ายังมีหน้าที่ลงโทษชาวบ้านที่ทำผิด ชาวนาซีจึงต้องระมัดระวังและปฏิบัติตนให้ถูกต้องโดยเฉพาะเรื่องความสะอาดภายในบ้านอย่างเคร่งครัด

4.3.3 ความเชื่อเรื่องทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว

เนื้อหาของนิทานพื้นบ้านของชนเผ่านาซีมีเนื้อหาทำให้ได้รู้ว่า ชาวนาซีมีความเชื่อเรื่องทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว เป็นคำสั่งสอนของชาวนาซีต่อลูกหลาน ทำให้ลูกหลานได้เป็นคนดี ในนิทานพื้นบ้านของชนเผ่านาซีมีความเชื่อทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว เช่น นิทานเรื่อง *สองพี่น้องกับงู* กล่าวถึงมีพี่น้องสองคน ลักษณะนิสัยตรงกันข้าม พี่สาวเป็นคนใจดี น้องสาวเป็นคนใจร้าย วันหนึ่งพี่สาวไปขออาหารจากน้องสาว น้องสาวไม่ยอมและหลอกพี่สาวช่วยทำเรื่องต่าง ๆ ให้ เวลากลับบ้าน พี่สาวได้เจองูตัวหนึ่ง และได้ความช่วยเหลือจากงู น้องสาวได้ฟังแล้วจึงไปทำตามพี่แต่ด้วยความใจร้ายน้องสาวถูกงูกัดตายตัวความว่า

พี่สาวเองูที่เขากลับบ้าน เตรียมจะต้มงูตัวนี้ให้ลูกของเธอกิน ทันใดนั้น งูตัวนี้จึงกลายเป็นเงินทอง พี่สาวได้เงินแล้วกลายเป็นคนที่รวย น้องสาวฟังเรื่องนี้แล้วจึงถามพี่สาวทำไมรวยขึ้นแล้ว น้องสาวฟังแล้วจึงทำตามพี่สาว เธอไปปรอที่พุ่มไม้และตะโกนด้วยว่า เจ้างู บ้านของฉันก็ไม่มีของกินแล้ว ขอช่วยหน่อย แต่ด้วยน้องสาวคนนี้ใจร้าย งูฟังแล้วจึงออกมากัดเธอตาย

(สองพี่น้องกับงู. 2549 : 35-36)

จากตัวอย่างนี้สะท้อนให้เห็นว่าชนเผ่านาซีมีความเชื่อเรื่องทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว พี่สาวมีนิสัยดีสามารถได้รับความช่วยเหลือจากเจ้างู ส่วนน้องสาวใจร้ายจึงถูกเจ้างูกัด แสดงว่าชนเผ่านาซีคิดว่าคนที่มีนิสัยไม่ดี จะได้ผลที่ไม่ดี ส่วนคนที่ใจดีก็ได้ผลที่ดี ทำดีย่อมรับผลตอบแทนที่ดี ทำไม่ดีย่อมรับ

ผลตอบแทนที่ชั่ว คนที่ทำดีจะได้ความช่วยเหลือจากคนอื่น ส่วนคนที่ทำชั่วจะได้การลงโทษของคนอื่น
ชนเผ่านาซีมีคำสั่งสอนว่ามนุษย์ควรมีนิสัยใจคอที่ดี ทำเรื่องที่ถูกต้อง ไม่ทำร้ายเอาเปรียบผู้อื่น

นิทานเรื่อง *สองพี่น้องกับลิง* กล่าวถึง ในสมัยก่อนมีพี่น้องสองคนมีนิสัยตรงข้ามกัน พี่ชายเป็นคนใจร้าย ส่วนน้องชายเป็นคนใจดี สองคนนี้แยกบ้านแล้วพี่ชายเอาสิ่งของที่ดีให้ตนเอง และไล่น้องชายออกจากบ้านไป แต่เนื่องจากน้องชายเป็นคนใจดี ดังนั้น เขาจึงได้รับเรื่องที่ดีและได้มีเงินทองกลายเป็นคนรวย ส่วนพี่ชายเห็นแล้วจึงทำตามน้องชาย แต่เนื่องจากความใจร้ายทำให้ไม่ได้อะไรมาและเสียชีวิตไป ดังความว่า

ทันใดนั้น น้องชายกระโดดจากพื้นและตะโกน เสียงของน้องทำให้ฝูงลิงกลัวจึงหนีจากถ้ำไป ส่วนน้องชายเก็บเตาทอง ขามทอง และจานทองกลับบ้าน พอกลับบ้านแล้วจึงชวนช่างมาสร้างบ้านเรือนใหม่ ชื่อฝูงแพะ ฝูงควาย และจ้างคนใช้มาบ้านด้วย

น้องชายที่ยากจนกลายเป็นคนรวยทำให้พี่ชายอิจฉา พี่ชายจึงมาขอน้องชายบอกวิธีการกลายเป็นคนรวยให้ น้องชายเป็นคนใจดีจึงเล่าเรื่องให้พี่ชายฟัง พี่ชายฟังแล้วจึงทำตามน้อง แต่เนื่องจากฝูงลิงถูกหลอกหลวงแล้ว ครั้นนี้จึงไม่เชื่อมนุษย์และเก็บร่างกายของพี่ชายโยนลงไปในหุบเขา

(นิทานเรื่องสองพี่น้องกับลิง. 2549 : 23)

จากตัวอย่างสะท้อนให้เห็นว่า ชนเผ่านาซีมีความเชื่อว่าทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว ในตัวอย่างนี้ น้องชายแม้ว่ายากจนแต่เป็นคนใจดี ได้ขามทองถ้วยทองและชีวิตค่อย ๆ รวยขึ้น ส่วนพี่ชายใจร้าย มีความคิดไม่ดีจึงเสียชีวิตไป แสดงว่าชนเผ่านาซีคิดว่ากรรมจะเกิดขึ้นด้วยนิสัยของมนุษย์ คนที่มีนิสัยดี จะได้ดี ส่วนคนที่นิสัยไม่ดี ชอบทำร้ายคนอื่นจึงจะได้รับการลงโทษ ชนเผ่านาซีเป็นกลุ่มที่มีความเชื่อทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว ไม่มีสิ่งใดเกิดขึ้นโดยไม่มีที่มาและไม่ส่งผลกระทบต่อสิ่งอื่น ทุกอย่างมีเหตุมีผล มนุษย์ทำสิ่งที่ดีจะได้รับผลที่ดี ตรงกันข้าม ถ้าทำสิ่งที่ไม่ดี จะเกิดผลที่ไม่ดีตามมา

นิทานเรื่อง *นิทานเรื่องชายผายลมหอม* กล่าวถึงสองพี่น้องมีนิสัยตรงข้าม พี่ชายเป็นคนขี้เกียจน้องชายเป็นคนขี้อิสต์และอดทน วันหนึ่ง น้องชายไปเยี่ยมควายของพี่ชายแต่ไม่สำเร็จ น้องชายจึงใช้หมาไปไถนา คุณชายเห็นแล้วสงสารเขาจึงให้เงินทองกับเขา พี่ชายเห็นแล้วจึงทำตามน้องชาย แต่คุณชายรู้พี่ชายนิสัยไม่ดีจึงลงโทษเขา ดังความว่า

น้องชายเตรียมของกินให้หมาไถนา เขาทิ้งขี้สาปเป่าอยู่ทางหน้าเพื่อให้หมามีแรงไถนา คุณชายเดินผ่านแถวนี้เห็นน้องชายใช้หมาไถนาสงสารเขาจึงให้เงินทองแก่น้องชาย พี่ชายได้ยินเรื่องนี้แล้วจึงยืมหมาของน้องชายและให้หมาไถนาที่แถวถนนเดิน วันนั้น คุณชายเดินทางแถวนี้พอดีเห็นยังมีคนใช้หมาไถนาจึงสั่งคนใช้ให้พี่ชายไปหาเขา พี่ชายเล่าเรื่องของตนเองให้คุณชาย คุณชายฟัง

แล้วสงสัยว่าเจ้าของหมาของตัวนี้ทำไมเหมือนกัน คุณชายเข้าใจแล้วที่ชายคนนี้เป็นนิสัยที่ไม่ดีของน้องชายจึงสั่งให้คนใช้จับพี่ชายไปตีกัน 50 ครั้ง

(นิทานเรื่องชายผายลม. 2549 : 351)

จากตัวอย่างสะท้อนให้เห็นว่า ชาวต่างชาติมีความเชื่อเรื่องทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว ในตัวอย่างนี้แม้ว่าน้องชายไม่มีควายไถนา แต่เนื่องจากเขาใจดีจึงได้รับความช่วยเหลือจากคุณชาย ส่วนพี่ชายที่มีนิสัยไม่ดีจึงถูกคุณชายลงโทษ สะท้อนให้เห็นว่าชนเผ่าต่างชาติมีคำสั่งสอนว่าควรทำดีจะได้ผลที่ดี

สรุปได้ว่าชนเผ่าต่างชาติมีความเชื่อเรื่องทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่วและมีคำสั่งสอนให้ลูกหลานว่าต้องทำดีกับคนอื่นและเป็นคนดี โดยเฉพาะการเป็นผู้มีน้ำใจช่วยเหลือญาติพี่น้องเป็นเรื่องสำคัญที่ชาวต่างชาติต้องถือปฏิบัติ

4.3.4 ความเชื่อเรื่องการเกิดใหม่

เนื้อหาของนิทานพื้นบ้านของชนเผ่าต่างชาติมีเรื่องเกี่ยวกับมนุษย์สามารถเกิดใหม่อีกครั้ง สะท้อนให้เห็นว่าชนเผ่าต่างชาติมีความเชื่อเรื่องการเกิดใหม่ มีความคิดว่าคนที่เสียชีวิตแล้วได้มีโอกาสเกิดใหม่โดยกลายเป็นสิ่งต่าง ๆ เช่น กรรไกร นก เป็นต้น

นิทานเรื่อง ลูกชายผู้ใหญ่บ้านกับนางอาโช้วมิ่ง กล่าวถึงนางอาโช้วมิ่งตายแล้วกลายเป็นกรรไกรช่วยยายทำอาหารกิน ดังความว่า

วันหนึ่ง ยายปล่อยหมูไปกินหญ้าที่ข้างนอก ตอนเที่ยงกลับบ้านด้วยความหิว พอเข้าบ้านเห็นมีใครเตรียมอาหารที่อร่อยให้แล้ว ยายรู้สึกแปลกใจ วันต่อมา ก็ยังมีอาหารที่อร่อยกิน วันที่สาม ยายแอบซ่อนหลังประตู แล้วเห็นมีหญิงสาวคนหนึ่งออกจากหม้อทองแดงและทำอาหาร ยายเห็นแบบนี้จึงให้หญิงสาวคนนี้ใช้ชีวิตกับเธอไป

(นิทานเรื่องลูกชายผู้ใหญ่บ้านกับนางอาโช้วมิ่ง. 2549 : 210)

จากตัวอย่างสะท้อนให้เห็นว่า ชนเผ่าต่างชาติมีความเชื่อเรื่องการเกิดใหม่ คนที่ตายแล้วสามารถเกิดใหม่อีกครั้งหนึ่ง แต่ไม่ได้เป็นคน อาจจะเป็นของในชีวิตประจำวัน เช่น กรรไกร แล้วกรรไกรก็สามารถกลายเป็นคนและช่วยเหลือคนอื่นได้ สะท้อนให้เห็นว่าชาวต่างชาติมีความเชื่อการเกิดใหม่และเชื่อว่าการทำดีสามารถได้ผลบุญ

นิทานเรื่อง นิทานเรื่องมนุษย์แต่งงานกับขู่ กล่าวถึงพี่น้องตายแล้วกลายเป็นนก นกถูกฆ่าแล้วกลายเป็นกรรไกร ดังความว่า

น้องสาวเชื่อว่านกตัวนั้นก็คือพี่สาวของตนเองแล้วจึงจับนกและทิ้งเข้าไปในเตา นกถูกเผาตายแล้วกลายเป็นกรรไกรทอง น้องสาวเห็นแล้วจึงแอบทิ้งกรรไกรนี้ลงในแม่น้ำ

(นิทานเรื่องมนุษย์แต่งงานกับขู่. 2549 : 109)

จากตัวอย่างสะท้อนให้เห็นว่าชนเผ่านาซีมีความเชื่อเรื่องการเกิดใหม่ คนที่ใจดีหรือนิสัยดีเมื่อเสียชีวิตแล้วสามารถเกิดใหม่ได้อีกครั้งหนึ่ง แต่ละชาติจะกลายเป็นสิ่งที่ไม่เหมือนกัน อาจจะเป็นนก เป็นกรรไกร จากตัวอย่างจะเห็นได้ว่าพี่สาวเป็นคนใจดีจึงมีโอกาสเกิดใหม่ได้เป็นนกและกรรไกร ดังนั้น จึงสะท้อนให้เห็นว่าคนที่ใจดีจะได้ผลดีและได้มีโอกาสเกิดใหม่อีกครั้งหนึ่ง

นิทานเรื่อง *กบกลายเป็นแม่ทัพ* กล่าวถึง มีกบตัวหนึ่งออกจากแข่งของยายและได้แต่งงานกับลูกสาวของผู้ใหญ่บ้าน วันหนึ่ง เมียของเขาได้รู้ว่าตัวจริงของเขาเป็นคนจึงเอาหนังของกบไปเผา สุกท่าย กบกลายเป็นมนุษย์และใช้ชีวิตกับแม่และเมียตลอดไป ดังความว่า

เมียเห็นกบถอดหนังของตนเองและกลายเป็นหนุ่มที่หน้าตาดีจึงดีใจมากและวิ่งเข้าไปห้องหยิบหนังของกบจะไปเผา กบเห็นแล้วบอกเมียว่า “ผมเป็นลูกชายของชู เนื่องจากชอบคุณจึงกลายร่างเป็นกบมาจับ หนังของผมเผาในเตาไฟไม่ได้ ต้องเอาไปเผาบนภูเขาสูงน้ำสั่นโหล” เมียฟังแล้วจึงทำตาม จากนั้นมา กบจึงกลายเป็นมนุษย์ใช้ชีวิตกับเมียของตนเองตลอดไป

(กบกลายเป็นแม่ทัพ. 2549 : 9)

จากตัวอย่างสะท้อนให้เห็นว่า ชนเผ่านาซีมีความเชื่อเรื่องการเกิดใหม่เป็นสัตว์เพื่อค้นหาสิ่งที่ตนเองอยากได้ จากตัวอย่างจะเห็นได้ว่าลูกชายของชูตามหาผู้หญิงที่เขารักจึงเกิดใหม่เป็นกบเพื่อแต่งงานกับผู้หญิงที่เขาชอบ สะท้อนให้เห็นว่าชาวนาซีมีความเชื่อว่าการเกิดใหม่เป็นโอกาสใหม่ของชีวิตมนุษย์และชีวิตสามารถเริ่มต้นใหม่อีกครั้ง

สรุปได้ว่า ชนเผ่านาซีมีความเชื่อเรื่องการเกิดใหม่ คนที่ตายแล้วสามารถเกิดใหม่ได้ โดยกลายเป็นสิ่งต่าง ๆ ในโลก เช่น นก กรรไกร เป็นต้น จากความเชื่อการเกิดใหม่ของชาวนาซีสะท้อนให้เห็นว่าชนเผ่านาซีมีความหวังว่าจะสามารถใช้ชีวิตได้อย่างยาวนาน

4.3.5 ความเชื่อเรื่องขวัญ

เนื้อหาของนิทานพื้นบ้านของชนเผ่านาซีสะท้อนให้เห็นว่า ชนเผ่านาซีมีความเชื่อเรื่องขวัญ ชาวนาซีคิดว่าคนตายแล้วยังมีขวัญอยู่ในโลก

นิทานเรื่อง *นิทานเรื่องบรรลุนิติภาวะ* กล่าวถึง ผู้หญิงชาวนาซีตามหาลูกที่หายไปและได้จัดพิธีโดยกำขวัญของลูกทำให้ลูกกลับมา ดังความว่า

ผู้หญิงคนนี้เรียกขวัญของลูก 9 ครั้งโดยใช้ใบไม้เป็นสิ่งแทนขวัญของลูกและนำตะกร้ามาเพื่อใส่ขวัญของลูก เอาต้นไม้ทำเป็นเสาเพื่อให้ขวัญของลูกกลับมาอยู่ในเสานั้น เวลาผ่านไป 7 วัน ลูกของเธอได้กลับมา เธอจึงได้เจอลูกของตน จากนั้นมา ชาวนาซีจึงมีประเพณี ถ้าลูกของชาวนาซีโตขึ้น ผู้ชายต้องใส่กางเกง ผู้หญิงต้องใส่กระโปรงไปรวมพิธีบรรลุนิติภาวะแล้วจะต้องออกไปข้างนอก มีความหมายว่า ขวัญของลูกได้อยู่บ้านแล้ว ลูกจะไม่ได้กลับบ้านกับแม่แล้ว

(นิทานเรื่องพิธีบรรลุนิติภาวะ. 2549 : 42)

จากตัวอย่างสะท้อนให้เห็นว่า ชนเผ่าหน้าซีมีความเชื่อเรื่องขวัญ ชาวหน้าซีเชื่อว่าคนที่ห่างจากบ้านไปเพราะขวัญไม่ได้ผูกพันกับครอบครัวจึงได้มีพิธีที่เรียกว่า พิธีบรรลุนิติภาวะ เพื่อให้ขวัญของลูกหลานได้ผูกพันกับครอบครัว คนที่ทำงานข้างนอกหรือห่างจากบ้านไปจะได้กลับบ้านได้สะท้อนให้เห็นว่าชาวหน้าซีมีความเชื่อเรื่องขวัญและมีความคิดว่าอยากให้ลูกหลานไม่ว่าไม่ลืมบ้านเกิดของตนเอง

นิทานเรื่อง *นิทานเรื่องชาวมู่หลี่โหมโซบูซาบรรพบุรุษ* กล่าวถึง มีแม่คนหนึ่งใช้ชีวิตกับลูกชาย วันหนึ่ง แม่ชนต้นไม้และเสียชีวิต ลูกชายเสียใจ เพื่อแสดงความคิดถึงจึงนำต้นไม้มาทำเป็นป้าย และได้ฝันว่าเทพเจ้ามาบอกว่าขวัญของแม่เขาอยู่ในป้ายนี้แล้ว จากนั้นมา ลูกชายจึงบูชาป้ายทุกวัน ดังความว่า

ตอนเย็น ลูกชายนอนข้างๆ เต้าไฟ ได้ฝันเห็นเทพเจ้าพูดกับเขาว่า “เห็นคุณรู้ความผิดพลาดของตนเองแล้ว และมีความกตัญญูแล้ว เจ้าจึงเอาขวัญของแม่ของคุณสกิดไว้ในป้ายไม้นั้นแล้ว ” วันต่อมา ลูกชายบูชาป้ายนั้นทุกวันตอนเช้าและตอนเย็น จากนั้นมา ชาวมู่หลี่โหมโซจึงเอาป้ายไม้ม้าแทนบรรพบุรุษและบูชาทุกวัน

(นิทานเรื่องชาวมู่หลี่โหมโซบูซาบรรพบุรุษ. 2549 : 90)

จากตัวอย่างสะท้อนให้เห็นว่า ชนเผ่าหน้าซีมีความเชื่อเรื่องขวัญ ชาวหน้าซีเชื่อว่าคนที่เสียชีวิตไปแล้วขวัญยังอยู่ในโลกและเชื่อว่าขวัญของคนที่เสียชีวิตแล้วสามารถกลับมาเข้าสิ่งใดสิ่งหนึ่งในธรรมชาติได้ ดังนั้น ชาวหน้าซีจึงนิยมเอาสิ่งที่คิดว่าสามารถใส่ขวัญของคนที่เสียชีวิตมาบูชา

สรุปได้ว่า จากเนื้อหาของนิทานพื้นบ้านของชนเผ่าหน้าซีสามารถสะท้อนให้เห็นว่า ชาวหน้าซีมีความเชื่อเรื่องศาสนาตองปาเป็นศาสนาเฉพาะของกลุ่มชาวหน้าซีและเป็นศาสนาที่ชาวบ้านหน้าซีนับถือ นอกจากนี้แล้ว กลุ่มชาวหน้าซียังมีความเชื่อเรื่องเทพเจ้า พวกเขาเชื่อว่าเทพเจ้าสามารถรักษาดูแลชาวบ้านได้ เทพเจ้ามีหน้าที่ที่ไม่เหมือนกัน ส่วนความเชื่อเรื่องทำดีได้ดี ความชั่วได้ชั่วและความเชื่อเรื่องการเกิดใหญ่ยังเป็นความเชื่อของชาวหน้าซีด้วย

4.4 ด้านประเพณี

ประเพณี หมายถึง ระเบียบแบบแผนที่กำหนดพฤติกรรมในสถานการณ์ต่างๆ ที่คนในสังคมยึดถือปฏิบัติสืบกันมา ถ้าคนใดในสังคมนั้น ๆ ผ่าฝืนมักถูกตำหนิจากสังคม ลักษณะประเพณีในสังคมนั้นระดับประเทศชาติ มีทั้งประสมกลมกลืนเป็นอย่างเดียวกัน และมีผิดแปลกกันไปบ้างตามความนิยมเฉพาะท้องถิ่น แต่โดยมากย่อมมีจุดประสงค์ และวิธีการปฏิบัติเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน มีเฉพาะส่วนปลีกย่อยที่เสริมเติมแต่งหรือตัดทอนไปในแต่ละท้องถิ่น

จากการศึกษาเนื้อหาของนิทานพื้นบ้านของชนเผ่าช่าพบว่า ประเพณีที่ปรากฏในนิทานพื้นบ้านของชนเผ่าช่ามีประเพณีเกี่ยวกับการบรรลุนิติภาวะ ประเพณีเกี่ยวกับงานแต่งงานและประเพณีเกี่ยวกับงานศพและเทศกาลศพเพลิง สามารถสะท้อนให้เห็นว่าชนเผ่าช่าเป็นกลุ่มที่มีวัฒนธรรมของตนเอง รายละเอียดดังต่อไปนี้

4.4.1 ประเพณีเกี่ยวกับการบรรลุนิติภาวะ

พิธีบรรลุนิติภาวะเป็นพิธีหนึ่งที่แสดงให้เห็นว่าบุคคลคนหนึ่งกำลังเปลี่ยนแปลงสถานภาพจากเด็กกลายเป็นผู้ใหญ่อย่างสมบูรณ์ ประเพณีนี้ได้สะท้อนผ่านเนื้อหาของนิทานซึ่งแสดงให้เห็นว่าชาวช่าให้ความสำคัญกับพิธีนี้และคิดว่าเรื่องความเป็นผู้ใหญ่ของลูกหลานเป็นเรื่องที่สำคัญ

นิทานเรื่อง *พิธีบรรลุนิติภาวะ* กล่าวถึง มีผู้หญิงชาวช่าคนหนึ่งตามหาลูกที่หายไป และได้พิธีที่จะทำให้ลูกกลับคืนมาได้จากกบตัวหนึ่ง ทำให้เธอได้พบลูกของตนเองอีก จากนั้นมาชนเผ่าช่าจึงมีประเพณีการจัดพิธีบรรลุนิติภาวะให้ลูกหลานในทุกปี ดังความว่า

ผู้หญิงคนนี้เรียกขวัญของลูก 9 ครั้งโดยใช้ใบไม้เป็นสิ่งแทนขวัญของลูก และนำตะกร้ามาเพื่อใส่ขวัญของลูก เอาต้นไม้ม้าทำเป็นเสาเพื่อให้ขวัญของลูกกลับมาอยู่ในเสานั้น เวลาผ่านไป 7 วัน ลูกของเธอได้กลับมา เธอจึงได้เจอลูกของตน จากนั้นมา ชาวช่าจึงมีประเพณี ถ้าลูกของชาวช่าโตขึ้น ผู้ชายต้องใส่กางเกง ผู้หญิงต้องใส่กระโปรงไปรวมพิธีบรรลุนิติภาวะแล้วจะได้ออกไปข้างนอก มีความหมายว่า ขวัญของลูกได้อยู่บ้านแล้ว ลูกจะไม่ได้ลืมน้ำกับแม่แล้ว

(นิทานเรื่องพิธีบรรลุนิติภาวะ. 2549 : 42)

จากตัวอย่างสะท้อนให้เห็นว่าชาวช่ามีพิธีบรรลุนิติภาวะเป็นพิธีที่สำคัญในชีวิตของชาวช่า สามารถแสดงถึงมนุษย์โตเป็นผู้ใหญ่อย่างสมบูรณ์ ในสมัยก่อนเพื่อไม่ให้ลูกหลานห่างจากบ้านไป และเพื่อไม่ให้ลูกหลานลืมน้ำเกิดของตนเอง ชาวช่าจึงจัดพิธีนี้ขึ้น นอกจากนี้แล้ว ยังสะท้อนให้เห็นว่าชาวช่ามีความรักและให้ความสำคัญกับถิ่นฐานบ้านเกิด

สรุปได้ว่า ชนเผ่าช่ามีประเพณีการบรรลุนิติภาวะ การจัดพิธีนี้เพื่อแสดงว่าลูกหลานของชาวช่ากลายเป็นผู้ใหญ่อย่างสมบูรณ์แล้ว ชาวช่าคิดว่าการเติบโตเป็นเรื่องใหญ่ ดังนั้น จึงให้ความสำคัญกับเรื่องนี้

4.4.2 ประเพณีเกี่ยวกับงานแต่งงาน

ชาวช่ามีประเพณีงานแต่งงานที่มีลักษณะเฉพาะเป็นของตนเอง เช่น ที่ปรากฏให้เห็นในนิทานเรื่อง *งานแต่งงานซู่จู้* กล่าวถึง ลูกของชาวช่าช่าคนหนึ่งโตขึ้นและได้แต่งงานกับผู้ชายหมู่บ้านอื่น แต่ลูกสาว 9 คนนี้ไม่ชอบอยู่บ้านของสามีและกลับบ้านตัวเองบ่อย ๆ พ่อของลูกสาวเหล่านี้อยากให้ลูกสาวได้ทำหน้าที่เมียได้อย่างดีในบ้านของสามีจึงทำพิธีงานแต่งงานซู่จู้ให้ ดังความว่า

หม่ยลี่ต้องอาผู้ฆ่าควายตัวหนึ่งเพื่อบูชาเทพเจ้าลู่กับซื่อ เขาตัดหนังของคันชาขายของควายทำเป็นเชือกเพื่อมัดเทพเจ้า แล้วตัดหนังของชาขวามาทำเป็นเชือกเพื่อมัดขวัญ เขาให้ลูกชาย ลูกสาว และลูกสะใภ้มาคุกเข่าหน้าเส้าบ้านและเอาขวัญของพวกเขามัดที่เส้าบ้าน ต่อไปจึงแยกคู่ขวัญของลูกสาวออกไป และมัดที่ตะกร้าที่ใส่ขวัญของสามีของพวกเขา

(นิทานเรื่องงานแต่งงานซูจู้ 2549 : 82)

จากตัวอย่างสะท้อนให้เห็นว่า ชาวน่าซีมีประเพณีเกี่ยวกับงานแต่งงานที่เรียกว่างานแต่งงานซูจู้ เป็นพิธีการแต่งงานเฉพาะของชาวน่าซี บรรพบุรุษของชาวน่าซีมีขึ้นเพื่อให้ลูกสาวหรือลูกสะใภ้สามารถทำหน้าที่เมียได้อย่างดี จึงเอาขวัญของลูกสาวหรือลูกสะใภ้ผูกพันเส้าบ้านเพื่อให้พวกเขาทำหน้าที่เมียได้ดี นอกจากนี้แล้ว ยังได้เห็นชนเผ่าน่าซีมีความคิดว่าผู้หญิงที่แต่งงานไปแล้วต้องดูแลครอบครัวของสามีได้อย่างดีและต้องมีความซื่อสัตย์ด้านความรัก จากประเพณีการแต่งงานทำให้เห็นว่าชนเผ่าน่าซีมีความเชื่อเรื่องขวัญ ไม่ว่าจะขวัญอยู่ที่ไหน จิตใจและร่างกายจะอยู่ที่นั่น

นิทานเรื่อง *ต้นไม้หิงหซื่อ* กล่าวถึง มีคนชราคนหนึ่ง เขามีลูกชายคนเดียว ลูกชายโตเป็นหนุ่มที่หน้าตาดี เพื่อให้ลูกชายแต่งงานกับผู้หญิงที่ตนเองเลือกให้ พ่อจึงปิดห้องและเตรียมงานแต่งงานให้ ดังความว่า

เวลามาถึงวันขึ้น 7 ค่ำเดือนสิบสอง พรุ่งนี้พ่อคนนี้จะให้ลูกชายแต่งงานที่บ้านเตรียมหมู ข้าว อาหารต่าง ๆ และเตรียมเหล้าได้อย่างเรียบร้อย เพื่อนบ้านและญาติมาบ้านของเขาช่วยทำงาน

(นิทานเรื่องต้นไม้หิงหซื่อ 2549 : 202)

จากตัวอย่างสะท้อนให้เห็นว่าชาวน่าซีมีประเพณีเกี่ยวกับงานแต่งงาน การจัดงานแต่งงานเป็นเรื่องที่สำคัญของชาวบ้านน่าซี ก่อนที่เริ่มงานต้องเตรียมสิ่งของต่าง ๆ ที่ต้องการ เช่น อาหาร เครื่องใช้ต่าง ๆ เป็นต้น นอกจากนี้แล้ว เพื่อนบ้านหรือญาติจะมาบ้านเพื่อเตรียมจัดงาน

นิทานเรื่อง *นกหิงหซื่อ* กล่าวถึงมีแม่คนหนึ่งใช้ชีวิตกับลูกชาย ลูกชายโตขึ้นต้องแต่งงานแล้ว ผู้หญิงที่ลูกชายชอบเป็นลูกสาวของญาติคนหนึ่ง แม่จึงไม่ยอมให้ลูกชายแต่งงานกับเธอ สุดท้ายลูกชายคนนี้ไปฆ่าตัวตายที่ต้นไม้หิงหซื่อของหมู่บ้าน ดังความว่า

ลูกชายกับอาเหซิวหนีจากหมู่บ้าน มาถึงต้นไม้หิงหซื่อ ทั้งสองคนกินยาวิเศษและแขวนคอในต้นไม้และพูดว่า “ไม่ใช่พวกหนูไม่กตัญญูพ่อแม่ เทพเจ้าจะเอาขวัญของพวกหนูไป ตอนที่มิชีวิตอยู่ไม่ได้อยู่ด้วยกัน ตายแล้วต้องอยู่คนเดียวกัน”

(นิทานเรื่องต้นไม้หิงหซื่อ 2549 : 187)

จากตัวอย่างสะท้อนให้เห็นว่า หนุ่มสาวชานาซีมีการแสวงหาอิสรภาพในความรัก แม้ว่าพ่อแม่ชานาซีมีอำนาจเลือกคู่ให้ลูกหลานของตน แต่หนุ่มสาวชานาซีไม่ค่อยยอมรับคู่ที่พ่อแม่เลือกให้ ถ้าไม่พอใจคู่ที่พ่อแม่เลือกและพ่อแม่ไม่ยอมรับคู่ที่ตนเองชอบ พวกเขาจะนิยมนัดกันไปหาตัวตาย เพื่อทำให้ขวัญของตนเองได้ใช้ชีวิตในสวรรค์ การฆ่าตัวตายเพื่อความรักค่อย ๆ กลายเป็นประเพณีระหว่างหนุ่มสาวชานาซี

สรุปได้ว่า ชนเผ่าชานาซีมีประเพณีเกี่ยวกับการแต่งงาน เมื่อจัดงานแต่งงานชานาซีจะชวนญาติมาช่วยเหลือเตรียมงานและให้ความสำคัญกับงานแต่งงานของลูกหลาน นอกจากนี้แล้ว ชนเผ่าชานาซียังมีงานแต่งงานเฉพาะของตนเองที่เรียกว่า งานแต่งงานชู้จู้ การจัดงานแต่งงานชู้จู้เพื่อให้ลูกสาวหรือลูกสะใภ้สามารถทำหน้าที่ของตนเองได้ดี

4.4.3 ประเพณีเกี่ยวกับงานศพ

การตายเป็นวาระสุดท้ายของชีวิต การจัดงานศพให้แก่ผู้เสียชีวิตนับเป็นประเพณีสุดท้ายเกี่ยวกับชีวิตของชานาซี ประเพณีที่เกี่ยวกับงานศพของชนเผ่าชานาซีมีพิธีกรรมเผาศพ พิธีกรรมฝังศพและพิธีศพเลื่อนหามหรือพิธีศพครั้งที่สองเพื่อให้ญาติที่กลับมาไม่ทันร่วมพิธีศพได้มีโอกาสเคารพศพ จากประเพณีของชานาซีได้สะท้อนให้เห็นชานาซีให้ความสำคัญกับพิธีงานศพ ดังตัวอย่าง

1. ประเพณีการเผาศพ

ประเพณีเผาศพของชนเผ่าชานาซี คือ เผาศพของคนเสียชีวิตไปแล้วเพื่อให้พวกเขาได้มีที่ไปอย่างสุขสงบ สามารถสะท้อนให้เห็นว่าชานาซีให้ความสำคัญกับผู้เสียชีวิต

นิทานเรื่อง *ประเพณีเผาศพ* กล่าวถึงในสมัยก่อน มีแม่คนหนึ่งมีลูกชายสามคน ตอนที่แม่คนนี้เสียชีวิตไปแล้ว ลูกชายสามคนนี้เสียใจมากและปรึกษากันเรื่องจะฝังศพของแม่ สามคนนี้ใช้วิธีต่าง ๆ จัดการศพของแม่ไม่สำเร็จ สุดท้าย สามคนนี้จึงเผาศพของแม่ ดังนี้

*ฝั่งกลับมาถึงโลกมนุษย์ มนุษย์เลียนแบบรูปร่างของผนังของบ้านเรือน
ไม้ เอาพื้นมากองสูงเป็น 7 ชั้น ลูกชายสามคนนี้เอาศพของแม่วางบนกองพื้น
น้ำตาไหลลงมา จุดไฟและเผาศพของแม่*

(นิทานเรื่องประเพณีเผาศพ. 2549-264)

จากตัวอย่างสะท้อนให้เห็นว่า ชานาซีมีประเพณีเผาศพ ประเพณีนี้เกิดขึ้นเนื่องจากในสมัยนั้น วิธีนี้เป็นวิธีที่ดีในการจัดการศพของผู้ที่เสียชีวิตไป นอกจากนี้แล้ว จากตัวอย่างยังสะท้อนให้เห็นว่าการจัดงานศพได้อย่างดีสามารถแสดงความเคารพกับคนที่เสียชีวิตไปแล้ว ชนเผ่าชานาซีเป็นกลุ่มที่กตัญญูผู้ใหญ่ ลูกหลานพยายามจัดงานศพให้สำเร็จ

นิทานเรื่อง *ปิดประตูความตาย* กล่าวถึงในสมัยก่อน แม่ของมนุษย์เสียชีวิตไป ลูกของแม่คนนี้ใช้วิธีต่าง ๆ ฝังศพของแม่แต่ก็ไม่สำเร็จ สุดท้ายเทพเจ้าสอนวิธีเผาศพให้แก่มนุษย์ เมื่อมีใครเสียชีวิตมนุษย์จึงนิยมเผาศพ ดังความว่า

เทพเจ้าอยู่กับเทพเจ้าเข้ามาถึงหมู่บ้านที่มนุษย์อาศัยอยู่ ตัดต้นสนเป็น 9 ตอน แล้วตัดต้นไม้เหมือนรูปพื้น และนำศพวางบนพื้นเหล่านี้แล้วเผา จากนั้น มา ชวน่าซีจึงมีประเพณีเผาศพ

(นิทานเรื่องปิดประตูความตาย. 2549 : 85)

จากตัวอย่างนี้สะท้อนให้เห็นว่าชนเผ่าชาน่าซีมีประเพณีเผาศพ เป็นประเพณีหนึ่ง ที่ชาน่าซีนิยม การจัดงานศพต้องใช้ต้นสนเพื่อช่วยให้เผาศพได้เร็ว การเผาศพนอกจากทำให้ มีสถานที่ที่วางศพของผู้ที่เสียชีวิตไปแล้วยังทำให้ชาน่าซีสามารถรักษาสุขภาพอนามัย การเผาศพเป็นวิธีที่ ชาน่าซีนิยมใช้ในสมัยก่อน การเผาศพสามารถทำให้ผู้ที่เสียชีวิตไปได้อย่างสุขสงบ เป็นความเคารพ ต่อคนที่เสียชีวิตไปแล้ว

2. ประเพณีการฝังศพ

เนื้อหาของนิทานพื้นบ้านของชนเผ่าชาน่าซีสะท้อนให้เห็นว่า ชนเผ่าชาน่าซีมีประเพณี การฝังศพ ประเพณีการฝังศพของชนเผ่าชาน่าซีจะได้อิทธิพลของวัฒนธรรมของชาวฮั่นไม่มากก็น้อย จึงทำให้ชาน่าซีค่อย ๆ เริ่มฝังศพมาแทนเผาศพ

นิทานเรื่อง *พิธีฝังศพ* กล่าวถึง มีชาน่าซีคนหนึ่งชื่อนายม่าวชินกอง เนื่องจาก เขาช่วยเหลือรัฐบาลเมืองลี่เจียงเปิดแผนนโยบายของจีนกลางจึงได้ที่ดินจากภูเขาข้างจนถึงภูเขามังกรหยก เมื่อพ่อของเขาเสียชีวิต เขาจึงฝังศพของพ่อในภูเขามังกรหยก ดังนี้

วัฒนธรรมของจีนกลางเหมือนลมมาถึงเมืองลี่เจียง ตอนนั้น เมือง ลี่เจียงมีความนิยมปรับปรุงประเพณีชาน่าซีเป็นประเพณีชาวฮั่น เมื่อก่อน ชาวบ้านชาน่าซีนิยมเผาศพ ไม่ยอมฝังศพ พ่อของนายม่าวชินกองเสียชีวิตไปแล้ว สมัยโบราณ ชาวบ้านชาน่าซีนิยมเผาศพ แต่ผู้ที่มีฐานะจะนิยมฝังศพ นายม่าวชินกองออกมาเป็นคนแรกในหมู่บ้านที่เปลี่ยนจากการเผาศพเป็นการฝังศพ เขาเอาศพของพ่อฝังบนภูเขาข้าง

(นิทานเรื่องพิธีฝังศพ. 2549 : 258)

จากตัวอย่างสะท้อนให้เห็นว่า ชาน่าซีมีประเพณีฝังศพ วิธีจัดงานศพของผู้ที่ เสียชีวิตไปของชาน่าซีแตกต่างกัน ส่วนใหญ่จะจัดตามฐานะ คนที่ฐานะดีนิยมฝังศพ ส่วนคนที่ เป็น ชาวบ้านส่วนใหญ่จะนิยมเผาศพ นอกจากนี้แล้ว วิธีจัดการศพของชาน่าซียังเปลี่ยนแปลงตามยุคสมัย วัฒนธรรมของชาวฮั่นมีอิทธิพลต่อชาน่าซี จากตัวอย่างยังสะท้อนให้เห็นว่า ชาน่าซีเป็นกลุ่มที่ ยอมรับวัฒนธรรมของกลุ่มชนเผ่าอื่น ๆ

3. ประเพณีงานศพตานวู่

งานศพตานวู่เป็นงานศพที่จัดมาเพื่อสืบทอดความสามารถของบรรพบุรุษหรือภูมิปัญญา ของบรรพบุรุษและเพื่อแสดงความกตัญญูของลูกหลานต่อพ่อแม่

นิทานเรื่อง *พิธีศพตานูวู* กล่าวถึง ในสมัยก่อน แม่เสียชีวิตไป ความสามารถที่แม่สอนให้ลูกหายไปตามแม่ ทำให้ลูกเดินไม่เป็น ทำอะไรก็ไม่เป็น ด้วยความหิว ลูกกินเนื้อศพแม่และเมื่อจำเรื่องต่าง ๆ ที่ผ่านมาได้ ลูกเสียใจกับการกระทำของตนเองจึงร้องไห้ เทพเจ้าได้รู้เรื่องนี้จึงมาเสื่อที่มีสติปัญญาแก่ลูกของหญิงคนนั้นและให้ลูกแบ่งหนังสือให้คนที่เข้างานศพ ดังนั้น ลูกจึงจะไม่ได้ลืมความสามารถหรือสติปัญญาที่แม่สอนให้ ดังความว่า

จากนั้นมา ขาวน่าซีเสียชีวิตไป เนื่องจากเสียความสามารถให้สติปัญญาแก่มนุษย์ ดังนั้น ขาวน่าซีจึงจะชวนตองปามาวาดรูปเสื่อในหนังสือ และวางหน้าโลง จัดพิธีสืบทอดสติปัญญาของผู้ที่เสียชีวิตไป เวลาจัดพิธีนี้ จะแบ่งหนังสือของผู้ที่เสียชีวิตไปให้ลูกหลานเท่า ๆ กัน เอาหนังสือที่ติดหูของลูกหลานมาแสดงว่าได้รับสติปัญญาของผู้ที่เสียชีวิตไปแล้ว

(นิทานเรื่องพิธีศพตานูวู. 2549 : 251)

จากตัวอย่างสะท้อนให้เห็นว่า ขาวน่าซีมีประเพณีที่เรียกว่างานศพตานูวู พิธีศพนี้เป็นประเพณีหนึ่งของขาวน่าซี การจัดประเพณีนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อสืบทอดสติปัญญาของบรรพบุรุษให้อยู่กับลูกหลานขาวน่าซี ในพิธีนี้นิยมเอาหนังสือของเสื่อมาแจกให้ลูกหลานเพื่อแสดงว่าสติปัญญาของบรรพบุรุษได้แบ่งให้ลูกหลานแล้ว นอกจากนี้แล้วยังสะท้อนให้เห็นว่า ลูกหลานเคารพบรรพบุรุษได้รู้ความรักของลูกหลานที่มีต่อบรรพบุรุษ

4. ประเพณีงานศพครั้งที่สอง

ประเพณีเกี่ยวกับงานศพครั้งที่สองเป็นประเพณีของชนเผ่าขาวน่าซี ขาวน่าซีจัดพิธีศพครั้งที่สองให้สมาชิกครอบครัวที่กลับมาช่วยพิธีศพครั้งแรกไม่ทัน นอกจากนี้แล้ว การจัดพิธีนี้ยังมีประโยชน์เพื่อให้ความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในครอบครัวได้มีความกลมเกลียวกันมากขึ้น

นิทานเรื่อง *กำเนิดของกระเป๋าทูหนังแก้งในพิธีศพลือทานฮัน* กล่าวว่า ในสมัยก่อนมีสามพี่น้อง พี่ชายคนที่สองไปล่าสัตว์ในป่าเกือบทั้งปี วันหนึ่งแม่ของสามพี่น้องเสียชีวิตไปแล้ว แต่พี่ชายที่ล่าสัตว์ในป่าไม่ได้ข่าวและกลับมาช่วยงานศพไม่ทัน พี่น้องจึงจัดพิธีศพครั้งที่สองของแม่ให้เขา ดังความว่า

เวลาจัดพิธีศพครั้งที่สอง พี่ชายคนโตเป็นคนที่ทำหาง ส่วนพี่ชายคนที่สองทำหัวกระเป๋าทูหนังที่ทำด้วยหนังแก้งตามไป น้องชายเอาเม็ดติดตัวพี่ชายคนที่สองไป ส่วนลุงเอาไม้มาทำเป็นรูปที่หน้าเหมือนแม่และทำเสื่อผ้าให้ ให้พี่ชายคนที่สองไปหากกระดูกของแม่มา และใส่ในขามที่มีน้ำ น้ำนี้จึงเรียกว่าน้ำวิญญาณของแม่ และเอาน้ำนี้พรมบนรูปไม้ของแม่

...ลุงกับพี่น้องสามคนนี้เอาเหล้ามาดื่ม สดท้าย 4 คนนี้กินเหล้าจนเมาจนต้องนอนที่พื้น ตอนที่พวกเขาตื่นมา ความไม่พอใจของพี่ชายคนโตและ

น้องชายที่มีต่อพี่ชายคนที่สองหายไปหมด ความสัมพันธ์ระหว่างพี่น้องสามคนนี้
กลายเป็นเหมือนเดิม

(กำเนิดของกระเป่าหิ้วหนังแก๊งในพิธีพลี้อานฮัน. 2549 : 255)

จากตัวอย่างสะท้อนให้เห็นว่า เพื่อให้พี่ชายได้ร่วมงานศพของแม่ สมาชิกครอบครัว
จัดพิธีศพครั้งที่สองให้ จากพิธีครั้งนี้ ความสัมพันธ์ระหว่างพี่น้องได้สนิทขึ้น สามารถสะท้อนให้เห็นว่า
ชานาซิมิพิธีศพครั้งที่สอง การจัดพิธีศพครั้งที่สองหรือพิธีพลี้อานฮัน ชานาซิมิจัดพิธีศพนี้เพื่อให้
สมาชิกของครอบครัวที่กลับไม่ทันร่วมงานศพได้เข้าพิธีอีกครั้งหนึ่ง การจัดพิธีนี้มีจุดมุ่งหมายอีก
ประการหนึ่ง คือ เพื่อทำให้ความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกของครอบครัวได้สนิทกันยิ่งขึ้น ระหว่างพิธีศพ
ชานาซิมินิยมกินเหล้าเพื่อให้คนที่มีความขัดแย้งกันได้ปรับปรุง เพื่อแก้ปัญหาต่าง ๆ ระหว่างพี่น้อง
หรือญาติ

5. ประเพณีเกี่ยวกับการขวัญคนตาย

ประเพณีเกี่ยวกับว่าขวัญของชนเผ่าชานาซิมิคือชานาซิมิเชื่อว่าคนที่ตายแล้ว ขวัญยังอยู่
ในโลก สมาชิกในครอบครัวต้องทำพิธีให้ขวัญกลับไปบ้านเกิดไปหาบรรพบุรุษ

นิทานเรื่อง การเดินทางกลับบ้านเกิด กล่าวถึง ชานาซิมิมีความเชื่อว่าผู้ที่เสียชีวิตไป
แล้วขวัญจะเดินทางกลับไปหาบรรพบุรุษ ดังความว่า

ในวันที่ส่งขวัญของคนที่ยายแล้ว ลูกหลานของคนที่ยายแล้วจะเตรียม
เงินทองและของขวัญ นอกจากนี้แล้ว ยังเตรียมที่นั่ง หมูที่เป็นผู้นำทาง หมูเป็น
ผู้หาทาง และไก่ที่เป็นเพื่อนขวัญให้ การกระทำอย่างนี้เพื่อแสดงความกตัญญู
ต่อผู้ใหญ่

(นิทานเรื่องการเดินทางกลับบ้านเกิด. 2549 : 75)

จากตัวอย่างสะท้อนให้เห็นว่า ชานาซิมิประเพณีส่งขวัญของคนที่ยายแล้ว ชานาซิมิ
เชื่อว่าคนที่ตายแล้วขวัญควรกลับไปบ้านเกิดและผ่านทางที่เคยผ่านอีกครั้งหนึ่ง ขวัญของคนที่ยายแล้ว
ได้เจอกันกับขวัญของบรรพบุรุษ ดังนั้น จะได้ใช้ชีวิตอย่างสบายในอีกโลกหนึ่ง จากประเพณีนี้สามารถ
รับรู้ความกตัญญูของลูกหลานต่อผู้ใหญ่

สรุปได้ว่า ชนเผ่าชานาซิมิให้ความสำคัญกับเรื่องการตาย จึงมีประเพณีเกี่ยวกับการตายมากมาย
เช่น ประเพณีเผาศพ ประเพณีฝังศพ ประเพณีเกี่ยวกับทำงานศพครั้งที่สองและประเพณีการส่งขวัญ
คนตาย เป็นต้น จากประเพณีเหล่านี้สะท้อนให้เห็นว่า งานศพของชนเผ่าชานาซิมิได้อิทธิพลจากวัฒนธรรม
ของกลุ่มอื่น ๆ เช่น กลุ่มชนเผ่าอื่น เป็นต้น จึงทำให้งานศพของชานาซิมิเปลี่ยนแปลงไป

4.4.4 เทศกาลคบเพลิง

เทศกาลคบเพลิงของชนเผ่าชามีการเป็นโอกาสหนึ่งของหนุ่มสาวชาน่าซีที่จะได้เจอกัน ในวันที่ชาวบ้านจะเตรียมอาหารที่อร่อย ร้องเพลงและเต้นรำ เป็นวันที่พักผ่อน นอกจากนี้แล้วในตลอดยังจัดกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อให้ชาวบ้านได้สนุกสนาน

นิทานเรื่อง *ฆ่าตัวตายในเทศกาลคบเพลิง* กล่าวถึง ในหมู่บ้านของชาน่าซี มีหนุ่มสาวคู่หนึ่งรักกัน พ่อแม่ไม่ยอมรับความรักของพวกเขา และเลือกคู่ที่พ่อแม่พอใจให้พวกเขา ทั้งสองคนทำตัวเหมือนกับยอมรับความจริงแล้ว แต่นัดกันไปฆ่าตัวตายในวันเทศกาลคบเพลิง ดังความว่า

เทศกาลคบเพลิงไฟมาแล้ว หนุ่มสาวในหมู่บ้านมีประเพณีนัดกินข้าวกัน เทศกาลนี้จะจัดสามวัน ในสามวันนี้ ชาวบ้านจะฆ่าหมูและแกะ ซื่อเหล้า ทำอาหาร ถึงตอนเย็นฟ้ามืดแล้วจะเดินเป็นวงกลมเต้นรำล้อมรอบไฟ

(นิทานเรื่องฆ่าตัวตายในเทศกาลคบเพลิงไฟ. 2549 : 195)

จากตัวอย่างสะท้อนให้เห็นว่า ชนเผ่าชามีเทศกาลคบเพลิง เป็นเทศกาลหนึ่งของชนเผ่าชาน่าซี เทศกาลนี้จะจัดสามวัน ในสามวันนี้เป็นวันที่สามารถพักผ่อนได้ และเป็นโอกาสของหนุ่มสาวที่สามารถพบกัน ลักษณะเด่นของเทศกาลนี้คือการนำฟืนหรือท่อนไม้ขนาดใหญ่มาจุดไฟ และชาวบ้านหนุ่มสาวจะเต้นรำล้อมรอบกองไฟนี้ จากตัวอย่างนี้จะเห็นได้ว่าชนเผ่าชาน่าซีเป็นกลุ่มที่ให้ความสำคัญกับเทศกาลคบเพลิง

นิทานเรื่อง *กบกลายเป็นแม่ทัพ* กล่าวถึง ในวันที่เทศกาลคบเพลิง กบจะกลายเป็นร่างกายเป็นหนุ่มที่หน้าหล่อและแข็งแรงไปสู้กับหนุ่มคนอื่น ๆ ดังความว่า

นางอาชานเมย์กลายเป็นเมียของกบ เวลาผ่านมา เมื่อถึงเทศกาลคบเพลิงไฟ เทศกาลนี้เป็นเทศกาลยิ่งใหญ่ของหมู่บ้าน ในวันที่ หมู่บ้านจะจัดการแข่งขันขี่ม้า การต่อสู้มวยปล้ำและการสู้วัวกระทิง กบพูดกับนางอาชานเมย์ว่า ‘วันนี้เป็นวันเทศกาลคบเพลิงไฟ คุณพาแม่ไปชมการแข่งขันเถอะ ผมจะพักที่บ้าน’

(นิทานเรื่องกบกลายเป็นแม่ทัพ. 2549 : 8)

จากตัวอย่างสะท้อนให้เห็นว่า ชนเผ่าชามีเทศกาลคบเพลิงไฟ เป็นเทศกาลยิ่งใหญ่ในหมู่บ้าน ชาน่าซีจะจัดกิจกรรมต่าง ๆ ออกมาเพื่อให้ชาวบ้านได้ความสนุกสนาน เช่น การต่อสู้มวยปล้ำ การแข่งขันขี่ม้าและการสู้วัวกระทิง เป็นต้น เทศกาลนี้ทำให้ชาวบ้านสามารถแสดงความสามารถต่าง ๆ ของตนเองได้ เป็นวันที่ชาวบ้านได้พักผ่อน จากตัวอย่างสะท้อนให้เห็นว่าชนเผ่าชาน่าซีเป็นกลุ่มที่รักชีวิต

สรุปได้ว่า จากเนื้อหาของนิทานพื้นบ้านของชนเผ่าชาน่าซีสามารถสะท้อนให้เห็นว่า ชนเผ่าชาน่าซีมีประเพณีเกี่ยวกับพิธีบรรลุนิติภาวะ ประเพณีเกี่ยวกับงานแต่งงาน ประเพณีเกี่ยวกับความตายและ

ประเพณีเกี่ยวกับสงฆ์ของคนที่เสียชีวิตไปแล้ว คนเผ่าน่าซียังมีเทศกาลคบเพลิงไฟ เป็นเทศกาลที่สำคัญของชาวน่าซีซึ่งทำให้เห็นว่าชาวน่าซีเป็นกลุ่มที่มี

ภาพสะท้อนสังคมที่ปรากฏในนิทานพื้นบ้านของชนเผ่าน่าซีจะประกอบด้วย 4 ด้าน ได้แก่ ด้านชีวิตความเป็นอยู่ ด้านค่านิยม ด้านความเชื่อ และด้านประเพณี ด้านชีวิตความเป็นอยู่ เนื่องจากเมืองลี่เจียงเป็นเมืองที่มีภูมิประเทศส่วนใหญ่เป็นภูเขาและแม่น้ำจึงทำให้ชาวน่าซีนิยมตั้งถิ่นฐานใกล้ภูเขาและแหล่งน้ำ เพื่อใช้ชีวิตอย่างสะดวกสบาย การสร้างบ้านใกล้ภูเขาแหล่งน้ำมีอิทธิพลต่อการประกอบอาชีพของชาวน่าซี ดังนั้น ชนเผ่าน่าซีส่วนใหญ่ประกอบอาชีพล่าสัตว์ เลี้ยงสัตว์ ทำนาปลูกข้าว ส่วนผู้หญิงชาวน่าซีจะนิยมทอผ้า นอกจากนี้แล้ว ยังประกอบอาชีพค้าขาย อาชีพเหล่านี้ทำให้ชาวน่าซีกลายเป็นกลุ่มชนที่อดทน ฝอยอมแพ้ และเคารพผู้ใหญ่ ดังนั้น ชนเผ่าน่าซีจึงมีค่านิยมเกี่ยวกับความขยัน ความกล้าหาญ ความกตัญญู นอกจากนี้แล้ว ชาวน่าซียังมีค่านิยมความรักต้องมีอิสระไม่ใช้เกิดจากการบังคับของผู้ใหญ่ ทุกคนเผ่ามีความเชื่อของตนเอง สำหรับชนเผ่าน่าซี ศาสนาตองปาและศาสนาพุทธเป็นศาสนาที่ชาวน่าซีนับถือ ชาวน่าซีเคารพและเชื่อเรื่องเทพเจ้าซู เรื่องทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว เรื่องการเกิดใหม่และเรื่องขวัญ นอกจากนี้แล้วชนเผ่าน่าซีมีประเพณีหลากหลาย เช่น ประเพณีเกี่ยวกับพิธีบรรลุนิติภาวะ ประเพณีเกี่ยวกับงานแต่งงาน ประเพณีเกี่ยวกับงานศพ ประเพณีเกี่ยวกับสงฆ์ ส่วนเทศกาลคบเพลิงไฟจะเป็นเทศกาลที่ยิ่งใหญ่ของชาวน่าซี ในวันเทศกาลนี้ ชาวน่าซีจะจัดกิจกรรมต่าง ๆ เช่น การแข่งขันขี่ม้า การต่อสู้มวยปล้ำ การสู้วัวทิง เป็นต้น ซึ่งประเพณีและเทศกาลเหล่านี้ได้สะท้อนให้เห็นว่า ชนเผ่าน่าซีเป็นกลุ่มที่ให้ความสำคัญกับช่วงเวลาต่าง ๆ ของชีวิต

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิเคราะห์นิทานพื้นบ้านชนเผ่าม้ง มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาลักษณะเนื้อหาของนิทานพื้นบ้านชาวเผ่าม้ง และเพื่อวิเคราะห์ภาพสะท้อนสังคมที่ปรากฏในนิทานพื้นบ้านชนเผ่าม้ง โดยวิเคราะห์นิทานพื้นบ้านชนเผ่าม้งจากหนังสือรวมนิทานพื้นบ้านชนเผ่าม้งของ MU LICHUN จำนวน 124 เรื่อง โดยสรุปผลการวิจัยแบบพรรณนาวิเคราะห์ ผู้วิจัยได้สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ ดังต่อไปนี้

5.1 สรุปผลการวิจัย

5.1.1 การศึกษาลักษณะเนื้อหาของนิทานพื้นบ้านชนเผ่าม้ง

ในการวิเคราะห์นิทานพื้นบ้านชนเผ่าม้ง ผู้วิจัยได้พบนิทานพื้นบ้านของชนเผ่าม้งตามลักษณะเนื้อหาสามารถแบ่งเป็น 10 ประเภท ได้แก่ นิทานอธิบายเหตุ นิทานชีวิต นิทานมหัศจรรย์ นิทานศาสนา นิทานประจําถิ่น นิทานสัตว์ นิทานปรัมปรา นิทานคติ นิทานมุขตลกและนิทานเรื่องผี มีผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. นิทานอธิบายเหตุ

นิทานอธิบายเหตุของชนเผ่าม้งมีลักษณะอธิบายกำเนิดหรือความเป็นมาของสิ่งที่เกิดขึ้นในธรรมชาติ และอธิบายสาเหตุที่สัตว์บางชนิดมีรูปร่างลักษณะต่าง ๆ เช่น ค้างคาว ควาย หม่า เป็นต้น นิทานประเภทนี้ของชนเผ่าม้งได้เล่าถึงหลาย ๆ ด้านของชาวเผ่าม้ง ทั้งด้านความเป็นมาของสัตว์และประเพณี ความเชื่อต่าง ๆ ของชาวเผ่าม้ง มีทั้งหมดจำนวน 33 เรื่อง

2. นิทานชีวิต

นิทานชีวิตของชนเผ่าม้งที่ผู้วิจัยเลือกมามีลักษณะเรื่องเกิดขึ้นในเวลาชาวบ้านทำนา กินข้าว ทอผ้า ล่าสัตว์หรือขายของ เป็นต้น ตัวละครในนิทานประเภทนี้เป็นคนทั่วไปประกอบอาชีพหลากหลาย เช่น ทำนา ค้าขาย รับจ้าง เป็นต้น นิทานประเภทนี้ได้ระบุสถานที่เกิดเหตุการณ์ด้วย สถานที่ในนิทานชีวิต คือ สถานที่ในท้องถิ่นต่าง ๆ ในเมืองลีเจียง ได้แก่ ภูเขาต่าง ๆ ทะเลสาบหรือบ้านเรือนของชาวบ้าน โดยเรื่องราวในนิทานพื้นบ้านเหล่านี้ให้เห็นชีวิตความเป็นอยู่ของชนเผ่าม้งว่ามีลักษณะอาศัยอยู่ใกล้ธรรมชาติ นอกจากนี้แล้ว ชาวเผ่าม้งยังมีคำสั่งสอนให้กับลูกหลานในด้านการทำงาน และการกตัญญูต่อผู้ใหญ่ มีทั้งหมดจำนวน 21 เรื่อง

3. นิทานมหัศจรรย์

นิทานประเภทนี้มีเนื้อหาเกี่ยวกับเวทมนตร์การแปลงร่าง ตัวละครกลายเป็นมนุษย์หรือสัตว์ เช่น ชาวเผ่าม้งกลายเป็นกรรไกร นก ควายได้ สัตว์ในนิทานประเภทนี้มีพลังวิเศษได้ช่วยเหลือตัวละครเอก เช่น นกกระจอก ควาย เป็นต้น ทั้งหมดจำนวน 16 เรื่อง

4. นิทานศาสนา

นิทานพื้นบ้านของชนเผ่าชานีที่เล่าถึงศาสนา ส่วนใหญ่เป็นนิทานที่เกี่ยวกับศาสนาปองปา ศาสนาพุทธ และเรื่องเกี่ยวกับเทพเจ้าต่าง ๆ เช่น เทพเจ้าซู เทพเจ้าประตุ เทพเจ้าเตาไฟ ตัวละครในนิทานพื้นบ้านประเภทศาสนาของชนเผ่าชานี ส่วนใหญ่มีฐานะเป็นผู้นำของศาสนาและได้รับความเคารพจากชาวชานี เช่น ผู้นำศาสนาตองปาที่ชื่อกินปาหชื่อโฮล พระเจ้ากามาปาและพระพุทเจ้าเจียเยีย เป็นต้น เนื้อหาของนิทานเป็นเรื่องเล่าเกี่ยวกับผู้นำศาสนาช่วยชาวบ้านในเรื่องต่าง ๆ เช่น ช่วยชาวบ้านชานีขอฝนและช่วยชาวบ้านปราบยักษ์ เป็นต้น นอกจากนี้แล้ว ยังมีเนื้อหาเกี่ยวกับการเผยแพร่ศาสนา เช่น วัดซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของศาสนสถานด้วย ได้แก่ สร้างวัดอยู่ฟิง นอกจากนี้แล้ว การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างศาสนาตองปากับศาสนาพุทธเป็นเรื่องที่สำคัญของชาวชานี สามารถได้รู้ว่าศาสนาตองปาเป็นศาสนาที่ยอมรับและไม่มีความขัดแย้งกับศาสนาอื่น มีทั้งหมดจำนวน 14 เรื่อง

5. นิทานประจําถิ่น

นิทานประเภทประจําถิ่นของชนเผ่าชานีมีลักษณะเล่าความเป็นมาของสถานที่ต่าง ๆ ในเมืองลี่เจียง ได้แก่ สถานที่ท่องเที่ยวหู่เทียวเสี่ย ถ้ำตาซ่าง สถานที่ที่ชื่อไปทวยไฮ ทะเลสาบแรด ทะเลสาบมังกรหยก ทะเลสาบมังกรดำ เป็นต้น บรรพบุรุษของชาวชานีให้ความเป็นมาของสถานที่นี้ทำให้ผู้อ่านฟังแล้วเหมือนเป็นเรื่องที่เกิดขึ้นจริง และเรื่องส่วนใหญ่ที่ปรากฏในนิทานประกอบด้วยเรื่องที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวัน บางเรื่องเกิดขึ้นตอนที่ชาวชานีไปทำงานปล่อยสัตว์ไปกินหญ้า เป็นต้น หรือเรื่องที่เกิดขึ้นระหว่างเทพเจ้าต่าง ๆ นอกจากนี้แล้ว ยังเล่าถึงบุคคลในประวัติศาสตร์ มีทั้งหมดจำนวน 14 เรื่อง

6. นิทานสัตว์

นิทานประเภทเรื่องสัตว์ เป็นนิทานที่เกี่ยวกับสัตว์ต่าง ๆ ที่ชาวบ้านชนเผ่าชานีเล่าสืบทอดกันมา นิทานประเภทนี้จะประกอบด้วยนิทานเกี่ยวกับสัตว์ที่มีเวทมนตร์และสัตว์ธรรมดาสามารถสะท้อนให้เห็นว่า ความสัมพันธ์ระหว่างชาวชานี คือ มนุษย์อยู่ร่วมกันกับสัตว์ แสดงให้เห็นว่าชนเผ่าชานีพึ่งพาธรรมชาติ มีทั้งหมดจำนวน 12 เรื่อง

7. นิทานปรัมปรา

นิทานพื้นบ้านชนเผ่าชานีประเภทนิทานปรัมปราประกอบด้วยนิทานการสร้างโลกและนิทานการอธิบายความเป็นมาของธรรมชาติ นิทานการสร้างโลกเป็นนิทานที่ตามความคิดของชนเผ่าชานีและสร้างนิทานประเภทนี้ออกมามีเนื้อหาอธิบายความเป็นมาของโลก มนุษย์หรือบรรพบุรุษของชนเผ่าชานี เนื้อหาในนิทานเหล่านี้มีอนุภาคหลายตอน จากอนุภาคสามารถได้รู้ความเชื่อของชนเผ่าชานี ชาวชานีคิดว่าโลกถูกสร้างขึ้นโดยบรรพบุรุษของชาวชานี การสร้างโลกได้รับความช่วยเหลือจากเทพเจ้ากับกบ บรรพบุรุษของชาวชานีมีหลายที่มา เช่น สิ่งในธรรมชาติ เทพเจ้ากับมนุษย์ นิทาน

อธิบายที่มาของธรรมชาติประกอบด้วยความเป็นมาของสิ่งต่าง ๆ ในธรรมชาติ ได้แก่ พระอาทิตย์ พืชพันธุ์ธัญญาหาร มีทั้งหมดจำนวน 8 เรื่อง

8. นิทานคติ

นิทานคติของชนเผ่าชามีเนื้อหาอธิบายเรื่องกรรม แสดงให้เห็นว่า ชาวชามีความเชื่อเรื่องกรรม ทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว จากนิทานสามารถได้เห็นคติอย่างชัดเจน รู้ตัวละครฝ่ายดีได้ผลดี ตัวละครฝ่ายร้ายได้ผลไม่ดี นิทานประเภทนี้ของชนเผ่าชามีเพื่อใช้สั่งสอนอบรม ให้ความสว่างทางด้านสติปัญญา จะได้รับความจริงของชีวิต ในนิทานประเภทนี้จะเล่าเรื่องเกี่ยวกับกรรม ส่วนฝ่ายที่ให้ผลของกรรมส่วนใหญ่เป็นสัตว์ เช่น กบ งู ลิง เป็นต้น สามารถแสดงให้เห็นความเชื่อของชาวชามีและบทบาทที่สำคัญของสัตว์ในกลุ่มชาวชามี ไม่เหมือนกับกลุ่มอื่น ๆ ให้ผู้อ่านได้รู้ว่าคนเราควรทำดี มีทั้งหมดจำนวน 4 เรื่อง

9. นิทานมุขตลก

นิทานพื้นบ้านชนเผ่าชามีประเภทมุขตลกมีเนื้อหาที่เล่าเพื่อความบันเทิงในชีวิตประจำวันของชนเผ่าชามี มีเนื้อหาเกี่ยวกับความฉลาด ความโง่ ความซื่อเกียจ มีทั้งหมดจำนวน 1 เรื่อง

10. นิทานเรื่องผี

นิทานเรื่องผีของชนเผ่าชามีลักษณะว่าเป็นคนที่ฆ่าตัวตายเพื่อความรักแล้วกลายเป็นผีมาลงโทษคนที่ไม่ได้ทำตามสัญญาของเขา สามารถสะท้อนให้เห็นว่าชนเผ่าชามีความเชื่อศรัทธาระหว่างความรัก นิทานเรื่องผีของชนเผ่าชามีจำนวน 1 เรื่อง

5.1.2 การวิเคราะห์ภาพสะท้อนสังคมที่ปรากฏในนิทานพื้นบ้านชนเผ่าชามี

จากการวิเคราะห์ภาพสะท้อนสังคมที่ปรากฏในนิทานพื้นบ้านของชนเผ่าชามี ผู้วิจัยได้พบภาพสะท้อนสังคมทั้งหมด 4 ด้าน ได้แก่ ชีวิตความเป็นอยู่ ค่านิยม ประเพณีและความเชื่อ มีผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. ภาพสะท้อนด้านชีวิตความเป็นอยู่ของชนเผ่าชามี นิทานพื้นบ้านของชนเผ่าชามีสะท้อนให้เห็นชีวิตความเป็นอยู่ของชาวบ้านชนเผ่าชามีใน 4 ด้าน ได้แก่ ที่อยู่อาศัย คมนาคม การประกอบอาชีพและเครื่องแต่งกาย

ด้านที่อยู่อาศัย เนื่องจากเมืองลิเจียงเป็นเมืองที่มีภูมิประเทศเป็นภูเขาและที่ราบลุ่ม ชาวบ้านชนเผ่าชามีจึงนิยมตั้งถิ่นฐานอยู่ใกล้กับภูเขา ที่มีป่าไม้อุดมสมบูรณ์ วิถีชีวิตของชาวบ้านชนเผ่าชามีจึงอาศัยธรรมชาติเป็นหลัก สร้างบ้านเรือนด้วยไม้ ปลูกต้นไม้ ทำมาหากินจากธรรมชาติ

ด้านคมนาคม เนื่องจากภูมิประเทศของเมืองลิเจียงส่วนใหญ่เป็นภูเขาและที่ราบลุ่ม ชาวบ้านชามีดำรงชีวิตอยู่ใกล้กับภูเขา การเดินทางเป็นเรื่องที่ยากลำบาก ชาวบ้านชนเผ่าชามีส่วนใหญ่จะเดินทางด้วยเท้า ส่วนคนที่มีความฐานะที่ดีจะนิยมขี่ม้าและนั่งเกี้ยว สามารถสะท้อนให้เห็นว่าชีวิตของชาวชามีส่วนใหญ่จะยากลำบาก

ด้านการประกอบอาชีพ เพื่อดำรงชีวิตได้อย่างดี ชาวบ้านชนเผ่าม่าน่าซีทำอาชีพหลากหลาย ส่วนใหญ่จะเป็นอาชีพทำนา ล่าสัตว์ เลี้ยงสัตว์ ทอผ้า และเปิดร้านค้าขาย เป็นอาชีพที่มีความสัมพันธ์กับสภาพสิ่งแวดล้อม ไม่ต้องใช้เงินลงทุน แต่ต้องใช้แรง ความขยันอดทน และความกล้าหาญ

2. ภาพสะท้อนด้านค่านิยมของชนเผ่าม่าน่าซี นิทานพื้นบ้านของชนเผ่าม่าน่าซีสะท้อนให้เห็นค่านิยมของชนเผ่าม่าน่าซี 4 ด้าน ได้แก่ ค่านิยมเกี่ยวกับความขยันหมั่นเพียร ค่านิยมเกี่ยวกับความกล้าหาญ ค่านิยมเกี่ยวกับความกตัญญู และค่านิยมเกี่ยวกับรักต้องเป็นอิสระ

3. ภาพสะท้อนด้านความเชื่อ ชนเผ่าม่าน่าซีนับถือศาสนาตองปาและศาสนาพุทธ ความเชื่อเรื่องเทพเจ้า ชนเผ่าม่าน่าซีนับถือเทพเจ้าต่าง ๆ โดยเฉพาะเทพเจ้าชู่ของกลุ่มชนเผ่าม่าน่าซี ความเชื่อเรื่อง ทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว ชนเผ่าม่าน่าซีมีความเชื่อเรื่องการเกิดใหม่และความเชื่อเรื่องขวัญ

4. ภาพสะท้อนด้านประเพณี ภาพสะท้อนสังคมที่ปรากฏในนิทานพื้นบ้านชนเผ่าม่าน่าซีด้านประเพณีพบว่าชาวมน่าซีมีประเพณีเกี่ยวกับพิธีบรรลุนิภาวะ ประเพณีเกี่ยวกับงานแต่งงาน ประเพณีเกี่ยวกับงานศพ และเทศกาลคบเพลิง

5.2 อภิปรายผล

จากการวิเคราะห์นิทานพื้นบ้านของชนเผ่าม่าน่าซีที่แปลเป็นภาษาไทย มีประเด็นที่สามารถอภิปรายผลดังนี้

1. การศึกษาเนื้อหาของนิทานพื้นบ้านของชนเผ่าม่าน่าซีที่แปลเป็นภาษาไทย พบผลการวิจัยว่านิทานพื้นบ้านในหนังสือรวมนิทานพื้นบ้านของชนเผ่าม่าน่าซีของ MU LICHUN ทั้งหมด 124 เรื่อง ตามลักษณะเนื้อหาของนิทานพื้นบ้าน สามารถแบ่งเป็น 10 ประเภท ได้แก่ 1) นิทานอธิบายเหตุ จำนวน 33 เรื่อง 2) นิทานชีวิต จำนวน 21 เรื่อง 3) นิทานมหัศจรรย์ จำนวน 16 เรื่อง 4) นิทานศาสนาจำนวน 14 เรื่อง 5) นิทานประจําถิ่น จำนวน 14 เรื่อง 6) นิทานสัตว์ จำนวน 12 เรื่อง 7) นิทานปรัมปรา จำนวน 8 เรื่อง 8) นิทานคติ จำนวน 4 เรื่อง 9) นิทานมุขตลก จำนวน 1 เรื่อง 10) นิทานเรื่องผี จำนวน 1 เรื่อง ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดและทฤษฎีประเภทนิทานพื้นบ้านที่ ประคอง นิมมานเหมินท์ (2551 : 89-91) กล่าวว่า ตามลักษณะเนื้อหา นิทานพื้นบ้านของประเทศไทยสามารถแบ่งออกเป็น 11 ประเภท ได้แก่ ตำนานปรัมปรา นิทานศาสนา นิทานคติ นิทานมหัศจรรย์ นิทานชีวิต นิทานอธิบายเหตุ นิทานเรื่องสัตว์ นิทานเรื่องผี นิทานเข้าแบบ นิทานมุขตลก และนิทานประจําถิ่น ซึ่งมีความเหมือนคือ นิทานพื้นบ้านของชนเผ่าม่าน่าซีมี 10 ประเภท เหมือนกับการแบ่งประเภทนิทานพื้นบ้านของประคอง นิมมานเหมินท์ ส่วนความแตกต่าง คือ เนื่องจากนิทานพื้นบ้านของชนเผ่าม่าน่าซีไม่มีเนื้อหาเกี่ยวกับเหตุการณ์หนึ่งเกิดขึ้นซ้ำหลายครั้ง ดังนั้น กลุ่มข้อมูลของผู้วิจัยจึงไม่ได้ประกอบนิทานเข้าแบบ นอกจากนี้แล้ว ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ TANG LIHUA (2562) เรื่องการวิเคราะห์เนื้อหาและอนุภาคในนิทานพื้นบ้านชนเผ่าจ้วง ผลการศึกษาพบว่า นิทานพื้นบ้านชนเผ่าจ้วงที่นำมา

ศึกษาทั้งหมด 126 เรื่องสามารถแบ่งเป็น 7 ประเภท ได้แก่ 1) นิทานมหัศจรรย์ 22 เรื่อง 2) นิทานชีวิต 39 เรื่อง 3) นิทานวีรบุรุษ 7 เรื่อง 4) นิทานประจำถิ่น 22 เรื่อง 5) นิทานปรัมปรา 11 เรื่อง 6) นิทานเรื่องสัตว์ 16 เรื่อง และ 7) นิทานเรื่องมุขตลก 9 เรื่อง ซึ่งนิทานพื้นบ้านของชนเผ่าล่าซิมี่ 7 ประเภทเหมือนนิทานพื้นบ้านของชนเผ่าจ้วง ส่วนความแตกต่าง คือ เนื่องจากนิทานพื้นบ้านของชนเผ่าล่าซิมี่ไม่มีเรื่องเล่าถึงการผจญภัยของวีรบุรุษคนเดียวหลายครั้งหลายหน นิทานพื้นบ้านของชนเผ่าล่าซิมี่จึงไม่มีนิทานวีรบุรุษ นอกจากนี้แล้ว นิทานพื้นบ้านของชนเผ่าล่าซิมี่มีนิทานประเภทศาสนา นิทานคติ และนิทานเรื่องผีแตกต่างกับชนเผ่าจ้วง แสดงให้เห็นว่า นิทานพื้นบ้านของชนเผ่าล่าซิมี่เน้นเรื่องศาสนา เรื่องบุญ และเรื่องผี ทำให้เห็นความแตกต่างของวัฒนธรรมของสองชนเผ่านี้

2. การวิเคราะห์ภาพสะท้อนสังคมและวัฒนธรรมที่ปรากฏในนิทานพื้นบ้านของชนเผ่าล่าซิมี่ที่แปลเป็นภาษาไทย ผลการวิจัยพบว่า ภาพสะท้อนที่ปรากฏในนิทานพื้นบ้านชนเผ่าล่าซิมี่ที่แปลเป็นภาษาไทย ประกอบด้วย 4 ด้าน ได้แก่ ด้านชีวิตความเป็นอยู่ ด้านค่านิยม ด้านความเชื่อและด้านประเพณีซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดด้านภาพสะท้อนสังคมจากนิทานที่ ประคอง นิมมานเหมินท์ (2551:81-82) กล่าวว่า แม้วนิทานจะเป็นเรื่องของจินตนาการ แต่เนื่องจากผู้เล่านิทานเป็นสมาชิกของสังคม นิทานจึงสามารถสะท้อนให้เห็นลักษณะของสังคมในด้านวิถีชีวิต ตลอดจนถึงทัศนคติ ความคิดเห็นของคนในสังคมนั้นไม่มากก็น้อย และยังมีเชื่อทางไสยศาสตร์ด้วย และนอกจากนี้แล้วผลการศึกษาภาพสะท้อนสังคมและวัฒนธรรมของชนเผ่าล่าซิมี่ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ XIE DONGGU (2556) เรื่องภาพสะท้อนสังคมและวัฒนธรรมในนิทานพื้นบ้านจังหวัดระยอง ผลการศึกษาพบว่า วิถีชีวิตของคนในจังหวัดระยองประกอบด้วย 7 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านชีวิตความเป็นอยู่ 2) ด้านโครงสร้างของครอบครัวไทย 3) ด้านค่านิยม 4) ด้านประเพณี 5) ด้านความเชื่อ 6) ภาพสะท้อนสังคมสมัยใหม่ 7) ด้านการปกครอง ซึ่งมีความเหมือน คือ ภาพสะท้อนสังคมในนิทานพื้นบ้านของชนเผ่าล่าซิมี่กับนิทานพื้นบ้านจังหวัดระยองก็ประกอบด้วยด้านชีวิตความเป็นอยู่ ด้านค่านิยม ด้านประเพณี และด้านความเชื่อ ความแตกต่าง คือ เนื่องจากนิทานพื้นบ้านของชนเผ่าล่าซิมี่ไม่ได้เล่าถึงเรื่องที่เกิดขึ้นในสมัยใหม่และไม่เน้นการอธิบายโครงสร้างครอบครัวจึงทำให้ภาพสะท้อนของนิทานพื้นบ้านของชนเผ่าล่าซิมี่ไม่ได้ประกอบด้วยด้านโครงสร้างของครอบครัวและภาพสะท้อนสังคมสมัยใหม่ นอกจากนี้แล้วยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ GAO XILAN (2561) เรื่องวิเคราะห์นิทานพื้นบ้านชนเผ่าไป เมืองต้าหลี่ มณฑลยูนนาน สาธารณรัฐประชาชนจีน ผลการศึกษาพบว่า ภาพสะท้อนสังคมที่ปรากฏในนิทานพื้นบ้านของชนเผ่าไป มี 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านชีวิตความเป็นอยู่ การคมนาคม การประกอบอาชีพ 2) ด้านค่านิยม 3) ด้านความเชื่อ และ 4) ด้านประเพณี ซึ่งภาพสะท้อนสังคมที่ปรากฏในสองชนเผ่านี้เหมือนกัน แต่ความแตกต่าง คือ ภาพสะท้อนสังคมของชนเผ่าล่าซิมี่ในด้านความเชื่อจะมีความเชื่อเรื่องศาสนา และความเชื่อเรื่องการเกิดใหม่ที่แตกต่างจากความเชื่อของนิทานพื้นบ้านของชนเผ่าไป

อย่างไรก็ตาม จากการศึกษายังทำให้เห็นว่า ชนเผ่าล่าซิมมีวัฒนธรรมเฉพาะของตน ที่โดดเด่นที่สุดคือความเชื่อและประเพณีของชนเผ่าล่าซิม เนื่องจากชาวล่าซิมนับถือศาสนาตองปาจึงทำให้ความเชื่อของชนเผ่าล่าซิมแตกต่างกับกลุ่มชนเผ่าอื่น ชาวล่าซิมเชื่อเทพเจ้า โดยเฉพาะเทพเจ้าซู่ กลุ่มชาวล่าซิมเชื่อว่า เทพเจ้าซู่มีหน้าที่ต่าง ๆ จะดูแลและป้องกันการคุ้มครองชาวล่าซิมได้อย่างดี ไม่ว่าชาวล่าซิมพบปัญหาอะไร เทพเจ้าซู่จะช่วยเหลือได้ บ้านชาวล่าซิมมักจะมีสถานที่บูชาเทพเจ้าซู่อยู่เสมอ

5.3 ข้อเสนอแนะ

จากการวิเคราะห์นิทานพื้นบ้านของชนเผ่าล่าซิม มีข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป ดังนี้

1. ควรศึกษาวิเคราะห์ห่อนุภาคที่ปรากฏในนิทานพื้นบ้านชนเผ่าล่าซิม
2. ควรศึกษาวิเคราะห์นิทานพื้นบ้านชนเผ่าล่าซิมในด้านอื่น ๆ เช่น สำนวน คติความเชื่อ

บรรณานุกรม

- กุสุมา รัชชมณี. (2547) **ปกรณัมนิทาน**. กรุงเทพมหานคร : แม่คำผาง.
- กุหลาบ มัลลิกะมาส. (2519) **คติชาวบ้าน**. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- เกริก ยุ้นพันธ์. (2547) **การเล่านิทาน**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร : สุวีริยาสาส์น.
- ชนิษฐา จิตชินะกุล. (2545) **คติชนวิทยา**. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพมหานคร : โอเดียนสโตร์.
- ขวัญชนก นัยจรรย์. (พฤษภาคม-มิถุนายน 2557) “การวิเคราะห์ภาพสะท้อนค่านิยมของคนไทยจากนิทานพื้นบ้าน.” **วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์**. 33 (6) หน้า 18.
- จงรักษ์ รัตนวิฑูรย์. (2560) **การวิเคราะห์นิทานพื้นบ้านชาวเขาเผ่าม้ง**. วิทยานิพนธ์ อ.ด. (สาขาวิชาภาษาไทย) พิษณุโลก : มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- เจือ สตะเวทิน. (2517) **คติชาวบ้านไทย**. กรุงเทพมหานคร : สุทธิสารการพิมพ์.
- จิรัฐไพ ไทยงูเหลือม. (2557) **ลักษณะร่วมทางด้านภาษาและวัฒนธรรมที่ปรากฏในนิทานพื้นบ้านไทยกับนิทานพื้นบ้านสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว**. วิทยานิพนธ์ อ.ด. (สาขาวิชาภาษาไทย) กรุงเทพมหานคร : ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ตรีศิลป์ บุญจจร. (2547) **นวนิยายกับสังคมไทย 2475-2500**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร : คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นพพร ด้านสกุล. (2549) **ทฤษฎีเอน์ตสากล เอกสารประกอบการสอนรายวิชา**. สงขลา : มหาวิทยาลัยทักษิณ.
- นภสินธุ์ แผลงศร. (ตุลาคม 2555-มีนาคม 2556) “การวิเคราะห์นิทานพื้นบ้านญี่ปุ่นเพื่อรวบรวมและจำแนกประเภทของนิทานพื้นบ้านญี่ปุ่น” **วารสารญี่ปุ่นศึกษา**. 29 (2) หน้า 43.
- นรุตม์ คุปต์ธนโรจน์. (2551) **นิทานจีนชุดยี่สิบสี่ยอดกตัญญู : การดำรงอยู่และวิธีการนำเสนอในสังคมไทยปัจจุบัน**. วิทยานิพนธ์ อ.ม. (สาขาวิชาภาษาไทย) กรุงเทพมหานคร : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ปาร์ค เกียง อีน. (2549) **วิเคราะห์ภาพสะท้อนสังคมที่ปรากฏในนิทานพื้นบ้านเกาหลี**. ปรินญาณิพนธ์ อ.ด. (สาขาวิชาภาษาไทย) กรุงเทพมหานคร : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ประคอง นิมมานเหมินท์. (2551) **นิทานพื้นบ้านศึกษา**. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ประยูร ทรงศิลป์. (2542) **การศึกษาวิเคราะห์ตำนานและนิทานพื้นบ้านเขมรภาคที่ 1-9**. กรุงเทพมหานคร : ภาควิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สถาบันราชภัฏธนบุรี.
- เมษม สอดส่องกฤษ. (2554) **สารานุกรมชนกลุ่มน้อยในประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน**. อุบลราชธานี : มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- มนธิรา ราโท. (2555) “ภาพสะท้อนสังคมและวัฒนธรรมจากนิทานพื้นบ้านภาคใต้ของเวียดนาม”
วารสารศิลปศาสตร์มหาวิทยาลัยอุบลราชธานีฉบับพิเศษพิพิธศนาภาษาและวัฒนธรรม
เวียดนาม. 8 (พิเศษ) หน้า 49-85.
- พิชัย ศรีภูไฟ. (2542) **วรรณคดี สังคม และการเมือง**. อุบลราชธานี : คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
สถาบันราชภัฏอุบลราชธานี.
- รุ่งวิทย์ สุวรรณอภิชน. (2546) **วรรณคดีการเมืองกับสังคมนิรันดร์โกสินทร์ (พ.ศ. 2418-2421)**. ปทุมธานี :
วิชญา.
- рінฤทัย สัจพันธ์ และธัญญรัตน์ ปาณะกุล. (2552) **อิทธิพลวรรณกรรมต่างประเทศที่มีต่อวรรณกรรมไทย**.
กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- วิเชียร เกษประทุม. (2547) **สำนวนไทย ฉบับสมบูรณ์**. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์พัฒนาศึกษา.
- วีไล มาศจรัส. (2539) **การเล่านิทานสำหรับเด็ก**. กรุงเทพมหานคร : มิติใหม่.
- วาโร เพ็งสวัสดิ์. (2542) **การวิจัยทางการศึกษาปฐมวัย**. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (สาขาวิชาการบริหาร
การศึกษา) สกลนคร : สถาบันราชภัฏสกลนคร.
- วิทย์ ศิวะศรียนนท์. (2544) **วรรณคดีและวรรณคดีวิจารณ์**. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพมหานคร : ธรรมชาติ.
- ศุภลักษณ์ ปัญญ. (2551) **การศึกษาบทบาทของผีในนิทานพื้นบ้านล้านนา**. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม.
(สาขาวิชาภาษาและวรรณกรรมล้านนา) เชียงใหม่ : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ศิลปชัย เจริญ. (มกราคม-เมษายน 2558) “วัฒนธรรมดนตรีชนเผ่าล้านนาในเมืองลีเจียง มณฑลยูนนาน :
บทบาท การอนุรักษ์ สืบทอด และพัฒนาดนตรีชนเผ่าล้านนา” **วารสารมหาวิทยาลัยมหาสารคาม**. 13
(2) หน้า 41.
- สุกัญญา สุจฉายา. (2557) **วรรณคดีนิทานไทย**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เสาวลักษณ์ อนันตสานต์. (2548) **นิทานพื้นบ้าน**. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- สันหพัฒน์ อรุณธารี. (2542) **นิทานสำหรับเด็กปฐมวัย**. ภูเก็ต : คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏภูเก็ต.
- เสาวลักษณ์ อนันตสานต์. (กรกฎาคม-ธันวาคม) “อนุภาคเหนือธรรมชาติในนิทานเรื่องสังข์ทอง”
วารสารรามคำแหงฉบับมนุษยศาสตร์. 4 (2) หน้า 14-15.
- อิงอร สุพันธ์ุณี. (2556) **รัก ทุกข์ สุข โศกในงานวรรณกรรมไทย**. กรุงเทพมหานคร : สร้างสรรค์.
- CHUNLI CAI. (2555) **นิทานพื้นบ้านไทใต้คง มณฑลยูนนาน สาธารณรัฐประชาชนจีน**. วิทยานิพนธ์
ศศ. ม. (สาขาวิชาไทยศึกษา) ธนบุรี : บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยบูรพา.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- CHEN HAIPU. (2560) Study on harmonious thoughts of Lijiang Naxi nationality traditional Culture. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (สาขาวิชาภาษาและวัฒนธรรมจีน) ยูนานาน : มหาวิทยาลัยยูนานานนอร์มอล.
- FEI WANG. (2560) การออกแบบขององค์ประกอบการตกแต่งบ้านของชนเผ่า纳西. ยูนานาน : มหาวิทยาลัยยูนานานนอร์มอล.
- GAO XILAN. (2561) วิเคราะห์นิทานพื้นบ้านชนเผ่าไป๋ เมืองต้าหลี่ มณฑลยูนนาน สาธารณรัฐประชาชนจีน. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (สาขาวิชาการสื่อสารภาษาไทยเป็นภาษาที่สอง) สมุทรปราการ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ.
- HE ZHONGHUA. (2551) การเปลี่ยนแปลงของสังคม纳西และอิทธิพลที่มีต่อผู้หญิงชาว纳西. สาธารณรัฐประชาชนจีน : สำนักพิมพ์แห่งชาติ.
- LI HUIFANG. (2547) วรรณกรรมพื้นบ้านเมืองของจีน. มณฑลหูเป่ย์ สาธารณรัฐประชาชนจีน : มหาวิทยาลัยหวู่ฮั่น.
- LI LIN. (2546) Naxi's Totem Genetic Aesthetics. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (สาขาวิชาภาษาศาสตร์ของชนเผ่าน้อยของจีน) ปักกิ่ง : มหาวิทยาลัยสถาบันการศึกษาสังคมศาสตร์จีน.
- MU LICHUN. (2549) หนังสือรวมนิทานพื้นบ้านของชนเผ่า纳西. พิมพ์ครั้งที่ 2. มณฑลยูนนาน สาธารณรัฐประชาชนจีน : สำนักพิมพ์แห่งชาติ.
- SHENG LI. (2558) ภาพสะท้อนสังคมและวัฒนธรรมในนิทานจีนที่แปลเป็นภาษาไทย วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (สาขาวิชาการสื่อสารภาษาไทยเป็นภาษาที่สอง) สมุทรปราการ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ.
- TIAN ZHISHUI. (2558) นิทานพื้นบ้าน : ภาพสะท้อนวิถีชีวิตไทลื้อชุมชนม่านเป่ียน ตำบลเมิ่งอู่ อำเภอเมิ่งไห่จังหวัดสิบสองปันนา. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (สาขาวิชาการสื่อสารภาษาไทยเป็นภาษาที่สอง) สมุทรปราการ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ.
- WAN JIANZHONG. (2549) ข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับวรรณกรรมพื้นเมือง. ปักกิ่ง : มหาวิทยาลัยปักกิ่ง.
- ZHAO PENG. (2558) การศึกษาเปรียบเทียบนิทานพื้นบ้านภาคเหนือของไทยกับนิทานพื้นบ้านชนเผ่าจ้วงของจีน. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (สาขาวิชาการสื่อสารภาษาไทยเป็นภาษาที่สอง) สมุทรปราการ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ.
- ZHAO XINYU. (2558) ประวัติความเป็นมาของกลุ่มชนเผ่า纳西. พิมพ์ครั้งที่ 2. ปักกิ่ง : สำนักพิมพ์แห่งชาติ.
- ZHANG ZHENGWEN. (2560) การศึกษาวัฒนธรรมความตายเพื่อความรักของชนเผ่า纳西. วิทยานิพนธ์ ยูนานาน : มหาวิทยาลัยยูนานานนอร์มอล.

บรรณานุกรม (ต่อ)

ฐานข้อมูลออนไลน์

Manasya. (22 พฤศจิกายน 2561) “ชนเผ่าทั้ง 56 ในจีน” [angelstartravel](https://www.angelstartravel.com/contentdetail.php?data=%E0%B8%8A%E0%B8%99%E0%B9%80%E0%B8%9C%E0%B9%88%E0%B8%B2%E0%B8%97%E0%B8%B1%E0%B9%89%E0%B8%87%2056%20%E0%B9%83%E0%B8%99%E0%B8%88%E0%B8%B5%E0%B8%99.html). [ออนไลน์] แหล่งที่มา :
<https://www.angelstartravel.com/contentdetail.php?data=%E0%B8%8A%E0%B8%99%E0%B9%80%E0%B8%9C%E0%B9%88%E0%B8%B2%E0%B8%97%E0%B8%B1%E0%B9%89%E0%B8%87%2056%20%E0%B9%83%E0%B8%99%E0%B8%88%E0%B8%B5%E0%B8%99.html> (20 มีนาคม 2562)

ภาคผนวก

ภาคผนวก
เอกสารรับรองจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัย

เรียนรู้เพื่อรับใช้สังคม

เอกสารรับรอง
(Certificate of Exemption)
คณะกรรมการจริยธรรมการวิจัย
มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ

วันที่ 10 ตุลาคม 2562

ชื่อเรื่อง ภาพสะท้อนสังคมและวัฒนธรรมในนิทานพื้นบ้านของชนเผ่ามาซีที่แปลเป็นภาษาไทย
ชื่อนักวิจัย/หัวหน้าโครงการ MISS LI YINGXIAN
คณะวิชา/หลักสูตร หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการสื่อสารภาษาไทยเป็นภาษาที่สอง

มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ

ขอรับรองว่า งานวิจัยดังกล่าวข้างต้นได้ผ่านการพิจารณาเห็นชอบโดยสอดคล้องกับ
ประกาศเอลซิงกิ จากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัย มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ

ลงนาม

(รองศาสตราจารย์ ดร.จริยาวัตร คมพยัคฆ์)

ประธานคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัย
มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ

วันที่รับรอง วันที่ 10 ตุลาคม 2562

เลขที่รับรอง อ.861/2562

วันที่ให้การรับรอง: 10 ตุลาคม 2562

วันหมดอายุใบรับรอง: 9 ตุลาคม 2564

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ – สกุล MISS LI YINGXIAN (เพียงฟ้า)
วัน เดือน ปีเกิด 2 กรกฎาคม 2538
ที่อยู่ปัจจุบัน 899/142 ซอยแปบริ่ง 12 ถนนสุขุมวิท 107 ตำบลสำโรงเหนือ อำเภอเมือง
จังหวัดสมุทรปราการ 10270

ประวัติการศึกษา
พ.ศ. 2557-2561 ศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยจิ้นเฉียว
ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาและวัฒนธรรมไทย

